

Vejledning om kontrol med krydsoverensstemmelse 2012

Februar 2012

Kolofon

Vejledning om kontrol med krydsoverensstemmelse 2012

Januar 2012

Denne vejledning er udarbejdet af Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i samarbejde med Miljøstyrelsen, Naturstyrelsen, Kulturstyrelsen, Kommunernes Landsforening, Fødevarestyrelsen og NaturErhvervstyrelsen.

Fotograf(er): Colourbox

© Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

NaturErhvervstyrelsen

Nyropsgade 30

1780 København V

Tlf.: 3395 8000

Fax: 3395 8080

E-mail: mail@naturerhverv.dk

Websted: <http://www.naturerhverv.dk>

ISBN 978-87-7120-212-0

ISSN 2244-9485

Indholdsfortegnelse

Ikrafttræden	8
Fokusområder i 2012	8
Nyt i 2012.....	10
Vigtige datoer og frister.....	14
1. Generelt om krydsoverensstemmelse	15
1.1 Indledning.....	15
1.2 Formål	16
1.3 Dansk retsgrundlag for krydsoverensstemmelse	16
1.4 Støtteordninger omfattet af krydsoverensstemmelse	16
1.5 Hvilke krav gælder for de forskellige støtteordninger?	17
1.6 Danmarks kontrolforpligtelse	18
1.7 Ansvar for reglerne og kontrollen	18
1.8 Ansvar for risikoanalyse og udtagning af landbrugere til KO-kontrol	18
1.9 Procedure for kontrollen	19
1.10 Definition af kontroltyper	20
1.11 Stikprøvekontrol af arealer.....	21
1.12 Hvad er landbrugeren ansvarlig for?.....	21
1.13 Overtrædelser der ikke kan tilskrives støttemodtager (hændeligt uheld)	23
1.14 Hvad er et kontrolbesøg og hvornår skal et opfølgende besøg indberettes?.....	23
1.15 Krydsoverensstemmelsessystemet (KO-Web).....	24
2. Nedsættelse af støtten	25
2.1 Definition af uagtsom eller forsætlig handling eller undladelse	25
2.2 Beregning af nedsættelse.....	26
2.3 Nedsættelse ved overtrædelse af et enkelt krav.....	26
2.3.2 Nedsættelse ved uagtsom gentagen overtrædelse af et krav	26
2.3.3 Nedsættelse ved forsætlig handling eller undladelse	28
2.4 Nedsættelse ved overtrædelse af flere krav.....	28
2.5 Nationale sanktioner	31
3. Kontrol med krydsoverensstemmelse.....	32
3.1 KO-kontrollen trin for trin	32
3.2 Risikoanalyse.....	32
3.3 Støttepopulation og udtagning til kontrol	34
3.4 Habilitet.....	36
3.5 Globale producenter.....	37
3.6 Planlægning af KO-kontrollen.....	37
3.7 Varsling af kontrolbesøg	37
3.8 Kontrollen.....	38
3.9 Kontrollørens adgang til bedriften.....	38
3.10 Nægtet adgang til kontrol	39
3.11 Hvilke krav skal landbrugeren kontrolleres for?	39

3.12 Kontrolrapport	39
3.13 Høring.....	41
3.14 Underretning af landbrugeren om kontrollens resultat	43
3.15 Mindre overtrædelse (bagateller).....	43
3.16 Indberetning.....	45
3.17 Klager	47
3.18 Forældelse.....	47
4. Retningslinjer for bedømmelse af overtrædelse.....	48
4.1 Bedømmelsesgrundlag for kravet	48
4.2 Karaktergivning af en overtrædelse	48
4.3 Overtrædelse af flere delkrav under samme krav	49
4.4 Flere overtrædelser af samme delkrav	49
5 Krav og bedømmelseskemaer	51
5.1 Område 1 Miljø	52
Krav 1.1 Stoffer, der kan forurene grundvand.....	52
Krav 1.2 Anvendelse af spildevandsslam til jordbrugsformål	56
Krav 1.3 Udbringning spildevandsslam til jordbrugsformål	57
Krav 1.4 Gødskningsformål, gødningsplanlægning, gødningsregnskab, gødskningsbehov og markplan (spildevandsslam).....	59
Krav 1.5 Maksimale udspretningsmængder for spildevandsslam	61
Krav 1.6 Hygiejniske restriktioner for anvendelse af spildevandsslam.....	63
Krav 1.7 Indretning af stalde og lignende	65
Krav 1.8 Opbevaringskapacitet for husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand ...	68
Krav 1.9 Opbevaring af fast husdyrgødning	70
Krav 1.10 Opbevaring af kompost i marken.....	76
Krav 1.11 Opbevaring af ensilage.....	78
Krav 1.12 Opbevaring af flydende gødning, samt ensilagesaft og spildevand	80
Krav 1.13 Udbringningsperioder for husdyrgødning og ensilagesaft.....	82
Krav 1.14 Udbringningsmetode for husdyrgødning.....	83
Krav 1.15 Udbringnings- og arealrestriktioner for husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand	86
Krav 1.16 2 meter bræmmer langs naturlige eller højt målsatte vandløb og søer ..	87
Krav 1.17 Udarbejdelse af gødningsregnskaber	91
Krav 1.18 Afsætning af husdyrgødning	92
Krav 1.19 Ligevægten mellem virksomhedens kvælstofforbrug og -behov	93
Krav 1.20 - Ophævet	95
Krav 1.21 Etablering af plantedække	95
Krav 1.22 Grænser for tildeling af husdyrgødning (harmonireglerne)	96
Krav 1.23 Beskyttelse af naturtyper beliggende i et Natura 2000 område	98
Krav 1.24 Beskyttelse af klitfredede arealer beliggende i et Natura 2000 område	100
Krav 1.25 Beskyttelse af strandbredder og andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen, og som er beliggende i et Natura 2000 område.....	103

Krav 1.26 Beskyttelse af arealer i ydre koge i Tøndermarsken beliggende i et Natura 2000 område.....	105
Krav 1.27 Beskyttelse af reder og redetræer.....	108
Krav 1.28 – Ophævet	112
Krav 1.29 Om fredskovspligtige arealer beliggende i et Natura 2000 område.....	113
Krav 1.30 Beskyttelse af visse planter.....	116
5.2 Folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed.....	117
Krav 2.1 Øremærkning af kreaturer med godkendte øremærker.....	121
Krav 2.2 Indberetning af kvæg og deres flytninger samt førelse af besætningsregister.....	123
Krav 2.3 Registrering af besætninger i det centrale husdyrbrugsregister CHR....	126
Krav 2.4 Øremærkning af får og geder med godkendte øremærker.....	127
Krav 2.5 Indberetning af får og geder og deres flytninger samt førelse af besætningsregister.....	130
Krav 2.5 B Mærkning af svin og førelse af besætningsregister.....	132
Krav 2.6 Anmeldelse af mistanke om BSE hos et kreatur.....	136
Krav 2.7 Anmeldelse af mistanke om TSE hos et får eller en ged.....	137
Krav 2.8 Regler for kvægbesætninger under offentligt tilsyn på grund af mistanke om BSE eller fund af BSE.....	138
Krav 2.9 Regler for besætninger under offentligt tilsyn på grund af mistanke om TSE eller fund af TSE hos et får eller en ged	139
Krav 2.10 Samhandel med får og geder.....	140
Krav 2.11 Tilkald af dyrlæge ved mistanke om mund- og klovesyge	142
Krav 2.12 Tilkald af dyrlæge ved mistanke om smitsomt blæreudslet (SVD) hos svin.....	143
Krav 2.13 Tilkald af dyrlæge ved mistanke om bluetongue hos får, geder og kreaturer	144
Krav 2.14 Veterinære lægemidler.....	145
Krav 2.15 Foder og vegetabiliske fødevarer må ikke være farligt, håndtering af foderlægemidler, farlige stoffer og affald.....	147
Krav 2.16 Registrering, opbevaring og anvendelse af forblandinger eller fodertilsætningsstoffer i ren form.....	152
Krav 2.17 Forbud vedrørende animalsk protein.....	154
Krav 2.18 Anvendelse af plantebeskyttelsesmidler.....	155
Krav 2.19 Anvendelse af plantebeskyttelsesmidler skal listes i en sprøjtejournal.....	159
Krav 2.20 Håndtering af affald fra medicinanvendelse.....	161
Krav 2.21 Tilbagetrækning af sundhedsskadelige fødevarer samt afhjælpning af problemer, konstateret ved offentlig kontrol	162
Krav 2.22 Forebyggelse af indslæbning og spredning af smitsomme sygdomme, der kan overføres til mennesker gennem fødevarer.....	164
Krav 2.23 Sporbarhed af dyr og fødevarer.....	166
Krav 2.24 Journaler til dyr og fødevarer.....	168
Krav 2.25 Sundhedskrav for produktion af mælk og colostrum	171
Krav 2.26 Brucellose og tuberkulose i mælkeleverende besætninger	173

Krav 2.27 Lokaler og udstyr til mælkeproduktion.....	175
Krav 2.28 Hygiejne under malkning og indsamling	176
Krav 2.29 Æg til konsum.....	178
Krav 2.30 Anvendelse af biocider og journal over biocider	178
Krav 2.31 Sporbarhed og køb af foder	180
Krav 2.32 Journal over analyseresultater og reaktion til myndigheder	182
Krav 2.33 - Ophævet	184
Krav 2.34 Journal over anvendelse af genetisk modificeret frø (GMO-frø).....	184
5.3 Dyrevelfærd	185
Krav 3.1 Alle landbrugsdyr, personale.....	188
Krav 3.2 Alle landbrugsdyr, tilsyn med dyr og passende behandling af syge dyr	189
Krav 3.3 Alle landbrugsdyr, optegnelser.....	190
Krav 3.4 Alle landbrugsdyr, bevægelsesfrihed.....	192
Krav 3.5 Alle landbrugsdyr, rum og bygninger til husning af dyr	193
Krav 3.6 Alle landbrugsdyr, der holdes udendørs	195
Krav 3.7 Alle landbrugsdyr, automatiseret eller mekanisk udstyr	195
Krav 3.8 Alle landbrugsdyr, vand, foder og andre stoffer samt omsorgsfuld behandling.....	196
Krav 3.9 Alle landbrugsdyr, avlsmetoder.....	198
Krav 3.10 Alle landbrugsdyr, undtagen svin, operative indgreb	199
Krav 3.11 Kalve, arealkrav og enkeltbokse.....	202
Krav 3.12 Kalve, materialer der anvendes til stalde	204
Krav 3.13 Kalve, elektriske installationer.....	204
Krav 3.14 Kalve, isolering, opvarmning og ventilation.....	205
Krav 3.15 Kalve, automatiseret eller mekanisk udstyr	206
Krav 3.16 Kalve, belysning	207
Krav 3.17 Kalve, tilsyn, herunder pasning og pleje.....	208
Krav 3.18 Kalve, bevægelsesfrihed.....	209
Krav 3.19 Kalve, fastbinding	210
Krav 3.20 Kalve, rengøring og desinfektion	211
Krav 3.21 Kalve, gulve og lejearealer.....	212
Krav 3.22 Kalve, foder	213
Krav 3.23 Kalve, fodring.....	214
Krav 3.24 Kalve, vand.....	215
Krav 3.25 Kalve, udstyr til fodring og vand.....	216
Krav 3.26 Kalve, råmælk til kalve	217
Krav 3.27 Svin, arealkrav	218
Krav 3.28 Svin, opbinding.....	219
Krav 3.29 Svin, drægtige søer og gylte i flok.....	220
Krav 3.30 Svin, beskæftigelsesmateriale til søer og gylte	221
Krav 3.31 Svin, fodersystem til søer og gylte i flok.....	222
Krav 3.32 Søer og gylte, foder.....	223
Krav 3.33 Svin, isolation af svin.....	224
Krav 3.34 Svin, støjniveau	225

Krav 3.35 Svin, belysning.....	226
Krav 3.36 Svin, indretning af stalde.....	227
Krav 3.37 Svin, beskæftigelsesmaterialer.....	228
Krav 3.38 Svin, gulvflader.....	229
Krav 3.39 Svin, fodring.....	230
Krav 3.40 Svin, vand.....	231
Krav 3.41 Svin, operative indgreb.....	232
Krav 3.42 Svin, særlige bestemmelser for orner.....	233
Krav 3.43 Svin, særlige bestemmelser for søer og gylte.....	234
Krav 3.44 Svin, særlige bestemmelser for pattegrise.....	236
Krav 3.45 Svin, særlige bestemmelser for fravænnede grise og avls-/fedesvin ...	236
5.4 God landbrugs- og miljømæssig stand (GLM).....	239
Krav 4.1 Etablering og bevarelse af plantedække på udyrkede landbrugsarealer	239
Krav 4.2 Vedligeholdelse af plantedække på udyrkede landbrugsarealer.....	242
Krav 4.3 - Ophævet.....	245
Krav 4.4 - Ophævet.....	245
Krav 4.5 Vedligeholdelse af plantedækket på permanente græsarealer.....	245
Krav 4.6 – Ophævet.....	247
Krav 4.7 Markafbrænding af halm eller andre lignende dele af landbrugsafgrøder.....	247
Krav 4.8 2 meter bræmmer omkring fredede fortidsminder.....	249
Krav 4.9 Bekæmpelse af flyvehavre.....	250
Krav 4.10 Bekæmpelse af Kæmpebjørneklo.....	252
Krav 4.11 Forvaltning af vand.....	253
Krav 4.12 Vedligeholdelse af plantedækket på græsarealer i omdrift.....	255
Bilag 1 – Krav der udgør en støttebetingelse.....	259
Bilag 2 - Landbrugsaktivitet eller landbrugsareal.....	260
Bilag 3 - Ansvarlige myndigheder.....	261
Bilag 4 - Kontrolrapportens oplysninger.....	262
Bilag 5 - Definitioner.....	263
Bilag 6 - Kvalitetssikring af kontrol med krydsoverensstemmelse.....	264

Ikrafttræden

Vejledningen træder i kraft den 1. februar 2012.

Fokusområder i 2012

Kontrolmyndighedens oplysning af landbruger om en vejledende sanktionsprocent på kontrollen

NaturErhvervstyrelsen ønsker at tydeliggøre, at landbrugeren bør forholde sig til en overtrædelse af krydsoverensstemmelsesregler når kontrolmyndigheden fremsender høringsbrevet. Derfor skal sammenhængen fremhæves mellem kontrolmyndighedens karakterbedømmelse af overtrædelsen og NaturErhvervstyrelsens støttenedsættelse. Kontrolmyndighedens høringsbreve skal derfor tilføjes oplysninger om de støttenedsættelsesprocenter, som NaturErhvervstyrelsen anvender ved afgørelse af uagtsomme førstegangsovertrædelser.

Hensigten er ikke at give en udtømmende beskrivelse af sanktionsreglerne, da der er meget specifikke regler for fastsættelse af nedsættelsesprocenterne ved overtrædelser på flere områder (miljø, sundhed, dyrevelfærd og GLM), ved gentagelser og ved forsætlige overtrædelser. For en nærmere beskrivelse heraf henvises landbrugeren til Landmandsvejledningen 2012.

Ved overtrædelse af KO-krav skal kontrolmyndighederne derfor i høringsbrevet til landbrugeren anføre følgende bemærkning, fx i fodnote:

”Der er sammenhæng mellem de karakterer for overtrædelsens alvor, omfang og varighed, som kontrolmyndigheden indberetter til NaturErhvervstyrelsen, og den støttenedsættelse som NaturErhvervstyrelsen kommer frem til. Hvis der er tale om én uagtsom overtrædelse, er sammenhængen som udgangspunkt følgende: karaktersum 6-7 kan medføre 1 % nedsættelse, karaktersum 8-10 kan medføre 3 % nedsættelse, karaktersum 11-12 kan medføre 5 % nedsættelse. Der gælder særlige regler for beregning af nedsættelse, hvis der er tale om overtrædelse af flere krav, overtrædelser på flere krydsoverensstemmelsesområder, hvis der tidligere er sket overtrædelse af det pågældende krav (gentagelse), eller hvis kontrolmyndigheden vurderer, at der er tale om forsætlig overtrædelse af kravet. I disse tilfælde henviser vi til ”Vejledning om krydsoverensstemmelse 2012”, der findes på hjemmesiden: www.naturerhverv.dk.

Dokumentation og beskrivelse af overtrædelser

En forudsætning for overtrædelse af kravet er, at kontrolmyndigheden vurderer, at den tilsvarende bestemmelse i lov eller bekendtgørelse er overtrådt.

Der stilles samme krav til dokumentationen af overtrædelser af krydsoverensstemmelse i EU-reglerne, som der stilles til overtrædelse af de tilsvarende nationale regler, jf. art. 52, stk. 1 i KFO 1122/2009. Hvis der i national ret er fastsat særlige dokumentationskrav, skal disse følges. Den endelige afgørelse af, om dokumentationen er tilstrækkelig, henhører under domstolene. Mangelfuld beskrivelse eller utilstrækkelig dokumentation for overtrædelsen medfører, at NaturErhvervstyrelsen igen skal involvere kontrolmyndigheden og rekvirere yderligere materiale for at kunne afgøre sagen.

En overtrædelse skal være velbegrunderet og veldokumenteret idet kontrolmyndighedens bedømmelse af overtrædelsen danner grundlag for afgørelse om støttetæk. Ud fra beskrivelsen af kontrolfundet skal man derfor kunne bekræfte, at kontrolmyndigheden har tildelt de korrekte karakterer for alvor, omfang og varighed. Uden at det bliver en afskrift af karakterteksterne i bedømmelseskemaet for kravet, skal kontrolmyndigheden derfor målrette beskrivelsen af kontrolfundet i forhold til de karakterer, som den tildeler for alvor, omfang og varighed. Den øvrige dokumentation i form af evt. opmålinger, beregninger eller fotos skal understøtte beskrivelsen.

Selvom der ikke er krav om billeder, vil det styrke bevisets stilling, hvis der foreligger fotodokumentation. Fotos kan dog aldrig erstatte beskrivelsen af en overtrædelse. Evt. fotos skal være ledsaget af en kort sigende tekst til hvert billede, uden at dette dog kan erstatte beskrivelsen af kontrolfundet i høringsbrevet/kontrolrapporten.

Indberetninger, som udelukkende er baseret på flyfotos, accepteres ikke, da landbrugerens muligheder for at kommentere de faktiske omstændigheder forringes betydeligt, hvis en sag baseres på fx 6 mdr. gamle flyfotos. Desuden vil der være en vis usikkerhed omkring, hvad et flyfoto reelt viser. Endelig vil det afskære landbrugeren fra at rette op på overtrædelsen med det samme og dermed undgå støttenedsættelse (bagatelovertredelse).

En indberetning skal derfor baseres sig på en fysisk kontrol på stedet eller en administrativ kontrol, men der kan fx sagtens anvendes flyfotos ved forberedelse til en kontrol eller til at understøtte resultatet fra en fysisk kontrol.

Indberetning med forsæt

Kontrolmyndigheden skal indberette overtrædelser med forsæt, såfremt myndigheden vurderer, at det almindelige forsætsbegreb er overtrådt, jf. afsnit 2.1 om forsæt. Som en indikator for, at landbruger har handlet med forsæt kan være, at landbruger har modtaget en skriftlig indskærpelse af de overtrådte regler og det konstaterede forhold inden for en periode på 3 kalenderår forud for kontrollen. Endvidere kan det tillægges vægt, at overtrædelsen anses for væsentlig, hvilket vil sige, at den samlede karakter er på mindst 8. Hvorvidt der er tale om en forsætlig handling kommer an på en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde. Det er kontrolmyndigheden, der i første omgang står for vurderingen af, om en overtrædelse skal indberettes med forsæt.

Kontrolmyndighedens svar på landbrugers høringsvar.

Hvis kontrolmyndigheden i forbindelse med en høring om et kontrolbesøg modtager et høringsvar, skal høringsvaret besvares før der sker indberetning til NaturErhvervstyrelsen. Det er blevet tydeliggjort i bekendtgørelse nr. 57 af 26. januar 2012 om krydsoverensstemmelse. Det fremgår nu af § 10, stk. 4, i bekendtgørelse om krydsoverensstemmelse, at: "Forud for indberetningen foretager kontrolmyndigheden høring af landbrugeren om resultaterne af kontrollen, herunder bedømmelsen i henhold til § 9. Kontrolmyndigheden oplyser i den forbindelse landbrugeren om, at alle oplysninger fremkommet i forbindelse med kontrollen, herunder landbrugerens eventuelle høringsvar, vil blive indberettet til NaturErhvervstyrelsen og indgå ved NaturErhvervstyrelsens vurdering af støttenedsættelsen. Før kontrolresultatet indberettes til NaturErhvervstyrelsen, korrigerer kontrolmyndigheden, under hensynstagen til høringsvaret, i relevant omfang kontrolresultatet, og orienterer landbruger herom."

Opfølgning på bagatelovertredelser

Der skal følges op på bagatelovertredelser med mindre der sker afhjælpning under kontrollen. Det er meget vigtigt, at kontrolmyndigheden indberetter resultatet af denne opfølgning i KO-Web senest to måneder efter opfølgningen, således at sagen kan afsluttes og afgørelsesbrev til landbrugeren kan udsendes.

Nyt i 2012

Fusionen mellem Planterdirektoratet og Fødevarerhverv

Fusionen mellem Fiskeridirektoratet, Plantedirektoratet og Fødevarerhverv betyder, at disse to navne mange steder i vejledningen er ændret til NaturErhvervstyrelsen. Foderområdet er i forbindelse med fusionen overgået til Fødevarestyrelsen, som nu er ressortmyndighed på området, men kontrollen vil blive udført af NaturErhvervstyrelsen. Fusionen betyder også, at der er indført nye domænenavne og mailadresser og at der stadig er områder vedrørende udtagning til kontrol mv. som ikke er helt afklarede.

Web-systemet har fået nyt navn: KO-Web

Kært barn har mange navne. Indberetningssystemet er tidligere blevet kaldt: indberetningssystemet, Web-applikationen, webben, KO-web m.m., men nu har Krydsoverensstemmelseskontoret besluttet, at systemet fremover hedder **KO-Web**.

Ejendomme beliggende i to kommuners område

Afsnittet er suppleret med eksempel på hvordan en KO- kontrol håndteres, hvis det konstateres, at dele af en landbrugerens ejendom er beliggende i en anden kommunes område.

Ændringer af krav og/eller bedømmelseskemaer

Miljøområdet

Krav 1.7-1.15 og 1.22: Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 (med senere ændringer) har ændret navn til "Bekendtgørelse om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v." For krav 1.7 til 1.15 betyder det, at forhold vedrørende *ikke-erhvervsmæssigt* dyrehold (tidligere dyrehold under 3 DE), som medfører en risiko for forurening af grundvand eller forurening af grundvand, skal indberettes under krav 1.1.

Krav 1.10: Undtagelsen for overdækning af markstakke er fjernet fra kravet således at det fremover er KO-belagt, at markstakke skal overdækkes straks efter udlægning. Der er tilføjet præciseringer til bemærkningerne samt ændret i teksten til alvor.

Krav 1.12: "Saft" er tilføjet i forlængelse af "ensilage" i delkrav 2, så der nu står "ensilage-saft", så formuleringen er i overensstemmelse med teksten i bekendtgørelsen.

Krav 1.14: Der er foretaget præciseringer af delkrav 2 samt tilføjet en ny fodnote om undtagelser fra kravet.

Krav 1.16: Der er foretaget små justeringer i bemærkningerne.

Krav 1.18: Muligheden for at indberette en bagatelovertredelse er taget ud af bedømmelseskemaet, så alvorskaracteren følger de samme grænser for hvornår der er sket overtrædelse som fastsat efter sanktionering af de nationale regler.

Krav 1.22: Muligheden for at indberette en bagatelovertredelse er taget ud af bedømmelseskemaets. Sebemærkningen under krav 1.18 ovenfor. Der er foretaget præciseringer i bedømmelseskemaet til omfang og varighed, så det passer til teksten under "Bedømmelse".

Krav 1.24-1.25: Der er foretaget mindre justeringer i kravformuleringerne samt i afsnittet Bemærkninger.

Sundhedsområdet

Krav 2.2: Der er præciseringer til teksten til alvor.

Krav 2.4: Der er tilføjet præciseringer til delkrav 1 samt tilføjet et delkrav 3.

Krav 2.5: Der er præciseringer til teksten i delkrav 3, punkt a. samt præciseringer til alvor.

Krav 2.5B: Der er præciseringer til både teksten og bedømmelseskemaet for alvor, omfang og varighed. Bedømmelseskemaet er især blevet præciseret vedrørende forsendelser af svin, så det lettere kan anvendes ved konstaterede overtrædelser på samlesteder og slagterier på grund af manglende øremærkning eller skinketatoivering. I forlængelse af at reglerne om gruppevis levering af slagtesvin er trådt i kraft, er følgende tilføjet delkrav 1: ”Slagtesvin, der leveres efter bestemmelserne om gruppevis levering af slagtesvin, skal ikke mærkes”.

Krav 2.6: Der er foretaget præciseringer til teksten i kravet.

Krav 2.7: Der er foretaget præciseringer til teksten i kravet.

Krav 2.10: Der er tilføjet et nyt delkrav vedr. indførsel af sæd, embryoner og oocytter fra lande inden for EU, en bemærkning under bedømmelseskemaet samt en fodnote.

Krav 2.11-2.13: Der er foretaget præciseringer til teksten i kravet.

Krav 2.15: Der er foretaget præciseringer til teksten i delkrav 1 og 3 og der er tilføjet et nyt delkrav 5. Der er præciseringer til alvor og omfang i teksten samt i bedømmelseskemaerne. Til delkrav 5 er der indsat helt ny tekst og et nyt bedømmelseskema.

Krav 2.16: Titlen er justeret og delkrav 2 er taget ud sammen med det tilhørende bedømmelseskema.

Krav 2.17: En del af kravteksten er slettet samt afsnittet Bemærkninger.

Krav 2.20: Teksten under Bemærkninger er præciseret.

Krav 2.22: Kravteksten er præciseret.

Krav 2.24: Delkrav 1 og 5 er omformuleret. Teksten til alvor, omfang og varighed er præciseret i bedømmelseskemaet.

Krav 2.28: Teksten i delkrav 2 er præciseret.

Krav 2.30: Teksten til delkrav 1 og 2 er præciseret og bedømmelseskemaet til delkrav 2 er tilrettet.

Krav 2.31: Der er foretaget præciseringer i teksten til alvor, omfang og varighed til begge delkrav.

Krav 2.33: Kravet ophæves idet kravet allerede findes i krav 2.21, delkrav 4.

Dyrevelfærdsområdet

Alvorsrubrikkerne i de generelle bedømmelsesskemaer: alvorsrubrikkerne er blevet revideret, og udskiftet i krav hvor det var relevant. Alvorsrubrikkerne ser fremover således ud:

Krav uden mulighed for indberetning af en mindre overtrædelse:

	1	2	3	4
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling

Krav med mulighed for indberetning af en mindre overtrædelse:

	1	2	3	4
Alvor	Væsentlig ulempe af mindre betydlig karakter.	Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling

Omfang: Under beskrivelsen af vurdering af omfang i indledningen til dyrevelfærdskravene er tilføjet en præcisering af bedømmelsen, når overtrædelsen konstateres på slagterier, samlesteder m.v. Afsnittet vedr. overbelægning længere nede, er afkortet og omformuleret så det er lettere forståeligt.

Krav 3.3: Der er indført en bagatelgrænse på kravet og den vejledende tekst til bedømmelse af overtrædelsen er tydeliggjort.

Krav 3.11: Afsnittet med eksempler på bedømmelse af alvor er udvidet med flere eksempler. Der er endvidere tilføjet en bagatelgrænse på kravet og der er foretaget præciseringer i teksten i bedømmelsesskemaet.

Krav 3.21: Der er indført en bagatelgrænse på begge delkrav og bedømmelsesskemaet er som følge heraf tilpasset.

Krav 3.38: Der er indført en bagatelgrænse på kravet og bedømmelsesskemaet er tilpasset.

GLM-området

Krav 4.1 og 4.3: Kravene er slået sammen således at krav 4.1 består mens krav 4.3 ophæves. Teksten fra krav 4.3 er tilføjet krav 4.1 som et nyt delkrav 4. Titlen på krav 4.1 er ændret til "Etablering og bevarelse af plantedække på udyrkede landbrugsarealer". Der er endvidere la-

---

vet præciseringer i allerede eksisterende fodnoter og der er tilføjet et nyt bedømmelseskema til delkrav 4 med tilhørende tekst.

Krav 4.5: Kravet opdeles i to krav: et om permanent græs og et om græs i omdrift. Overskriften er afkortet så den fremover er: "Vedligeholdelse af plantedækket på permanente græsarealer". Teksten i kravformuleringen er reduceret og der er foretaget små ændringer i overskriften til bedømmelseskemaerne.

Krav 4.10: Der er ændret i bedømmelsesgrundlaget i teksten til Bedømmelse og Alvor. Muligheden for indberette en bagatel er taget ud af bedømmelseskemaet.

Krav 4.11: Der er indført mulighed for at tildele en overtrædelse af delkrav 3 karakteren 1 for alvor i bedømmelseskemaet. Teksten vedr. 2010 er slettet fra afsnittet Bemærkninger, da denne passage ikke længere er relevant.

Nyt krav: Der indføres et nyt krav – "Krav 4.12: Vedligeholdelse af plantedækket på græsarealer i omdrift "(overført fra krav 4.5).

Vigtige datoer og frister

NaturErhvervstyrelsen meddeler kommunerne hvilke forventede ansøgere om direkte støtte, kommunen skal kontrollere.....	31. januar
NaturErhvervstyrelsen meddeler alle kontrolmyndigheder, hvilke forventede ansøgere om landdistriktsstøtte, de skal kontrollere.....	31. januar
Frist for indsendelse af risikoanalyse (Fødevarestyrelsen, NaturErhvervstyrelsen og Kulturstyrelsen).....	1. april
Frist for udtagning.....	15. maj
Frist for indsendelse af opdateret risikoanalyse.....	15. august
NaturErhvervstyrelsen meddeler kommunerne om evt. supplerende ansøgere om direkte støtte som kommunen skal kontrollere.....	1. august
NaturErhvervstyrelsen meddeler alle kontrolmyndigheder om evt. supplerende modtagere af landdistriktsstøtte, som kontrolmyndigheden skal kontrollere.....	1. august
NaturErhvervstyrelsen meddeler kontrolmyndighederne, om kontrollen skal forhøjes i kontrolåret.....	2 måneder efter at alle landbrugere udtaget til ko-kontrol er indberettet af kontrolmyndigheden
Frist for varsling af KO-kontrol.....	maks. 14 dage
Frist for indberetning af kontrolresultat.....	2 mdr. efter afslutningen af den fysiske kontrol
Frist for underretning af landbruger om kontrolresultatet	3 mdr. efter afslutningen af den fysiske kontrol
Frist for orientering af landbruger om fristen for afhjælpning af mindre overtrædelse	1 mdr. efter afslutningen af den fysiske kontrol
Frist for afhjælpning af mindre overtrædelse.....	6 måneder efter afslutningen af den fysiske kontrol
Frist for indberetning af resultat af opfølgende kontrol.....	2 måneder efter opfølgingsdato
Frist for gennemførsel af KO-kontroller.....	1. januar – 31. december

---

1. Generelt om krydsoverensstemmelse

1.1 Indledning

I forbindelse med reformen af EU's landbrugspolitik i 2005 blev det vedtaget, at der skal være sammenhæng mellem udbetaling af støtte til landbrugere og deres ansvar for miljø, sundhed og dyrevelfærd.

Reglerne betyder, at hvis landbrugeren ikke overholder en række krav i den eksisterende lovgivning, vil der være mulighed for at reducere den støtte, der udbetales. Dette kaldes krydsoverensstemmelse.

Reglerne om krydsoverensstemmelse trådte i kraft den 1. januar 2005 og er nærmere beskrevet i to forordninger:

- Rådets forordning (EF) nr. 73/2009 af 19. januar 2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik og ordninger for direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, og
- Kommissionens forordning (EF) nr. 1122/2009 af 30. november 2009 om gennemførelsesbestemmelser vedrørende krydsoverensstemmelse, graduering og det integrerede forvaltnings- og kontrolsystem, som omhandlet i Rådets Forordning (EF) nr. 73/2009, som erstatter Kommissionens Forordning (EF) nr. 796/2004, der stadig er gældende for landdistriktstilsagn udstedt før 2010.

Krydsoverensstemmelse gælder også for visse arealbaserede ordninger under Landdistriktsprogrammet, som begyndte i 2007. Disse fremgår af:

- Rådets Forordning (EF) nr. 1698/2005 af 20. september 2005 om støtte til udvikling af landdistrikterne fra Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne, og
- Kommissionens Forordning (EU) Nr. 65/2011 af 27. januar 2011 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets Forordning (EF) nr. 1698/2005 for så vidt angår kontrol og krydsoverensstemmelse i forbindelse med støtteforanstaltninger til udvikling af landdistrikterne.

De bestemmelser, der skal være omfattet af krydsoverensstemmelse fremgår af Rådets Forordning 73/2009 bilag II og III. Bilagene henviser til de artikler i 4 forordninger og 14 direktiver, som skal være omfattet af krydsoverensstemmelse. De bestemmelser, der på baggrund af de pågældende artikler nævnt i bilagene er indført eller gengivet i dansk lov eller bekendtgørelse, er grundlaget for de danske krydsoverensstemmelseskrav. De pågældende forordninger og direktiver er gældende over hele EU, hvorfor kravene til landmændene i princippet er ens i alle EU lande. Lokale forhold i medlemslandene kan dog medføre, at der er forskelle i formuleringen og relevansen af kravene.

Vær opmærksom på, at krydsoverensstemmelseskravene er implementeret med baggrund i EU-lovgivningen, og at der for visse af kravene kan være mere restriktive eller lempelige nationale bestemmelser, hvor en overtrædelse af den nationale bestemmelse ikke medfører overtrædelse af krydsoverensstemmelseskravet. I disse tilfælde kan der sanktioneres efter dansk lovgivning, men ikke i forbindelse med krydsoverensstemmelse.

EU har udpeget fire indsatsområder, som er omfattet af krydsoverensstemmelse. Det drejer sig om følgende områder:

- Miljø - i forordningen er miljø- og naturkrav samlet under området ”miljø”
- Folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed
- Dyrevelfærd
- God landbrugs- og miljømæssig stand (GLM)

Nærmere beskrivelse af kravene og bedømmelsen af dem findes i vejledningens kapitel 5.

1.2 Formål

Denne vejledning henvender sig til de myndigheder, som er ansvarlige for at gennemføre kontrollen med krydsoverensstemmelse. Det drejer sig om kommunerne, Naturstyrelsen, Kulturstyrelsen, Fødevarestyrelsen og NaturErhvervstyrelsen.

Formålet med vejledningen er:

- At vejlede om de formelle krav
- At gøre kontrollen med krydsoverensstemmelse ensartet myndighederne imellem
- At ensrette bedømmelsen af overtrædelse af krav omfattet af krydsoverensstemmelse over hele landet
- At vejlede om fremgangsmåden ved kontrolindberetning til NaturErhvervstyrelsen
- At beskrive reglerne om krydsoverensstemmelse

1.3 Dansk retsgrundlag for krydsoverensstemmelse

Der udstedes årligt en bekendtgørelse om krydsoverensstemmelse, som er gældende for et kalenderår. For 2012 udstedes endvidere en separat bekendtgørelse om god landbrugs- og miljømæssig stand.

Det gældende nationale regelsæt om krydsoverensstemmelse findes i bekendtgørelse nr. 57 af 26. januar 2012 om krydsoverensstemmelse og bekendtgørelse nr. 56 af 26. januar 2012 om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM).

Bekendtgørelse nr. 57 af 26. januar 2012 om krydsoverensstemmelse og bekendtgørelse nr. 56 af 26. januar 2012 om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM) præciserer de EU-forordningsbestemmelser, som kontrolmyndighederne er forpligtede til at overholde, samt de krav, som landbrugerne er forpligtede til at overholde, og som kontrolmyndighederne skal kontrollere i forbindelse med krydsoverensstemmelse.

1.4 Støtteordninger omfattet af krydsoverensstemmelse

Reglerne om krydsoverensstemmelse gælder for støttemodtagere under de direkte støtteordninger og for støttemodtagere under visse støtteordninger omfattet af Landdistriktsprogrammet.

Direkte støtteordninger

Krydsoverensstemmelse gælder for følgende direkte støtteordninger:

- Enkeltbetaling
- Etablering af flerårige energiafgrøder
- Pleje af EB-støtteberettigede græsarealer
- Støtte til ekstensivt landbrug
- Handyrpræmier

Landbrugeren skal overholde alle krydsoverensstemmelseskrav for hele bedriften (læs mere i kapitel 1.12), hvis NaturErhvervstyrelsen skal udbetale støtten i fuldt omfang. Definitionen af en bedrift fremgår af **bilag 5**.

Landdistriktsprogrammet

Krydsoverensstemmelse gælder for følgende tilskudsordninger under landdistriktsprogrammet, hvis tilsagnet er givet ifølge landdistriktsprogrammet 2007-2013. Det vil sige til følgende tilsagnstyper:

Betalinger til landbrugere i andre områder med ulemper end bjergområder:

- Ø-støtte

Foranstaltninger for bæredygtig anvendelse af landbrugsarealer:

- Tilskud til omlægning til økologisk jordbrug (OM)
- Miljøbetings tilskud (MB)
- Tilskud til pleje af græs og naturarealer
- Tilskud til braklagte randzoner langs vandløb og søer
- Tilskud til fastholdelse og pleje af vådområder i forlængelse af tilsagn om anlæg af vådområde
- Tilskud til opretholdelse af ændret afvanding
- Tilskud til fastholdelse af vådområder

Foranstaltninger for bæredygtig anvendelse af skovbrugsarealer:

- Tilskud til første skovrejsning på landbrugsarealer
- Tilskud til miljøvenligt skovbrug

Landbrugeren skal overholde alle krydsoverensstemmelseskrav for hele bedriften (læs mere i kapitel 1.12), hvis NaturErhvervstyrelsen skal udbetale tilskuddet i fuldt omfang. Definitionen af en bedrift fremgår af **bilag 5**.

1.5 Hvilke krav gælder for de forskellige støtteordninger?

Det er de samme krydsoverensstemmelseskrav, der gælder for støttemodtagere under de direkte støtteordninger, som også gælder for støttemodtagere under landdistriktsordningerne.

Krav der samtidig udgør en støttebetingelse

Herudover udgør en række KO-krav samtidig en støttebetingelse for hhv. direkte støtte og landdistriktstilskud. For direkte støtte drejer det sig om krav 2.1-2.5, 2.14, 2.20-2.21 og 4.1-4.3, 4.5 og 4.7-4.10. I kontrolrapporten for krav 4.1-4.3, 4.5 og 4.7-4.10 skal der derfor angives nogle særlige oplysninger, som skal bruges i forbindelse med kontrol af om betingelserne for at modtage støtte er overholdt. Det fremgår under hvert enkelt krav hvilke oplysninger der ønskes.

For landdistriktsordningerne drejer det sig om krav 1.4-1.5, 1.16 -1.17, 1.19, 1.21-1.26, 2.18, 2.34, 4.1-4.3, 4.5 og 4.8. I kontrolrapporten skal der for krav 1.4, 1.5, 1.16, 1.23-1.26, 4.1-4.3, 4.5 og 4.7-4.10 angives nogle særlige oplysninger. Det fremgår under hvert enkelt krav hvilke oplysninger der skal angives. Se også **bilag 1**.

1.6 Danmarks kontrolforpligtelse

Som EU-medlemsstat har Danmark pligt til at sikre, at bestemmelserne vedrørende krydsoverensstemmelse gennemføres i henhold til Rådets Forordning (EF) Nr. 73/2009, Kommissionens Forordning (EF) nr. 1122/2009, Kommissionens Forordning (EU) nr. 65/2011 og Rådets Forordning (EF) nr. 1698/2005.

Kontrolmyndighederne skal i denne forbindelse være opmærksom på, at Kommissionen skal undlade at udbetale støtte for en ordning, hvis kontrollen med den ikke er udført i overensstemmelse med Kommissionens bestemmelser¹. Dette omfatter situationer:

- Hvor medlemsstaten ikke udfører de kontroller, som en forordning kræver, eller
- Hvor kontrollen vurderes utilstrækkelig i forhold til Kommissionens bestemmelser herom, fx ved mangelfuld dokumentation, eller
- Hvor de underliggende forudsætninger (fx risikoanalysen) er utilstrækkelige.

Hvis NaturErhvervstyrelsen og kontrolmyndighederne ikke opfylder sin kontrolforpligtelse, vil Danmark således kunne blive pålagt en finansiel korrektion i henhold til Kommissionens bestemmelser, jf. note 1. Den finansielle korrektion beregnes i forhold til, hvor meget støtte der samlet er udbetalt i Danmark.

1.7 Ansvar for reglerne og kontrollen

NaturErhvervstyrelsen har som udbetalingsorgan ansvaret for at organisere kontrollen med krydsoverensstemmelse i Danmark, beregne eventuelle sanktioner og foretage nedsættelse af landbrugerens støtte eller tilskud. For skovordningerne under landdistriktsordningerne, er udbetalingskompetencen delegeret til Naturstyrelsen.

Der skelnes mellem de myndigheder, der er ansvarlige for at udføre kontrollen, og de myndigheder, der er ansvarlige for administrationen af reglerne (ressortmyndighederne).

Det overordnede ansvar for kravene om krydsoverensstemmelse ligger hos de myndigheder, der efter gældende nationale regler er udpeget dertil. Selve kontrollen bliver udført af den myndighed, der er udpeget hertil efter de gældende regler, eller af den myndighed, som den ansvarlige kontrolmyndighed har indgået en kontrolaftale med.

Bilag 3 viser en samlet oversigt over hvilke myndigheder, der er ansvarlige for henholdsvis administration af reglerne og for at udføre kontrollen for hvert enkelt krav.

I kapitel 5 er det for hvert krav angivet, hvilken myndighed, der er ansvarlig for at udtage landbrugere til kontrol og for at udføre kontrollen.

1.8 Ansvar for risikoanalyse og udtagning af landbrugere til KO-kontrol

Direkte støtteordninger

Hver enkelt kontrolmyndighed (undtagen kommunerne) har ansvaret for at udtage minimum 1 % af alle landbrugere, der søger om direkte støtte til kontrol med krydsoverensstemmelse på baggrund af en risikoanalyse (læs mere i kapitel 3.2 og 3.3). Kontrolprocenten vil fremgå af KO-Web. I tilfælde af at kontrolprocenten skal være højere end 1 %, vil NaturErhvervstyrelsen meddele dette direkte til kontrolmyndigheden.

---

¹ I henhold til Rådets Forordning (EF) nr. 1290/2005 af 21. juni 2005 om finansiering af den fælles landbrugspolitik, artikel 31 (1).

Landdistriktsprogrammet

NaturErhvervstyrelsen har ansvaret for at udtage minimum 1 % af alle landbrugere, der modtager støtte under landdistriktsprogrammets tilskudsordninger omfattet af krydsoverensstemmelse, til kontrol med krydsoverensstemmelse på baggrund af en risikoanalyse (læs mere i kapitel 3.2 og 3.3).

1.9 Procedure for kontrollen

Kontrollen med krydsoverensstemmelse vil ofte være en del af kontrolmyndighedernes almindelige kontroller. Kontrolmyndighederne, som fremgår af **bilag 3**, udfører kontrollen for at sikre, at bestemmelserne i bekendtgørelsen om krydsoverensstemmelse og bekendtgørelsen om GLM bliver overholdt.

Hver kontrolmyndighed kontrollerer efter de sædvanlige procedurer jf. nedenstående:

NaturErhvervstyrelsen foretager sin kontrol på grundlag af kontrolinstrukser for gødningsregnskaber og harmoniregler, efterafgrøder, plantebeskyttelsesmidler, foderhygiejne samt flyvehavre.

Desuden kontrollerer NaturErhvervstyrelsen, i henhold til særlige kontrolaftaler, hvad angår KO-kontrol og anden-kontrol:

krav 1.24-1.25, 1.27, 1.29 og 1.30 for Naturstyrelsen,

krav 2.1-2.5B, 2.14-2.17, 2.20-2.25, 2.27-2.34 for Fødevarestyrelsen,

krav 3.1-3.45 for Fødevarestyrelsen

på basis af kontrolinstrukser godkendt af henholdsvis Fødevarestyrelsen og Naturstyrelsen. De nævnte instrukser revideres hvert år.

Fødevarestyrelsens kontrol følger Fødevarestyrelsens generelle kontrolvejledning (Kap. 13, Sagsopfølgning).

Fødevarestyrelsen kontrollerer de administrative krav (krav 2.6 - 2.14 og 2.26) i form af national overvågning, hvad angår både KO-kontrol og anden-kontrol. Desuden udfører Fødevarestyrelsen også anden-kontrol med krav 2.1-2.5B, 2.20-2.25, 2.27-2.29 og krav 3.1-3.45.

Kommunerne tilrettelægger og udfører tilsynet med landbruget på miljøbeskyttelseslovens område. I den forbindelse har Miljøstyrelsen udarbejdet Vejledning om tilsyn med landbrug (nr. 3, 1994), Vejledning om affaldsstoffer til jordbrugsformål (nr. 5, 1990), Vejledning om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (nr. 7, 1993), Vejledning om 10-års kontrol af gyllebeholdere (nr. 6, 1997) og Vejledning om differentieret miljøtilsyn (nr. 6, 2004).

Miljøstyrelsen har endvidere udarbejdet Vejledning om håndhævelse af Miljøbeskyttelsesloven (nr. 6, 2005) og Vejledning om anvendelse af retssikkerhedsloven på miljøområdet (nr. 7, 2005). Disse vejledninger vedrører miljøområdet i almindelighed og bruges derfor også i forhold til landbruget.

Kulturstyrelsen tilrettelægger og behandler kontrol med krav knyttet til Museumsloven (Lovbekendtgørelse nr. 1505 af 14. december 2006). Kontrolbesøg gennemføres i samarbejde med 10 museer knyttet til Kulturstyrelsens tilsyn med fredede fortidsminder og sten- og jorddiger. Kontrollerne udføres på grundlag af Kulturstyrelsens generelle kontrolvejledning, Vej-

ledning om tilsyn med fortidsminder og sten- og jorddiger (juni 2009), samt kontrolinstruks for krav.

1.10 Definition af kontroltyper

Der anvendes to former for kontrol i forbindelse med kontrol med krydsoverensstemmelse – henholdsvis KO-kontrol og anden-kontrol.

1.10.1 KO-kontrol

En KO-kontrol er defineret som en planlagt kontrol med krydsoverensstemmelse. Disse kontroller udføres hos landbrugere, der er udtaget til kontrol på grundlag af en risikoanalyse (se kapitel 3.2), og indgår i den ene procent af bekræftede støtteansøgere, der skal kontrolleres.

På en KO-kontrol skal kontrolmyndigheden kontrollere alle krydsoverensstemmelseskrav, som indgår i myndighedens kontrolforpligtigelse.

Visse krav kontrolleres administrativt og ikke hos landbrugeren. Det fremgår under kravet, hvis det kontrolleres administrativt i forbindelse med KO-kontrol. KO-kontroller udføres normalt som en integreret del af den kontrol, som kontrolmyndighederne gennemfører efter øvrig gældende lovgivning.

For KO-kontroller gælder der en 2 måneders frist for indberetning af kontrollens resultat (se kapitel 3.13 om høring og 3.16 om indberetning), samt en 3 måneders frist for orientering af landbrugeren om kontrollens resultat (se kapitel 3.14). Kontrolrapporten skal altid indsendes til NaturErhvervstyrelsen uanset om der er konstateret overtrædelser ved kontrolbesøget.

1.10.2 Anden-kontrol

Der er tale om anden-kontrol, hvis kontrolmyndigheden konstaterer overtrædelse af krav i forbindelse med fx:

- Kontrolbesøg planlagt til andre formål
- Anmeldelse
- Opfølgning på KO-kontrol

Der udtages derfor ikke landbrugere til anden-kontrol. Hvis kontrolmyndigheden konstaterer en overtrædelse af krav på en anden-kontrol, skal overtrædelsen indberettes til NaturErhvervstyrelsen.

Der skal kun indberettes på det/de krav, hvor der er konstateret overtrædelse.

Hvis anden-kontrollen er en opfølgning af en tidligere KO-kontrol, skal resultatet af anden-kontrollen kun indberettes, hvis der ikke er rettet op på det forhold, der udgjorde overtrædelse ved KO-kontrollen. Det vil sige, hvis der fortsat er tale om en overtrædelse, eller hvis der konstateres nye overtrædelser.

Anden-kontrollen skal udføres i overensstemmelse med de retningslinjer, som er gældende for det enkelte krav og bedømmes på samme vis som ved KO-kontrol. Kontrolrapporten for anden-kontrol skal altid indsendes til NaturErhvervstyrelsen.

For anden-kontroller gælder der en 2 måneders frist for indberetning af kontrollens resultat (se kapitel 3.12 om kontrolrapporter, kapitel 3.13 om høring og 3.16 om indberetning).

Anden-kontroller er også omfattet af reglerne om mindre overtrædelser (bagateller). Se mere om bagateller i kapitel 3.15.

1.11 Stikprøvekontrol af arealer

Det er ikke muligt at foretage stikprøvekontrol på kun halvdelen af landbrugsparcellerne på bedriften. Samtlige arealer på bedriften skal derfor kontrolleres i forbindelse med en KO-kontrol. Såfremt en kontrol både angår betingelser for arealstøtte og krydsoverensstemmelse, vil der dog være mulighed for at begrænse den fysiske kontrol i marken til en stikprøve, som omfatter mindst halvdelen af landbrugsparcellerne. Det er imidlertid en forudsætning, at stikprøven sikrer en pålidelig og repræsentativ kontrol af kravene, som vedrører bedriftens areal. Hvis der i forbindelse med en stikprøvekontrol på arealerne konstateres en overtrædelse, skal kontrolmyndigheden udvide kontrollen til at omfatte alle bedriftens arealer.

1.12 Hvad er landbrugeren ansvarlig for?

Direkte støtteordninger

For landbrugere, der kun modtager støtte under de direkte støtteordninger, gælder reglerne om krydsoverensstemmelse for alle landbrugsarealer og alle landbrugsaktiviteter, der udføres på bedriften.

For nærmere definition af et landbrugsareal og en landbrugsaktivitet, se **bilag 5**, som også indeholder øvrige definitioner.

Landdistriktsordningerne

For modtagere af landdistriktsstøtte finder reglerne om krydsoverensstemmelse ikke anvendelse for ikke-landbrugsaktiviteter og ikke-landbrugsarealer for hvilke, der ikke er søgt landdistriktsstøtte. Det vil sige, at for landbrugere, der kun modtager tilskud under landdistriktsordningerne, gælder reglerne om krydsoverensstemmelse for alle landbrugsaktiviteter på hele bedriften og alle landbrugsarealer samt ikke-landbrugsarealer, der indgår i ansøgningen om udbetaling af tilskud.

Hvis landbrugeren modtager støtte under både de direkte støtteordninger og under landdistriktsordningerne gælder reglerne om krydsoverensstemmelse for alle landbrugsaktiviteter, der udføres på bedriften, alle landbrugsarealer samt andre arealer, der indgår i ansøgning om udbetaling af støtte. Hvis overtrædelsen ikke er en landbrugsaktivitet og konstateres på et ikke-landbrugsareal, hvortil der søges om udbetaling af landdistriktsstøtte (fx tilskud til miljøvenligt skovbrug), reduceres støtten kun for udbetalinger under landdistriktsordningerne.

Arealer der ikke er søgt støtte til

Det bemærkes, at landbrugeren ikke kan undgå en støttenedsættelse på et landbrugsareal ved at undlade at søge støtte til arealet. Det vil sige, at såfremt der foretages en landbrugsaktivitet på et areal, der ikke søges støtte til, så trækkes landbruger alligevel i støtten.

Ansvar for handlinger og undladelser

Den landbruger, der modtager støtte (direkte støtte og landdistriktstilskud), holdes ansvarlig for enhver handling eller undladelse, der kan tilskrives ham, som konstateres i løbet af kalenderåret på bedriften, og som har medført overtrædelse af krav. Landbrugeren holdes også ansvarlig, hvor overtrædelsen ikke kan tilskrives landbrugeren handling, men hvor han har undladt at rette op på forholdet. Bedriften omfatter alle de produktionsenheder (landbrugsarealer, bygninger, anlæg, dyr m.v.), som støttemodtager har rådighed over.

Landbrugeren holdes også ansvarlig for handlinger eller undladelser foretaget af personalet på bedriften.

For så vidt angår anlæg, bygninger og dyr holdes støttemodtager kun ansvarlig, hvis han har rådighed over dem på kontroltidspunktet.

Ansvar for erhvervede og overdragede arealer

Støttemodtager er ansvarlig for overtrædelser, der konstateres på landbrugsarealer og ikke-landbrugsarealer, som indgår i hans ansøgning, og som han har erhvervet eller overdraget i løbet af støtteåret. Det gælder, selvom overtrædelser kan tilskrives den person, som støttemodtager har erhvervet eller overdraget arealet til/fra. Det vil sige, at hvis en overtrædelse fortsætter eller finder sted efter støttemodtager har overdraget arealet, er det støttemodtager, der er ansvarlig, selvom overtrædelse kan tilskrives erhverver. Ligeledes er det støttemodtager, der er ansvarlig for konstateret overtrædelse, der fandt sted før han erhvervede arealet i det pågældende kalenderår.

Dog gælder, at hvis overtrædelser direkte kan tilskrives en anden person, end den der søger støtte for arealet (evt. overdrager/erhverver), og denne person også har søgt om støtte i det pågældende år, er det denne person, der er ansvarlig for overtrædelserne og skal indberettes.

Ved erhvervet forstås køb, forpagtning, leje eller lignende. Ved overdraget forstås salg, forpagtning, leje eller lignende.

Eksempel 1. Landmand A har den 20. april medtaget mark 1i sin ansøgning, men overdrager marken til Landmand B den 1. maj. Den 15. september er kommunen på kontrol på marken, og der konstateres en overtrædelse af krav 1.16, idet Landmand B har pløjet for tæt på vandløbet. Hvis Landmand B også søger støtte, er det ham, der skal indberettes til NaturErhvervstyrelsen for overtrædelserne. Hvis Landmand B ikke søger støtte, er det Landmand A, der skal indberettes for overtrædelserne, idet han holdes ansvarlig for de landbrugsarealer, han har medtaget i sin ansøgning, medmindre overtrædelserne kan tilskrives en anden støtteansøger.

Eksempel 2. Landmand A har udlejet sin stald og møddingplads til Landmand B. I forbindelse med kommunens kontrol konstateres en overtrædelse af krav 1.9, idet der mangler afløb fra møddingpladsen. Hvis Landmand B søger støtte, er det ham, der skal indberettes for overtrædelserne til NaturErhvervstyrelsen, idet han har rådighed over møddingpladsen og har undladt at rette op på problemet. Hvis Landmand B ikke søger støtte, skal overtrædelserne ikke indberettes, idet Landmand A ikke kan holdes ansvarlig for overtrædelser, der vedrører bygninger og anlæg, når han ikke har rådighed over dem på kontroltidspunktet.

Eksempel 3. Landmand A erhverver den 2. marts et udyrket landbrugsareal fra Landmand B, som landmand A medtager i sin ansøgning. Ved kontrol den 1. maj konstaterer Plantedirektoratet, at der mangler plantedække på arealet. Det manglende plantedække kan i dette tilfælde tilskrives Landmand B, og hvis han søger støtte, er det ham der holdes ansvarlig for overtrædelserne. Hvis Landmand B derimod ikke søger støtte, er det Landmand A, der holdes ansvarlig for overtrædelserne.

1.13 Overtrædelser der ikke kan tilskrives støttemodtager (hændeligt uheld)

Handlingen eller undladelsen skal kunne "tilskrives" landbruger for at føre til en nedsættelse af støtten. Handlingen eller undladelsen skal være uagtsom eller forsætlig. En overtrædelse af krydsoverensstemmelsesreglerne kan være sket uden, at handlingen eller undladelsen kan tilskrives landbruger som hverken uagtsom eller forsætlig, det vil sige, at landbruger har udvist tilstrækkelig agtpågivenhed og kan ikke bebrejdes overtrædelsen. En tilstrækkelig agtpågivenhed kunne være at der straks var forsøgt rettet op på forholdet ved fx at tilkalde miljøvagten eller lignende. I sådanne tilfælde kan NaturErhvervstyrelsen efter en konkret vurdering afgøre, at støttemodtagers landbrugsstøtte ikke skal nedsættes.

I disse tilfælde skal kontrolmyndigheden beskrive overtrædelsen og foretage en faglig vurdering af overtrædelsen, herunder hvorvidt støttemodtager har anvendt en korrekt fremgangsmåde. Herefter skal kontrolmyndigheden indberette overtrædelsen vedlagt kontrolmyndighedens vurdering. NaturErhvervstyrelsen vil på den baggrund foretage en vurdering af, hvorvidt der er tale om en overtrædelse, der ikke kan tilskrives støttemodtager og derfor ikke skal føre til en nedsættelse af landbrugers støtte. Det skal bemærkes, at kun meget få overtrædelser hidtil er afgjort som hændeligt uheld.

1.14 Hvad er et kontrolbesøg og hvornår skal et opfølgende besøg indberettes?

Et kontrolbesøg er et besøg, der foretages på hele eller dele af ansøgers bedrift. For krav som kontrolleres administrativt, anvendes datoen for den administrative kontrol som kontroldato. Hvis der i forbindelse med kontrolbesøget udtages prøver eller lignende, hvor resultatet først modtages senere, er prøveresultatet også en del af det oprindelige kontrolbesøg med samme kontroldato som det oprindelige kontrolbesøg.

Hvis der derimod foretages opfølgende besøg, fx for at undersøge om et påbud er blevet overholdt, er dette ikke en del af det oprindelige kontrolbesøg. Hvis der konstateres overtrædelse af et krydsoverensstemmelseskrav ved et opfølgende besøg, skal dette derfor indberettes som et selvstændigt kontrolbesøg og som en "anden-kontrol".

Opfølgende kontrolbesøg, der udføres inden kontrolmyndighedens frist for overholdelse af påbudet er udløbet, skal kun indberettes, hvis der på det opfølgende kontrolbesøg konstateres andre overtrædelser, end den der blev konstateret på det oprindelige besøg, og hvor afhjælpningsfristen endnu ikke er udløbet. Det vil sige, at hvis kontrolmyndigheden har givet 14 dages frist for afhjælpning af en overtrædelse af krav 3.8, og kontrolmyndigheden gennemfører et tilsyn 7 dage efter den oprindelige kontrol, så skal denne kontrol kun indberettes hvis der konstateres andre overtrædelser end den specifikke overtrædelse af krav 3.8, der blev konstateret på det oprindelige besøg.

Konstateres der overtrædelse af et krav, som heller ikke var overholdt ved det oprindelige kontrolbesøg, beregnes nedsættelsen af landbrugsstøtten efter reglerne om gentagelse. Bemærk dog, at landbrugeren skal have haft en rimelig tidsmæssig frist (fra det oprindelige kontrolbesøg til det opfølgende besøg) til at afhjælpe overtrædelsen, efter landbruger er blevet underrettet om overtrædelsen. NaturErhvervstyrelsen har som udgangspunkt fastsat denne tidsfrist til maksimum 3 måneder. Tidsfristen afhænger af hvilken handling, det er nødvendigt for landbrugeren at foretage for at afhjælpe overtrædelsen. Det er op til kontrolmyndigheden at vurdere, om landbrugeren har haft tilstrækkeligt med tid til at afhjælpe overtrædelsen. For mange krav vil en periode på under 3 måneder være tilstrækkeligt til at rette op (fra den dato

hvor landbrugeren er underrettet om overtrædelsen). Bemærk, at denne frist ikke vedrører fristen til at afhjælpe en mindre overtrædelse (bagatel), og at denne frist er senest 3 måneder fra kontrollens afslutning.

For så vidt angår mindre overtrædelser (bagateller), er et opfølgende besøg dog ikke et selvstændigt kontrolbesøg, men en del af den oprindelige kontrol, som har til formål at konstatere hvorvidt den mindre overtrædelse er rettet op. Dette gælder dog ikke hvis den mindre overtrædelse er blevet mere alvorlig eller omfangsrig siden den oprindelige kontrol (se kapitel 3.15).

En KO-kontrol skal omfatte hele det udtagne CVR-nr. Det vil sige, at alle arealer og bygninger under det udtagne CVR-nr skal kontrolleres inklusiv forpagtede arealer og bygninger. Det vil således ofte være nødvendigt at foretage kontrol på flere ejendomme.

1.15 Krydsoverensstemmelsessystemet (KO-Web)

KO-Web danner grundlag for kommunikationen mellem NaturErhvervstyrelsen og kontrolmyndighederne. KO-Web findes på web-adressen:

tastselv.ferv.fvm.dk/KO
(bemærk, at der ikke skal skrives www foran)

KO-Web har følgende funktioner:

- Visning af støtteansøgere i kontrolmyndighedens geografiske område
- Udtagningsstatistik
- Udtagning af landbrugere til kontrol for krydsoverensstemmelse
- Indberetning af kontrolresultater for KO-kontrol og anden-kontrol
- Down-load og dannelselse af kontrolrapport
- Adgang til ansøgers markkort m.v.

Vejledning til brug af KO-Web ligger i KO-Web som et selvstændigt dokument og på www.naturerhverv.dk under Landbrug/Krydsoverensstemmelse/Vejledning.

---

2. Nedsættelse af støtten

2.1 Definition af uagtsom eller forsætlig handling eller undladelse

NaturErhvervstyrelsen skelner mellem, om en overtrædelse af et krav skyldes en uagtsom eller forsætlig handling eller undladelse. Ved overtrædelse af krydsoverensstemmelse betragtes overtrædelsen af et krav normalt som en uagtsom handling eller undladelse.

En **uagtsom** handling eller undladelse omhandler situationer, hvor landbrugeren ikke udviser tilstrækkelig agtpågivenhed og derfor ikke opfylder ét eller flere krav. NaturErhvervstyrelsen bedømmer situationen mildere end den forsætlige handling eller undladelse.

En **forsætlig** handling eller undladelse omhandler situationer, hvor landbrugeren undlader at handle eller foretager en handling, som vedkommende ved, eller anser for overvejende sandsynligt, vil medføre en overtrædelse af ét eller flere krav. Denne situation bedømmes strengere af NaturErhvervstyrelsen og medfører en øget nedsættelse af støtten.

Kriterier for at en sag kan afgøres som forsætlig

Ved vurderingen af forsæt anvendes det almindelige forsætbegreb, som defineret ovenfor.

Det er kontrolmyndigheden, der i første omgang vurderer, hvorvidt der er tale om en forsætlig handling. Afgørelsen af om en handling vurderes at være forsætlig vil til enhver tid komme an på en konkret bedømmelse.

Der har ved NaturErhvervstyrelsens afgørelse af hvornår en overtrædelse er forsætlig, dannet sig en praksis, hvorefter en overtrædelse som udgangspunkt kan anses som forsætlig, når der foreligger dokumentation i form af en forudgående skriftlig indskærpelse af reglerne eller anden skriftlig tydeliggørelse af reglerne overfor landbruger² inden for en periode på tre kalenderår forud for kontrolbesøget³.

Derudover lægges der vægt på, at den forsætlige overtrædelse er en klart objektiv overtrædelse af reglerne i forhold til formålet med kravet, hvilket efter NaturErhvervstyrelsens praksis er en overtrædelse, der fører til en samlet karakter på mindst 8.

Såfremt kontrolmyndigheden på et opfølgende kontrolbesøg, der finder sted senest 6 måneder fra det første kontrolbesøg, konstaterer en overtrædelse af samme krav, som blev konstateret ved første kontrolbesøg, skal kontrolmyndigheden som udgangspunkt indberette overtrædelsen som uagtsom, idet nedsættelsen af støtten for overtrædelsen skal beregnes efter gentagelsesreglerne. Tidsfristen afhænger af, hvilken handling det er nødvendigt for landbrugeren at foretage for at sikre overholdelse af kravet. Såfremt kontrolmyndigheden efter tidsfristens udløb konstaterer overtrædelse af det samme krav, er der tale om en overtrædelse, der skal indberettes som forsætlig, såfremt betingelserne beskrevet overfor er opfyldt.

Hvis kontrolmyndigheden vurderer, at der er tale om en forsætlig handling, afkrydser myndigheden feltet ”forsætlig” på kontrolrapporten og senere ved indberetning i KO-Web. Desuden skal kontrolmyndigheden i kontrolrapporten begrunde, hvorfor kontrolmyndigheden finder, at der er tale om en forsætlig overtrædelse.

---

² Hvis en kontrolmyndighed fx har skrevet til samtlige lodsejere i et område med naturlige søer eller højt målsatte vandløb og søer og mindet om, hvilke krav der konkret gælder for disse, vil dette kunne sidestilles med en indskærpelse.

³ I særlige tilfælde vil anden direkte kommunikation mellem landbrugeren og kontrolmyndigheden end en indskærpelse kunne godtgøre, at landbrugeren er bekendt med overtrædelsen og dens betydning.

2.2 Beregning af nedsættelse

Overtrædelse af krav, som direkte kan tilskrives en handling eller undladelse af en handling fra den pågældende landbruger, kan medføre, at den direkte støtte eller landdistriktsstøtten bliver nedsat. NaturErhvervstyrelsen beregner, hvor meget støtten skal nedsættes på baggrund af oplysninger om alvor, omfang, varighed og forsæt, som kontrolmyndigheden indberetter i KO-Web. Desuden indgår det i NaturErhvervstyrelsens beregning, hvorvidt der er tale om en gentagen overtrædelse inden for de sidste tre kalenderår.

Det er desuden muligt at ændre nedsættelsen som følge af fx en klage, eller hvis indberetningen ikke er i overensstemmelse med den pågældende regel eller vejledning for indberetning og bedømmelse, eller hvis NaturErhvervstyrelsen vurderer, at sagen ikke er godt nok dokumenteret.

Hvis landbrugeren har indsendt høringssvar til kontrolmyndigheden, indgår dette samt kontrolrapporten i NaturErhvervstyrelsens sagsbehandling.

I de følgende kapitler og i tabel 1 beskrives, hvordan NaturErhvervstyrelsen beregner nedsættelsen af støtten.

2.3 Nedsættelse ved overtrædelse af et enkelt krav

2.3.1 Nedsættelse ved uagtsom handling eller undladelse

Hvis landbrugeren på grund af en uagtsom handling eller undladelse ikke har overholdt et krav, vil NaturErhvervstyrelsen som udgangspunkt nedsætte landbrugerenes støtte med 3 %. Nedsættelsen kan blive nedsat til 1 % eller hævet til 5 % afhængig af, hvor alvorlige, omfangsrige og varige manglerne er. Såfremt overtrædelsen tildeles en samlet karakter på højst 5, medfører den mindre overtrædelse ikke nedsættelse af støtten, hvis den udbedres senest 6 måneder fra kontrollens afslutning. Hvis overtrædelsen ikke er afhjulpel inden fristen, nedsættes støtten med 1 %. Nedsættelsen bliver fastsat bl.a. på baggrund af kontrolmyndighedens samlede karakter for kriterierne alvor, omfang og varighed:

- Samlet karakter 3 - 5 = 0 % nedsættelse af støtten⁴
- Samlet karakter 6 - 7 = 1 % nedsættelse af støtten
- Samlet karakter 8 -10 = 3 % nedsættelse af støtten
- Samlet karakter 11-12 = 5 % nedsættelse af støtten

2.3.2 Nedsættelse ved uagtsom gentagen overtrædelse af et krav

NaturErhvervstyrelsen betragter det som en gentagen overtrædelse, hvis en landbruger flere gange inden for en sammenhængende periode på tre kalenderår undlader at overholde det samme krav. Det forudsættes, at landbrugeren er underrettet om en tidligere overtrædelse og har haft mulighed for at bringe denne til ophør. Hvis kontrolmyndigheden foretager flere uafhængige kontrolbesøg inden for samme år, betragter NaturErhvervstyrelsen også en overtrædelse af samme krav som en gentagelse. Dette gælder således, hvor landbrugeren har gentaget handlingen eller undladelsen, eller har undladt at rette op på overtrædelsen, konstateret på det første besøg. Det gælder derimod ikke, hvis der er tale om en overtrædelse, som ikke kan rettes op eller hvor genopretning sker ved ikke at gøre noget. Som eksempel kan nævnes overtrædelse af krav 1.16, hvor genopretning sker ved at lade bræmmen reetablere sig selv, og

---

⁴ Hvis overtrædelsen afhjælpes senest 6 måneder fra kontrollens afslutning eller ikke kan afhjælpes.

hvor kontrolmyndigheden risikerer at konstatere den samme handling på forskellige kontroltidspunkter.

Gentagen overtrædelse af et krav, der tidligere er blevet afgjort uden nedsættelse af støtten, vil ikke blive medregnet ved NaturErhvervstyrelsens beregning af gentagelse.

I tilfælde af gentagen overtrædelse, beregner NaturErhvervstyrelsen nedsættelsesprocenten første gang som nedsættelsesprocenten for den foreliggende overtrædelse ganget med 3. Hvis nedsættelsen for den foreliggende overtrædelse beregnes til 3 %, vil nedsættelsen ved første gentagne overtrædelse være $3 \times 3 \% = 9 \%$.

Ved efterfølgende gentagen overtrædelse inden for tre kalenderår beregner NaturErhvervstyrelsen nedsættelsesprocenten som den foregående nedsættelsesprocent ganget med 3. Hvis nedsættelsen forrige gang var beregnet til $3 \times 3 \% = 9 \%$ på grund af gentagen overtrædelse, vil nedsættelsen ved efterfølgende gentagen overtrædelse være $3 \times 9 \% = 27 \%$, som dog nedsættes til 15 % ved uagtsomhed. Overtrædes kravet for tredje gang, er der tale om en forsætlig overtrædelse, og nedsættelsesprocenten beregnes som $27 \% \times 3$, hvilket vil resultere i en nedsættelse af landbrugsstøtten på 81 %. Hvis første uagtsomme gentagne overtrædelse beregnes til en nedsættelse på 15 %, vil overtrædelsen allerede ved anden gentagne overtrædelse blive betragtet som forsætlig.

Når nedsættelsesprocenten bliver 15 %, underretter NaturErhvervstyrelsen landbrugeren om, at yderligere overtrædelse af samme krav betragtes som en forsætlig handling.

Tabel 1. Oversigt over procentuel nedsættelse af støtten ved gentagende uagtsomme overtrædelser

Procentuelt udgangspunkt ved 1. gentagelse og resulterende nedsættelse	2. gentagelse	3. gentagelse	4. gentagelse	5. gentagelse	6. gentagelse	7. gentagelse
1 % $1 \times 3 = 3 \%$	$3 \times 3 = 9 \%$	$9 \times 3 = 27 \%$, der nedsættes til 15 %	$27 \times 3 = 81 \%$ (at betragte som forsætlig)	$81 \times 3 = 100 \%$	100 %	Udelukkelse
3 % $3 \times 3 = 9 \%$	$9 \times 3 = 27 \%$, der nedsættes til 15 %	$27 \times 3 = 81 \%$ (at betragte som forsætlig)	$81 \times 3 = 100 \%$	100 %	Udelukkelse	
5 % $5 \times 3 = 15 \%$	$15 \times 3 = 45 \%$ (at betragte som forsætlig)	$45 \times 3 = 100 \%$	100 %	Udelukkelse		

2.3.3 Nedsættelse ved forsætlig handling eller undladelse

Hvis landbrugeren ikke har overholdt ét eller flere krydsoverensstemmelseskrav, og NaturErhvervstyrelsen vurderer, at det skyldes en forsætlig handling eller undladelse, bliver nedsættelsen vurderet individuelt for hvert krav i de konkrete tilfælde.

NaturErhvervstyrelsen foretager vurderingen om forsætlighed på baggrund af kontrolmyndighedens dokumentation og udtalelse herom.

Hvis landbrugeren ikke har overholdt et krav, og NaturErhvervstyrelsen vurderer det som forsætligt, fører det som udgangspunkt til en nedsættelse af støtten på 20 %. Procentsatsen kan i særlige tilfælde reduceres til 15 % eller forøges til 100 %.

Ved gentagen forsætlig overtrædelse af krydsoverensstemmelseskrav beregnes nedsættelsen ved at gange nedsættelsesprocenten med 3. Hvis nedsættelsesprocenten ved første forsætlige overtrædelse fastsættes til 20 %, vil første gentagne overtrædelse beregnes som $20 \% \times 3 = 60 \%$. Ved anden gentagne overtrædelse af forsætlig overtrædelse af krav, vil landbrugsstøtten blive nedsat med 100 %. Landbrugere, der får reduceret støtten med 100 % i to på hinanden efterfølgende år, kan blive udelukket fra støtteordningen det følgende kalenderår.

Se kapitel 2.1 for definition af forsæt.

Tabel 2. Oversigt over procentuel nedsættelse af støtten ved forsætlige gentagelser

1. forsætlige overtrædelse	1. gentagelse	2. gentagelse	3. gentagelse	4. gentagelse
20 %	$20 \times 3 = 60 \%$	$60 \times 3 = 100 \%$	100 %	Udelukkelse

2.4 Nedsættelse ved overtrædelse af flere krav

2.4.1 Overtrædelse af flere krav inden for samme område, hvor der ikke foreligger gentagen overtrædelse

Er der flere krav inden for samme område, som landbrugeren ikke har overholdt, vurderes det af NaturErhvervstyrelsen som én overtrædelse inden for området, forudsat ingen af overtrædelserne er gentagne overtrædelser, jf. nedenfor. Områdets nedsættelsesprocent vil da svare til den nedsættelsesprocent, som isoleret set er den højeste for hvert af de enkelte krav inden for området.

Eksempel 1:

Uagtsom overtrædelse af krav 1.1 medfører isoleret set en nedsættelse på 3%.

Uagtsom overtrædelse af krav 1.9 medfører isoleret set en nedsættelse på 1 %.

Da begge overtrædelser er indenfor samme område (miljø), skal overtrædelserne betragtes som én overtrædelse. Støtten skal herefter nedsættes med 3 %.

Eksempel 2:

Uagtsom overtrædelse af krav 1.1 medfører isoleret set en nedsættelse på 3%.

Forsætlig overtrædelse af krav 1.9 medfører isoleret set en nedsættelse på 20 %.

Da begge overtrædelser er indenfor samme område (miljø), skal overtrædelserne betragtes som én overtrædelse. Støtten skal herefter nedsættes med 20 %.

Eksempel 3:

Forsætlig overtrædelse af krav 1.1 medfører isoleret set en nedsættelse på 20%.

Forsætlig overtrædelse af krav 1.9 medfører isoleret set en nedsættelse på 20 %. Da begge overtrædelser er indenfor samme område (miljø), skal overtrædelserne betragtes som én overtrædelse. Støtten skal herefter nedsættes med 20 %.

2.4.2 Overtrædelser inden for samme område, hvor én eller flere af overtrædelserne er gentagne overtrædelser

Hvis landbrugeren ikke har overholdt flere krav inden for samme område, og en eller flere af overtrædelserne er gentagne overtrædelser, så beregnes støttenedsættelsen på følgende vis:

Trin 1: Uagtsomme og forsætlige overtrædelser inden for samme område anses som én overtrædelse. Nedsættelsesprocenten for disse overtrædelser svarer til den nedsættelsesprocent, som isoleret set er den højeste for de enkelte krav.

Trin 2: Læg resultatet fra trin 1 sammen med de gentagne overtrædelser. Summen kan max. være 15 %, hvis der ikke er nogen forsætlige overtrædelser. Hvis der er en forsætlig overtrædelse, at der intet loft for støttenedsættelsen.

Hvis der alene foreligger gentagne overtrædelser, lægges nedsættelsesprocenterne for overtrædelserne sammen. Støtten kan i et sådant tilfælde dog max nedsættes med 15 %.

2.4.3 Overtrædelse af flere krav inden for forskellige områder

Hvis landbrugeren ikke har overholdt flere krav inden for forskellige områder, beregner NaturErhvervstyrelsen den samlede nedsættelse af støtten ved at lægge nedsættelsesprocenterne fra områderne sammen, forudsat der ikke foreligger nogen gentagne overtrædelser.

Hvis der foreligger en eller flere gentagne overtrædelser, beregnes nedsættelsesprocenten på følgende vis:

Trin 1: Uagtsomme og forsætlige overtrædelser inden for samme område anses som én overtrædelse. Nedsættelsesprocenten for det pågældende område svarer til den nedsættelsesprocent, som isoleret set er den højeste for de enkelte krav.

Trin 2: Læg resultater fra trin 1, som er lig eller mindre end 5 %, sammen med uagtsomme overtrædelser, som ikke indgår i trin 1. Summen kan max være 5 %

Trin 3: Læg de gentagne overtrædelser til trin 2. Summen kan max være 15 %.

Trin 4: Læg resultater fra trin 1, som er større end 5%, samt forsætlige overtrædelser, som ikke er behandlet i trin 1, sammen med trin 3.

Hvis det er første gang, landbrugeren ikke har overholdt et eller flere krav, og der alene foreligger uagtsomme overtrædelser, kan nedsættelsen af støtten maksimalt blive 5 %. Hvis der alene findes uagtsomme og gentagne overtrædelser, vil støttenedsættelsen maks være 15 %. Der findes intet maksimum for støttenedsættelsen, hvis der foreligger en forsætlig overtrædelse blandt overtrædelserne.

Tabel 3. Konsekvensen af overtrædelse af krydsoverensstemmelse

Overtrædelse af	Uagtsom overtrædelse		Forsætlig overtrædelse
	Første gang	Gentagelse	
Et krav	<p>Som udgangspunkt nedsættes støtten med 3 %. Procenten kan nedsættes til 1 eller forhøjes til 5 afhængig af vurderingen af alvor, omfang og varighed.</p> <p>Hvis en mindre overtrædelse, med en samlet karakter på højst 5, afhjælpes inden 6 måneder fra kontroldatoen (eller ikke kan afhjælpes), er nedsættelsen af støtten 0 %. Hvis den mindre overtrædelse ikke er afhjulpet, nedsættes støtten med 1 %.</p> <p>Hvis vurderingen som helhed giver resultatet ”mindre betydning” er nedsættelsen 1 %.</p> <p>Hvis vurderingen som helhed giver resultatet ”væsentlig betydning” er nedsættelsen 3 %.</p> <p>Hvis vurderingen som helhed giver resultatet ”meget stor betydning” er nedsættelsen 5 %.</p>	<p>Nedsættelsesprocenten for den foreliggende overtrædelse ganges med faktor 3 ved første gentagelse. Eks. $3 \times 3 \% = 9 \%$.</p> <p>Ved yderligere gentagelse ganges den foregående nedsættelsesprocent med en faktor 3, dog max. 15 %. Eks. $3 \times 9 \% = 27 \%$, der nedsættes til 15 %.</p> <p>Når 15 % er nået, underrettes landbrugeren om, at en yderligere overtrædelse vil blive betragtet som en forsætlig overtrædelse, se tabel 1.</p>	<p>Som udgangspunkt nedsættes støtten med 20 %.</p> <p>Procenten kan nedsættes til minimum 15 % eller forøges til 100 % på grundlag af kontrolmyndighedens indberetning.</p> <p>I vurderingen indgår desuden NaturErhvervstyrelsens registrering af, hvorvidt overtrædelsen er en gentagelse, samt vurderingen af alvor, omfang og varighed.</p>
Flere krav inden for samme område	<p>Støtten nedsættes med den højeste nedsættelsesprocent for det enkelte krav (behandles som én overtrædelse). Hvis der kun foreligger uagtsomme overtrædelser, kan støtten max nedsættes med 5 %.</p> <p>Såfremt der blandt overtrædelserne er en eller flere gentagne overtrædelser, henvises til kapi-</p>	<p>Støtten nedsættes med summen af procenterne, hvis der alene foreligger gentagne overtrædelser, dog. max 15 %.</p> <p>Hvis der også foreligger uagtsom og/eller forsætlig overtrædelse henvises til afnit 2.4.2 ovenfor.</p>	<p>Støtten nedsættes med den højeste nedsættelsesprocent for det enkelte krav (behandles som én overtrædelse). Der findes intet max for støttenedsættelsen.</p> <p>Såfremt der blandt overtrædelserne er en eller flere gentagne overtrædelser, henvises til kapitel 2.4.2 ovenfor.</p>

	tel 2.4.2 ovenfor.		
Flere krav inden for forskellige områder	<p>Hvis der alene er uagtsomme overtrædelser, lægges nedsættelsesprocenterne for de enkelte områder sammen. Støtten kan max nedsættes med 5 %.</p> <p>Der henvises til kapitel 2.4.3 ovenfor, hvis der blandt overtrædelserne også er forsætlige og/eller gentagne overtrædelser.</p> <p>Det bemærkes, at hvis der alene er uagtsomme og gentagne overtrædelser, kan støtten max nedsættes med 15 %.</p> <p>Hvis der foreligger en forsætlig overtrædelse blandt overtrædelserne, findes der intet max for støttenedsættelsen.</p>	<p>Hvis der alene er gentagne overtrædelser, lægges nedsættelsesprocenten for gentagne overtrædelser sammen, dog max 15 %.</p> <p>Eks. 9 % + 9 % = 18 %, der nedsættes til 15 %.</p> <p>Der henvises til kapitel 2.4.3 ovenfor, hvis der blandt overtrædelserne er uagtsomme og/eller forsætlige overtrædelser.</p> <p>Det bemærkes, at hvis der alene er uagtsomme og gentagne overtrædelser, kan støtten max nedsættes med 15 %.</p> <p>Hvis der foreligger en forsætlig overtrædelse blandt overtrædelserne, findes der intet max for støttenedsættelsen.</p>	<p>Hvis der alene er forsætlige og uagtsomme overtrædelser, lægges nedsættelsesprocenterne for de enkelte områder sammen. Der er intet max for støttenedsættelsen.</p> <p>Der henvises til kapitel 2.4.3 ovenfor, hvis der blandt overtrædelserne også er uagtsomme og/eller gentagne overtrædelser.</p> <p>Det bemærkes, at der intet max er for støttenedsættelsen.</p>

2.5 Nationale sanktioner

Reglerne om krydsoverensstemmelse erstatter ikke det almindelige strafferetlige system. Hvis reglerne om krydsoverensstemmelse er knyttet til en straffebestemmelse, der foreskriver, at landbrugeren kan straffes med bøde eller meldes til politiet, vil landbrugeren som udgangspunkt blive trukket i støtten af NaturErhvervstyrelsen og blive straffet med bøde for samme forhold af kontrolmyndigheden.

En støttenedsættelse og en national sanktion er uafhængige af hinanden. Kontrolmyndigheden skal derfor høre landbrugeren og indberette overtrædelserne til NaturErhvervstyrelsen inden for de gældende frister (i forhold til kontrolbesøget) uden at afvente et evt. forløb i det strafferetlige system.

Når kontrolmyndigheden modtager afgørelse i en evt. straffesag, meddeler kontrolmyndigheden dette til NaturErhvervstyrelsen. NaturErhvervstyrelsen vil herefter i samarbejde med kontrolmyndigheden vurdere, om der fortsat er grundlag for at fastholde den oprindelige indberetning, eller om politiets/domstolens afgørelse skal medføre en ændring i det indberettede kontrolresultat.

3. Kontrol med krydsoverensstemmelse

3.1 KO-kontrollen trin for trin

1. Risikoanalyse sendes til NaturErhvervstyrelsen senest den 1. april (gælder den ansvarlige enhed i NaturErhvervstyrelsens analyse vedrørende GLM, Fødevarestyrelsen og Kulturstyrelsen).
2. Udtagning af landbrugere til kontrol foretages senest den 15. maj (NaturErhvervstyrelsen, Fødevarestyrelsen og Kulturstyrelsen).
3. Tjek kontrolpopulationen i KO-Web 1. februar (gælder for alle kontrolmyndigheder hvad angår landdistriktsprogrammet og for kommunerne hvad angår direkte støtte).
4. Undersøg hvilke arealer og/eller besætninger, der skal kontrolleres
5. Undersøg om der er Natura 2000 områder, § 3 arealer, tilladelse til indvinding af vand, vandløb m.m. på bedriften.
6. Varsling af kontrollen, med mindre formålet forspildes.
7. Print evt. kladde til kontrolrapport fra KO-Web.
8. På kontrolbesøget præsenteres formålet med kontrollen, udlevering af folder om KO⁵.
9. Kontrolrapporten udarbejdes
  - 1) Kontrolrapporter med overtrædelse sendes i høring hos landbrugeren.
  - 2) OK- kontrolrapporter sendes til landbrugeren senest 3 måneder efter kontrollens afslutning.
  - 3) Orientering af landbruger inden 1 måned fra kontrollens afslutning om, at mindre overtrædelser skal afhjælpes senest 3 måneder efter kontrollens afslutning.
10. Tag stilling til landbrugers evt. høringssvar og orienter landbrugeren om svaret.
11. Indberetning af kontrollens resultater inden 2 måneder fra kontroltidspunktet.
12. Indsendelse af kontrolrapport, høringssvar fra landbrugeren og kontrolmyndighedens bemærkninger hertil.
13. Evt. opfølgning på mindre overtrædelser og indberetning af resultatet.
14. Opdateret risikoanalyse sendes til NaturErhvervstyrelsen senest den 15. august.

3.2 Risikoanalyse

3.2.1 Direkte støtte

Al udtagning til krydsoverensstemmelseskontrol skal ske med udgangspunkt i en risikoanalyse. Risikoanalysen skal derfor udarbejdes, før der foretages en udtagning af landbrugere til kontrol, og skal foreligge senest den dato, hvor det første kontrolbesøg gennemføres. Risikoanalysen skal fremsendes til NaturErhvervstyrelsen senest den 1. april.

NaturErhvervstyrelsen udarbejder en samlet risikoanalyse for kommunerne for så vidt angår landbrugere, der søger direkte støtte. Risikoanalysen omfatter samtlige krav, som kommunerne er ansvarlige for at kontrollere. NaturErhvervstyrelsen meddeler kommunerne hvilke landbrugere, der er udtaget til kontrol inden for deres geografiske område. NaturErhvervstyrelsen opdaterer risikoanalysen, når årets nye ansøgere er kendt, og meddeler kommunerne eventuelle supplerende støtteansøgere udtaget til kontrol pr. 1. august.

Alle andre kontrolmyndigheder skal fremsende risikoanalysen til NaturErhvervstyrelsen senest den 1. april. Da risikoanalysen på dette tidspunkt er foretaget på baggrund af det tidligere års støtteansøgere, er det nødvendigt at opdatere risikoanalysen og supplere udtagningen, når

---

⁵ Folderen 'Kort og klart om krydsoverensstemmelse' findes på www.naturerhverv.dk under Landbrug/Krydsoverensstemmelse/Information og i KO-Web.

---

kontrolårets endelige population er kendt. Dette sikrer, at også nye ansøgere har mulighed for at blive udtaget til kontrol. NaturErhvervstyrelsen anbefaler, at opdateringen finder sted medio juli. Den opdaterede risikoanalyse indsendes til NaturErhvervstyrelsen, så snart den er udarbejdet og senest 15. august. På basis af den opdaterede risikoanalyse udtages supplerende støtteansøgere til kontrol. Det anbefales, at der kun udtages fx 80 % af kontrolpopulation på basis af den første risikoanalyse og de resterende 20 % efter den opdaterede risikoanalyse.

En risikoanalyse skal sikre, at kontrollen kan gennemføres så målrettet som muligt. Formålet med risikoanalysen er at udpege risikokriterier til brug for udvælgelse af de landbrug, der vurderes at have størst risiko for ikke at overholde krydsoverensstemmelseskravene. Risikoen for overtrædelse skal vurderes i forhold til de krav, som kontrolmyndigheden er ansvarlig for.

I forbindelse med krydsoverensstemmelse skal kontrolmyndigheden vurdere sandsynligheden for overtrædelse af de krav, de er ansvarlige for.

De anvendte risikokriterier skal være relevante for de konkrete krav, der skal kontrolleres. Den enkelte kontrolmyndighed træffer beslutning om hvilke risikokriterier, der skal danne grundlag for udtagning.

Hvis risikoanalysen viser, at der ikke findes et tilstrækkeligt grundlag for udvælgelse af risikokriterier, kan kontrolmyndigheden foretage en tilfældig udvælgelse af landbrugere, der skal kontrolleres. Det skal begrundes i risikoanalysen, hvis denne metode vælges.

Hvis kontrolprocenten forhøjes senere i kontrolåret, på basis af kontrolresultaterne fra foregående år, og de ekstra landbrugere ikke kan udtages på baggrund af risikoanalysen, skal kontrolmyndigheden udarbejde en supplerende risikoanalyse til udtagning af de ekstra landbrugere.

Af risikoanalysen skal det desuden klart fremgå, om risikoanalysen er den oprindelige eller den opdaterede version.

Overordnede rammer og krav for en risikoanalyse

Identifikation af, hvilke krav myndigheden har ansvaret for at kontrollere

- Risikoanalysen skal baseres på de retsbestemmelser, der er relevante for krydsoverensstemmelse eller anden gældende lovgivning, alternativt ud fra de pågældende krav og normer. Risikoanalysen kan baseres på de enkelte bedrifter, bedriftskategorier eller geografiske områder. Hvis kontrolmyndigheden i stedet vurderer det mere effektivt, kan en særlig risikoanalyse foretages for virksomheder, særlige slagterier, handlende eller leverandører. Man kan som kontrolmyndighed endvidere tage hensyn til landbrugers deltagelse i bedriftsrådgivning og landbrugers deltagelse i en certificeringsordning.
- Hvilke krav er relevante/ikke relevante ud fra de lokale forhold, fx hvis der er Natura 2000 arealer i kommunen.

Analyse/evaluering af tidligere erfaringer/særlige lokale forhold

- Der skal foretages en egentlig analyse af risici for overtrædelse af kontrolmyndighedens krydsoverensstemmelseskrav.
- Hvilke krydsoverensstemmelseskrav, af dem kontrolmyndigheden kontrollerer, overtrædes typisk – lokalt, og/eller i hele Danmark.
- Hvad kendetegner de landbrugere, som har overtrædelser?
- Antal tidligere overtrædelser - evaluering af tidligere risikoanalyser.

- Hvordan fungerede den foregående risikoanalyse, blev kontrollen målrettet tilstrækkeligt, hvad kan gøres bedre, hvad skal fastholdes?
- Analysen skal være udarbejdet før kontrollens påbegyndelse og senest 1. april.

Opstilling af udtagningsmodellen

- 75-80 % af kontrolpopulationen skal være udtaget på baggrund af de udvalgte risikokriterier.
- 20-25 % af landbrugerne skal udtages tilfældigt, for at sikre en repræsentativ udtagning af landbrugere.
- Risikoanalysen skal fremstå som et selvstændigt dokument.
- Risikoanalysen skal opbevares hos den ansvarlige myndighed i minimum 5 år.

Landbrugerens deltagelse i bedriftsrådgivning⁶ eller certificeringssystemer

Kontrolmyndigheden kan ved udarbejdelse af risikoanalysen tage hensyn til landbrugerens deltagelse i bedriftsrådgivning eller relevante certificeringssystemer.

Alle landbrugere har mulighed for at få gennemgået bedriftens forhold for at få undersøgt, om krydsoverensstemmelseskravene er overholdt. Bedriftsrådgivningen foretages af rådgivere, der er godkendt af NaturErhvervstyrelsen. I forbindelse med bedriftsrådgivningsbesøget gennemgår rådgiveren forhold på bedriften, som har relation til krydsoverensstemmelse, samt rådgiver om, hvordan evt. problemer kan løses.

Ved deltagelse i et certificeringssystem, skal landbrugeren leve op til en række kvalitetsstandarder, som oftest bliver kontrolleret ved, at forholdene på bedriften gennemgås. Hvis forholdene ikke lever op til certificeringssystemets krav, kan producenten blive pålagt sanktion eller blive udelukket fra fortsat deltagelse i systemet.

Kontrolmyndigheden kan anse det som sandsynligt, at landbrugerens deltagelse i bedriftsrådgivning eller certificeringssystemer betyder en reduceret risiko for overtrædelse af krydsoverensstemmelse, og derved udtage mindre end 1 % af disse landbrugere til kontrol.

3.2.2 Landdistriktsprogrammet

NaturErhvervstyrelsen udarbejder en risikoanalyse til brug for udtagning af minimum 1 % af de landbrugere, der modtager støtte under landdistriktsprogrammets tilskudsordninger omfattet af krydsoverensstemmelse. Risikoanalysen omfatter samtlige krav. Risikoanalysen udarbejdes forud for kontrolåret og suppleres, når alle støtteansøgere er kendt.

3.3 Støttepopulation og udtagning til kontrol

3.3.1 Direkte støtte

NaturErhvervstyrelsen stiller fra kontrolårets start en oversigt over støtteansøgere til rådighed for kontrolmyndighederne i KO-Web. Oversigten dannes i første omgang ud fra det forudgående års støttemodtagere, men opdateres i takt med, at ansøgningerne modtages og registreres hos NaturErhvervstyrelsen i det pågældende år. Endvidere kan oversigten over støtteansøgere ændres ved ændringer i ejerforhold for den enkelte bedrift, fx salg af en ejendom. Støtteansøgere kan først bekræftes efter udløbet af ansøgningsfristen for enkeltbetalingsordningen, som er den 21. april.

---

⁶ Mere information om bedriftsrådgivning findes på: www.naturerhverv.dk/Bedriftsrådgivning

---

Ved udtagningen skal der oplyses om grundlaget for udtagning af landbrugeren, dvs. om landbrugeren er udtaget tilfældigt eller efter risikokriterier. Oplysningen vil herefter fremgå af kontrolrapporten.

Udtagningsprocenten

I KO-Web meddeles minimumskontrolprocenten samt det antal landbrugere, der skal udtages til planlagte KO-kontroller. Dette er som udgangspunkt 1 %.

For så vidt angår kommunerne, udtager NaturErhvervstyrelsen mindst 1 % af støtteansøgerne efter en risikoanalyse. NaturErhvervstyrelsen meddeler kontrolmyndighederne hvilke landbrugere, der er udtaget til kontrol inden for deres geografiske område. De udtagne landbrugere skal kontrolleres for samtlige krav af kommunen.

De andre kontrolmyndigheder kan årligt på baggrund af en risikoanalyse vælge at udtage det antal bedrifter til kontrol, der svarer til mindst 1 % af de bedrifter, der har indgivet ansøgning om støtte, og som er omfattet af de kontrolordninger, der hører under den pågældende myndigheds kompetence.

For at sikre en repræsentativ udtagning af støtteansøgere, skal minimum 20 % og maksimum 25 % udtages tilfældigt.

NaturErhvervstyrelsen meddeler kontrolmyndighederne, hvis kontrolprocenten skal øges på basis af overtrædelser konstateret i det foregående kontrolår.

Bekræftet støtteansøger

Kontrolmyndigheden har selv ansvar for at undersøge, om en landbruger, der er udtaget til kontrol, har ansøgt om støtte. Hvis den udtagne ansøger ikke er ansøger i det pågældende år, skal kontrolmyndigheden udtage en ny landbruger, i overensstemmelse med risikoanalysen, til kontrol.

Udskiftning i kontrolpopulationen

Kontrolmyndigheden kan i særlige tilfælde foretage udskiftning af landbrugere i den valgte kontrolpopulation. Særlige tilfælde, hvor det er nødvendigt at foretage udskiftning, vil hovedsagligt være tilfælde, hvor en udtaget landbruger alligevel ikke har søgt støtte i det pågældende kontrolår. Den nye bedrift skal ligge inden for rammerne af den foreliggende risikoanalyse og udskiftningen skal begrundes og dokumenteres. Begrundelsen og dokumentationen skal indsendes via mail til: ko-kontrol@naturerhverv.dk. Ændringer i den valgte kontrolpopulation kan finde sted, så længe der ikke er sket indberetning på CVR/CPR-nummeret vedrørende bedriften.

Frist for udtagning

Kontrolmyndighederne (undtagen kommunerne) skal på baggrund af risikoanalyse **senest den 15. maj** i kontrolåret udtage mindst 1 % af de landbrugere, der søger støtte, i KO-Web (vejledning til KO-Web findes i KO-Web og på www.naturerhverv.dk under Landbrug/Krydsoverensstemmelse/Vejledning).

3.3.2 Landdistriktsprogrammet

NaturErhvervstyrelsen udtager minimum 1 % af de landbrugere, der modtager støtte under landdistriktsprogrammets tilskudsordninger omfattet af krydsoverensstemmelse. NaturErhvervstyrelsen meddeler kontrolmyndighederne hvilke landbrugere, der er udtaget til kontrol inden for deres geografiske område. De udtagne landbrugere vil desuden fremgå af KO-Web. De udtagne landbrugere skal kontrolleres for samtlige krav, som kontrolmyndigheden er an-

svarlige for. Det vil sige, at landbrugeren vil få kontrolbesøg af både kommunen, NaturErhvervstyrelsen, Fødevarestyrelsen og Kulturstyrelsen.

NaturErhvervstyrelsen laver en risikoanalyse, der omfatter alle krav og normer. For at sikre en repræsentativ udtagelse af kontrolpopulationen, udtager NaturErhvervstyrelsen mellem 20 - 25 % tilfældigt af ansøgere under landdistriktsprogrammets tilskudsordninger.

NaturErhvervstyrelsen udtager kontrolpopulationen inden den 1. januar i kontrolåret. I takt med at ansøgningerne modtages og registreres hos NaturErhvervstyrelsen i det pågældende år, kan der ske ændringer i den udtagne kontrolpopulation. Ændringen i kontrolpopulationen kan fx skyldes ændringer i ejerforhold for den enkelte landbruger, for eksempel salg af en ejendom, at landbruget helt er ophørt eller at landbruger ikke har søgt støtte.

Ved udtagningen skal oplyses om grundlaget for udtagning af landbrugeren, dvs. om landbrugeren er udtaget tilfældigt eller efter risikokriterier. Oplysningen vil herefter fremgå af kontrolrapporten.

Hvis der sker ændringer i den udtagne kontrolpopulation, meddeler NaturErhvervstyrelsen dette hurtigst muligt til kontrolmyndighederne.

Ændringer i den valgte kontrolpopulation kan finde sted, så længe kontrolmyndigheden ikke har indberettet på CVR/CPR-nummeret.

3.4 Habilitet

Kommuner, der søger landbrugsstøtte til egne arealer, må antages at have en særlig økonomisk interesse i resultatet af den KO-kontrol, som kommunen selv skal udføre, idet overtrædelser af miljøkravene kan medføre en nedsættelse af støtten.

I de tilfælde hvor NaturErhvervstyrelsen har udtaget et landbrug til kontrol, som ejes og drives af kommunen må kommunen antages at være myndighedsinhabil. Såfremt kommunen vurderer, at den som myndighed er inhabil, er det et krav, at kommunen skal være fuldt opmærksom på inhabilitetsproblemet og nøje overveje om der foreligger substitutionsmuligheder.

Hvis substitution ikke er mulig (i de tilfælde hvor kommunen er tillagt en originær kompetence), må kommunen udføre kontrollen og indberetningen efter de gældende retningslinier under hensyntagen til den foreliggende inhabilitet. Det vil sige, at der stilles særligt strenge krav til kommunens kontrol af egne arealer med hensyn til objektivitet, gennemsigtighed og fuld kendskab til den praksis, der foreligger på området. For at sikre disse hensyn skal kommunen fastlægge en procedure og retningslinier for gennemførelse af kontrollen i sådanne situationer, hvoraf det tydeligt fremgår, at medarbejderne i kommunen (dem, der søger om støtte, og dem, der udfører kontrollen) organisatorisk udfører deres opgaver uafhængigt af hinanden, i fuld overensstemmelse med den gældende praksis på området og - i tilfælde af en ”begunstigende afgørelse/indberetning for kommunen” - med en meget uddybende begrundelse i afgørelsen/indberetningen, som påviser at praksis på området er fulgt. Det er kommunen, der som kontrolmyndighed, har ansvaret for, at disse retningslinier udarbejdes og følges.

Hvis NaturErhvervstyrelsen udtager en kommunal ejendom til kontrol, som ejes og drives af kommunen, vil udtagningen blive fulgt op af et brev fra NaturErhvervstyrelsen, hvor der gøres opmærksom på inhabilitetsproblematikken.

Kommunen anses ikke for at være inhabil i det tilfælde, hvor NaturErhvervstyrelsen har udtaget en ejendom til kontrol, som ejes af kommunen, men som er bortforpagtet, og hvor forpagteren modtager støtte for det forpagtede areal.

3.5 Globale producenter

Bedrifter, der modtager støtte, og som omfatter produktionsenheder beliggende i forskellige kommuners geografiske område, benævnes globale producenter.

Hvis en bedrift har produktionsenheder fordelt over flere kommuner, viser KO-Web, hvilke kommuner der skal kontrollere de andre dele af bedriften. Disse ejendomme skal kontrolleres for samtlige krydsoverensstemmelseskrav, som kommunen er ansvarlig for, og kontrolresultatet indberettes som en KO-kontrol.

Kommunen skal også gennemføre kontrollen, hvis den udtagne bedrift kun har landbrugsarealer inden for kommunens geografiske område.

Ejendomme beliggende i to kommuners område

Hvis det konstateres, at dele af en landbrugers ejendom (ejendomsnr.) er beliggende i en anden kommunes område, skal kommunen, hvor ejendommen er registreret, orientere NaturErhvervstyrelsen herom. NaturErhvervstyrelsen pålægger herefter den eller de andre kommuner, hvor produktionsenhederne er beliggende, at gennemføre kontrol i forhold til disse produktionsenheder. Kommunerne bør tilstræbe, at udføre kontrollen sammen .

Hvis ejendommen kun er registreret som udtaget hos den ene kommune i KO-Web, er det denne kommune, der skal indberette det samlede resultat af kontrollen udført af de to kommuner.

Eksempel. En landbruger er udtaget til KO-kontrol i Kommune A. Landbrugeren har et areal med adresse i Kommune A, men selve arealet befinder sig i Kommune B. Kommune A skal i dette tilfælde kontakte NaturErhvervstyrelsen og orientere om forholdet hvorefter NaturErhvervstyrelsen tager kontakt til Kommune B og beder dem om at kontrollere det pågældende areal. Efterfølgende er det Kommune A der skal foretage høring af landbrugeren samt indberette resultatet til NaturErhvervstyrelsen.

3.6 Planlægning af KO-kontrollen

Kontrollen af de udtagne landbrugere kan foregå i hele kontrolåret, der løber fra 1. januar til 31. december. Alle kontroller skal være udført **inden** slutningen af kalenderåret og indberettes for det år, hvor kontrolmyndigheden konstaterer overtrædelsen.

3.7 Varsling af kontrolbesøg

Kontrolbesøg kan varsles af kontrolmyndigheden, såfremt formålet med kontrollen ikke bringes i fare. Varslet skal begrænses til et absolut minimum og må højst være 14 dage.

Varsel i forbindelse med kontrol af modtagere af husdyrstøtte må dog kun i særlige tilfælde overstige 48 timer. Dette er kun relevant for kontrol med dyr.

Hvis anden lovgivning som er relevant for krydsoverensstemmelse kræver, at kontrolbesøget er uvarslet, anvendes disse regler.

3.8 Kontrollen

Kontrolløren skal ved ankomsten til den udtagne bedrift præsentere sig og informere om baggrunden for kontrollen og om formålet med kontrollen med krydsoverensstemmelse. I samme forbindelse skal NaturErhvervstyrelsens folder om kontrolbesøget udleveres for at gøre landbrugeren bekendt med det videre forløb efter kontrolbesøgets afslutning.

Folderen kan findes på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside under www.naturerhverv.dk under Landbrug/Krydsoverensstemmelse/Informationsmateriale samt rekvireres hos NaturErhvervstyrelsen ved at sende en e-mail til ko-kontrol@naturerhverv.dk med meddelelse om, hvor mange foldere, der ønskes fremsendt.

Kontrolløren skal under kontrolbesøget anvende en høflig og konstruktiv tone og bør gennem dialog med landbrugeren sikre sig, at landbrugeren fuldt ud er klar over formålet med kontrollen, og at en mulig konsekvens af kontrollen kan være en støttenedsættelse. Kontrolmyndighederne bør således sikre sig, at landbrugeren medvirker positivt ved kontrollen og at de forhold, der konstateres under gennemgangen, er fuldt belyste, samt at landbrugeren er informeret om det videre forløb.

Kontrolløren skal gennemføre kontrolbesøget således, at det ikke er til unødigt gene for landbrugeren, herunder at kontrolbesøget afsluttes så hurtigt som forsvarligt.

Kontrolløren må i forbindelse med kontrolbesøget ikke udtale sig om, hvordan overtrædelsen kan tænkes at blive afgjort af NaturErhvervstyrelsen i forhold til udbetaling af direkte støtte eller støtte under landdistriktsordningerne.

Kontrolløren kan henvise den kontrollerede landbruger til ”Vejledning om Krydsoverensstemmelse”, hvor de mulige konsekvenser af overtrædelse af krydsoverensstemmelseskrav er beskrevet.

Under kontrolbesøget har landbrugeren pligt til at medvirke til, at kontrollen kan gennemføres, herunder at anvise kontrolmyndigheden beliggenheden af alle bedriftens landbrugs-, skovbrugs- og naturarealer. Hvis landbrugeren forhindrer gennemførelsen af en kontrol, vil landbrugeren ikke være berettiget til at modtage støtte (se kapitel 3.10). Hvis landbrugeren, som ansøger, ikke selv kan være til stede under kontrollen, er det landbrugers ansvar at finde en stedfortræder. Det gælder også, hvis landbrugeren er borte fra bedriften i en kortere eller længere periode.

3.9 Kontrollørens adgang til bedriften

Kontrolmyndighederne har til enhver tid mod behørig legitimation og uden retskendelse ret til adgang til lokaliteter, der ejes eller drives af en fysisk eller juridisk person, der har søgt om direkte støtte eller har modtaget tilsagn om støtte til de, i kapitel 1.4, nævnte støtteordninger omfattet af landdistriktsprogrammet. På tilsvarende måde har kontrolmyndighederne ret til adgang til regnskaber, forretningsbøger, dokumenter og elektroniske data m.v. for at tilvejebringe oplysninger til brug for løsning af opgaver i henhold til bekendtgørelse om krydsoverensstemmelse. Kontrolløren har også ret til at kræve alt relevant dokumentation, herunder kopi af dokumenter og kopi eller udskrift af elektroniske data og lignende udleveret eller fremsendt, samt til at udtage prøver eller at tage fotografier på stedet.

Dette fremgår af §§ 49 og 50 i lovbekendtgørelse nr. 945 af 24. september 2009 om skove (med senere ændringer), § 11 i lov nr. 316 af 31. marts 2007 om udvikling af landdistrikterne

---

(landdistriktsloven) (med senere ændringer), og § 4, stk. 2 og 3, i lovebkendtgørelse nr. 445 af 23. april 2010 om administration af Det Europæiske Fællesskabs forordninger om ordninger under Den Fælles Landbrugspolitik finansieret af Den Europæiske Garantifond for Landbruget m.v. (landbrugsstøtteloven).

Kontrolmyndighederne har i hele støtteåret ret til adgang til støttemodtagers bedrift, også hvis hele eller dele af bedriften er overdraget efter indsendelse af støtteansøgning.

Kontrolmyndigheden har dog ikke adgang til private dele af boligen uden retskendelse.

3.10 Nægtet adgang til kontrol

Kontrolmyndigheden skal straks meddele NaturErhvervstyrelsen de tilfælde, hvor den er blevet nægtet adgang til kontrol med krydsoverensstemmelse. Ved nægtet adgang forstås tilfælde, hvor kontrolløren har kontaktet landbrugeren, og det ikke inden for 48 timer (i normal arbejdstid) er muligt at gennemføre kontrollen, fordi landbrugeren modsætter sig dette, eller hvor landbrugeren ved uanmeldt kontrol nægter kontrolmyndigheden at gennemføre kontrollen. I tilfælde hvor landbrugeren nægter kontrolløren adgang, skal kontrolløren kontakte NaturErhvervstyrelsen på stedet. NaturErhvervstyrelsen vil herefter hurtigst muligt oplyse landbrugeren om, at hvis han nægter kontrolmyndigheden adgang til kontrol, kan det medføre bortfald af al støtte. NaturErhvervstyrelsen vil herefter informere kontrolmyndigheden om, hvorvidt kontrollen kan fortsætte.

Ved nægtet kontrol skal indberetningen efterfølgende ske på: ko-kontrol@naturerhverv.dk eller telefonisk til NaturErhvervstyrelsen, Krydsoverensstemmelseskontoret.

3.11 Hvilke krav skal landbrugeren kontrolleres for?

Kontrolmyndigheden skal på enhver KO-kontrol kontrollere samtlige krav, som den er ansvarlig for (se **bilag 3**). Hvis kontrollen med ét eller flere krav er afhængig af sæsonen og derfor ikke kan kontrolleres på kontroltidspunktet, skal kontrolmyndigheden bemærke det i kontrolrapporten, og kravet indberettes som "ikke-relevant" og begrundelsen beskrives.

Kontrolmyndigheden skal så vidt det er muligt planlægge kontrollens tidspunkt, så der er mulighed for at kontrollere flest mulige krav.

Hvis et eller flere krav ikke er gældende for den udtagne bedrift, skal kontrolmyndigheden bemærke det i kontrolrapporten, og kravet indberettes som "ikke-relevant" og begrundelsen herfor beskrives. Et eksempel på et ikke-relevant krav kan være, hvis der ikke findes vandløb på den udtagne bedrift, og derfor indberettes krav 1.16 som "ikke-relevant", med begrundelse herfor (læs mere om indberetning i kapitel 3.16).

3.12 Kontrolrapport

Kontrolmyndigheden skal i forbindelse med både KO-kontrol og anden-kontrol udarbejde en kontrolrapport, der indeholder de oplysninger, som fremgår af **bilag 4**. Kontrolrapporter skal indsendes til NaturErhvervstyrelsen senest 2 måneder fra kontrollens afslutning, i forbindelse med indberetningen. Både OK-rapporter og rapporter med overtrædelser skal indsendes.

Kontrolrapporten skal indeholde:

- Navn på landbruger

- CVR nr.
- Bopælsadresse
- Adresser på eventuelle øvrige fysisk kontrollerede ejendomme, der er omfattet af CVR
- Dato for hvornår kontrollen er afsluttet
- Navn på bedriftsrepræsentanten
- Navn på kontrollør
- Navn på øvrige tilstedeværende personer
- Arten af kontrollen (KO-kontrol eller anden-kontrol)
- Om kontrollen blev varslet, og i så fald med hvor lang frist
- Krav omfattet af kontrollen (med angivelse af kravnummer)
- Angivelse af krav, der er OK
- Angivelse af krav med overtrædelse, herunder delkrav⁷
- Karakterbedømmelse vedrørende alvoren, omfanget og varigheden af overtrædelsen
- En kort og præcis redegørelse for de iagttagelser, der giver anledning til at vurdere forholdet som en overtrædelse af et eller flere krav
- En fyldig begrundelse for tildeling af de enkelte karakterer
- Udtalelse om de iagttagelser eller begivenheder, der begrundet en evt. vurdering af forsæt, samt dokumentation herfor

En god kontrolrapport, som indeholder ovennævnte oplysninger, er med til at sikre, at landbrugeren er ordentlig informeret om de faktiske forhold omkring kontrolbesøget, og om hvorfor en evt. overtrædelse, vurderes som den gør. Desuden sikrer oplysningerne, at kontrolrapporten lever op til de lovbestemte krav, og at sagen kan sagsbehandles i NaturErhvervstyrelsen uden unødigt kontakt til kontrolløren.

NaturErhvervstyrelsens kontrolrapport

Hvis kontrolmyndigheden er en kommune, skal kommunen anvende NaturErhvervstyrelsens kontrolrapport, som kan dannes i KO-Web (vejledning til KO-Web findes i KO-Web og på www.naturerhverv.dk under Landbrug/Krydsoverensstemmelse /Vejledning). Andre kontrolmyndigheder må også meget gerne anvende NaturErhvervstyrelsens kontrolrapport. I KO-Web er der mulighed for at udskrive en tom kontrolrapport, der kan anvendes som kladde ved kontrollen.

Bemærk, at kontrolrapporten og indberetningsskemaet er ens, men ikke det samme. Indberetningsskemaet er udelukkende til brug for indberetningen af kontrolresultater til NaturErhvervstyrelsen via KO-Web. Kontrolrapporten dannes i KO-Web, og kommunerne skal altid anvende denne kontrolrapport. Kontrolrapporten skal udskrives og sendes i høring hos landbrugeren, hvis der er konstateret overtrædelse. Den kontrolrapport, som har været sendt i høring hos landbrugeren, skal altid indsendes til NaturErhvervstyrelsen pr. mail eller post.

Fremsendelse af kontrolrapport

Kontrolmyndighederne skal fremsende alle rapporter til NaturErhvervstyrelsen, som vedrører krydsoverensstemmelse.

Det vil sige, at alle kontrolrapporter, der er udarbejdet på baggrund af kontrolbesøg hos landbrugere, der er udtaget til KO-kontrol, skal fremsendes til NaturErhvervstyrelsen i forbindelse med indberetning af resultatet. Desuden skal alle kontrolrapporter, som vedrører andenkontrol, hvor der er konstateret en overtrædelse af krydsoverensstemmelse, indsendes til NaturErhvervstyrelsen i forbindelsen med indberetningen. Der er i KO-Web mulighed for at vedhæfte kontrolrapporter m.v.

---

⁷ I NaturErhvervstyrelsens kontrolrapport vurderes de enkelte delkrav i feltet for begrundelse under hovedkravet.

Kontrolrapporten sendes til landbrugeren efter kontrollens afslutning.

Dokumentation

Kontrolrapporten skal være velbegrunderet og veldokumenteret, og som hovedregel være dokumenteret med billeder. Hvis der er taget billeder af overtrædelsen, skal disse medsendes, da de kan lette sagsbehandlingen i NaturErhvervstyrelsen.

En forudsætning for overtrædelse af kravet er at kontrolmyndigheden vurderer at den tilsvarende § i bekendtgørelse eller lov er overtrådt.

Der stilles samme krav til dokumentationen af overtrædelser af krydsoverensstemmelse i EU-reglerne, som der stilles til overtrædelse af de tilsvarende nationale regler, jf. art. 52, stk. 1 i KFO 1122/2009. Den endelige afgørelse af om dokumentationen er tilstrækkelig henhører under domstolene. Mangelfuld dokumentation kan føre til, at NaturErhvervstyrelsen ikke kan løfte bevisbyrden for overtrædelsen og dermed ikke kan nedsætte støtten.

Generelt er det sådan, at dokumentationen altid skal være af en sådan kvalitet, at domstolene finder, at kontrolmyndigheden har løftet bevisbyrden for overtrædelsen. Kontrolrapporten skal være velbegrunderet og veldokumenteret. Det vil altid styrke kontrolmyndighedens argumentation, hvis der foreligger fotodokumentation. Hvis der i national ret er fastsat særlige dokumentationskrav, skal disse følges.

Generelt accepteres indberetninger, som udelukkende er baseret på flyfotos, ikke, da det vil afskære landbrugeren fra at rette op på overtrædelsen med det samme og dermed undgå støttenedsættelse (bagatelovertredelse). Desuden vil landbrugeren muligheder for at kommentere de faktiske omstændigheder forringes betydeligt, hvis en sag baseres på fx 6 mdr. gamle flyfotos. Endelig vil der være en vis usikkerhed omkring, hvad et flyfoto reelt viser.

Indberetninger skal derfor baseres på fysiske kontroller, men man kan fx sagtens anvende flyfotos som forberedelse til en kontrol eller til at understøtte resultatet fra en fysisk kontrol.

3.13 Høring

Hvis kontrolmyndigheden konstaterer, at landbrugeren har overtrådt et eller flere krav, skal myndigheden høre landbrugeren om kontrolresultatet, **inden** den indberetter kontrolresultatet til NaturErhvervstyrelsen. I KO-Web findes et standardhøringsbrev, som evt. kan anvendes.

Kontrolrapporten sendes i skriftlig høring hos landbrugeren vedlagt oplysning om:

- høringsfristen og en anvisning på, hvordan denne besvarer høringen,
- hvilke krav der er kontrolleret,
- resultatet af kontrollen af de enkelte krav,
- hvilke danske regler, der er overtrådt og hvordan,
- bedømmelsen af alvor, varighed og omfang, som kontrolmyndigheden vil indberette til NaturErhvervstyrelsen,
- begrundelse for karaktergivningen og
- at overtrædelsen kan føre til nedsættelse af landbrugsstøtten.

Hvis kontrollen af et eller flere krav ikke er udført af samme afdeling eller region hos kontrolmyndigheden, sendes det samlede resultatet af kontrollen først i høring, når alle kontrolmyndighedens krav er kontrolleret.

Hvis kontrolmyndigheden er en kommune, skal kommunen anvende den kontrolrapport, der findes i KO-Web (find vejledning til KO-Web i KO-Web eller på www.naturerhverv.dk under Landbrug/Krydsoverensstemmelse /Vejledning). Kontrolrapporten skal indeholde de lovbestemte oplysninger, der fremgår af **bilag 4**.

For hver kontrolmyndigheds område henvises der til de gældende høringsfrister. Høringsfristen bør fastsættes således, at landbrugeren har tilstrækkelig tid til at kommentere på kontrolrapporten. Høringsfristen skal dog fastsættes, så 2 måneders fristen for indberetning af kontrollen kan overholdes.

Mindre overtrædelser (bagateller)

Hvis overtrædelserne vedrører en mindre overtrædelse (bagatel), som tildeles en samlet karakter på højst 5, skal kontrolmyndigheden inden 1 måned fra kontrollens afslutning fremsende en kontrolrapport hvoraf det fremgår:

- At landbrugeren skal afhjælpe den mindre overtrædelse
- At afhjælpning, der sker senest 6 måneder fra kontrollens afslutning, ikke vil medføre nedsættelse af støtten
- At kontrolmyndigheden vil foretage opfølgning for at undersøge, om den mindre overtrædelse er bragt til ophør.

Hvis den mindre overtrædelse blev afhjulpet under kontrolbesøget, skal det fremgå af kontrolrapporten, at den mindre overtrædelse vil blive indberettet til NaturErhvervstyrelsen, og at den blev afhjulpet under kontrolbesøget.

Hvis den mindre overtrædelse ikke kan afhjælpes, noteres overtrædelserne i kontrolrapporten med oplysning om de tildelte karakterer. Desuden skal det fremgå, at overtrædelserne vil blive indberettet til NaturErhvervstyrelsen.

Læs mere om mindre overtrædelser i 3.15.

Vurdering af høringssvar

Hvis landbrugeren sender høringssvar til kontrolmyndigheden, vurderer kontrolmyndigheden efterfølgende, om landbrugeren bemærkninger har betydning for bedømmelsen af overtrædelserne, inden resultatet indberettes til NaturErhvervstyrelsen. Hvis høringssvaret giver anledning til højere karakterer, eller hvis kontrolmyndigheden ændrer vurderingen af overtrædelserne fra ét krav til et andet, skal kontrolmyndigheden fremsende en ny kontrolrapport i høring hos landbrugeren. I alle tilfælde skal kontrolmyndigheden orientere landbrugeren om deres bemærkninger til landbrugeren høringssvar.

Har landbrugeren indsendt et høringssvar, skal felterne ”høringssvar relevant” og ”dato” udfyldes ved indberetningen, og kontrolmyndighedens bemærkninger til høringssvaret anføres enten i kommentarfeltet i KO-Web eller indsendes sammen med høringssvaret.

Høringssvaret fra landbrugeren og kontrolmyndighedens bemærkninger hertil skal indsendes til NaturErhvervstyrelsen og vil indgå i NaturErhvervstyrelsens afgørelse om nedsættelse af støtten. Endvidere skal kontrolrapporten sendes til NaturErhvervstyrelsen på kontrol@naturerhverv.dk eller med post.

Angivelse af force majeure

Landbrugeren har mulighed for at angive, om hans overtrædelse af ét eller flere krav skyldes, at helt ekstraordinære, udefrakommende og uforudsigelige begivenheder har medført, at han

---

ikke har kunnet overholde kravene om krydsoverensstemmelse. Dette kaldes force majeure. I det tilfælde kan NaturErhvervstyrelsen efter en konkret vurdering se bort fra overtrædelsen.

Ekstraordinære og uforudsigelige omstændigheder kan være dødsfald, alvorlig sygdom, naturkatastrofer eller brand, samt udbrud af epizooti (smitsomme dyresygdomme som fx mund- og klovesyge) i besætningen. Afgørende for vurderingen er, at omstændighederne skal vedrøre landbrugeren selv, landbrugeren nærmeste familie eller landbrugeren bedrift.

Herudover skal der være sammenhæng mellem årsagen til overtrædelsen af kravet og tidspunktet for den særlige omstændighed.

For at kunne påberåbe sig force majeure eller særlige omstændigheder skal landbrugeren skriftligt underrette NaturErhvervstyrelsen senest 10 arbejdsdage fra det tidspunkt, hvor han er i stand til det. Landbrugeren skal indsende tilstrækkelig dokumentation (fx i form af en lægeerklæring) for de særlige omstændigheder, der ønskes taget hensyn til.

3.14 Underretning af landbrugeren om kontrollens resultat

Kontrolmyndigheden skal underrette landbrugeren om kontrollens resultat, ved at sende en kontrolrapport til landbrugeren inden 1 måned fra kontrollens afslutning.

Kontrollen skal være indberettet til NaturErhvervstyrelsen senest 2 måneder efter kontrollens afslutning. Det er vigtigt, at denne indberetningsfrist altid overholdes, både af hensyn til landbrugeren, som bør få en afgørelse tidligst muligt efter kontrolbesøget, samt af hensyn til Danmarks rapporteringspligt til EU Kommissionen, hvor der er fastsat en frist, der ikke må overskrides.

Såfremt fristen i undtagelsestilfælde ikke kan overholdes, skal kontrolresultatet indberettes (og kontrolrapporten indsendes) hurtigst muligt. En overtrædelse bliver således ikke 'forældet', selvom 2 måneders fristen ikke kan overholdes. Overtrædelser forældes først 4 år fra kontroldatoen (se kapitel 3.18).

OK-kontroller kan dog indberettes umiddelbart efter kontrollens afslutning uden høring, men landbrugeren skal have tilsendt kontrolrapporten inden 1 måned fra kontrollens afslutning.

Hvis kontrolmyndigheden er en kommune, skal kommunen anvende den kontrolrapport der findes i KO-Web (vejledning til KO-Web findes i KO-Web eller på www.naturerhverv.dk under Landbrug/Krydsoverensstemmelse/Vejledning). Kontrolrapporten skal indeholde de oplysninger, der fremgår af **bilag 4**. Se også kapitel 3.12 om kontrolrapporter.

3.15 Mindre overtrædelse (bagateller)

En mindre overtrædelse er en overtrædelse, der tildeles en samlet karakter på højest 5. Reglerne om mindre overtrædelser gælder både for ansøgere af direkte støtte og landdistriktsstøtte. Det er ikke alle krav, hvor der er mulighed for at vurdere overtrædelsen som mindre. En mindre overtrædelse skal altid indberettes til NaturErhvervstyrelsen senest 2 måneder fra kontroldatoen. Overtrædelsen vil ikke resultere i nedsættelse af landbrugeren støtte, hvis overtrædelsen er afhjulpet senest 6 måneder fra kontrollens afslutning. Hvis overtrædelsen ikke er afhjulpet, vil landbrugeren støtte blive nedsat med 1 %. Hvis det, på det opfølgende besøg, kan konstateres, at ikke alene er den mindre overtrædelse ikke afhjulpet, men den er også blevet værre, skal det opfølgende besøg betragtes som et selvstændigt kontrolbesøg. Ved vurderingen af om den mindre overtrædelse er blevet værre, skal der som udgangspunkt tages hen-

syn til alvor og omfang, idet varigheden, som en følge af den administrative frist for opfølgning på 3 måneder, automatisk er blevet længere.

Følgende gælder for mindre overtrædelser:

1. Kontrolmyndigheden skal inden 3 måneder fra kontrollens afslutning underrette landbrugeren om, at den mindre overtrædelse skal afhjælpes senest 6 måneder efter kontrollens afslutning. Kontrolmyndigheden kan dog fastsætte en kortere tidsfrist efter de nationale regler. Hvis den mindre overtrædelse ikke er afhjulpet efter en evt. kortere frist, skal kontrolmyndigheden gennemføre en opfølgning efter 6 måneders fristens udløb og først herefter indberette resultatet af opfølgningen.
2. Se nedenstående for overtrædelser der afhjælpes under kontrollen, eller hvor afhjælpning ikke er mulig.
3. Kontrolmyndigheden indberetter den mindre overtrædelse til NaturErhvervstyrelsen inden 2 måneder fra kontroldatoen.
4. Kontrolmyndigheden skal herefter foretage opfølgning, hvilket kan ske som et opfølgende besøg eller som administrativ kontrol. Administrativ kontrol kan fx udføres ved, at landbrugeren indsender dokumentation for, at overtrædelsen er bragt til ophør.
5. Resultatet af opfølgningen skal indberettes til NaturErhvervstyrelsen senest 2 måneder fra udløb af afhjælpningsfristen (senest 8 måneder fra første kontrol dato).

Ovennævnte tidsfrister er kun relevant for krydsoverensstemmelse og har ingen indflydelse på kontrolmyndighedens sædvanlige tidsfrister. Hvis kontrolmyndigheden konstaterer, at den mindre overtrædelse er afhjulpet inden 6 måneder fra kontrollens afslutning, indberettes dette senest 2 måneder efter konstatering.

Fristen for afhjælpning af bagatellen er en administrativ frist, som er fastsat i bekendtgørelse om krydsoverensstemmelse, og er uafhængig af vurderingen af den faktiske varighed af overtrædelsen.

Ved indberetning af en mindre overtrædelse skal de korrekte karakterer jf. kontrolvejledningen indberettes. Der er altså ikke tale om, at kontrolmyndigheden skal ændre de indberettede karakterer til 0, hvis den mindre overtrædelse er afhjulpet. Når kontrolmyndigheden har markeret i KO-Web, at overtrædelsen er afhjulpet, ikke afhjulpet eller at afhjælpning ikke var mulig, vil systemet automatisk beregne, om støtten skal nedsættes med 0 % eller med 1 %. Se vejledning til KO-Web for mere information om indberetning. Vejledningen findes i KO-Web og på www.naturerhverv.dk under Landbrugbrug/Krydsoverensstemmelse/ Vejledning.

Mindre overtrædelser, der ikke kan afhjælpes

For nogle mindre overtrædelser vil det ikke være muligt at afhjælpes forholdet, hverken under kontrolbesøget eller efterfølgende, og sådanne vil heller ikke medføre nedsættelse af støtten. Overtrædelser, der ikke kan afhjælpes, vil typisk være overtrædelser, som allerede er foretaget og afsluttet, og hvor afhjælpning er umulig. Det kan fx være:

- Dokumenter, fakturaer og lign. som ikke er opbevarede og ikke kan tilvejebringes.
- Dyr eller produkter med lægemiddelrester, som allerede er leveret.
- En so der, på grund af biologisk variation, er indsat i faresti mindre end 7 dage før faring
- Marker, der er slået i en periode, hvor slåning ikke er tilladt.

For mindre overtrædelser, der ikke kan afhjælpes, skal der ikke foretages opfølgning. Kontrolmyndigheden indberetter forholdet til NaturErhvervstyrelsen senest 2 måneder fra kontrol-datoen, og i den forbindelse tilkendes det, at afhjælpning ikke var mulig.

3.16 Indberetning

Kontrolmyndigheden indberetter kontrolresultatet i KO-Web (vejledning til KO-Web findes i KO-Web og på www.naturerhverv.dk under Landbrug /Krydsoverensstemmelse/Vejledning). Kontrolresultatet indberettes på det udtagne CVR-nr.

Tidsfrister

Indberetning af kontrolresultatet og indsendelse af kontrolrapport skal ske **senest 2 måneder efter** kontrollens afslutning. Fristen kan dog forlænges med 2 måneder i særlige tilfælde. Særlige tilfælde kan være en nødvendig kemisk eller fysisk analyse, jf. Kommissionens Forordning (EF) Nr. 1122/2009, art. 54, stk. 3.

I tilfælde af, at der er konstateret overtrædelse af krav, skal kontrollens resultat ikke indberettes før høringsfristens udløb. Dette gælder både for KO-kontrol og anden-kontrol.

Forespørgsel om forlængelse af fristen, med angivelse af årsag hertil, rettes til NaturErhvervstyrelsen på ko-kontrol@naturerhverv.dk.

Indberetning

Kontrollens resultat indberettes samlet, selvom kontrolbesøget for en KO-kontrol eventuelt foregår over flere dage. Hvis besøget foregår over flere dage, er det besøgets sidste dato, der skal anvendes som kontroldato i forbindelse med indberetningen.

Er kontrolmyndigheden, som indberetter kontrollen, ikke den samme som myndigheden, der udfører kontrollen, skal den kontrollerende myndighed fremsende kontrolresultatet til den indberettende kontrolmyndighed senest en måned efter kontrolbesøget, så kontrolmyndigheden har en måned til sagsbehandlingen, inden kontrolresultatet indberettes til NaturErhvervstyrelsen.

For KO-kontrol skal der både indberettes kontroller, hvor der ikke er konstateret overtrædelse, og kontroller, hvor der er konstateret overtrædelse af ét eller flere krav.

For anden-kontrol indberettes udelukkende kontroller for de tilfælde, hvor der konstateres overtrædelse af et eller flere krav.

Irrelevant

En udtaget landbruger, der ikke har landbrugsaktivitet eller arealer inden for den pågældende myndigheds geografiske område, skal indberettes som ”**irrelevant**” for hele kontrolresultatet, med begrundelse herfor. En kontrol kan kun være ”irrelevant”, hvis landbruger ikke har landbrugsarealer eller landbrugsaktiviteter i myndighedens område.

Eksempel: NaturErhvervstyrelsen har udtaget en landbruger til KO-kontrol. Landbrugeren har landbrugsarealer i kommune A, men da landbrugeren også har en by-adresse i kommune B, popper landbrugeren også op til kontrol hos denne kommune. Da landbrugeren hverken har landbrugsarealer eller landbrugsaktiviteter i kommune B, er kontrollen irrelevant her.

Ikke-relevant

I tilfælde, hvor et enkelt krav ikke er relevant for en producent, indberettes kravet som ”**ikke-relevant**”. Dette kan fx skyldes, at producenten ikke har husdyr eller ikke har vandløb eller kontrollen foregår på et tidspunkt, hvor kravet ikke er gældende. En markering for ”ikke-relevant” skal begrundes i det kommentarfelt, der fremkommer ved markering. Dvs., at et krav kun kan indberettes som ”ikke-relevant”, hvis det ikke er muligt at kontrollere kravet eller kravet ikke er relevant på den pågældende bedrift.

Eksempel: I forbindelse med KO-kontrol hos landbruger, konstaterer kontrolmyndigheden, at landbrugeren ikke har dyr. Herved er kravene, som vedrører opbevaring af gødning, ensilage m.v., ikke relevante. Ved indberetningen markeres de pågældende krav som ikke-relevante, og det begrundes med, at landbruger ikke har dyr.

Markering af landbrugsareal eller ikke-landbrugsareal og angivelse af markbloksnummer

Kontrolmyndigheden skal ved indberetning af visse krav angive, om overtrædelsen er konstateret på et landbrugsareal eller på et ikke-landbrugsareal, hvortil der søges støtte (se **bilag 2**).

Desuden skal der for visse krav angives marknummer og markbloksnummer på den mark, hvor overtrædelsen har fundet sted. Se det enkelte krav og **bilag 1**.

Indberetning af overtrædelse som uagtsom eller forsætlig

Såfremt kontrolmyndigheden på et efterfølgende kontrolbesøg, der ligger inden for en maksimum 6 måneders periode fra det første kontrolbesøg, konstaterer en overtrædelse af samme krav, som blev konstateret ved første kontrolbesøg, skal kontrolmyndigheden indberette overtrædelsen som uagtsom, idet nedsættelsen af støtten for overtrædelsen skal beregnes efter gentagelsesreglerne. Tidsfristen afhænger af hvilken handling, det er nødvendigt for landbrugeren at foretage for at sikre overholdelse af kravet. Denne tidsfrist gælder ikke for mindre overtrædelser, hvor der er en 6 måneders frist til at rette op. Såfremt kontrolmyndigheden efter tidsfristen konstaterer overtrædelse af det samme krav, er der tale om en ny selvstændig overtrædelse, der kan indberettes som forsætlig, såfremt betingelserne herfor er opfyldt, jf. kapitel 2.1.

Indsendelse af kontrolrapport

Når kontrolmyndigheden har foretaget kontrol af en landbruger udtaget til KO-kontrol samt for så vidt angår enhver anden kontrol, skal kontrolmyndigheden indsende den kontrolrapport, der blev sendt i høring hos landbrugeren samt andet relevant materiale, til NaturErhvervstyrelsen. Kontrolrapporten skal indsendes på ko-kontrol@naturerhverv.dk med **angivelse af CVR-nr og kontroldato/kontrolår i e-mailens emnefelt**. Hvis det ikke er muligt at indsende kontrolrapporten pr. mail, kan den indsendes med post til:

NaturErhvervstyrelsen
Center for arealtilskud
Nyropsgade 30
1780 København V

Indsendelse af høringssvar fra landbruger

Er der modtaget et høringssvar fra landbrugeren, som vedrører overtrædelsen af kravet, skal dette anføres i indberetningen. Der skal markeres for ’høringssvar relevant’ i alle tilfælde, hvor der er modtaget høringssvar og angives dato for, hvornår kontrolmyndigheden modtog høringssvaret. Selve høringssvaret sendes til ko-kontrol@naturerhverv.dk med angivelse af

---

CVR nr. og kontrol dato, samt oplysninger om hvorvidt høringsvaret har givet anledning til ændringer i bedømmelsen og begrundelse herfor.

Ændring af et indberettet kontrolresultat

Hvis kontrolmyndigheden finder grund til at ændre et indberettet kontrolresultat, skal det begrundes i det kommentarfelt, der fremkommer, når en indberetning med en ændring søges gemt. Hvis ændringer betyder, at nedsættelsesprocenten forhøjes, eller hvis der ændres fra ét krav til et andet, skal landbrugeren høres igen.

3.17 Klager

Når NaturErhvervstyrelsen har truffet afgørelse om nedsættelse af støtten, kan landbrugeren, inden for en frist på 4 uger fra den dag, landbrugeren har modtaget NaturErhvervstyrelsens afgørelse, klage over afgørelsen. Landbrugeren sender klagen til:

Fødevareministeriets Klagecenter
c/o NaturErhvervstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V
Att. Center for arealtilskud
E-mail: krydsoverensstemmelse@naturerhverv.dk

NaturErhvervstyrelsen fremsender klagen til kontrolmyndigheden med anmodning om, at denne tager stilling til klagen og til, om der er grundlag for at ændre karaktergivningen. Samtidig vil kontrolmyndigheden blive anmodet om at fremsende al dokumentation på sagen, som ikke allerede er NaturErhvervstyrelsen i hænde, herunder bl.a. høringsbrev og fotodokumentation.

Kontrolmyndighedens bemærkninger til klagen vil indgå i den videre behandling af klagesagen. NaturErhvervstyrelsen sender sin indstilling til Fødevareministeriets Klagecenter, som afgør sagen. NaturErhvervstyrelsen orienterer kontrolmyndigheden om sagens afgørelse.

3.18 Forældelse

Kravet om tilbagebetaling af udbetalt støtte som følge af en overtrædelse af krydsoverensstemmelseskrav forældes efter 4 år⁸. Det vil sige, at kontrolmyndigheden som udgangspunkt kan indberette overtrædelser, som er op til 4 år gamle.

---

⁸ Rådets forordning (EF) nr. 2988 af 18. december 1995, artikel 3.

4. Retningslinjer for bedømmelse af overtrædelse

4.1 Bedømmelsesgrundlag for kravet

Kontrolmyndigheden skal ved selvsyn konstatere, at et krav er overtrådt (evt. ved administrativ kontrol). Det er derfor ikke tilstrækkeligt at indberette på baggrund af en anmeldelse eller lignende, hvor kontrolmyndigheden ikke selv har verificeret, at der er tale om en overtrædelse. For enkelte krav kan det dog være nødvendigt at foretage indberetningen på baggrund af udsagn fra landbrugere.

Bedømmelsen af en overtrædelse skal ske på grundlag af kontrolmyndighedens vurdering af det enkelte krav og ud fra bedømmelsesgrundlaget under hvert krav i denne vejledning. Hvert krav kan bestå af flere delkrav, som har oprindelse i forskellige regler. Bedømmelsesgrundlaget kan derfor være opdelt i bedømmelse af de enkelte delkrav.

Alvor, omfang og varighed

Bedømmelse af en overtrædelse foretages ud fra de tre kriterier alvor, omfang og varighed. Disse kriterier og deres overordnede betydning er fastlagt ved Kommissionens Forordning (EF) Nr. 1122/2009, artikel 47.

Alvoren af en overtrædelse afhænger navnlig af størrelsen af dens virkninger under hensyntagen til formålene med de pågældende krav eller normer.

Omfanget af en overtrædelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den manglende overensstemmelse har en vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften.

Varigheden af en overtrædelse afhænger navnlig af, hvor længe dens virkninger varer, eller muligheden for at bringe dens virkemidler til ophør med rimelige midler.

4.2 Karaktergivning af en overtrædelse

Overtrædelsen tildeles karakteren 1 - 4 for henholdsvis alvor, omfang og varighed. Den samlede vurdering af kravet sker ved, at karaktererne for alvor, omfang og varighed lægges sammen.

Karakteren 1	Når overtrædelsen har meget lille betydning i forhold til kravets formål. (Kun relevant for visse krav).
Karakteren 2	Når overtrædelsen har mindre betydning i forhold til kravets formål.
Karakteren 3	Når overtrædelsen af et krav har en væsentlig betydning i forhold til formålet med kravet.
Karakteren 4	Når overtrædelsen af et krav har meget stor betydning i forhold til kravets formål.

Karaktertildeling skal følge bedømmelsesskemaerne for at sikre en ensartet behandling af langbrugere. Bedømmelsen skal dog altid bero på en konkret vurdering, og der kan derfor være forhold, der taler for en afvigelse fra bedømmelsesskemaet. I så fald skal grundlaget for afvigelsen beskrives i kontrolrapporten.

Brug af karakteren 1

Karakteren 1 kan kun anvendes for de krav, hvor der er defineret bagateller. Karakteren 1 kan kombineres med karaktererne 2, 3 og 4.

Karaktergivning af alvor, omfang og varighed kan være indbyrdes forbundne

De angivne bedømmelser for alvor, omfang og varighed kan være indbyrdes forbundne. Dette ses i eksemplet nedenfor, hvor der er angivet den samme bedømmelse eller kommentar under kriteriet alvor (for alle karaktererne), men hvor man for at finde, hvilken karakter der bør gives for alvor er nødt til at se på kriteriet omfang. Det vil sige, at karakteren for omfang er styrende for karakteren for alvor. I eksemplet vil alvor skulle bedømmes med karakteren 3, hvis omfanget er bedømt til 35 %.

	Karakter			
	1	2	3	4
Evaluering	Meget lille betydning i forhold til formålet med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Reversibel skade	Reversibel skade	Reversibel skade
Omfang	0-10 %	11-25 %	26-50 %	Mere end 50 %
Varighed	1 uge	1 måned	2 måneder	Over 3 måneder
Karaktersum	Alvor + Omfang + Varighed			

Hvis et karakterfelt er grå-skraveret betyder det, at karakteren **ikke** kan anvendes. I ovenstående skema kan karakteren 1 for alvor således ikke anvendes.

Alle overtrædelser skal indberettes til NaturErhvervstyrelsen. Det vil sige, at hvis det indskræpes over for en landbruger, at en bestemmelse skal overholdes, og der også er formuleret et krydsoverensstemmelseskrav på baggrund af bestemmelsen, skal forholdet indberettes til NaturErhvervstyrelsen.

4.3 Overtrædelse af flere delkrav under samme krav

Hvis der er konstateret overtrædelse af flere delkrav under samme krav, skal hvert enkelt delkrav bedømmes for sig. Bedømmelsen af samtlige delkrav skal fremgå af kontrolrapporten og sendes i høring hos landbrugeren. I NaturErhvervstyrelsens kontrolrapport skal vurdering af delkrav fremgå af begrundelsesfeltet under hovedkravet. Det delkrav, som opnår den højeste karaktersum, skal efterfølgende indberettes som karakter for det samlede krav. Af hensyn til en eventuelt senere klagesag er det vigtigt, også at kunne dokumentere karaktergivningen for hvert delkrav.

Hvis flere delkrav under samme krav er overtrådt, og delkravene hver for sig opnår samme karaktersum for alvor, omfang og varighed, så indberettes karaktererne for den overtrædelse, der har fået den højeste karakter for alvor. Fx hvis der for alvor, omfang og varighed er givet karaktererne 4, 3, 2 for ét delkrav og karaktererne 2, 3, 4 for et andet delkrav, så indberettes karaktererne 4, 3, 2.

4.4 Flere overtrædelser af samme delkrav

Hvis der er konstateret flere forskellige overtrædelser af samme delkrav (fx samme overtrædelse af samme delkrav i flere besætninger), skal hvert enkelt forhold, der udgør en overtrædelse, bedømmes for sig. Bedømmelsen af hver overtrædelse skal fremgå af kontrolrapporten

og sendes i høring hos landbrugeren. Overtrædelsen som opnår den højeste karaktersum, skal efterfølgende indberettes som karakter for det samlede krav. Af hensyn til en eventuelt senere klagesag er det vigtigt, også at kunne dokumentere karaktergivningen for hver enkelt overtrædelse.

Hvis flere overtrædelser af samme delkrav opnår samme karaktersum for alvor, omfang og varighed, så indberettes karaktererne for den overtrædelse, der har fået den højeste karakter for alvor. Fx hvis der for alvor, omfang og varighed er givet karaktererne 4, 3, 2 for ét delkrav og karaktererne 2, 3, 4 for et andet delkrav, så indberettes karaktererne 4, 3, 2.

---

5 Krav og bedømmelseskemaer

Dette kapitel indeholder vejledning til kontrolmyndighederne om bedømmelse af overtrædelse af krydsoverensstemmelseskrav samt en oversigt over bestemmelserne og de ansvarlige myndigheder.

Vejledningens opbygning

Vejledningen er inddelt efter de 4 områder, der er omfattet af krydsoverensstemmelse:

- Område 1 - Miljø
- Område 2 - Folkesundhed, plantesundhed og dyresundhed
- Område 3 - Dyrevelfærd
- Område 4 - God Landbrugs- og Miljømæssig stand (GLM)

Vejledningen er opbygget, så der for hvert krav under de 4 områder, er angivet:

- Det juridiske grundlag for kravet
- Beskrivelse af kravet med delkrav
- Bedømmelsesgrundlag for kravet

Det juridiske grundlag for kravet

Grundlaget er vist i tabelform for hvert enkelt krav.

Kolonne 1 oplyser de danske retsregler, der ligger til grund for kravet, og som udgør grundlaget for en eventuel reduktion i udbetalingen af direkte støtte eller støtte under landdistriktsprogrammets tilskudsordninger omfattet af krydsoverensstemmelse. De danske retsregler er også omtalt i bilag 1 til bekendtgørelse nr. 57 af 26. januar 2012 om krydsoverensstemmelse og i bilag 1 til bekendtgørelse nr. 56 af 26. januar 2012 (med senere ændringer) om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM).

Kolonne 2 henviser til de EU-retsregler, der danner grundlag for kravene vedrørende krydsoverensstemmelse. En komplet liste over disse bestemmelser findes i Rådets Forordning (EF) Nr. 73/2009, art. 4-6, jf. bilag II og III til denne forordning.

Kolonne 3 angiver hvilken kontrolmyndighed, der er ansvarlig for at kontrollere kravet, samt hvilken myndighed der er ansvarlig for udtagning af landbrugere til kontrollen.

Beskrivelse af kravet med delkrav

Kravene er nummereret så områdenummer og løbenummer tilsammen danner nummeret for kravet (Eks. 1.3 = område 1, løbenummer 3).

Hvert krav har en overskrift, der i kortest mulig form beskriver, hvad kravet omhandler. Kravet underopdeles i delkrav, hvor hvert nummer angiver et delkrav og refererer til en bestemmelse i et dansk retsgrundlag.

I fodnoter angives følgende:

- Definitioner af ord eller sammenhænge, som forklarer kravet
- Undtagelser fra kravet
- Bestemmelser (fra dansk retsgrundlag), der har til formål at forklare eller oplyse om bestemmelsen i kravet
- Eksempler, der kan vejlede ved forståelsen af kravet
- Henvisninger til rådgivning eller lignende ved tvivlsspørgsmål
- Henvisning til generelle vejledninger med uddybende information om de forhold, som kravet vedrører.

5.1 Område 1 Miljø

Miljøområdet omfatter 28 miljøkrav, som kontrolleres af kommunerne og NaturErhvervstyrelsen. Formålet med kravene er at medvirke til at værne om natur, miljø og landskab. Dette sikres bl.a. ved krav, der omhandler forbud mod forurening med visse stoffer, regler for anvendelse af slam, indretning af stalde, opbevaring og udbringning af husdyrgødning, gødningsregnskaber, etablering af efterafgrøder samt beskyttelse 2 m bræmmer langs naturlige vandløb og søer, beskyttelse af naturtyper, redetræer og truede planter samt bevaring af habitater som strand- og klitfredede arealer.

Krav 1.1 Stoffer, der kan forurene grundvand

Lovbekendtgørelse nr. 879 af 26. juni 2010 om miljøbeskyttelse, § 19, stk. 1 og 2, for så vidt angår udledning af stofferne på liste I og II til grundvandet.	Rådets direktiv 80/68/EØF af 17. dec. 1979 om beskyttelse af grundvandet mod forurening forårsaget af visse farlige stoffer, art. 4 og 5	Udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen Kontrol: Kommunalbestyrelsen
---	--	--

1. Stoffer, der kan forurene grundvand, og som fremgår af liste I eller II, må ikke uden tilladelse, direkte eller indirekte, udledes til grundvandet.
2. Beholdere med stoffer, der kan forurene grundvand, og som fremgår af liste I eller II, må heller ikke uden tilladelse være nedgravet i jorden⁹.

Liste I

Liste I omfatter de enkeltstoffer, som indgår i de nedenfor anførte familier og grupper af stoffer, bortset fra stoffer, der må anses for irrelevante for liste I på grund af deres ringe risiko for toksicitet, persistens og evne til bioakkumulation.

1. Organiske halogenforbindelser og stoffer, der kan danne sådanne forbindelser i vandmiljøet.
2. Organiske fosforforbindelser.
3. Organiske tinforbindelser.
4. Stoffer, der virker kræftfremkaldende, eller som har mutagene og teratogene egenskaber (stoffer der fører til misdannelser), i eller gennem vandmiljø¹⁰.
5. Kviksølv og kviksølvsforbindelser.
6. Cadmium og cadmiumforbindelser.
7. Mineralolier og carbonhydrider.
8. Cyanider.

Liste II

Liste II omfatter enkeltstoffer og kategorier af stoffer, som indgår i de nedenfor anførte familier og grupper af stoffer, og som vil kunne have skadelig virkning på grundvandet.

1. Følgende metalloider og metaller samt deres forbindelser:
  1. Zink
  2. Kobber
  3. Nikkel
  4. Chrom
  5. Bly

⁹ Tætte beholdere, der alene anvendes til ajle, gylle, ensilagesaft, mælkerumsvand og møddingvand, må dog være nedgravet uden tilladelse.

¹⁰ Såfremt visse stoffer på liste II virker kræftfremkaldende eller har mutagene og teratogene egenskaber, medtages de under kategori 4 på nærværende liste.

-
6. Selen
  7. Arsen
  8. Antimon
  9. Molybdæn
  10. Titan
  11. Tin
  12. Barium
  13. Beryllium
  14. Bor
  15. Uran
  16. Vanadium
  17. Cobolt
  18. Thallium
  19. Tellur
  20. Sølv
2. Biocider og deres derivater, som ikke er opført på liste I.
  3. Stoffer, som har en skadelig virkning på grundvandets smag og/eller lugt, samt forbindelser, som kan bevirke dannelse af sådanne stoffer i grundvandet og derved gøre dette uegnet til drikkevand.
  4. Toksiske eller persistente organiske siliciumforbindelser og stoffer, som kan bevirke dannelse af sådanne forbindelser i grundvandet, med undtagelse af sådanne, som er biologisk uskadelige, eller som i vand hurtigt omdannes til uskadelige stoffer.
  5. Uorganiske fosforforbindelser samt elementært fosfor.
  6. Fluorider.
  7. Ammoniak og nitritter.

Bemærkninger

Ved direkte udledning forstås tilførsel til grundvandet af stoffer nævnt i liste I eller II uden gennemsivning af jordoverfladen eller undergrunden. Det kan fx være udledning via en brønd eller en grundvandsboring.

Ved indirekte udledning forstås tilførsel til grundvandet af stoffer nævnt i liste I eller II efter gennemsivning af jordoverfladen eller undergrunden.

Ved stoffets farlighed forstås stoffets toksicitet, persistens (stoffets modstand mod nedbrydning ved naturlige processer) og evne til bioakkumulation (ophobning af miljøgifte i levende organismer).

Krav 1.1 omfatter ikke landbrugets almindelige spredning af sædvanlige gødningsstoffer, bortset fra slam.

I hvilke tilfælde skal der indberettes på krav 1.1

Krav 1.1 i relation til krav 1.2-1.15

Krav 1.1. relaterer sig til miljøbeskyttelseslovens § 19 stk. 1 og 2, mens kravene 1.2 - 1.15 relaterer sig til bekendtgørelser udstedt med hjemmel i § 19 stk. 5 (slambekendtgørelsen og husdyrgødningsbekendtgørelsen). Krav 1.2 - 1.15 anvendes forud for krav 1.1. Men der kan forekomme situationer, hvor der kan være tale om en overtrædelse af både krav 1.1. og et af kravene i krav 1.2 - 1.15, eksempelvis hvor der er risiko for en forurening af grundvand samtidig med at slambekendtgørelsen er overtrådt. Selvstændig overtrædelse af krav 1.1 kan eksempelvis være uautoriseret bortskaffelse af kemikalier, olie eller lignende, ved for eksempel udledning på jorden eller nedgravning (indirekte udledning) som ved nedsivning i jorden kan medføre forurening af grundvandet.

Risiko for forurening og konkret forurening

Hvis en handling eller en undladelse har medført risiko for forurening af grundvandet eller der er sket en konkret forurening af grundvandet, skal dette indberettes under krav 1.1.

For at indberette en overtrædelse under krav 1.1 skal der som udgangspunkt være konstateret en konkret forurening med stoffer som fremgår af liste I eller II og som er i fysisk kontakt med grundvandet.

Hvis der ikke foreligger en konkret forurening, skal risikoen for forurening være reel, f. eks ved en konstateret lemfældig omgang med stoffer, som vurderes ved et uheld at kunne komme i fysisk kontakt med jorden og derved lede til konkret forurening af grundvandet. Fx ved at stoffet opbevares uforsvarligt i beholder på eller i jorden, hvor der er en risiko for at beholderen kan vælte eller lække og føre til direkte eller indirekte forurening af grundvandet. Det er således ikke i relation til krydsoverensstemmelse tilstrækkeligt, at stoffet i sig selv udgør en risiko for forurening af grundvandet.

Når man skal vurdere om der er risiko for, at stoffet når ned til grundvandet, skal man overveje flere forskellige parametre:

- Varigheden af overtrædelsen - jo længere varighed jo større sandsynlighed for nedsivning til grundvandet og jo sværere vil det være at oprense forureningen.
- Mængden af udledt stof.
- Jordens beskaffenhed - er der fx tale om sand- eller lerjord. Kompakte, tykke lerlag beskytter til en vis grad grundvandet, mens eventuelt nedsivende forurening hurtigere kan sive gennem tynde lerlag og porøst sand og grus.
- Mikrobielle processer i jorden - vil stoffet være nedbrudt inden det når grundvandet?
- Afstand til dræn, søer og vandløb.
- Findes der grundvandsmagasiner under den konkrete lokalitet - Miljøministeriets 7 miljøcentre står for den landsdækkende grundvandskortlægning. Kortlægningen viser udbredelsen af grundvandsmagasinerne samt indvindingsoplande og giver samtidig et billede af hvilke jordlag, der er over magasinerne. Læs mere om grundvandskortlægning i Regionerne på <http://www.blst.dk/Grunddrikkevand/Grundvandskortlægning/>
- Vejrforhold i perioden op til konstatering af overtrædelsen.
- Om der er plantedække på arealet, som evt. vil kunne optage nogle af stofferne.
- Modellering af hvorvidt stoffet har risiko for at nå grundvandet.

Bedømmelse

Alvor: Kontrolmyndigheden kan efter en konkret vurdering vælge at bedømme alvoren af overtrædelsen i forhold til den formelle overtrædelse. Den formelle overtrædelse vurderes i forhold til, om der kan gives tilladelse og om der ansøgt om en sådan. Dette vægtes i forhold til, hvor alvorlig den konkrete overtrædelse er i forhold til forureningen eller risikoen herfor.

Omfang: Omfanget af overtrædelsen fastslås under hensyntagen til forureningens størrelse og stoffets farlighed. Vurdering af omfang er altid en konkret vurdering afhængig af, hvor stor forureningen må anses at blive ud fra stedets geografiske, geologiske og hydrogeologiske forhold. I denne vurdering kan følgende faktorer bl.a. inddrages; jordbundsforhold, afstand til dræn, søer, vandløb, grundvandsmagasiner, drikkevandsboringer, nitratfølsomt indvindingsopland vejrforhold i perioden, hvor overtrædelsen konstateres.

Varighed: Varigheden af en manglende overensstemmelse vurderes fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til

hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre. Den tid, der medgår til at lovliggøre det ulovlige forhold (for eksempel indhentelse af fornødne tilladelser eller efterkommelse af påbud), eller hvor lang tid der går før forureningen kan afhjælpes indgår ved en vurdering af varigheden af overtrædelsen.

Krav 1.1

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Har ikke tilladelse, men har søgt om tilladelse og kan få det. <i>Eller</i> Kan ikke få tilladelse, men overtrædelsen medfører kun risiko for yderst begrænset forurening af grundvandet, og der iværksættes straks afhjælpning af det ulovlige forhold	Har ikke tilladelse, men kan få det. <i>Eller</i> Kan ikke få tilladelse, men overtrædelsen medfører kun risiko for yderst begrænset forurening af grundvandet	Har ikke tilladelse, men iværksættes straks afhjælpning ulovlige forhold Overtrædelsen vurderes at give anledning til betydelig forurening af grundvandet eller betydelig risiko herfor	Har ikke tilladelse og kan ikke få det Overtrædelsen vurderes at give anledning til betydelig forurening af grundvandet eller betydelig risiko herfor
Omfang	Forureningen eller risikoen herfor vurderes som meget lille, under hensyntagen til udbredelse og stoffets farlighed	Forureningen eller risikoen herfor vurderes som mindre, under hensyntagen til udbredelse (typisk inden for egen bedrift) og stoffets farlighed	Forureningen eller risikoen herfor vurderes som væsentlig, under hensyntagen til udbredelse (typisk i nærområdet, dvs. de nærmeste naboer) og stoffets farlighed	Forureningen eller risikoen herfor vurderes som meget stor, under hensyntagen til udbredelse (typisk i fjernområdet) og stoffets farlighed
Varighed	Mindre end 1 uge	1 uge til 1 måned	1 – 3 måneder	Over 3 måneder

Krav 1.2 Anvendelse af spildevandsslam¹¹ til jordbrugsformål

Bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006 om anvendelse af affald til jordbrugsformål, § 20 stk. 1, og § 26, for så vidt angår spildevandsslam	Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg, art. 3, jf. art. 8, jf. art. 1	Udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen Kontrol: Kommunalbestyrelsen
---	--	--

1. Anvendelse må ikke ske på en sådan måde og på sådanne arealer, at der ved tøbrud og regnskyl opstår fare for afstrømning til søer, vandløb eller dræn.
2. Anvendelse må ikke give anledning til forurening af grundvandet, væsentlige gener eller uhygiejniske forhold.
3. Anvendelse skal ske i overensstemmelse med deklARATIONEN¹².

Bemærkninger

Hvis overtrædelsen har medført en risiko for forurening af grundvandet eller en konkret forurening af grundvandet, skal det vurderes, om overtrædelsen også skal indberettes under krav 1.1.

Bedømmelse

Alvor: Ved en vurdering af alvoren, bedømmes overtrædelsen ud fra, hvilket delkrav der ikke er overholdt. Den endelige bedømmelse af alvoren af overtrædelsen må dog altid bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold. I denne vurdering vil også omfanget af overtrædelsen kunne indgå, jf. nedenfor.

Omfang: Omfanget af overtrædelsen fastslås navnlig under hensyntagen til, om den har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til, om forureningen eller risikoen for forurening kan konstateres på bedriften, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet (for eksempel forurening af grundvand). Ved ”konstateres” forstås her, at forureningen eller risikoen for forurening kan dokumenteres ved fx beregninger eller lignende.

Vurdering af omfang er altid en konkret vurdering afhængig af bl.a. jordbundsforhold, afstand til dræn, søer, vandløb, grundvandsmagasiner, drikkevandsboringer, nitratfølsomt indvindingsopland m.m. og vejrforhold i perioden hvor overtrædelsen konstateres.

Varighed: Varigheden af en manglende overensstemmelse vurderes fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet, eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre. Den tid, der medgår, til at tilstanden er genoprettet, vil således kunne indgå som moment ved en vurdering af varigheden af en over-

¹¹ Det i kravet omtalte spildevandsslam vedrører det i artikel 2, litra a, i Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg anførte slam, dvs.: i) spildevandsslam fra rensningsanlæg, som behandler husholdningsspildevand eller byspildevand, eller fra andre rensningsanlæg, som behandler spildevand med tilsvarende sammensætning; ii) spildevandsslam fra septiktanke og andre lignende anlæg til behandling af spildevand; iii) spildevandsslam fra andre rensningsanlæg end de under nr. i) og nr. ii) nævnte. For mere information se Vejledning fra Miljøstyrelsen, nr. 1 fra 2010, om anvendelse af affald til jordbrugsformål, jf. www.mst.dk.

¹² Deklarationen er udarbejdet af affaldsproducenten, og indeholder en række oplysninger, herunder en beskrivelse af affaldet, analyseresultater, opbevaringsmuligheder m.v. Se nærmere i § 12 i bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006 om anvendelse af affald til jordbrugsformål. Deklarationen følger affaldet.

trædelse. Varigheden af en overtrædelse må dog i alle tilfælde bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold.

Krav 1.2

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Anvendelse ikke sket i overensstemmelse med deklARATIONEN	Anvendelse har medført væsentlige gener eller uhygiejniske forhold eller fare for afstrømning	Anvendelse har medført forurening af grundvand
Omfang	Der er ikke konstateret en forurening	Forurening inden for egen bedrift	Forurening i nærområdet, dvs. de nærmeste naboer	Forurening i fjernområdet, herunder enhver form for forurening af/risiko for forurening af grundvand udlagt til drikkevandsformål
Varighed		Mindre end 1 planperiode	1 planperiode	Udover 1 planperiode

Krav 1.3 Udbringning spildevandsslam¹³ til jordbrugsformål

Bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006 om anvendelse af affald til jordbrugsformål, §§ 23-25, for så vidt angår spildevandsslam	Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg, art. 3, jf. art. 8, jf. art. 1	Udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen Kontrol: Kommunalbestyrelsen
---	--	--

1. I perioden fra høst, dog senest 1/9, til 1/2 må der ikke udbringes flydende spildevandsslam¹⁴. Dette gælder ikke for udbringning af flydende spildevandsslam fra høst til 1/10 på etablerede, overvintrende fodergræsarealer og på arealer, hvor der den følgende

¹³ Det i kravet omtalte spildevandsslam vedrører det i artikel 2, litra a, i Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg anførte slam, dvs.: i) spildevandsslam fra rensningsanlæg, som behandler husholdningsspildevand eller byspildevand, eller fra andre rensningsanlæg, som behandler spildevand med tilsvarende sammensætning; ii) spildevandsslam fra septiktanke og andre lignende anlæg til behandling af spildevand; iii) spildevandsslam fra andre rensningsanlæg end de under nr. i) og nr. ii) nævnte. For mere information se Vejledning fra Miljøstyrelsen, nr. 1 fra 2010, om anvendelse af affald til jordbrugsformål, jf. www.mst.dk.

¹⁴ Ved flydende affald forstås affald, der er pumpbart og flyder ud, hvis det placeres i en stak eller bunke. Ved fast affald forstås affald, der bevarer sin form ved placering i en stak eller bunke. Det vil sige, at bunken eller stakken ikke flyder ud. Da forskellige affaldstyper med samme tørstofindhold kan have meget forskellige evne til fx at holde på vand, kan fast affald ikke defineres ud fra en bestemt tørstofprocent. Som eksempler kan nævnes, at spildevandsslam med et tørstofindhold på 20 % normalt betragtes som fast affald, mens husdyrgødning med et tørstofindhold på mindst 12 % betragtes som fast gødning, jf. Vejledning fra Miljøstyrelsen, nr. 1 fra 2010, om anvendelse af affald til jordbrugsformål, jf. www.mst.dk.

vinter skal være vinterraps. På disse arealer må der med flydende spildevandsslam maksimalt tilføres 50 kg totalkvælstof pr. ha. Det gælder endvidere ikke for udbringning af flydende spildevandsslam fra høst til 15/10 på arealer med frøgræs, for hvilke der er indgået kontrakt med et frøavlsfirma om levering af frø i den kommende sæson. På disse arealer må der med flydende spildevandsslam maksimalt tilføres 50 kg totalkvælstof pr. ha.

2. I perioden fra 1/9 til 1/3 må der ikke udbringes flydende spildevandsslam på flerårige afgrøder uden årlig høst. Dette gælder ikke for udbringning af flydende spildevandsslam fra høst til 1/10 på etablerede, overvintrende fodergræsarealer og på arealer, hvor der den følgende vinter skal være vinterraps. På disse arealer må der med flydende spildevandsslam maksimalt tilføres 50 kg totalkvælstof pr. ha. Det gælder endvidere ikke for udbringning af flydende spildevandsslam fra høst til 15/10 på arealer med frøgræs, for hvilke der er indgået kontrakt med et frøavlsfirma om levering af frø i den kommende sæson. På disse arealer må der med flydende spildevandsslam maksimalt tilføres 50 kg totalkvælstof pr. ha.
3. Flydende spildevandsslam må højst udbringes i mængder på 3.000 m³ pr. ha. pr. planperiode. I perioden 1/2 til 1/4 må der kun udbringes 1.000 m³ pr. ha.
4. Udbringning af fast spildevandsslam i perioden fra høst til 20/10 må kun ske på arealer, hvor der er afgrøder samme vinter.

Bemærkninger

Hvis overtrædelsen har medført en risiko for forurening af grundvandet eller en konkret forurening af grundvandet, skal det vurderes, om overtrædelsen også skal indberettes under krav 1.1

Bedømmelse

Alvor: Ved en vurdering af alvoren af en overtrædelse skal det som udgangspunkt vurderes, om der er tale om overskridelse af tidspunkt, mængde eller begge dele. Den endelige bedømmelse af alvoren af overtrædelsen må dog altid bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold. I denne vurdering vil også omfanget af overtrædelsen kunne indgå, jf. nedenfor.

Omfang: Omfanget af en overtrædelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til, om forureningen eller risikoen for forurening kan konstateres på bedriften, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet (for eksempel forurening af grundvand). Ved ”konstateres” forstås her, at forureningen eller risikoen for forurening kan dokumenteres ved fx beregninger eller lignende.

Vurdering af omfang er altid en konkret vurdering afhængig af bl.a. jordbundsforhold, afstand til dræn, søer, vandløb, grundvandsmagasiner, drikkevandsboringer, nitratfølsomt indvindingsopland m.m. og vejrforhold i perioden hvor overtrædelsen konstateres.

Varighed: Varigheden af en manglende overensstemmelse vurderes fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre. Den tid, der medgår til at tilstanden er genoprettet vil således kunne indgå som moment ved en vurdering af varigheden af en overtrædelse. Varigheden af en overtrædelse må dog i alle tilfælde bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold.

Krav 1.3

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor			Overskridelse af tidspunkt eller mængde	Overskridelse af tidspunkt og mængde
Omfang	Der er ikke konstateret en forurening	Forurening inden for egen bedrift	Forurening i nærområdet, dvs. de nærmeste naboer	Forurening i fjernområdet, herunder enhver form for forurening af/risiko for forurening af grundvand udlagt til drikkevandsformål
Varighed		Mindre end 1 planperiode	1 planperiode	Udover 1 planperiode

Krav 1.4 Gødskningsformål, gødningsplanlægning, gødningsregnskab, gødskningsbehov og markplan (spildevandsslam)

Bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006 om anvendelse af affald til jordbrugsformål, § 21, for så vidt angår spildevandsslam	Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg, art. 3, jf. art. 8 og 10, jf. art. 1	Udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen Kontrol: Kommunalbestyrelsen
---	--	--

1. Spildevandsslam¹⁵, der ifølge bekendtgørelsen om anvendelse af affald til jordbrugsformål udbringes til jordbrugsformål, skal anvendes til gødskningsformål og indgå i gødningsplanlægningen og gødningsregnskabet.
2. På landbrugsarealer må spildevandsslam kun udbringes til afgrøder med kvælstofnorm eller en retningsgivende norm for fosfor og kalium. På øvrige arealer må spildevandsslam kun udbringes til afgrøder med et gødskningsbehov.
3. Hvor brugeren modtager spildevandsslam i mængder, der overstiger 10 tons tørstof pr. år, skal bruger senest 31/3 hvert år fremsende markplan for jordbrugsbedriften for indeværende planperiode samt kort med angivelse af udspretningsarealer til kommunalbestyrelsen i brugers kommune.

¹⁵ Det i kravet omtalte spildevandsslam vedrører det i artikel 2, litra a, i Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg anførte slam, dvs.: i) spildevandsslam fra rensningsanlæg, som behandler husholdningsspildevand eller byspildevand, eller fra andre rensningsanlæg, som behandler spildevand med tilsvarende sammensætning; ii) spildevandsslam fra septiktanke og andre lignende anlæg til behandling af spildevand; iii) spildevandsslam fra andre rensningsanlæg end de under nr. i) og nr. ii) nævnte. For mere information se Vejledning fra Miljøstyrelsen, nr. 1 fra 2010, om anvendelse af affald til jordbrugsformål, jf. www.mst.dk.

Bemærkninger

I kontrolrapporten skal det, for overtrædelse af delkrav 1 og 2, angives på hvilken mark/marker overtrædelsen er konstateret, med angivelse af marknummer og markbloknummer jf. markkortet.

Hvis overtrædelsen har medført en risiko for forurening af grundvandet eller en konkret forurening af grundvandet, skal det vurderes om overtrædelsen også skal indberettes under krav 1.1.

Bedømmelse

Alvor: Alvoren af en overtrædelse bedømmes ud fra hvorvidt der er tale om overtrædelse af administrative krav (delkrav 1 og 3) eller om affaldet ikke er anvendt til korrekt formål (delkrav 1) eller på ikke - tilladte arealer eller – afgrøder (delkrav 2). Den endelige bedømmelse af alvoren af overtrædelsen må dog altid bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold.

Omfang: Omfanget af en overtrædelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til, om forureningen eller risikoen for forurening kan konstateres på bedriften, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet (for eksempel forurening af grundvand). Ved ”konstateres” forstås her, at forureningen eller risikoen for forurening kan dokumenteres ved fx beregninger eller lignende.

Vurdering af omfang er altid en konkret vurdering afhængig af bl.a. jordbundsforhold, afstand til dræn, søer, vandløb, grundvandsmagasiner, drikkevandsboringer, nitratfølsomt indvindingsopland m.m. og vejrforhold i perioden hvor overtrædelsen konstateres.

Varighed: Varigheden af en manglende overensstemmelse vurderes fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre. Den tid, der medgår til at lovliggøre det ulovlige forhold, vil således kunne indgå ved en vurdering af varigheden af en overtrædelse (for eksempel ved fremsendelse af markplan). Varigheden af en overtrædelse må dog i alle tilfælde bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold.

Krav 1.4

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor		Administrative krav er ikke overholdt: <ul style="list-style-type: none"> • Markplan ikke indsendt inden den 31/3 • Anvendelsen indgår ikke i gødningsplanlægning/regnskab 	Affald er ikke anvendt til gødningsformål	<ul style="list-style-type: none"> • Affald udbragt på afgrøder uden norm for kvælstof, fosfor eller kalium • Affald udbragt på ikke-landbrugsarealer uden gødningsbehov
Omfang	Der er ikke konstateret en forurening	Forurening inden for egen bedrift	Forurening i nærområdet, dvs. de nærmeste naboer	Forurening i fjernområdet, herunder enhver form for forurening af/risiko for forurening af grundvand udlagt til drikkevandsformål
Varighed		Mindre end 1 planperiode	1 planperiode	Ud over 1 planperiode

Krav 1.5 Maksimale udspretningsmængder for spildevandsslam¹⁶

Bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006 om anvendelse af affald til jordbrugsformål, § 22, for så vidt angår spildevandsslam	Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg, art. 3, jf. art. 5, 8 og 10, jf. art. 1	Udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen Kontrol: Kommunalbestyrelsen
---	---	--

1. På arealer, der tilføres spildevandsslam, må den samlede tilførsel af næringsstoffer i form af affald og husdyrgødning ikke overstige 170 kg. totalkvælstof og 30 kg. totalfosfor pr. ha pr. år. Fosfordoseringen kan beregnes som et gennemsnit over 3 år.
2. Der må med spildevandsslam ikke tilføres jorden mere end 7 tons tørstof pr. ha. pr. år beregnet som et gennemsnit over 10 år.

¹⁶ Det i kravet omtalte spildevandsslam vedrører det i artikel 2, litra a, i Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg anførte slam, dvs.: i) spildevandsslam fra rensningsanlæg, som behandler husholdningsspildevand eller byspildevand, eller fra andre rensningsanlæg, som behandler spildevand med tilsvarende sammensætning; ii) spildevandsslam fra septiktanke og andre lignende anlæg til behandling af spildevand; iii) spildevandsslam fra andre rensningsanlæg end de under nr. i) og nr. ii) nævnte. For mere information se Vejledning fra Miljøstyrelsen, nr. 1 fra 2010, om anvendelse af affald til jordbrugsformål, jf. www.mst.dk.

3. Hvor brugeren modtager spildevandsslam i mængder der overstiger 10 tons tørstof pr. år, og hvor doseringen beregnes som et gennemsnit over flere år, skal brugeren hvert år senest 31/3 fremsende markplan for jordbrugsbedriften til kommunalbestyrelsen i brugers kommune.
4. De angivne maksimale mængder pr. ha. pr. år skal overholdes inden for enhver planperiode. Hvor mængderne kan beregnes som et gennemsnit over 3 eller 10 år, skal kravene være opfyldt i hver 3-års henholdsvis 10-års planperiode.
5. For spildevandsslam, der består af mere end 75 % husdyrgødning regnet på tørstofbasis, træder reglerne i bekendtgørelse om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage mv.¹⁷ i stedet for de i dette krav anførte regler. De med affald tilførte mængder kvælstof skal omregnes til dyreenheder, således at maksimalt 100 kg. kvælstof svarer til 1 dyreenhed.

Bemærkninger

I kontrolrapporten skal beregningen af kvælstoftilførslen fremgå.

Hvis overtrædelsen har medført en risiko for forurening af grundvandet eller en konkret forurening af grundvandet, skal det vurderes om overtrædelsen også skal indberettes under krav 1.1

I skemaet er en planperiode 1 år som i de øvrige krav (ikke 3 eller 10 år).

Bedømmelse

Alvor: Alvoren af en overtrædelse bedømmes ud fra om markplan og/eller deklaration er indsendt inden den 31/3 (delkrav 3) eller hvorvidt den tilladte mængde af totalkvælstof, totalfosfor eller tørstof er overskredet (delkrav 1-2 og 4-5). Den endelige bedømmelse af alvoren af overtrædelsen må dog altid bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold.

Omfang: Omfanget af en overtrædelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til, om forureningen eller risikoen for forurening kan konstateres på bedriften, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet (for eksempel forurening af grundvand). Ved ”konstateres” forstås her, at forureningen eller risikoen for forurening kan dokumenteres ved fx beregninger eller lignende.

Vurdering af omfang er altid en konkret vurdering afhængig af bl.a. jordbundsforhold, afstand til dræn, søer, vandløb, grundvandsmagasiner, drikkevandsboringer, nitratfølsomt indvindingsopland m.m. og vejrforhold i perioden hvor overtrædelsen konstateres.

Det vil ikke være sandsynligt, at overtrædelsen rækker ud over egen bedrift, og i så tilfælde vil det formentlig omfattes af krav 1.2.

Varighed: Varigheden af en manglende overensstemmelse vurderes fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre. Den tid, der medgår til at lovliggøre det ulovlige forhold vil således kunne indgå ved en vurdering af varigheden af en overtrædel-

---

¹⁷ Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 (med senere ændringer) om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. For mere information se www.mst.dk.

se (for eksempel ved fremsendelse af markplan). Varigheden af en overtrædelse må dog i alle tilfælde bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold.

Krav 1.5

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor		Markplan og/eller deklaration ikke indsendt inden 31/3.	Totalkvælstof og/eller totalfosfor overskredet	Tørstofmængde overskredet
Omfang	Der er ikke konstateret en forurening	Forurening inden for egen bedrift	Forurening i nærområdet, dvs. de nærmeste naboer	Forurening i fjernområdet, herunder enhver form for forurening af/risiko for forurening af grundvand udlagt til drikkevandsformål
Varighed		Mindre end 1 planperiode	1 planperiode	Udover 1 planperiode

Krav 1.6 Hygiejniske restriktioner for anvendelse af spildevandsslam¹⁸

Bekendtgørelse nr. 1650 af 13. december 2006 om anvendelse af affald til jordbrugsformål, § 27, jf. bilag 3, for så vidt angår spildevandsslam	Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg, art. 3, jf. art. 6, 7 og 8, jf. art. 1	Udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen Kontrol: Kommunalbestyrelsen
--	--	--

1. Ikke behandlet spildevandsslam må ikke anvendes til jordbrugsformål.
2. Stabiliseret spildevandsslam må ikke anvendes til fortærbare afgrøder.
3. Stabiliseret spildevandsslam skal nedbringes inden 6 timer efter tilførsel.
4. Spildevandsslam behandlet ved kontrolleret kompostering må ikke anvendes til fortærbare afgrøder.

¹⁸ Det i kravet omtalte spildevandsslam vedrører det i artikel 2, litra a, i Rådets direktiv 86/278/EØF af 12. juni 1986 om beskyttelse af miljøet, navnlig jorden i forbindelse med anvendelse i landbruget af slam fra rensningsanlæg anførte slam, dvs.: i) spildevandsslam fra rensningsanlæg, som behandler husholdningsspildevand eller byspildevand, eller fra andre rensningsanlæg, som behandler spildevand med tilsvarende sammensætning; ii) spildevandsslam fra septiktanke og andre lignende anlæg til behandling af spildevand; iii) spildevandsslam fra andre rensningsanlæg end de under nr. i) og nr. ii) nævnte. For mere information se Vejledning fra Miljøstyrelsen, nr. 1 fra 2010, om anvendelse af affald til jordbrugsformål, jf. www.mst.dk.

5. På arealer, hvor der er tilført ikke hygiejniseret spildevandsslam, må der indtil 1 år efter tilførsel kun dyrkes korn- eller frøafgrøder til modenhed samt græs eller lignende til industriel fremstilling af tørfoder.

Bemærkninger

Hvis overtrædelsen har medført en risiko for forurening af grundvandet eller en konkret forurening af grundvandet, skal det vurderes om overtrædelsen også skal indberettes under krav 1.1

Bedømmelse

Alvor: Alvoren af en overtrædelse bedømmes ud fra hvorvidt slam ikke er nedbragt inden for 6 timer (delkrav 3), om anvendelse af slam har medført smitterisiko (delkrav 1-2 og 4) eller om der er dyrket korn, frø til modenhed eller græs og lignende til andet formål end industriel fremstilling af tørfoder inden for 1 år fra tilførsel af slam (delkrav 5). Den endelige bedømmelse af alvoren af overtrædelsen må dog altid bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold.

Omfang: Omfanget af en overtrædelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til, om forureningen eller risikoen for forurening kan konstateres på bedriften, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet (for eksempel forurening af grundvand). Ved ”konstateres” forstås her, at forureningen eller risikoen for forurening kan dokumenteres ved fx beregninger eller lignende.

Vurdering af omfang er altid en konkret vurdering afhængig af bl.a. jordbundsforhold, afstand til dræn, søer, vandløb, grundvandsmagasiner, drikkevandsboringer, nitratfølsomt indvindingsopland m.m. og vejrforhold i perioden hvor overtrædelsen konstateres.

Det vil formentlig være meget sjældent, at overtrædelse af krav 1.6 rækker ud over egen drift.

Varighed: Varigheden af en manglende overensstemmelse vurderes fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre. Den tid, der medgår til at lovliggøre det ulovlige forhold, vil således kunne indgå ved en vurdering af varigheden af en overtrædelse. Varigheden af en overtrædelse må dog i alle tilfælde bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold.

Krav 1.6

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor			Slam er ikke nedbragt inden 6 timer efter tilførsel	Anvendelse af slam har medført smitterisiko Dyrkning af andre afgrøder end korn- eller frøafgrøder til modenhed, eller græs eller lignende til industriel fremstilling af tørfoder inden for 1 år fra tilførsel af ikke hygiejniseret spildevandsslam
Omfang	Der er ikke konstateret en forurening	Forurening inden for egen bedrift	Forurening i nærområdet, dvs. de nærmeste naboer	Forurening i fjernområdet, herunder enhver form for forurening af/risiko for forurening af grundvand udlagt til drikkevandsformål
Varighed		Mindre end 1 planperiode	1 planperiode	Udover 1 planperiode

Krav 1.7 Indretning af stalde og lignende

Bekendtgørelse 1695 af 19. december 2006 (med senere ændringer) om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., §§ 4, 18 og 19, § 21, stk. 1, samt § 22, for så vidt angår forurening af grundvand og overfladevand	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4 og bilag II, A, 5), jf. art. 4	Udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen Kontrol: Kommunalbestyrelsen
--	---	--

1. Stalde og lignende indretninger til dyr skal være indrettet således, at forurening af grundvand og overfladevand ikke finder sted.
2. De skal have gulve, udført af for fugtighed vanskeligt gennemtrængeligt materiale.
3. Gulve skal kunne modstå påvirkningerne fra dyrene og de i stalden anvendte redskaber.
4. Afløb fra stald og samle- og pumpebrønd¹⁹ skal føres gennem tætte, lukkede ledninger. Afløb, der kommer under pumpetryk, skal udføres således, at de kan modstå påvirkninger fra pumpetrykket. Afløb med tilhørende brønde skal udføres af autoriserede kloakmestre i overensstemmelse med forskrifter for afløb, som er anført i bygningsreglementet.
5. Afløb fra stalde skal føres til beholder for flydende husdyrgødning.

¹⁹ Overtrædelse der vedrører samle- og pumpebrønde, som har forbindelse til flere anlæg, for eksempel stald (krav 1.7) og mødding (krav 1.9), skal kun indberettes under det mest relevante krav.

6. Spildevand fra vask af produkter fra husdyrhold, malkemaskiner, foderrekvisitter og lignende kan²⁰ føres til en beholder for flydende husdyrgødning eller til en separat beholder.
7. Stalde og lignende indretninger til dyr, gulve, afløb fra stalde samt samle- og pumpebrønde skal renholdes og vedligeholdes, herunder beskyttes mod tæring, så de begrænser forurening fra dyreholdet til vandmiljøet.

Bemærkninger

Hvis overtrædelsen har medført en risiko for forurening af grundvandet eller en konkret forurening af grundvandet, skal det vurderes om overtrædelsen også skal indberettes under krav 1.1

Hvis der konstateres forhold vedrørende ikke-erhvervsmæssigt dyrehold, som medfører en risiko for forurening af grundvand eller forurening af grundvand, skal det indberettes under krav 1.1.

Bedømmelse - delkrav 1-3 og 7 vedr. gulve

Alvor: Ved en vurdering af alvoren af en overtrædelse skal der som udgangspunkt indgå, om stalde og lignende indretninger til husdyr er indrettet korrekt (delkrav 1), hvor stor en del af gulvet, herunder gyllekanaler og lignende, der ikke er udført af for fugtighed vanskeligt gennemtrængeligt materiale (delkrav 2) eller hvor stor en del af gulvet, herunder gyllekanaler og lignende, der er ødelagt (delkrav 3) samt om gulvet herunder gyllekanaler og lignende er tilstrækkeligt renholdt og vedligeholdt (delkrav 7). Den endelige bedømmelse af alvoren af overtrædelsen må dog altid bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold. For eksempel om der rent faktisk er sket en forurening af grundvand eller overfladevand, eller om der alene er risiko herfor. I denne vurdering vil også omfanget af overtrædelsen kunne indgå jf. nedenfor.

Omfang: Omfanget af en overtrædelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til, om forureningen eller risikoen for forurening kan konstateres på bedriften, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet (for eksempel forurening af grundvand). Ved ”konstateres” forstås her, at forureningen eller risikoen for forurening kan dokumenteres. Dokumentation af risikoen for forurening kan underbygges ved beregninger eller lignende.

Vurdering af omfang er altid en konkret vurdering afhængig af bl.a. jordbundsforhold, afstand til dræn, søer, vandløb, grundvandsmagasiner, drikkevandsboringer, nitratfølsomt indvindingsopland m.m. og vejrforhold i perioden hvor overtrædelsen finder sted.

Varighed: Varigheden af en manglende overensstemmelse vurderes fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre. Den tid, der medgår til at lovliggøre det ulovlige forhold vil således kunne indgå ved en vurdering af varigheden af overtrædelsen (fx reparation af gulvet). Hvis der er sket en forurening, skal det indgå i bedømmelsen af va-

---

²⁰ Spildevand fra vask af produkter fra husdyrhold, malkemaskiner, foderrekvisitter og lignende kan enten føres til beholder for flydende husdyrgødning eller til en separat beholder. Dog kan mælkerumsvand evt. bortledes i henhold til kommunal tilladelse ved nedsivning (som udgangspunkt bør det dog bortskaffes på anden vis end ved nedsivning jf. vejledning til bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v.). Hvis spildevandet ikke afledes som beskrevet, kan der også være tale om en overtrædelse af krav 1.1

righed, hvor lang tid der vurderes at gå før virkningen af forureningen ophører. Varigheden af en overtrædelse må dog i alle tilfælde bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold.

Krav 1.7, delkrav 1-3 og 7 vedr. gulve

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	Revner i gulv af en samlet længde på maks. 0,5 m med maks. 0,5 cm revnebredde	Mindre end 20 % af staldafsnittets samlede gulvareal	20-75 % af staldafsnittets samlede gulvareal	Mere end 75 % af staldafsnittets samlede gulvareal
Omfang	Der er ikke konstateret en forurening	Forurening inden for egen bedrift	Forurening i nærområdet, dvs. de nærmeste naboer	Forurening i fjernområdet, herunder enhver form for forurening af/risiko for forurening af drikkevandsressourcer
Varighed	Mindre end 1 uge	1 uge til 1 måned	1 – 3 måneder	Over 3 måneder

Bedømmelse - delkrav 4-7 vedr. afløb og spildevand

Alvor: Ved en vurdering af alvor af en overtrædelse skal der som udgangspunkt indgå, om stalde og lignende indretninger til dyr, beholderen for spildevand og afløb fra stalde, samle- og pumpebrønde renholdelse og vedligeholdelse tilstrækkeligt (delkrav 7), om afløb føres gennem tætte ledninger, der kan modstå pumpetrykket (delkrav 4) og om afløb fra stalde føres til beholder for flydende husdyrgødning (delkrav 5 og 6). Den endelige bedømmelse af alvor af overtrædelsen må dog altid bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold. For eksempel om der rent faktisk er sket en forurening af grundvand eller overfladevand, eller om der alene er risiko herfor. I denne vurdering vil også omfanget af overtrædelsen kunne indgå jf. nedenfor.

Omfang: Omfanget af en overtrædelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til, om forureningen eller risikoen for forurening kan konstateres på bedriften, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet (for eksempel forurening af grundvand). Ved ”konstateres” forstås her, at forureningen eller risikoen for forurening kan dokumenteres. Dokumentation af risikoen for forurening kan underbygges ved beregninger eller lignende.

Vurdering af omfang er altid en konkret vurdering afhængig af bl.a. jordbundsforhold, afstand til dræn, søer, vandløb, grundvandsmagasiner, drikkevandsboringer, nitratfølsomt indvindingsopland m.m. og vejrforhold i perioden hvor overtrædelsen konstateres.

Varighed: Varigheden af en manglende overensstemmelse vurderes fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre. Den tid, der medgår til at lovliggøre det ulovlige forhold vil således kunne indgå ved en vurdering af varigheden af en overtrædelse (for eksempel reparation af afløb). Hvis der er sket en forurening, skal det indgå i bedøm-

melsen af varighed, hvor lang tid der vurderes at gå før virkningen af forureningen ophører. Varigheden af en overtrædelse må dog i alle tilfælde bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold.

Krav 1.7, delkrav 4-7 vedr. afløb og spildevand

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor		Manglende renholdelse og vedligeholdelse af afløb i stalde og/eller samle – og pumpebrønd	Afløb fører ikke gennem tætte lukkede ledninger og/eller Opsamling af spildevand ikke korrekt	Afløb fra stalde fører ikke til beholder for flydende husdyrgødning og/eller Ledning kan ikke modstå pumpetryk
Omfang	Der er ikke konstateret en forurening	Forurening inden for egen bedrift	Forurening i nærområdet, dvs. de nærmeste naboer	Forurening i fjernområdet, herunder enhver form for forurening af/risiko for forurening af drikkevandsressourcer
Varighed	Mindre end 1 uge	1 uge til 1 måned	1 – 3 måneder	Over 3 måneder

Krav 1.8 Opbevaringskapacitet for husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand

Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 (med senere ændringer) om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 6	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4, bilag II, A, 5), jf. art. 4 og bilag III, 1, 2)	Udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen Kontrol: Kommunalbestyrelsen
--	---	--

1. For husdyrbrug eller andre landbrugsbedrifter, der oplagrer husdyrgødning, skal opbevaringsanlæg for husdyrgødning have en kapacitet, der er tilstrækkelig til, at udbringningen kan ske i overensstemmelse med reglerne for anvendelse af husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand. Opbevaringsanlæg til husdyrgødning skal dog mindst have en kapacitet svarende til 6 måneders tilførsel. Den tilstrækkelige opbevaringskapacitet vil normalt svare til mindst 9 måneders tilførsel, dog normalt mindst 7 måneders tilførsel for kvægbrug, hvor mindst 2/3 af dyreenhederne udgøres af kvæg, og hvor dyrene går ude i sommerhalvåret.
2. Tilførslen opgøres som den mængde husdyrgødning, der produceres i det givne tidsrum, beregnet ud fra, at dyrene er på stald, samt hvad der i øvrigt tilledes anlægget, herunder vaskevand og ensilagesaft. Ved opgørelsen kan gødning opbevaret som kompost eller fast gødning i markstak dog fraregnes. Såfremt der foreligger specielle forhold, eksempelvis hvor kødkvæg går ude en stor del af året, skal opbevaringskapaciteten minimum svare til den periode, hvor dyrene er på stald.

-
3. Anlæg, der udelukkende anvendes til opbevaring af ensilagesaft og spildevand, skal have tilstrækkelig opbevaringskapacitet til, at udbringning kan ske miljømæssigt forsvarligt.
  4. Kravet om opbevaringskapacitet kan opfyldes ved, at der foreligger skriftlige aftaler om levering af husdyrgødning til opbevaring på anden ejendom eller levering til fælles biogasanlæg, gødningsbehandlingsanlæg eller gødningsopbevaringsanlæg. Sådanne opbevaringsaftaler skal have en varighed af mindst 5 år²¹.

Bemærkninger

Hvis overtrædelsen har medført en risiko for forurening af grundvandet eller en konkret forurening af grundvandet, skal det vurderes om overtrædelsen også skal indberettes under krav 1.1

Hvis der konstateres forhold vedrørende ikke-erhvervsmæssigt dyrehold, som medfører en risiko for forurening af grundvand eller forurening af grundvand, skal det indberettes under krav 1.1.

Hvis aftale om levering af husdyrgødning til opbevaring på anden ejendom eller levering til fælles biogasanlæg, gødningsbehandlingsanlæg eller gødningsopbevaringsanlæg ikke foreligger på skrift, er kravet til opbevaringskapacitet ikke opfyldt.

Bedømmelse

Alvor: Ved en vurdering af alvoren af en overtrædelse skal der som udgangspunkt indgå, hvor mange måneders opbevaringskapacitet til husdyrgødning, der mangler. Den endelige bedømmelse af alvoren af overtrædelsen må dog altid bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold. For eksempel om der som følge af overtrædelsen er sket overløb fra gyllebeholder med heraf følgende forurening af grundvand eller overfladevand, eller om der er risiko herfor. I denne vurdering vil også omfanget af overtrædelsen kunne indgå jf. nedenfor.

Vedrørende udbringning af husdyrgødning henvises der til krav 1.13 og 1.15.

Omfang: Omfanget af en overtrædelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til, om forureningen eller risikoen for forurening kan konstateres på bedriften, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet (for eksempel forurening af grundvand). Ved ”konstateres” forstås her, at forureningen eller risikoen for forurening kan dokumenteres. Dokumentation af risikoen for forurening kan underbygges ved beregninger eller lignende.

Vurdering af omfang er altid en konkret vurdering afhængig af bl.a. jordbundsforhold, afstand til dræn, søer, vandløb, grundvandsmagasiner, drikkevandsboringer, nitrattfølsomt indvindingsopland m.m. og vejrforhold i perioden hvor overtrædelsen konstateres.

Det vil formentlig være meget sjældent, at overtrædelse af krav 1.8 rækker ud over egen bedrift, dog jævnfør dog ovennævnte.

Varighed: Varigheden af en manglende overensstemmelse vurderes fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre. Den tid, der medgår til at lovliggøre

---

²¹ Kommunalbestyrelsen kan fastsætte nærmere krav til aftalernes udformning.

det ulovlige forhold, vil således kunne indgå ved en vurdering af varigheden af en overtrædelse (for eksempel indgåelse af husdyrgødningsaftaler eller aftaler om opbevaring på anden mands virksomhed). Hvis der er sket en forurening, skal det indgå i bedømmelsen af varighed, hvor lang tid der vurderes at gå før virkningen af forureningen ophører. Varigheden af en overtrædelse må dog i alle tilfælde bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold.

Krav 1.8

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Mangler opbevaringskapacitet til op til 1 måned	Mangler opbevaringskapacitet til 1 - 2 måneder	Mangler opbevaringskapacitet til over 2 måneder
Omfang	Der er ikke konstateret en forurening	Forurening inden for egen bedrift	Forurening i nærområdet, dvs. de nærmeste naboer	Forurening i fjernområdet, herunder enhver form for forurening af/risiko for forurening af drikkevandsressourcer
Varighed	Mindre end 1 uge	1 uge til 1 måned	1 – 3 måneder	Over 3 måneder

Krav 1.9 Opbevaring af fast husdyrgødning

Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 (med senere ændringer) om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 8, § 9, stk. 2 og 3, § 10, stk. 1, §§ 11 og 20, § 21, stk. 1-2, samt § 22, for så vidt angår forurening af grundvand og overfladevand	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4, bilag II, A, 5), jf. art. 4 og bilag III, 1, 2)	Udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen Kontrol: Kommunalbestyrelsen
--	---	--

1. Oplagring af fast gødning må kun ske på møddinger eller i lukkede containere, placeret på et befæstet areal med tæthed, som angivet i delkrav 3, punkt f-g, og afløb til en møddingsaftbeholder eller lignende.
2. Opbevaringsanlæg for husdyrgødning skal tømmes så ofte, at de ikke løber over. Er møddingen begrænset af en randbelægning, må der ikke lægges gødning på denne. Møddingen skal i øvrigt benyttes på en sådan måde, at gødning ikke flyder uden for møddingen eller der er risiko herfor.
3. For opbevaringsanlæg til fast husdyrgødning gælder, at:
  - a. Møddinger skal indrettes således, at overfladevand fra omliggende arealer og tage ikke kan løbe ind på møddingarealet.
  - b. Møddingsaft skal bortledes gennem dertil indrettede afløb.

-
- c. Møddingens sidebegrænsning skal som minimum bestå af en 1 m. høj mur eller en 2 m. bred randbelægning.²²
  - d. Møddingbund og randbelægning samt belægning ved indkørsel i møddingen skal som minimum have 3 % fald mod afløb.
  - e. Møddingbund og sidebegrænsning skal være udført af et for fugtighed vanskeligt gennemtrængeligt materiale.
  - f. Møddingbund og sidebegrænsning skal udføres således, at de kan modstå påvirkningerne, dels fra køretøjer og redskaber ved fyldning og tømning, dels fra den oplagrede gødning.
  - g. Møddinger, lukkede containere til opbevaring af fast gødning og afløb fra møddinger skal ren- og vedligeholdes, herunder beskyttes mod tæring, så de begrænser forurening fra dyreholdet til vandmiljøet.
4. For afløb fra opbevaringsanlæg til fast husdyrgødning gælder, at:
    - a. Møddinger skal udføres således, at der er afløb fra laveste punkt, og at tilstopning undgås.
    - b. Afløbet dimensioneres og udføres ifølge DS 432 Norm for afløbsinstallationer.
    - c. Afløbet skal føres til en beholder.
    - d. Afløb fra mødding og samle- og pumpebrønd²³ skal føres gennem tætte, lukkede ledninger.
    - e. Afløb, der kommer under pumpetryk, skal udføres således, at de kan modstå påvirkninger fra pumpetrykket.
    - f. Afløb med tilhørende brønde skal udføres af autoriserede kloakmestre i overensstemmelse med forskrifter for afløb, som er anført i bygningsreglementet.
  5. For opbevaring af fast gødning i marken gælder:
    - a. Opbevaring af fast gødning i markmødding må kun ske efter Kommunalbestyrelsens tilladelse. Kommunalbestyrelsen kan, for landbrugsejendomme i landsbyer, i særlige tilfælde tillade opbevaring af fast gødning i markmødding, hvis det godtgøres, at det ikke er muligt at opnå en miljømæssig tilfredsstillende opbevaring i tilknytning til staldene. En tilladelse skal være ledsaget af sådanne vilkår for placering, indretning og drift af markmøddingen, at der ikke opstår risiko for forurening af grundvandet, og at der ikke kan ske afledning til vandløb (herunder dræn), søer og havet. For markmøddinger gælder i øvrigt afstandskrav nævnt i note 20.

Bemærkninger

Hvis overtrædelsen har medført en risiko for forurening af grundvandet eller en konkret forurening af grundvandet, skal det vurderes om overtrædelsen også skal indberettes under krav 1.1

Hvis der konstateres forhold vedrørende ikke-erhvervsmæssigt dyrehold, som medfører en risiko for forurening af grundvand eller forurening af grundvand, skal det indberettes under krav 1.1.

---

²² Kommunalbestyrelsen kan tillade en anden form for begrænsning, der giver tilsvarende sikkerhed for opsamling af møddingsaften.

²³ Overtrædelse der vedrører samle- og pumpebrønde, som har forbindelse til flere anlæg, for eksempel stald (krav 1.7) og mødding (krav 1.9), skal kun indberettes under det mest relevante krav

Bedømmelse - delkrav 1-2 vedr. drift af møddinger og opbevaringsanlæg for husdyrgødning

Alvor: Ved en vurdering af alvoren af en overtrædelse skal der som udgangspunkt indgå, hvor meget fast gødning (m³), der ikke oplagres på møddinger, i lukkede containere eller i markmødding med tilladelse fra kommunalbestyrelsen, eller hvor stor en mængde fast gødning/gødningssaft, der er løbet uden for møddingspladsen, som følge af manglende afløb (delkrav 1) samt hvor stor en mængde (m³) fast gødning der er løbet over mødding og containere, grundet manglende tømning (delkrav 2). Den endelige bedømmelse af alvoren af overtrædelsen må dog altid bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold. For eksempel om fast gødning er opbevaret uforsvarligt, herunder om der er sket en forurening af grundvand eller overfladevand, eller om der er fremkaldt fare herfor. I denne vurdering vil også omfanget af overtrædelsen kunne indgå jf. nedenfor.

Vedrørende mangler i forbindelse med afløb henvises til delkrav 1.

Vedrørende indretning af opbevaringsanlæg til fast gødning henvises til delkrav 3.

Vedrørende afløb fra opbevaringsanlæg til fast gødning henvises til delkrav 4.

Vedrørende tilladelse til opbevaring af fast gødning i markmødding henvises til delkrav 5.

Omfang: Omfanget af en overtrædelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til, om forureningen eller risikoen for forurening kan konstateres på bedriften, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet (for eksempel forurening af grundvand). Ved "konstateres" forstås her, at forureningen eller risikoen for forurening kan dokumenteres. Dokumentation af risikoen for forurening kan underbygges ved beregninger eller lignende.

Vurdering af omfang er altid en konkret vurdering afhængig af bl.a. jordbundsforhold, afstand til dræn, søer, vandløb, grundvandsmagasiner, drikkevandsboringer, nitratfølsomt indvindingsopland m.m. og vejrforhold i perioden hvor overtrædelsen konstateres.

Desuden skal der tages hensyn til kvælstofindholdet af den type gødning, som overtrædelsen vedrører.

Varighed: Varigheden af en manglende overensstemmelse vurderes fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre. Den tid, der medgår til at lovliggøre det ulovlige forhold vil således kunne indgå ved en vurdering af varigheden af en overtrædelse (for eksempel fjernelse af husdyrgødning, der ikke er lagret korrekt og/eller etablering af større lagerkapacitet). Hvis der er sket en forurening, skal det indgå i bedømmelsen af varighed, hvor lang tid der vurderes at gå før virkningen af forureningen ophører. Varigheden af en overtrædelse må dog i alle tilfælde bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold.

Krav 1.9, delkrav 1-2 vedr. drift af møddinger og opbevaringsanlæg for husdyrgødning

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	< 1/2 m ³	1/2 – 2 m ³	2 – 5 m ³	> 5 m ³
Omfang	Der er ikke konstateret en forurening	Forurening inden for egen bedrift	Forurening i nærområdet, dvs. de nærmeste naboer	Forurening i fjernområdet, herunder enhver form for forurening af/risiko for forurening af drikkevandsressourcer
Varighed	Mindre end 1 uge	1 uge til 1 måned	1 – 3 måneder	Over 3 måneder

Bedømmelse - delkrav 3-4 vedr. indretningen og drift af opbevaringsanlæg til fast husdyrgødning og afløb herfra

Alvor: Ved en vurdering af alvor af en overtrædelse skal det som udgangspunkt indgå, hvor mange overtrædelser der er tale om for så vidt angår indretning og drift af møddinger og afløb. Hvert punkt under delkrav 3 (a-g) og 4 (a-f) udgør 1 overtrædelse. Hvis der indgår flere elementer i et punkt, skal blot ét af elementerne under punktet være overtrådt for, at der foreligger "1 overtrædelse". Den endelige bedømmelse af alvor af overtrædelsen må dog altid bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold. For eksempel om der rent faktisk er sket en forurening af grundvand eller overfladevand, eller om der alene er risiko herfor. I denne vurdering vil også omfanget af overtrædelsen kunne indgå, jf. nedenfor.

Omfang: Omfanget af en overtrædelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til, om forureningen eller risikoen for forurening kan konstateres på bedriften, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet (for eksempel forurening af grundvand). Ved "konstateres" forstås her, at forureningen eller risikoen for forurening kan dokumenteres. Dokumentation af risikoen for forurening kan underbygges ved beregninger eller lignende.

Vurdering af omfang er altid en konkret vurdering afhængig af bl.a. jordbundsforhold, afstand til dræn, søer, vandløb, grundvandsmagasiner, drikkevandsboringer, nitrattfølsomt indvindingsopland m.m. og vejrforhold i perioden hvor overtrædelsen konstateres.

Varighed: Varigheden af en manglende overensstemmelse vurderes fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre. Den tid, der medgår til at lovliggøre det ulovlige forhold, vil således kunne indgå ved en vurdering af varigheden af en overtrædelse (for eksempel reparation og ændring af møddingsplads og afløb, således, at der ikke er risiko for forurening af grundvand og overfladevand). Hvis der er sket en forurening, skal det indgå i bedømmelsen af varighed, hvor lang tid der vurderes at gå før virkningen af forureningen ophører. Varigheden af en overtrædelse må dog i alle tilfælde bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold.

Krav 1.9, delkrav 3-4 vedr. indretningen og drift af opbevaringsanlæg til fast husdyrgødning og afløb herfra

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		1 overtrædelse	2 overtrædelser	3 overtrædelser og derover
Omfang	Der er ikke konstateret en forurening	Forurening inden for egen bedrift	Forurening i nærområdet, dvs. de nærmeste naboer	Forurening i fjernområdet, herunder enhver form for forurening af/risiko for forurening af drikkevandsressourcer
Varighed	Mindre end 1 uge	1 uge til 1 måned	1 – 3 måneder	Over 3 måneder

Bedømmelse - delkrav 5 vedr. fast gødning i marken

Alvor: Ved en vurdering af alvoren af en overtrædelse skal det som udgangspunkt indgå, om der kunne have været givet tilladelse til opbevaring af fast gødning i markmødding, såfremt der var blevet søgt herom.

Omfang: Omfanget af en overtrædelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til, om forureningen eller risikoen for forurening kan konstateres på bedriften, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet (for eksempel forurening af grundvand). Ved ”konstateres” forstås her, at forureningen eller risikoen for forurening kan dokumenteres. Dokumentation af risikoen for forurening kan underbygges ved beregninger eller lignende.

Vurdering af omfang er altid en konkret vurdering afhængig af bl.a. jordbundsforhold, afstand til dræn, søer, vandløb, grundvandsmagasiner, drikkevandsboringer, nitratfølsomt indvindingsopland m.m. og vejrforhold i perioden hvor overtrædelsen finder sted.

Varighed: Varigheden af en manglende overensstemmelse vurderes fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre. Den tid, der medgår til at lovliggøre det ulovlige forhold, vil således kunne indgå ved en vurdering af varigheden af en overtrædelse (for eksempel indhentelse af fornødne tilladelser eller efterkommelse af påbud). Hvis der er sket en forurening, skal det indgå i bedømmelsen af varighed, hvor lang tid der vurderes at gå før virkningen af forureningen ophører. Karakteren 2 kan kun anvendes, hvis der kan gives tilladelse. Varigheden af en overtrædelse må dog i alle tilfælde bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold.

Krav 1.9, delkrav 5 vedr. fast gødning i marken

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	Har ikke tilladelse, men har søgt om tilladelse og kan få det	Har ikke tilladelse, men kan få det	Har ikke tilladelse og kan ikke få det, men iværksætter øjeblikkeligt undersøgelse og afhjælpning af forureningen	Har ikke tilladelse og kan ikke få det
Omfang	Der er ikke konstateret en forurening	Forurening inden for egen bedrift	Forurening i nærområdet, dvs. de nærmeste naboer	Forurening i fjernområdet, herunder enhver form for forurening af/risiko for forurening af drikkevandsressourcer
Varighed	Overtrædelse bringes til ophør inden for almindelig sagsbehandlingstid hos kommunalbestyrelsen (Dvs. ca. 14 dage). M.a.o. forsinkes sagsbehandlingen ikke som følge af, at ansøger ikke bidrager i nødvendigt omfang til at oplyse sagen. Karakteren 1 kan kun benyttes, hvis der kan gives tilladelse	Afhjælpningen sker inden 14, som er fristen for at søge tilladelse. Karakteren 2 kan kun benyttes, hvis der kan gives tilladelse	Der sker afhjælpning inden 3 måneder.	Afhjælpning kan ikke ske inden 3 måneder.

Krav 1.10 Opbevaring af kompost i marken

Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 (med senere ændringer) om husdyrhold og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 9, stk. 1, jf. § 10, stk. 2 og lovbe- kendtgørelse nr. 1486 af 4. december 2009 (med senere ændringer) om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug for så vidt angår afstandskravene til enkelt vandindvindingsanlæg, fælles vand- indvindingsanlæg og vandløb (herun- der dræn) og søer, § 8, stk. 1, nr. 1-3.	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyt- telse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4, bilag II, A, 5), jf. art. 4 og bilag III, 1, 2)	Udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen Kontrol: Kommunal- bestyrelsen
---	---	--

1. Kompost med et tørstofindhold på mindst 30 % må oplagres i marken. Oplaget skal opfylde afstandskravene²⁴ og må ikke medføre risiko for forurening af grund- eller overfladevand. Markstakken skal overdækkes straks efter udlægning.

Bemærkninger

For kompost der opbevares i marken skal tørstofprocenten være mindst 30 % for ethvert del- parti. Dybstrøelse, der har ligget i en stald i mindst 3-4 måneder i gennemsnit, vil ofte være så kompostlignende, at det kan opbevares i marken som kompost. Dybstrøelse fra fjerkræstalde kan være kompostlignende (og dermed opfylde tørstofkravet) allerede efter 1-2 måneder. Til overdækning bør benyttes plastfolie eller en tæt presenning.

Dybstrøelse fra svinestalde uden separat gødeareal kan ikke uden videre opbevares i mark- stakke. Svin fordeler ikke gødningen naturligt over hele måtten, som fx kvæg, men gøder i stedet i afgrænsede områder. Der er derfor risiko for, at gødningsmåtten bliver uhomogen med områder, hvor tørstofindholdet er betydeligt under 30 %. For at modvirke risikoen for ud- vaskning fra markstakke fra sådanne stalde, skal der udlægges betydelige mængder halm på jorden under markstakken, fx et lag svarende til et stempelslag af en bigballe. I svinestalde med separat gødeareal, afsættes en meget stor del af gødningen her, og dybstrøelsen i leje- arealet bliver mere homogen og tør. Den kompostlignende gødning fra lejearealet kan dermed umiddelbart opbevares i markstak, mens gødningen fra det separate gødeareal ikke kan opbe- vares i markstak. Gødningsmåtten fra kalve- og svinehytter skal først komposteres inden den lægges i markstak.

Hvis overtrædelsen har medført en risiko for forurening af grundvandet eller en konkret foru- rening af grundvandet, skal det vurderes om overtrædelsen også skal indberettes under krav 1.1

Hvis der konstateres forhold vedrørende ikke-erhvervsmæssigt dyrehold, som medfører en ri- siko for forurening af grundvand eller forurening af grundvand, skal det indberettes under krav 1.1.

²⁴ Stalde og lignende indretninger til dyr, samt møddinger og åbne beholdere til husdyrgødning skal opfylde afs- tandskravene i lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. § 8, stk. 1: 1) Til ikke almene vandforsyningsanlæg 25 m, 2) Til almene vandforsyningsanlæg 50 m, 3) Til vandløb (herunder dræn) og søer 15 m. Afstandskrav til offentlig vej, privat fællesvej, levnedsmiddelvirksomhed, beboelse på samme ejendom og naboskel indgår ikke i bedømmelse af manglende overensstemmelse med krav 1.10. De indgår ikke i Nitratdirektivet.

Med ”opbevaring i marken” menes at markstakken opbevares på et areal, hvor der dyrkes en afgrøde, som også høstes.

Markstakken skal overdækkes straks efter udlægning. Dette gælder også selvom udlægningen foregår i et gødningshus eller lign. En midlertidig opbevaring af dybstrøelse/kompost på marken i op til en uge i forbindelse med udspredding betragtes dog ikke som en egentlig oplagring, og er derfor ikke omfattet af krav om overdækning.

Bedømmelse

Alvor: Ved en vurdering af alvoren af en overtrædelse for oplagring af kompost i marken skal det som udgangspunkt indgå, hvor mange af afstandskravene, der er overskredet for så vidt angår afstand til enkelt vandindvindingsanlæg, fælles vandindvindingsanlæg og til vandløb (herunder dræn) og søer. Desuden skal det indgå i vurderingen om der rent faktisk er sket en forurening, eller om der alene er fremkaldt fare herfor. Den endelige bedømmelse af alvoren af overtrædelsen må dog altid bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold. I denne vurdering vil også omfanget af overtrædelsen kunne indgå, jf. nedenfor.

Afstandskrav:

Til enkelt vandindvindingsanlæg:	25 m
Til fælles vandindvindingsanlæg:	50 m
Til vandløb (herunder dræn) og søer:	15 m

Afstandskravene skal opfyldes hver for sig.

Hvis tørstofindholdet er under 30 %, bedømmes overtrædelsen efter krav 1.9.

Omfang: Omfanget af en overtrædelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til, om forureningen eller risikoen for forurening kan konstateres på bedriften, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet (for eksempel forurening af grundvand). Ved ”konstateres” forstås her, at forureningen eller risikoen for forurening kan dokumenteres. Dokumentation af risikoen for forurening kan underbygges ved beregninger eller lignende.

Vurdering af omfang er altid en konkret vurdering afhængig af bl.a. jordbundsforhold, afstand til dræn, søer, vandløb, grundvandsmagasiner, drikkevandsboringer, nitrutfølsomt indvindingsopland m.m. og vejrforhold i perioden hvor overtrædelsen konstateres.

Varighed: Varigheden af en manglende overensstemmelse vurderes fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre. Den tid, der medgår til at lovliggøre det ulovlige forhold, vil således kunne indgå ved en vurdering af varigheden af en overtrædelse (for eksempel flytning af kompost så afstandskravene overholdelse, eller fjernelse af husdyrgødning, der ikke kan betragtes som værende kompost). Hvis der er sket en forurening, skal det indgå i bedømmelsen af varighed, hvor lang tid der vurderes at gå før virkningen af forureningen ophører. Varigheden af en overtrædelse må dog i alle tilfælde bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold.

Krav 1.10

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor		1 overskridelse af afstandskrav	<ul style="list-style-type: none"> • 2 overskridelser af afstandskrav og/eller • Oplag af kompost har medført risiko for forurening • Oplag af kompost er ikke overdækket, men der er ikke observeret saftafløb 	<ul style="list-style-type: none"> • Flere overskridelser af afstandskrav og/eller • Oplag af kompost har medført forurening, eller der er observeret saftafløb • Oplag af kompost er ikke overdækket, og der er observeret saftafløb
Omfang	Der er ikke konstateret en forurening	Forurening inden for egen bedrift	Forurening i nærområdet, dvs. de nærmeste naboer	Forurening i fjernområdet, herunder enhver form for forurening af/risiko for forurening af drikkevandsressourcer
Varighed	Mindre end 1 uge	1 uge til 1 måned	1 – 3 måneder	Over 3 måneder

Krav 1.11 Opbevaring af ensilage

Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 (med senere ændringer) om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., §§ 12, 13, 18, 20, 21, stk. 3, samt § 22, for så vidt angår forurening af grundvand og overfladevand	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4 og bilag II, A, 5), jf. art. 4	Udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen Kontrol: Kommunalbestyrelsen
---	---	--

1. For opbevaring af ensilage gælder, at:
  - a. Saftgivende ensilage, herunder ensilage af roetop, roeffald og ikke-forvejret græs, skal opbevares på ensilageplads eller i ensilagesilo.
  - b. Ensilagepladser skal opfylde krav, svarende til bestemmelserne for møddinger, jf. krav 1.9 delkrav 3 pkt. a-f.^{25, 26}
  - c. Ensilagesiloer skal have en bund, der er udført af et for fugtighed vanskeligt gennemtrængeligt materiale.
  - d. Ensilagesiloer skal endvidere være udført af bestandige materialer og skal kunne modstå påvirkninger fra indholdet og fra indlægning og udtagning.

²⁵ Kravene gælder også for ensilagepladser opført efter 1/8 2002 til opbevaring af ikke-saftgivende ensilage.

²⁶ Der skal indberettes under krav 1.11, delkrav 1, pkt. b.

-
- e. Ensilagesiloer skal indrettes, så ensilagesaft kun kan afledes gennem dertil indrettede afløb, efter samme bestemmelser som møddingspladser, jf. krav 1.9, delkrav 4, pkt. a-c.²⁷
  - f. På en ensilageplads må der ikke lægges ensilage på randbelægningen.
  - g. Ensilagepladser, ensilagesiloer og afløb fra ensilageoplag skal renholdes og vedligeholdes, herunder mod tæring, så de begrænser forurening fra dyreholdet til vandmiljøet.
  - h. Afløb fra ensilageoplag og samle- og pumpebrønd²⁸ skal føres gennem tætte, lukkede ledninger.
  - i. Afløb, der kommer under pumpetryk, skal udføres således, at de kan modstå påvirkninger fra pumpetrykket.
  - j. Afløb med tilhørende brønde skal udføres af autoriserede kloakmestre i overensstemmelse med forskrifter for afløb, som er anført i bygningsreglementet.

Bemærkninger

Hvis overtrædelsen har medført en risiko for forurening af grundvandet eller en konkret forurening af grundvandet, skal det vurderes om overtrædelsen også skal indberettes under krav 1.1

Hvis der konstateres forhold vedrørende ikke-erhvervsmæssigt dyrehold, som medfører en risiko for forurening af grundvand eller forurening af grundvand, skal det indberettes under krav 1.1.

Bedømmelse

Alvor: Ved en vurdering af alvoren af en overtrædelse skal det som udgangspunkt indgå, hvor mange overtrædelser, der er tale om hvad angår ensilagepladser. Hvert punkt a-j kan udgøre en overtrædelse. Hvis der indgår flere elementer i et punkt, skal blot ét af elementerne under punktet være overtrådt for, at der foreligger ”1 overtrædelse”. Den endelige bedømmelse af alvoren af overtrædelsen må dog altid bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold. For eksempel om der rent faktisk er sket en forurening, eller om der alene er fremkaldt fare herfor. I denne vurdering vil også omfanget af overtrædelsen kunne indgå, jf. nedenfor.

Omfang: Omfanget af en overtrædelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til, om forureningen eller risikoen for forurening kan konstateres på bedriften, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet (for eksempel forurening af grundvand). Ved ”konstateres” forstås her, at forureningen eller risikoen for forurening kan dokumenteres. Dokumentation af risikoen for forurening kan underbygges ved beregninger eller lignende.

Vurdering af omfang er altid en konkret vurdering afhængig af bl.a. jordbundsforhold, afstand til dræn, søer, vandløb, grundvandsmagasiner, drikkevandsboringer, nitratfølsomt indvindingsopland m.m. og vejrforhold i perioden hvor overtrædelsen konstateres.

Varighed: Varigheden af en manglende overensstemmelse vurderes fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre. Den tid, der medgår til at lovliggøre det ulovlige forhold vil således kunne indgå ved en vurdering af varigheden af en overtrædelse.

---

²⁷ Der skal indberettes under krav 1.11, delkrav 1, pkt. e.

²⁸ Overtrædelse der vedrører samle- og pumpebrønde, som har forbindelse til flere anlæg, for eksempel beholder til opbevaring af ensilage (krav 1.11) og mødding (krav 1.9), skal kun indberettes under det mest relevante krav.

se (for eksempel flytning af ulovligt ensilageoplag til lovlig lagerfacilitet). Hvis der er sket en forurening, skal det indgå i bedømmelsen af varighed, hvor lang tid der vurderes at gå før virkningen af forureningen ophører. Varigheden af en overtrædelse må dog i alle tilfælde bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold.

Krav 1.11

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		1 overtrædelse	2 overtrædelser	3 overtrædelser eller mere
Omfang	Der er ikke konstateret en forurening	Forurening inden for egen bedrift	Forurening i nærområdet, dvs. de nærmeste naboer	Forurening i fjernområdet, herunder enhver form for forurening af/risiko for forurening af drikkevandsressourcer
Varighed	Mindre end 1 uge	1 uge til 1 måned	1 – 3 måneder	Over 3 måneder

Krav 1.12 Opbevaring af flydende gødning²⁹, samt ensilagesaft og spildevand

Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 (med senere ændringer) om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 15, stk. 1, § 21, stk. 1, samt § 22, for så vidt angår forurening af grundvand og overfladevand	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4 og bilag II, A, 5), jf. art. 4	Udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen Kontrol: Kommunalbestyrelsen
--	---	--

1. Beholdere til flydende husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand skal være udført af bestandige og for fugtighed vanskeligt gennemtrængelige materialer. Beholderne skal dimensioneres i forhold til kapaciteten, således at de kan modstå påvirkning, herunder fra omrøring, overdækning og tømning.
2. Opbevaringsanlæg for flydende husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand skal tømmes så ofte, at de ikke løber over.
3. Beholdere for flydende husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand skal renholdes og vedligeholdes, herunder mod tæring, så de begrænser forurening fra dyreholdet til vandmiljøet.

Bemærkninger

Hvis overtrædelsen har medført en risiko for forurening af grundvandet eller en konkret forurening af grundvandet, skal det vurderes om overtrædelsen også skal indberettes under krav 1.1

²⁹ Ved flydende husdyrgødning forstås ajle, gylle og møddingssaft, samt enhver sammenblanding af fast gødning med ajle, gylle og møddingssaft samt forarbejdet husdyrgødning med en tørstofprocent under 12 og et kvælstofindhold over 0,3 kg N/ton, jf. § 3 i Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006.

Hvis der konstateres forhold vedrørende ikke-erhvervsmæssigt dyrehold, som medfører en risiko for forurening af grundvand eller forurening af grundvand, skal det indberettes under krav 1.1.

Bedømmelse

Alvor: Ved en vurdering af alvoren af en overtrædelse skal det som udgangspunkt indgå, hvorvidt beholderen er udført af korrekt materiale (delkrav 1), er dimensioneret i forhold til kapaciteten (delkrav 1), tømmes så ofte at de ikke løber over (delkrav 2) samt renholdes og vedligeholdes tilstrækkeligt (delkrav 3). Den endelige bedømmelse af alvoren af overtrædelsen må dog altid bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold. For eksempel om der rent faktisk er sket en forurening, eller om der alene er risiko herfor. I denne vurdering vil også omfanget af overtrædelsen kunne indgå, jf. nedenfor.

Omfang: Omfanget af en overtrædelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til, om forureningen eller risikoen for forurening kan konstateres på bedriften, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet (for eksempel forurening af grundvand). Ved ”konstateres” forstås her, at forureningen eller risikoen for forurening kan dokumenteres. Dokumentation af risikoen for forurening kan underbygges ved beregninger eller lignende.

Vurdering af omfang er altid en konkret vurdering afhængig af bl.a. jordbundsforhold, afstand til dræn, søer, vandløb, grundvandsmagasiner, drikkevandsboringer, nitratfølsomt indvindingsopland m.m. og vejrforhold i perioden hvor overtrædelsen konstateres.

Varighed: Varigheden af en manglende overensstemmelse vurderes fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre. Den tid, der medgår til at lovliggøre det ulovlige forhold vil således kunne indgå ved en vurdering af varigheden af en overtrædelse (for eksempel etablering af lovlig lagerfaciliteter). Hvis der er sket en forurening, skal det indgå i bedømmelsen af varighed, hvor lang tid der vurderes at gå før virkningen af forureningen ophører. Varigheden af en overtrædelse må dog i alle tilfælde bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold.

Krav 1.12

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Beholderen er ikke renholdt og vedligeholdt tilstrækkeligt	Beholderen er udført af forkert materiale eller er dimensioneret for lille	<ul style="list-style-type: none"> Beholderen er udført af forkert materiale OG dimensioneret for lille, og /eller Opbevaringsanlæg flyder over
Omfang	Der er ikke konstateret en forurening	Forurening inden for egen bedrift	Forurening i nærområdet, dvs. de nærmeste naboer	Forurening i fjernområdet, herunder enhver form for forurening af/risiko for forurening af drikkevandsressourcer

Varighed	Mindre end 1 uge	1 uge til 1 måned	1 – 3 måneder	Over 3 måneder
----------	------------------	-------------------	---------------	----------------

Krav 1.13 Udbringningsperioder for husdyrgødning og ensilagesaft

Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 (med senere ændringer) om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 25	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4, bilag II, A, 1) og 3), jf. art. 4 og bilag III, 1, 1)	Udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen Kontrol: Kommunalbestyrelsen
---	---	--

1. I perioden fra høst til 1/2 må der ikke udbringes flydende husdyrgødning. Undtaget herfra er udbringning fra høst til 1/10 på etablerede, overvintrende fodergræsarealer og på arealer, hvor der den følgende vinter skal være vinterraps. Undtaget er endvidere udbringning fra høst til 15/10 på arealer med frøgræs, for hvilke der er indgået kontrakt med frøavlsfirma om levering af frø i den kommende sæson.
2. I perioden fra høst til 20/10 må der kun udbringes fast gødning til arealer, hvor der er afgrøder den følgende vinter.
3. I perioden fra høst til 1/11 må der ikke udbringes ensilagesaft, medmindre udbringningen sker på bevoksede arealer eller på arealer, hvor der er afgrøder den følgende vinter.
4. I perioden fra 1/9 til 1/3 må der ikke udbringes flydende husdyrgødning i flerårige afgrøder uden årlig høst.

Bemærkninger

Hvis overtrædelsen har medført en risiko for forurening af grundvandet eller en konkret forurening af grundvandet, skal det vurderes om overtrædelsen også skal indberettes under krav 1.1.

Hvis der konstateres forhold vedrørende ikke-erhvervsmæssigt dyrehold, som medfører en risiko for forurening af grundvand eller forurening af grundvand, skal det indberettes under krav 1.1.

Bedømmelse

Alvor: Ved en vurdering af alvoren af en overtrædelse skal det som udgangspunkt indgå, om der er sket en overskridelse af udbringningstidspunkter. Den endelige bedømmelse af alvoren af overtrædelsen må dog altid bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold. I denne vurdering vil også omfanget af overtrædelsen kunne indgå, jf. nedenfor.

Omfang: Omfanget af en overtrædelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til, om forureningen eller risikoen for forurening kan konstateres på bedriften, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet (for eksempel forurening af grundvand). Ved ”konstateres” forstås her, at forureningen eller risikoen for forurening kan dokumenteres. Dokumentation af risikoen for forurening kan underbygges ved beregninger eller lignende.

Vurdering af omfang er altid en konkret vurdering afhængig af bl.a. jordbundsforhold, afstand til dræn, søer, vandløb, grundvandsmagasiner, drikkevandsboringer, nitratfølsomt indvindingsopland m.m. og vejrforhold i perioden hvor overtrædelsen konstateres.

Varighed: Varigheden af en manglende overensstemmelse vurderes fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre. Den tid, der medgår til at tilstanden er genoprettet, vil således kunne indgå som moment ved en vurdering af varigheden af en overtrædelse. Hvis der er sket en forurening, skal det indgå i bedømmelsen af varighed, hvor lang tid der vurderes at gå før virkningen af forureningen ophører. Varigheden af en overtrædelse må dog i alle tilfælde bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold.

Krav 1.13

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Ulovligt udbringningstidspunkt - på under 0,5 ha	Ulovligt udbringningstidspunkt - på 0,5 til 1 ha	Ulovligt udbringningstidspunkt - på over 1 ha
Omfang	Der er ikke konstateret en forurening	Forurening inden for egen bedrift	Forurening i nærområdet, dvs. de nærmeste naboer	Forurening i fjernområdet, herunder enhver form for forurening af/risiko for forurening af drikkevandsressourcer
Varighed		Mindre end 1 planperiode	1 planperiode	Udover 1 planperiode

Krav 1.14 Udbringningsmetode for husdyrgødning

Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 (med senere ændringer) om husdyrbrug og erhvervs-mæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 26, stk. 1, og § 24, stk. 2 og 3	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4 og bilag II, A, 6), jf. art. 4	Udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen Kontrol: Kommunalbestyrelsen
--	---	--

1. Flydende husdyrgødning og fast gødning, der udbringes på ubevoksede arealer, skal nedbringes hurtigst muligt og inden 6 timer. Kan dette, grundet uforudseelige omstændigheder, ikke lade sig gøre, skal nedbringningen finde sted, så snart det er muligt.
2. Udbringning af flydende husdyrgødning må kun ske ved slangeudlægning, nedfældning eller lignende. På græs og sort jord skal flydende husdyrgødning nedfældes. Dog kan andre udbringningsteknikker med samme miljøeffekt som nedfældning anvendes

på linje med nedfældning under forudsætning af at teknologien er optaget på Miljøstyrelsens teknologiliste.³⁰

Bemærkninger

Hvis overtrædelsen har medført en risiko for forurening af grundvandet eller en konkret forurening af grundvandet, skal det vurderes om overtrædelsen også skal indberettes under krav 1.1.

Hvis der konstateres forhold vedrørende ikke-erhvervsmæssigt dyrehold, som medfører en risiko for forurening af grundvand eller forurening af grundvand, skal det indberettes under krav 1.1.

Bedømmelse - delkrav 1

Alvor: Ved en vurdering af alvoren af en overtrædelse skal det som udgangspunkt indgå, hvorvidt nedbringelse af husdyrgødningen er sket inden for den korrekte tid. Den endelige bedømmelse af alvoren af overtrædelsen må dog altid bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold. I denne vurdering vil også omfanget af overtrædelsen kunne indgå, jf. nedenfor.

Omfang: Omfanget af en overtrædelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til, om forureningen eller risikoen for forurening kan konstateres på bedriften, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet (for eksempel forurening af grundvand). Ved "konstateres" forstås her, at forureningen eller risikoen for forurening kan dokumenteres. Dokumentation af risikoen for forurening kan underbygges ved beregninger eller lignende.

Vurdering af omfang er altid en konkret vurdering afhængig af bl.a. jordbundsforhold, afstand til dræn, søer, vandløb, grundvandsmagasiner, drikkevandsboringer, nitratfølsomt indvindingsopland m.m. og vejrforhold i perioden hvor overtrædelsen konstateres.

Det vil formentlig være meget sjældent, at overtrædelse af krav 1.14 rækker ud over egen drift.

Varighed: Varigheden af en manglende overensstemmelse vurderes fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre. Den tid, der medgår til at tilstanden er genoprettet vil således kunne indgå som moment ved en vurdering af varigheden af en overtrædelse. Varigheden af en overtrædelse må dog i alle tilfælde bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold.

---

³⁰ Økologer er undtaget kravet om nedfældning i forårsmånederne frem til 1. maj i årene 2011-2015. Det betyder, at økologer må slangeudlægge frem til 1. maj i vækstsæsonen, men skal nedfælde resten af året i sort jord og på græs.

Krav 1.14, delkrav 1

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor			Ikke nedbragt inden for korrekt tidsrum	
Omfang	Der er ikke konstateret en forurening	Forurening inden for egen bedrift	Forurening i nærområdet, dvs. de nærmeste naboer	Forurening i fjernområdet, herunder enhver form for forurening af/risiko for forurening af drikkevandsressourcer
Varighed		Mindre end 1 planperiode	1 planperiode	Ud over 1 planperiode

Bedømmelse - delkrav 2

Alvor: Ved en vurdering af alvor af en overtrædelse skal det indgå, hvorvidt der er anvendt en ulovlig metode til udbringning af flydende husdyrgødning. Den endelige bedømmelse af alvor af overtrædelsen må dog altid bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold. I denne vurdering vil også omfanget af overtrædelsen kunne indgå, jf. nedenfor.

Omfang: Omfanget af en overtrædelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til, om forureningen eller risikoen for forurening kan konstateres på bedriften, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet (for eksempel forurening af grundvand). Ved ”konstateres” forstås her, at forureningen eller risikoen for forurening kan dokumenteres. Dokumentation af risikoen for forurening kan underbygges ved beregninger eller lignende.

Vurdering af omfang er altid en konkret vurdering afhængig af bl.a. jordbundsforhold, afstand til dræn, søer, vandløb, grundvandsmagasiner, drikkevandsboringer, nitrutfølsomt indvindingsopland m.m. og vejrforhold i perioden hvor overtrædelsen konstateres.

Det vil formentlig være meget sjældent, at overtrædelse af krav 1.14 delkrav 2 rækker ud over egen bedrift.

Varighed: Varigheden af en manglende overensstemmelse vurderes fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre. Den tid, der medgår til at tilstanden er genoprettet vil således kunne indgå som moment ved en vurdering af varigheden af en overtrædelse. Varigheden af en overtrædelse må dog i alle tilfælde bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold.

Krav 1.14, delkrav 2

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor			Der er anvendt ulovlig udbringningsmetode	
Omfang	Der er ikke konstateret en forurening	Forurening inden for egen bedrift	Forurening i nærområdet, dvs. de nærmeste naboer	Forurening i fjernområdet, herunder enhver form for forurening af/risiko for forurening af drikkevandsressourcer
Varighed		Mindre end 1 planperiode	1 planperiode	Ud over 1 planperiode

Krav 1.15 Udbringnings- og arealrestriktioner for husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand

Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 (med senere ændringer), om husdyrbrug og erhvervs-mæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 26, stk. 2 og 3.	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4, og bilag II, A, 2) og 3), jf. art. 4	Udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen Kontrol: Kommunalbestyrelsen
---	--	--

1. Husdyrgødning, ensilagesaft og spildevand må ikke udbringes på en måde og på sådanne arealer, at der er fare for, at gødningen, ensilagesaften eller spildevandet strømmer til søer eller vandløb, herunder dræn, ved tøbrud eller regnskyl.
2. Flydende husdyrgødning må ikke udbringes på stejle skrånninger med en hældning på mere end 6° ned mod vandløb, søer over 100 m² eller fjorde inden for en afstand af 20 m fra vandløbets, søens eller fjordens øverste kant.

Bemærkninger

Hvis overtrædelsen har medført en risiko for forurening af grundvandet eller en konkret forurening af grundvandet, skal det vurderes om overtrædelsen også skal indberettes under krav 1.1

Hvis der konstateres forhold vedrørende ikke-erhvervs-mæssigt dyrehold, som medfører en risiko for forurening af grundvand eller forurening af grundvand, skal det indberettes under krav 1.1.

Bedømmelse

Alvor: Ved en vurdering af alvor af en overtrædelse skal det som udgangspunkt indgå, om udbringningen af husdyrgødning, ensilagesaft eller spildevand giver anledning til fare for afstrømning til søer eller vandløb ved tøbrud eller regnskyl. Den endelige bedømmelse af alvor af overtrædelsen må dog altid bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold. For eksempel om der rent faktisk er sket en forurening, eller om der alene er fremkaldt fare herfor. I denne vurdering vil også omfanget af overtrædelsen kunne indgå, jf. nedenfor.

Omfang: Omfanget af en overtrædelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til, om forureningen eller risikoen for forurening kan konstateres på bedriften, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet (for eksempel forurening af grundvand). Ved "konstateres" forstås her, at forureningen eller risikoen for forurening kan dokumenteres. Dokumentation af risikoen for forurening kan underbygges ved beregninger eller lignende.

Vurdering af omfang er altid en konkret vurdering afhængig af bl.a. jordbundsforhold, afstand til dræn, søer, vandløb, grundvandsmagasiner, drikkevandsboringer, nitratfølsomt indvindingsopland m.m. og vejrforhold i perioden hvor overtrædelsen konstateres.

Varighed: Varigheden af en manglende overensstemmelse vurderes fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre. Den tid, der medgår til at tilstanden er genoprettet vil således kunne indgå som moment ved en vurdering af varigheden af en overtrædelse. Hvis der er sket en forurening, skal det indgå i bedømmelsen af varighed, hvor lang tid der vurderes at gå før virkningen af forureningen ophører. Varigheden af en overtrædelse må dog i alle tilfælde bero på en samlet vurdering af det konkrete forhold.

Krav 1.15

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor			Fare for afstrømning	Der er sket afstrømning
Omfang	Der er ikke konstateret en forurening	Forurening inden for egen bedrift	Forurening i nærområdet, dvs. de nærmeste naboer	Forurening i fjernområdet, herunder enhver form for forurening af/risiko for forurening af drikkevandsressourcer
Varighed		Mindre end 1 planperiode	1 planperiode	Udover 1 planperiode

Krav 1.16 2 meter bræmmer langs naturlige eller højt målsatte vandløb og søer³¹

Lovbekendtgørelse nr. 927 af 24. september 2009 (med senere ændringer) om vandløb, § 69, stk. 1, for så vidt angår dyrkning, jordbehandling og plantning	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4	Udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen Kontrol: Kommunalbestyrelsen
--	--	--

³¹ Indtil vandplanen efter miljømålsloven er trådt i kraft i det enkelte vanddistrikt, gælder kravet for naturlige vandløb og søer og vandløb og søer, der er højt målsat i regionplaner med status som landsplandirektiv.

1. Dyrkning, jordbehandling, og plantning³², må i landzone ikke foretages i en bræmme på 2 m langs naturlige vandløb og søer eller vandløb og søer, der i vandplanen efter lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven) mindst har miljømålet god tilstand eller godt økologisk potentiale. Bestemmelsen gælder dog ikke for isolerede søer under 100 m²³³.

Bemærkninger

Kontrolrapporten skal vedlægges et kort med angivelse af hvilken mark/marker overtrædelsen er konstateret på, samt med angivelse af marknummer og markbloksnummer jf. markkortet.

Bræmmen betragtes som en del af vandløbet eller søen. Den medvirker til at begrænse erosion af bredden og brinker samt hindrer udvaskning af næringsstoffer fra landbruget. En stabil bred sikrer desuden gode fysiske forhold til gavn for både fisk og smådyr.

Ved naturlige vandløb forstås de vandløb, som er dannet fra naturens hånd. Ved vurderingen af dette, bør især følgende kriterier indgå: om vandløbet findes på gamle kort, om vandløbet ligger i en vandløbsdalen, der markerer forløbet og om vandløbet er mæandreret, eller der er spor i vandløbsdalen efter tidligere mæandring. Gravede vandløb/grøfter betragtes således ikke som naturlige vandløb, og er kun omfattet kravet om 2 meter bræmmer, hvis de er højt målsatte i regionplanen. Endvidere ændres et vandløbs status som naturligt ikke ved, at der på et tidspunkt er foretaget regulering (for eksempel opstemning eller dræning) i forbindelse med bl.a. landbrugsdrift.

Højt målsatte vandløb er vandløb, der er målsat som særligt naturvidenskabeligt interesseområde eller fiskevand. Højt målsatte søer er søer med målsætninger med skærpede krav eller basismålsætninger (læs nærmere herom på Naturstyrelsens hjemmeside). Om et vandløb eller en sø er højt målsat fremgår af regionplanen for det aktuelle område.

Rørlagte strækninger af vandløb er ikke underlagt kravet om 2 meter bræmmer selv om strækningen er en del af et naturligt vandløb eller et i regionplanen højt målsat vandløb. Genåbning af en rørlægning af et naturligt eller højt målsat vandløb vil medføre, at vandløbet atter anses for naturligt eller højt målsat, og der kræves igen 2 meter bræmmer på strækningen.

For private vandløb og søer gælder, at vandløbsmyndigheden i fortegnelsen over vandløb og søer i kommunen, registrerer hvilke private vandløb og søer, der er omfattet af kravet om 2 meter bræmmer. For offentlige vandløb og søer fremgår det af vandløbsregulativet, om der er krav om 2 meter bræmmer. Information om hvilke vandløbsstrækninger der er naturlige og/eller højt målsat i regionplanerne, kan indhentes fra vandløbsmyndigheden/kommunen enten via internettet eller ved direkte henvendelse. Der henvises i øvrigt til Miljøministeriets vejledning for bræmmer langs søer og vandløb, som kan hentes på Naturstyrelsens hjemmeside.

Hvis der konstateres overtrædelser af 2 meter bræmmen på flere adskilte bræmmestykker, bedømmes hvert bræmmestykke for sig, og der gives en selvstændig karakter i henhold til skemaet. Den overtrædelse der resulterer i den højeste karakter indberettes til NaturErhvervsty-

---

³² Vandløbsmyndigheden kan for at begrænse grødevæksten i forbindelse med tilrettelæggelsen af vedligeholdelsen af offentlige vandløb foretage beplantning langs vandløb, ligesom det kan påbydes bredejerne at bevare skyggegivende vegetation.

³³ Vandløbsmyndigheden kan i regulativer for offentlige vandløb fastsætte bredden af det areal, det i øvrigt er nødvendigt at råde over ved maskinel udførelse af vedligeholdelsesarbejder. Vedligeholdelsen af offentlige vandløb påhviler vandløbsmyndigheden.

---

relsen. Dette gælder både for de sammenhængende og adskilte dyrkede og udyrkede arealer, som landbruger råder over.

I de tilfælde hvor bræmmens bredde varierer inden for et sammenhængende opmålt bræmme-stykke, beregnes bredden af den manglende bræmme som et vægtet gennemsnit. På NaturErhvervstyrelsens hjemmeside er det muligt at downloade et regneark, som kan benyttes til be-regning af det vægtede gennemsnit (www.naturerhverv.dk under Landbrug/Krydsoverensstemmelse/Vejledning).

Hvis der på flere uafhængige kontroller konstateres flere bræmmeovertrædelser hos samme landbruger, skal kommunen vurdere, hvorvidt der er tale om en ny handling, i forhold til den først konstaterede overtrædelse, eller om der er tale om den samme overtrædelse, der konsta-teres på to forskellige tidspunkter. Hvis der er tale om samme handling, der konstateres på to forskellige tidspunkter, skal der foretages én samlet indberetning for kontrollerne (se Spørgs-mål & Svar der ligger på www.naturerhverv.dk under Landbrug/Krydsoverensstemmelse/Spørgsmål og svar).

I henhold til vandløbsloven³⁴ er bredejere forpligtet til at bortskaffe fyld, afskåret grøde og an-det materiale der stammer fra fornødent vedligeholdelsesarbejde af vandløbet. Er materialet oplagt i 2 meter bræmmen, og fjernes det ikke inden for en rimelig tid således, at der dannes en jordvold, skal vandløbsmyndigheden drage omsorg for, at forholdet bliver lovliggjort enten ved fysisk lovliggørelse eller ved retslig lovliggørelse. Fysisk lovliggørelse³⁵ kan ske ved på-bud efter vandløbsloven, hvorefter bræmmen fortsat beregnes fra den oprindelige kronekant. Hvis vandløbsmyndigheden i stedet meddeler retlig lovliggørelse³⁶ enten ved en efterfølgende dispensation eller eksempelvis ved gennemførelse af en reguleringssag efter vandløbsloven, skal bræmmen beregnes fra den nye kronekant.

Konstateres der ændringer på vandløbets brink eller forløb som følge af naturlig erosion, skal kontrolløren være opmærksom på, om denne ændring har fundet sted efter sidste dyrkning, jordbehandling eller plantning i nærheden af vandløbet. Er marken tilsået når skaden konstate-res, skal landbruger sørge for at tilpasse 2 meter bræmmen til vandløbets ændring inden for en rimelig tid. Der skal således under en kontrol tages højde for, om landbruger har haft mulig-hed for at tilpasse 2 meter bræmmen til de ændrede forhold, uden at det går ud over et allerede etableret plantedække på marken.

Bedømmelse

Alvor: Alvoren af en manglende overensstemmelse afhænger navnlig af størrelsen af dens virkninger under hensyntagen til formålet med det pågældende krav. Formålet med bræmmen er især at bevare vandløbets eller søens bred i en stabil tilstand og dermed beskytte bredden mod udskridning mv., bl.a. i forbindelse med landbrugets anvendelse af tunge maskiner. Des-uden medvirker den til at reducere udvaskning af nitrater fra landbruget.

Alvor vurderes i forhold til, hvor mange cm, der mangler af 2 m bræmmens bredde i kombina-tion med strækninger hvor, der mangler 2 m bræmmer.

Ved en vurdering af alvoren af en overtrædelse vil det således som udgangspunkt kunne ind-gå, i hvor høj grad kravet om 2 meter bræmmer er overtrådt med hensyn til dyrkning, jordbe-handling og plantning. Den endelige bedømmelse af alvoren af overtrædelserne må dog altid be-

---

³⁴ LBK nr. 927 af 24. september 2009 § 28

³⁵ Fysisk lovliggørelse: den ulovlige tilstand skal bringes til ophør (jordvolden fjernes).

³⁶ Retlig lovliggørelse: den ulovlige tilstand bringes til ophør ved efterfølgende godkendelse.

ro på en samlet vurdering af det konkrete forhold. For eksempel om der rent faktisk er sket en ødelæggelse af brinker med forurening af vandløb eller sø med næringsstoffer til følge, eller om der alene er risiko herfor. I denne vurdering vil også omfanget af overtrædelsen kunne indgå, jf. nedenfor.

Omfang: Omfanget af en manglende overensstemmelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den manglende overensstemmelse har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til om effekten af en overtrædelse kan registres eller med stor sandsynlighed vurderes at påvirke vandløbet eller søen på bedriften, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet (for eksempel forurening med næringsstoffer). Ved ”registreres” forstås her, at påvirkningen kan måles eller på anden måde registreres ved empiriske data. Ved ”vurdering med stor sandsynlighed” forstås her, at vurderingen af påvirkningen af vandløbet eller søen kan underbygges ved modelberegninger eller lignende. I vurderingen af omfang kan niveauforskelle mellem vandløbet, brinken og bræmmen ligeledes tages i betragtning.

Varighed: Varigheden af en manglende overensstemmelse afhænger navnlig af, hvor længe dens virkninger varer, eller muligheden for at bringe dens virkninger til ophør med rimelige midler. Den tid, der medgår til at tilstanden er genoprettet vil således kunne indgå som moment ved en vurdering af varigheden af en overtrædelse. Bræmmen vil oftest være retableret inden for en planperiode. Karakteren for varighed følger karakteren for alvor.

Krav 1.16

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium	<p>Der mangler max. 25 cm af bræmmens bredde på max. 75 m langs vandløbet/søen</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Der mangler i gns. 0-25 cm af bræmmens bredde på 76-150 m langs vandløbet/søen • Der mangler i gns. 26-50 cm af bræmmens bredde på 0-150 m langs vandløbet/søen 	<ul style="list-style-type: none"> • Der mangler i gns. 0-50 cm af bræmmens bredde på 151-500 m langs vandløbet/søen • Der mangler i gns. 51-150 cm af bræmmens bredde på 0-250 m langs vandløbet/søen • Der mangler i gns. over 150 cm af bræmmens bredde på 0-25 m langs vandløbet/søen 	<ul style="list-style-type: none"> • Der mangler i gns. 0-50 cm af bræmmens bredde på over 500 m langs vandløbet/søen • Der mangler i gns. 51-150 cm af bræmmens bredde på over 250 m langs vandløbet/søen • Der mangler i gns. mere end 150 cm af bræmmens bredde på over 25 m langs vandløbet/søen

Omfang		Egen bedrift	Nærområde	Fjernområde
Varighed	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor

Krav 1.17 Udarbejdelse af gødningsregnskaber³⁷

Bekendtgørelse nr. 751 af 15. juli 2009 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække i planperioden 2009/2010, § 33, og bekendtgørelse nr. 928 af 16. juli 2010 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2010/2011 og om plantedække, § 40, og bekendtgørelse nr. 845 af 12. juli 2011 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2011/2012 og om plantedække, § 40.	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4, bilag III, 1, 3) og bilag II, B, 9)	Kontrol og udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen
--	---	--

1. Virksomheden skal hvert år senest den følgende 31. marts udarbejde gødningsregnskab for den afsluttede planperiode. Det udfærdigede gødningsregnskab skal kunne forevises på anfordring ved NaturErhvervstyrelsens kontrolbesøg, og gødningsregnskabet skal foreligge i forskriftsmæssig stand.

Bedømmelse

Ved bedømmelse af en overtrædelse, er karakteren for kriteriet alvor bestemmende for karaktergivning af omfang og varighed, der sættes til samme karakter som kriteriet alvor.

Alvor: Vurderes efter om gødningsregnskabet foreligger og om oplysningerne i gødningsregnskabet er forskriftsmæssige.

Omfang: Karakteren for alvor er bestemmende for karakteren for omfang, der sættes til samme karakter som kriteriet alvor.

Varighed: Karakteren for alvor er bestemmende for karakteren for varighed, der sættes til samme karakter som kriteriet alvor

³⁷ NaturErhvervstyrelsen udarbejder årligt en vejledning og skemaer, som kan hentes på www.naturerhverv.dk.

Krav 1.17

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Gødningsregnskabet er udarbejdet, men skemakrav ikke opfyldt	Gødningsregnskabet er udarbejdet, men ikke forskriftmæssigt	Der er ikke udarbejdet gødningsregnskab på kontroltidspunktet	Der er ikke udarbejdet gødningsregnskab på kontroltidspunktet, og heller ikke efter 14 dages høringsfrist
Omfang	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor
Varighed	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor

Krav 1.18 Afsætning af husdyrgødning

Lovbekendtgørelse nr. 415 af 3. maj 2011 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, § 11, stk. 4	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art.5, stk. 4 og bilag III, 1, 3)	Kontrol og udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen
---	---	---

1. Virksomheden kan alene fratrage kvælstof i husdyrgødning, hvis husdyrgødningen er afsat til en registreret virksomhed, til biogas- og fællesanlæg, til forbrændingsanlæg eller til forarbejdningsanlæg. Dog kan husdyrgødning afsat af græssende dyr på arealer tilhørende ikke-registrerede virksomheder tillige fratragtes, såfremt arealet i medfør af anden lovgivning ikke må tilføres gødning ud over den, som afsættes ved afgræsning. Endvidere kan virksomheder, som har eget biogas- eller forarbejdningsanlæg, og som afsætter et gødningsprodukt herfra uden for virksomheden, trække kvælstof i det afsatte gødningsprodukt fra i virksomhedens samlede forbrug af kvælstof.

Bemærkninger

Kravet kontrolleres administrativt og fysisk. Kravet kontrolleres administrativt i forbindelse med landbrugere udtaget til KO-kontrol.

Bedømmelse

Ved bedømmelse af en overtrædelse, er karakteren for kriteriet alvor bestemmende for karaktergivningen af omfang og varighed, der sættes til samme karakter som kriteriet alvor.

Alvor: Det vurderes om gødningsprodukterne er afsat til en virksomhed, der er med i NaturErhvervstyrelsens Register for Gødningsregnskab eller til ikke-registrerede virksomheder, hvor arealet i medfør af anden lovgivning ikke må tilføres gødning ud over den som afsættes ved afgræsning. Husdyrgødning fra græssende dyr afsat på ikke-registrerede virksomheder, hvor arealet i medfør af anden lovgivning ikke må tilføres gødning ud over den, som afsættes ved afgræsning, skal dog ikke indgå i vurderingen.

Omfang: Karakteren for alvor er bestemmende for karakteren for omfang, der sættes til samme karakter som kriteriet alvor.

Varighed: Karakteren for alvor er bestemmende for karakteren for varighed, der sættes til samme karakter som kriteriet alvor.

Krav 1.18

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Der er afsat husdyrgødning til en virksomhed, der ikke er med i registeret og: <ul style="list-style-type: none"> • det kan sandsynliggøres, at husdyrgødningen er udbragt på modtagers virksomhed. • den afsatte husdyrgødning har et total indhold over 1500 kg N og op til 2500 kg N 	Der er afsat husdyrgødning til en virksomhed, der ikke er med i registeret og: <ul style="list-style-type: none"> • det kan sandsynliggøres, at husdyrgødningen er udbragt på modtagers virksomhed. • den afsatte husdyrgødning har et total indhold på over 2500 kg N 	Der er afsat husdyrgødning til en virksomhed, der ikke er med i registeret og <ul style="list-style-type: none"> • det kan ikke sandsynliggøres, at husdyrgødningen er udbragt på modtagers virksomhed
Omfang		Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor
Varighed		Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor

Krav 1.19 Ligevægten mellem virksomhedens kvælstofforbrug og -behov

Lovbekendtgørelse nr. 415 af 3. maj 2011 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, § 5	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4 og bilag III, 1, 3)	Kontrol og udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen
--	--	---

1. I planperioden må forbruget af kvælstof til gødningsformål ikke overstige virksomhedens kvote for kvælstof.

Bemærkninger

Kravet kontrolleres administrativt og fysisk. Kravet kontrolleres administrativt i forbindelse med landbrugere udtaget til KO-kontrol.

Bedømmelse

Ved bedømmelse af en overtrædelse er karakteren for kriteriet alvor bestemmende for karaktergivningen af omfang og varighed, der sættes til samme karakter som kriteriet alvor.

Alvor: Vurderes ud fra overgødsningens (OVG) størrelse. Alvoren afhænger af hvor stor overgødsningen er, både hvad angår kg N pr. ha og totale mængder kvælstof.

Omfang: Karakteren for alvor er bestemmende for karakteren for omfang, der sættes til samme karakter som kriteriet alvor.

Varighed: Karakteren for alvor er bestemmende for karakteren for varighed, der sættes til samme karakter som kriteriet alvor.

Krav 1.19

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		OVG fra 6 kg N/ha til 9 kg N/ha og total mere end 50 kg N, eller OVG over 9 kg N/ha men under 200 kg N totalt	OVG fra 9 kg/ha til og med 30 kg N/ha og total mere end 200 kg N	OVG fra og med 31 kg N/ha og total mere end 200 kg N
Omfang		Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor
Varighed		Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor

---

Krav 1.20 - Ophævet

Krav 1.21 Etablering af plantedække³⁸

Bekendtgørelse nr. 751 af 15. juli 2009 om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække i planperioden 2009/2010, §§ 27-30, bekendtgørelse nr. 928 af 16. juli 2010 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2010/2011 og om plantedække, §§ 30-35, og bekendtgørelse nr. 845 af 12. juli 2011 om jordbrugets anvendelse af gødning i planperioden 2011/2012 og om plantedække, §§ 30-35.	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4 og bilag II, B, 8)	Kontrol og udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen
---	---	--

1. Pligtige efterafgrøder kan etableres som udlæg i en vårafgrøde eller om efteråret før eller efter høst. Etableringen skal foretages efter normale driftsmæssige principper med henblik på en effektiv kvælstofoptagelse i efteråret. Alternativt kan efterafgrøderne erstattes med et eller flere af de fem alternativer til efterafgrøder, som er nævnt i NaturErhvervstyrelsens "Vejledning for gødsknings og harmoniregler for 2011/12". Det er ikke længere muligt at undlade efterafgrøder ved at have vintergrønne marker.
2. Virksomheder³⁹, der udbringer større husdyrgødningsmængder end 0,8 dyreenheder pr. ha harmoniareal, skal have et areal med efterafgrøder på mindst 14 % af efterafgrødegrundarealet. Udbringer virksomheden mindre end 0,8 dyreenheder per ha efterafgrødegrundareal, skal der udlægges efterafgrøder på mindst 10 % af arealet. Efterafgrøder må ikke nedpløjes, nedvisnes eller på anden måde destrueres før 20. oktober 2011, og arealer med efterafgrøder skal anvendes til en forårssået afgrøde i den efterfølgende planperiode. Alternativterne til efterafgrøder skal benyttes i henhold til NaturErhvervstyrelsens "Vejledning om gødsknings- og harmoniregler, Planperioden 2011/12".

Bedømmelse

Ved bedømmelse af en overtrædelse er karakteren for kriteriet alvor bestemmende for karaktergivningen af omfang og varighed, der sættes til samme karakter som kriteriet alvor. Underkendes alternativer til efterafgrøder, bedømmes virksomheden ud fra, hvor stort et areal efterafgrøder, der mangler.

Alvor: Det vurderes, hvor stort et efterafgrødeareal, der mangler. Alvoren afhænger af hvor meget gødning, der er udbragt i planperioden (krav om 10 eller 14 % efterafgrøder). Derudover afhænger alvoren af, hvor mange hektar, der mangler med efterafgrøder.

Omfang: Karakteren for alvor er bestemmende for karakteren for omfang, der sættes til samme karakter som kriteriet alvor.

Varighed: Karakteren for alvor er bestemmende for karakteren for varighed, der sættes til samme karakter som kriteriet alvor.

---

³⁸ NaturErhvervstyrelsen udarbejder årligt en vejledning og skemaer, som kan hentes på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside: www.naturerhverv.dk

³⁹ Der er ikke længere forskel i efterafgrødekravet for konventionelle og økologiske jordbrugere.

Krav 1.21

Karakter	1 Meget lille effekt i for- hold til for- mål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betyd- ning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betyd- ning i forhold til formål med kra- vet
Kriterium				
Alvor		Det manglende efterafgrødeareal er større end 0,8 ha og mindre end eller lig med 3 ha.	Det manglende efterafgrødeareal er større end 3 ha og mindre end eller lig med 8 ha.	Det manglende efterafgrødeareal er større end 8 ha.
Omfang		Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor
Varighed		Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor

Krav 1.22 Grænser for tildeling af husdyrgødning (harmonireglerne)

Bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006, som ændret ved bekendtgørelse nr. 736 af 30. juni 2008 og bekendtgørelse nr. 717 af 2. juli 2009 om husdyrbrug og erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., § 23, stk. 1, § 27, § 28, § 29, stk. 1 og 2, og § 30	Rådets direktiv 91/676/EØF af 12. dec. 1991 om beskyttelse af vand mod forurening forårsaget af nitrater, der stammer fra landbruget, art. 5, stk. 4 og bilag III, 2) og 3)	Kontrol og udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen
--	---	--

1. På en landbrugsbedrift må der højst udbringes en husdyrgødningsmængde svarende til 1,4 dyreenheder pr. ha pr. planperiode (1/8 - 31/7).
2. På en landbrugsbedrift med kvæg, får eller geder må husdyrgødningsmængden fra disse dyr på egen bedrift, dog udbringes i en mængde svarende til 1,7 dyreenheder pr. ha pr. planperiode.
3. På en landbrugsbedrift, hvor mindst 2/3 af husdyrholdet er kvæg, må der udbringes en husdyrgødningsmængde svarende til 2,3 dyreenheder pr. ha pr. planperiode, hvis betingelserne⁴⁰ i øvrigt overholdes.

⁴⁰ På en landbrugsbedrift må der udbringes en husdyrgødningsmængde svarende til 2,3 dyreenheder pr. ha pr. planperiode på følgende betingelser:

1) På kvægbruget skal 70 % eller mere af arealet til rådighed for tilførsel af husdyrgødning dyrkes med roer, græs eller græsefterafgrøder. Harmoniarealet opgøres for hver planperiode. Ved opgørelsen fraregnes de arealer med afgrøder, som ikke har en gødskningsnorm eller en retningsgivende norm for fosfor og kalium ifølge lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække og de i medfør heraf udstedte bekendtgørelser, samt arealer, hvor husdyrgødning ikke må anvendes eller under normale omstændigheder ikke kan udbringes.

2) Ved roer forstås foderroer. Ved græs forstås permanente græsarealer eller græs i omdrift.

Ved græsefterafgrøder forstås græs udlagt i vårbyg, helsæd, grønkorn eller silomajs.

3) Græsudlæg efter silomajs skal udlægges senest 1/8.

Husdyrgødning må ikke udbringes i perioden 31/8 til 1/3 på et græsareal, som pløjes i samme planperiode. Der skal foreligge en dateret erklæring underskrevet af driftsherren til dokumentation heraf.

-
4. Bedrifter, der deltager i en produktionsmæssig sammenhæng⁴¹ med andre bedrifter, er ligeledes omfattet af disse bestemmelser.

Bemærkninger

Kravet kontrolleres administrativt og fysisk. Kravet kontrolleres administrativt i forbindelse med landbrugere udtaget til KO-kontrol.

Bedømmelse

Ved bedømmelse af en overtrædelse er karakteren for kriteriet alvor bestemmende for karaktergivningen af omfang og varighed, der sættes til samme karakter som kriteriet alvor.

Alvor: Vurderes ud fra, hvor mange hektar areal, der mangler til udbringning af husdyrgødning (omfang).

Omfang: Karakteren for alvor er bestemmende for karakteren for omfang, der sættes til samme karakter som kriteriet alvor.

Varighed: Karakteren for alvor er bestemmende for karakteren for varighed, der sættes til samme karakter som kriteriet alvor.

---

4) Pløjning skal efterfølges af en afgrøde med kvælstofbehov, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække.

Græsarealer i omdrift må kun pløjes om i perioden 1/3 til 1/6.

5) Græsefterafgrøder må tidligst nedpløjes eller nedvisnes 1/3.

6) Bælgsæd og andre kvælstoffikserende afgrøder, som fx rød- og hvidkløver må ikke dyrkes på bedriftens arealer, dog undtaget herfra kløvergræs med under 50 % kløver. Det er dog tilladt at dyrke byg/ærte-helsæd og byg/ærte blandinger til grønafrøde, men ikke dyrkning af blandingen til høst ved modenhed. Betingelsen er at der etableres græsudlæg af rent græs i helsæden.

7) Der skal foretages N- og P-analyser af jord i omdrift mindst hvert 3 år/5 ha. Der skal foreligge dateret dokumentation herfor fx i form af N-min beregning og jordanalysekort.

8) Det skal angives på bedriftens mark- og gødningsplan, jf. lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, at bedriften i indeværende planperiode udbringer en husdyrgødningsmængde svarende til 2,3 dyreenheder pr. ha pr. planperiode. Der skal endvidere årligt indsendes et underskrevet gødningsregnskab for bedriften til Plantedirektoratet, jf. lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvor det angives, at bedriften i den afsluttede planperiode har forpligtet sig til at overholde bestemmelserne i bekendtgørelse nr. 1695 af 19. december 2006 om husdyrbrug og dyrehold for mere end 3 dyreenheder, husdyrgødning, ensilage m.v. §27, stk. 3.

⁴¹ Ved deltagelse i en produktionsmæssig sammenhæng forstås, at en landbrugsbedrift har indgået en skriftlig aftale med en eller flere bedrifter med kvæg, får eller geder, om at hovedparten af afgrøderne fra bedriftens arealer afsættes til disse bedrifter med kvæg, får eller geder.

Økologisk autoriserede bedrifter er ligeledes omfattet af kravet fra økologireglerne om en maksimal anvendelse af 170 kg total N/ha.

Krav 1.22

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Bedriften mangler fra og med 1,5 ha, til og med 3,0 ha udbringningsareal	Bedriften mangler over 3,0 ha, op til og med 8,0 ha udbringningsareal	Bedriften mangler over 8,0 ha udbringningsareal
Omfang		Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor
Varighed		Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor

Krav 1.23 Beskyttelse af naturtyper beliggende i et Natura 2000 område⁴²

Lovbekendtgørelse nr. 933 af 24. september 2009 (med senere ændringer) om naturbeskyttelse, § 3, stk. 1-3, for så vidt arealet er beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder, habitatområder henholdsvis fuglebeskyttelsesområder	Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, art. 6 og Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, art. 3 og 4	Udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen Kontrol: Kommunalbestyrelsen
---	---	--

1. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af naturlige søer, hvis areal er på over 100 m² eller af vandløb eller dele af vandløb, der af miljøministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen er udpeget som beskyttede. Dette gælder dog ikke for sædvanlige vedligeholdelsesarbejder i vandløb.
2. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af:
  - 1) heder, 2) moser og lignende, 3) strandenge og strandsumpe samt 4) ferske enge og biologiske overdrev, når sådanne naturtyper enkeltvis, tilsammen eller i forbindelse med de søer, der er nævnt overfor, er større end 2.500 m² i sammenhængende areal.
3. Der må heller ikke foretages ændring i tilstanden af moser og lignende, der er mindre end 2.500 m², når de ligger i forbindelse med en sø eller et vandløb, der er omfattet af beskyttelse.

⁴² Natura 2000 områder er fælles betegnelse for de internationale naturbeskyttelsesområder, habitatområder henholdsvis fuglebeskyttelsesområder, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1443 af 11. december 2007, om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Bemærkninger

Kontrolrapporten skal vedlægges et kort med angivelse af hvilken mark/marker overtrædelsen er konstateret på, samt med angivelse af marknummer og markbloksnummer jf. markkortet.

Valg af henholdsvis kvadratmeterangivelse og procentvis udregningsmetode i forbindelse med bedømmelsen bestemmes ud fra den opgørelsesmetode, som medfører den højeste karakter i bedømmelsen af omfang. Det er således den metode der indebærer den højeste karakter, som skal danne baggrund for vurderingen.

Ved den i kravet omtalte ”ændring” forstås en ændring af områdets naturtilstand, jf. den gældende vejledning fra Miljøministeriet om naturbeskyttelseslovens § 3 beskyttede naturtyper.

Bedømmelse

Alvor: Vurderes efter reversibilitet af den foretagne ændring.

Omfang: Vurderes som antal m² af den pågældende naturtype med det ulovlige forhold. Alternativt vurderes omfanget som den procentdel, arealet med det ulovlige forhold udgør af støtteansøgerens samlede areal af den pågældende naturtype.

Varighed: Vurderes som overtrædelsens varighed fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre eller hvor lang tid der vurderes at gå, før den naturlige tilstand er genoprettet.

Krav 1.23

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	En ubetydelig ændring af områdets naturtilstand	Reversibel skade med mulighed for øjeblikkelig retablering	Reversibel skade med mulighed for retablering uden tab af naturkvalitet	Irreversibel skade hvor retablering er umulig eller, hvor der er forsvundet arter og/eller naturtyper, som det vil tage lang tid at retablere
Omfang	1) Under 10 m ² eller 2) under 5 %	1) under 50 m ² eller 2) under 25 %	1) 50-1000 m ² eller 2) 25 % -50 %	1) over 1000 m ² eller 2) over 50 %
Varighed	Retablering inden for 1 uge uden skade på naturen	Under 1 kalenderår	1-2 kalenderår	3 eller flere kalenderår

Krav 1.24 Beskyttelse af klitfredede arealer beliggende i et Natura 2000 område⁴³

Lovbekendtgørelse nr. 933 af 24. september 2009 (med senere ændringer) om naturbeskyttelse, § 8, stk. 1, og bekendtgørelse nr. 1608 af 11. december 2006 om klitfredning, § 1, stk. 1, for så vidt arealet er beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder, habitatområder henholdsvis fuglebeskyttelsesområder	Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, art. 6	Kontrol og udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen
---	---	--

1. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af strandbredder og andre klitfredede arealer⁴⁴. Nedenstående punkt a) til j) er eksempler på, hvad lovens forbud⁴⁵ mod tilstandsændringer omfatter:
  - a. Opførelse af bygninger, herunder tilbygninger eller ombygninger, skure, garager mv. Forbuddet gælder ikke mindre vedligeholdelsesarbejder som nævnt i naturbeskyttelseslovens § 8, stk. 5, nr. 6.
  - b. Byggeri, der er **erhvervsmæssigt** nødvendigt for ejendommens drift som landbrugs- eller jordbrugsejendom eller for udøvelse af fiskerierhvervet, og som opføres i **umiddelbar** tilknytning til eksisterende bygninger, kan opføres med miljøministerens (Naturstyrelsens lokale enheds) **tilladelse** for så vidt angår de nævnte bygningers ydre udformning og placering, jf. naturbeskyttelseslovens § 8, stk. 5, nr. 7.
  - c. Etablering eller opsætning af andre indretninger og anlæg, fx master, oplag mv.
  - d. Tilplantning, herunder med juletræer, flerårige energiafgrøder som fx energipil mv., bortset fra genplantning af skovarealer og beplantning i eksisterende haver.
  - e. Hegning bortset fra sædvanlig hegning på jordbrugsejendomme.
  - f. Placering af campingvogne og lignende.
  - g. Ændring i anvendelsen af ejendom og bygninger uden forudgående tilladelse.
  - h. Terrænændringer.
  - i. Afgræsning, bortset fra græsning på arealer, der hidtil lovligt har været anvendt landbrugsmæssigt.
  - j. Udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.
2. På klitfredede arealer er det endvidere ikke tilladt⁴¹ at:
  - a. Fjerne eller beskadige træer, planter eller indretninger, der tjener til sandflugtens dæmpning,

⁴³ Natura 2000 områder er fælles betegnelse for de internationale naturbeskyttelsesområder, habitatområder henholdsvis fuglebeskyttelsesområder, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1443 af 11. december 2007, om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

⁴⁴ Følgende arealer er klitfredede:

1. Strandbredden langs Skagerrak og Vesterhavet
2. Arealet mellem klitfredningslinjen og de strandbredder, der er nævnt ovenstående
3. Arealer, der er klitfredede efter den tidligere lovgivning om sandflugtens bekæmpelse, og
4. Arealer, der er klitfredede efter ministerens beslutning.

Klitfredningslinjen er fastlagt ved miljøministerens bestemmelse efter de hidtil gældende regler. Klitfredningslinjen er registreret i matriklen og noteret i tingbogen. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at klitfredningen ikke skal gælde for nærmere angivne arter af anlæg, der tillige vedrører søterritoriet. Tilsvarende gælder for diger, høfder, bølgebrydere og andre anlæg, som kræver tilladelse i henhold til lov om kystbeskyttelse. Miljøministeren kan fastsætte regler om anvendelse af de klitfredede arealer, herunder forbyde bestemte former for anvendelse.

⁴⁵ Forbuddet i delkrav 1 og 2 gælder ikke gælder ikke landbrugsmæssig drift. Se mere under bemærkninger.

- b. Køre med motorkøretøjer, herunder knallerter, uden for lovligt anlagte veje,
  - c. Campere, opstille telte, bænke eller faste indretninger,
  - d. Foretage gravearbejde,
  - e. Afbrænde vegetation, kvas eller lignende.
- Forbuddet i delkrav 2, punkt b og e gælder ikke på den ubevoksede strandbred

Bemærkninger

Kontrolrapporten skal vedlægges et kort med angivelse af hvilken mark/marker overtrædelsen er konstateret på, samt med angivelse af marknummer og markbloknummer jf. markkortet.

Landbrugsmæssig drift, herunder græsning, på arealer, der hidtil lovligt har været udnyttet landbrugsmæssigt, er **ikke** omfattet af krav 1.24 (forbuddet). Tilplantning, herunder med juletræer og flerårige energiafgrøder m.v., er dog ikke tilladt, da tilplantning er omfattet af forbuddet mod tilstandsændringer, jf. ovenfor under 1 d.

Reversibilitet af naturlig vegetation er ikke en parameter der skal indgå i bedømmelsen, da den vil være omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 (krav 1.23). Plantning til sandflugtsdæmpning er ikke irreversibel.

Loven og kravbeskrivelsen indeholder undtagelser for fortsættelse af hidtidig landbrugsdrift, herunder græsning og sædvanlig hegning på landbrugsejendomme, genplantning af skove og beplantning i haver, samt mindre vedligeholdelsesarbejder på bygninger. I disse tilfælde vil der ikke være tale om en overtrædelse af kravet. Der kan dispenseres fra forbuddet mod tilstandsændringer. Praksis er meget restriktiv.

Bedømmelse

Alvor: Vurderes efter byggeriets art, størrelse og placering i landskabet, samt om det er nye bygninger eller udvidelser eller ændringer af eksisterende. For landbrugsaktivitet vurderes alvor efter arten af aktiviteten. For begge indgår det, om der er opstået sandflugt eller forøget risiko herfor. I bedømmelsen af alvor kan desuden indgå hvorvidt tilstanden kan retableres, delvist retableres eller slet ikke retableres.

Omfang: Vurderes efter hvor stort et areal i m² eller %, der er gjort indgreb i. Valg af henholdsvis kvadratmeterangivelse og procentvis udregningsmetode bestemmes ud fra den opgørelsesmetode, som medfører den højeste karakter i bedømmelsen af omfang. Det er således den metode der indebærer den højeste karakter, som skal danne baggrund for vurderingen. For byggeri er karakteren for omfang bestemmende for karakteren for varighed.

Varighed: Vurderes fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til kontroltidspunktet.

Krav 1.24

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	<ul style="list-style-type: none"> • Fjernelse eller beskadigelse af planter eller indretnin- 	<ul style="list-style-type: none"> • Opførelse af småbygninger og små bygningsudvidelser 	<ul style="list-style-type: none"> • Opførelse af - bygninger og bygningsudvidelser uden dispensation el- 	<ul style="list-style-type: none"> • Opførelse af større bygninger og væsentlige bygningsudvidelser uden dispensation

	<p>ger, der skal tjene til sandflugtens dæmpning.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Beskedne bygning-sændringer, hvor dispensation ville være meddelt. • Erhvervs-mæssigt nødvendige småbygninger uden placerings-godkendelse efter § 8, stk. 5, nr. 7 	<p>uden dispensation.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hegn i enkel udførelse opsat i strid med forbuddet i § 8, stk. 5, nr. 3. • Mindre beplantninger. • Græsning, hvor forudgående dispensation er påkrævet. 	<p>ler placerings-godkendelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gravning, jordpåfyldning og lignende terrænændring • Hegn i strid med forbuddet i § 8, stk. 5, nr. 3 • Højere beplantning eller tilplantning med fx juletræer eller flerårige energiafgrøder (ex energipil) • Dyrkning eller længerevarende græsning, hvor forudgående dispensation er påkrævet 	<p>eller placerings-godkendelse</p> <ul style="list-style-type: none"> • Større terrænændringsarbejder. • Høje eller lange hegn, der er opsat i strid med forbuddet i § 8, stk. 5, nr. 3 • Højere beplantning eller tilplantning med fx juletræer • Dyrkning, hvor forudgående dispensation er påkrævet
Omfang	<p>Fjernelse af planter eller indretninger, der skal tjene til sandflugtens dæmpning: Under 20 % af den dæmpede del af ejendommen</p> <p>Byggeri: Under 10 m²</p>	<p>Byggeri: Under 10 m²</p> <p>Hegn: Enkel udførelse og under 20 m længde</p> <p>Beplantning og græsning: 0 – 25 % af den klitfredede del af ejendommen – strandbred ikke medregnet</p> <p>Fjernelse af planter eller indretninger, der skal tjene til sandflugtens dæmpning: Under 25 % af den dæmpede del af ejendommen</p>	<p>Byggeri: 10 - 50 m²</p> <p>Hegn: Dominerende og/eller under 50 m.</p> <p>Beplantning, terrænændring, dyrkning og græsning: 25 – 50 % af den klitfredede del af ejendommen – strandbred ikke medregnet</p> <p>Fjernelse af planter eller indretninger, der skal tjene til sandflugtens dæmpning: Under 50 % af den dæmpede del af ejendommen</p>	<p>Byggeri: Over 50 m²</p> <p>Hegn: Dominerende og/eller over 50 m.</p> <p>Beplantning, terrænændring og dyrkning: 50-100 % af den klitfredede del af ejendommen – strandbred ikke medregnet</p> <p>Fjernelse af planter eller indretninger, der skal tjene til sandflugtens dæmpning: Over 50 % af den dæmpede del af ejendommen</p>
Varighed	<p>Byggeri: Tilstedeværelsen</p> <p>Plantning (dæmpning): Skal genplantes inden 14 dage</p>	<p>Byggeri: Tilstedeværelsen</p> <p>Hegn, beplantning, terrænændring og dyrkning: 1 kalenderår eller mere</p>	<p>Byggeri: Tilstedeværelsen</p> <p>Hegn, beplantning, terrænændring og dyrkning: 1-2 kalenderår</p>	<p>Byggeri: Tilstedeværelsen</p> <p>Hegn, beplantning, terrænændring og dyrkning: 3 eller flere kalenderår</p>

Krav 1.25 Beskyttelse af strandbredder og andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen, og som er beliggende i et Natura 2000 område⁴⁶

Lovbekendtgørelse nr. 933 af 24. september 2009 (med senere ændringer) om naturbeskyttelse, § 15, stk. 1, for så vidt arealet er beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder, habitatområder henholdsvis fuglebeskyttelsesområder	Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, art. 6	Kontrol og udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen
--	---	--

1. Der må ikke foretages ændring i tilstanden af strandbred og andre arealer, der ligger mellem strandbredden og strandbeskyttelseslinjen⁴⁷. Nedenstående punkt a) til i) er omfattet af lovens forbud, men er eksempler og ikke udtømmende:
  - a. Opførelse af bygninger, herunder tilbygninger eller ombygninger, skure, garager mv. Forbuddet gælder ikke mindre vedligeholdelsesarbejder som nævnt i naturbeskyttelseslovens § 15, stk. 4, nr. 6.
  - b. Byggeri, der er **erhvervsmæssigt** nødvendigt for ejendommens drift som landbrugs- eller jordbrugsejendom eller for udøvelse af fiskerierhvervet, og som opføres i **umiddelbar tilknytning** til eksisterende bygninger **kan** opføres med miljøministerens (Naturstyrelsens lokale enheds) **tilladelse** for så vidt angår de nævnte bygningers ydre udformning og placering, jf. naturbeskyttelseslovens § 8, stk. 5, nr. 7.
  - c. Etablering eller opsætning af andre indretninger og anlæg, fx master, oplag mv.
  - d. Tilplantning, herunder med juletræer, flerårige energiafgrøder som fx energipil mv., bortset fra genplantning af skovarealer og beplantning i eksisterende haver.
  - e. Hegning bortset fra sædvanlig hegning på jordbrugsejendomme.
  - f. Placering af campingvogne og lignende.
  - g. Ændring i anvendelsen af ejendom og bygninger uden forudgående tilladelse.
  - h. Terrænændringer.
  - i. Udstykning, matrikulering eller arealoverførsel, hvorved der fastlægges skel.

Bemærkninger

Kontrolrapporten skal vedlægges et kort med angivelse af hvilken mark/marker overtrædelser er konstateret på, samt med angivelse af marknummer og markbloknummer jf. markkortet.

Landbrugsmæssig drift bortset fra tilplantning er undtaget fra forbuddet mod tilstandsændringer, jf. ovenfor under 1 d. Som tilplantning betragtes fx også juletræer og flerårige energiafgrøder.

---

⁴⁶ Natura 2000 områder er fælles betegnelse for de internationale naturbeskyttelsesområder, habitatområder henholdsvis fuglebeskyttelsesområder, jf. Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1443 af 11. december 2007, om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

⁴⁷ Strandbeskyttelseslinjen er fastlagt ved miljøministerens bestemmelse efter de hidtil gældende regler. Strandbeskyttelseslinjen er registreret i matriklen og noteret i tingbogen. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at kravet ikke skal gælde for nærmere angivne arter af anlæg, der tillige vedrører søterritoriet. Tilsvarende gælder for diger, høfder, bølgebrydere og andre anlæg, som kræver tilladelse i henhold til lov om kystbeskyttelse.

Bedømmelse

Alvor: Vurderes efter indgrebets arealmæssige eller fysiske omfang. Hvor retablering, fx ved større terrænændringer, ikke er mulig eller kun kan ske over meget lang tid, vurderes overtrædelsen til at være væsentlig eller have meget stor effekt. I bedømmelsen af alvor kan desuden indgå hvorvidt tilstanden kan retableres, delvist retableres eller slet ikke retableres.

Omfang: Vurderes som den procentdel eller areal, som det ulovlige forhold udgør af det samlede areal, som støttemodtageren råder over inden for strandbeskyttelseslinjen. For byggeri og hegn er karakteren for omfang bestemmende for karakteren for varighed.

Varighed: Vurderes fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til kontroltidspunktet.

Krav 1.25

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	<ul style="list-style-type: none"> • Beskedne bygningsændringer, hvor dispensation ville være meddelt • Erhvervsmæssigt nødvendige småbygninger uden placeringsgodkendelse efter § 15, stk. 4, nr. 7 • Beskedne terrænændringer 	<ul style="list-style-type: none"> • Opførelse af småbygninger og bygningsudvidelser uden dispensation • Hegn i enkel udførelse opsat i strid med forbuddet i § 15, stk. 4, nr. 3 • Mindre beplantninger 	<ul style="list-style-type: none"> • Opførelse af bygninger og bygningsudvidelser uden dispensation eller placeringsgodkendelse • Gravning, jordpåfyldning og lignende terrænændringer • Hegn opsat i strid med forbuddet i § 15, stk. 4, nr. 3 • Højere beplantning eller tilplantning med fx juletræer eller flerårige energiafgrøder (ex energipil) • Skovtilplantning 	<ul style="list-style-type: none"> • Opførelse af større bygninger og væsentlige bygningsudvidelser uden dispensation eller placeringsgodkendelse • Større gravearbejder og terrænændringsarbejder • Høje eller lange hegn, der er opsat i strid med forbuddet i § 15, stk. 4, nr. 3 • Højere beplantning eller tilplantning med fx juletræer eller flerårige energiafgrøder (fx energipil) • Skovtilplantning

Omfang	Byggeri: Under 10 m ² Terrænændring: Få m ² og ikke dybt	Byggeri: Under 10m ² . Hegn: Enkel udførelse og under 20 m længde Tilplantning: Op til 5 %	Byggeri: 10-50 m ² . Terrænændringer: under 50 m ² . Hegn: Enkel udførelse og under 50 m længde. Tilplantning: 5-10 %	Byggeri: Over 50 m ² . Terrænændringer: Over 50 m ² og/eller af større omfang (dybde/højde) Hegn (længde): Dominerende og/eller længde over 50 m. Tilplantning: Over 10 %
Varighed	Byggeri: Tilstedeværelsen Terrænændringer: 1 måned	Byggeri, hegn: Tilstedeværelse. Terrænændringer, tilplantning: 1 måned -1 år	Byggeri, hegn: Tilstedeværelse. Terrænændringer, tilplantning: 1-2 år	Byggeri, hegn: Tilstedeværelse. Terrænændringer: 3 eller flere år.

Krav 1.26 Beskyttelse af arealer i ydre koge⁴⁸ i Tøndermarsken beliggende i et Natura 2000 område

Lovbekendtgørelse nr. 928 af 24. september 2009 (med senere ændringer) om beskyttelse af de ydre koge i Tøndermarsken §§ 10-12, § 16, stk. 1 og 2, § 17, stk. 1 og 2, § 18, stk. 1, § 19, stk. 1, og § 20, for så vidt arealet er beliggende inden for internationale naturbeskyttelsesområder, habitatområder henholdsvis fuglebeskyttelsesområder ⁴⁹	Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, art. 6 og Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, art. 3 og 4	Udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen Kontrol: Kommunalbestyrelsen
---	---	--

1. Der må ikke⁵⁰
  - a. Opføres yderligere bebyggelse i området eller foretages væsentlige om- og tilbygninger til eksisterende bebyggelse,
  - b. Etableres andre faste konstruktioner og anlæg end bygninger
  - c. Etableres nye vejanlæg, medmindre særlige forhold taler for det.
2. Der må ikke foretages terrænændring, herunder ved udnyttelse af forekomster i jorden, afgravning eller opfyldning⁵¹.

⁴⁸ En inddiget marsk kaldes en kog. De ydre koge består af Ny Frederikskog og Gammel Frederikskog, samt Rudbøl Kog med et samlet beskyttet areal på ca. 25 km². Tøndermarsken består af flere koge med et samlet areal på 130 km².

⁴⁹ Jf. bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om afgrænsning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder med senere ændringer.

⁵⁰ Bestemmelsen er ikke til hinder for, at der opføres bebyggelse, der er erhvervsmæssig nødvendig for driften af en landbrugsejendom. Bygningen må ikke tjene til svinefarm, pelsdyravl, fjerkræfarm eller væksthusegartneri, og højden må ikke overstige 8,5 m. Bebyggelsens placering, fremtræden og omfang skal godkendes af Kommunalbestyrelsen.

⁵¹ Bestemmelsen gælder ikke for

1. Havearealer,
2. Vedligeholdelse af diger i området og nødvendig klæggravning til reparation af diger i Tøndermarsken,
3. Sædvanlige dyrkningsmæssige foranstaltninger på landbrugsarealer, herunder etablering og vedligeholdelse af grøblerender samt vedligeholdelse af vandhuller,

3. Der må ikke plantes eller sås træer og buske⁵².
4. Arealerne skal opretholdes som græsland med afgræsning. Slæt må dog foretages efter den 15/6.
5. Arealerne må ikke omlægges⁵³.
6. Arealerne må ikke drænes⁵⁴.
7. Overfladegrøbling samt anlæg og vedligeholdelse af kanaler og grøfter må kun foretages uden for perioden 15/3-5/6.
8. Der må ikke foretages hegning. Eksisterende hegn langs skelgrøfter skal fjernes i forbindelse med istandsættelsesarbejder⁵⁵.
9. Gødskning af arealerne med handelsgødning må kun ske i hidtidigt omfang, dog højst 75 kg N pr. ha. Anvendelse af handelsgødning med fosfor og kalium er ikke tilladt.
10. Der må ikke anvendes kemiske bekæmpelsesmidler.

Bemærkninger

Kontrolrapporten skal vedlægges et kort med angivelse af hvilken mark/marker overtrædelsen er konstateret på, samt med angivelse af marknummer og markbloksnummer jf. markkortet.

Bedømmelse - delkrav 1

Alvor: Vurderes efter om der er foretaget ombygning, tilbygning/nye vejanlæg eller nybygning/andre nye anlæg af faste konstruktioner.

Omfang: Vurderes efter arealstørrelsen.

Varighed: Vurderes som overtrædelsens varighed fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre og hvor lang tid der vurderes at gå, før den naturlige tilstand er genoprettet.

Krav 1.26, delkrav 1

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor		Ombygninger	Tilbygninger og nye vejanlæg	Nye bygninger og andre nye anlæg af faste konstruktioner
Omfang		Under 10 m ²	10-50 m ²	Over 50 m ²
Varighed		Under 1 kalenderår	1-2 kalenderår	3 eller flere kalenderår

4. Etablering af bevandingskanaler og skelgrøfter samt vedligeholdelse af grøfter, kanaler og vandløb eller

5. Den nødvendige vedligeholdelse af veje.

⁵² Kommunalbestyrelsen kan som plejeforanstaltning fjerne selvsåede træer og buske. Kravet gælder ikke for arealer, der benyttes som havearealer i tilknytning til bebyggelse.

⁵³ Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om græsningstrykket på arealerne.

⁵⁴ Miljøministeren kan fastsætte regler om, at ændringer og reparationer af eksisterende dræn i nærmere angivne tilfælde er tilladt.

⁵⁵ Reglerne gælder ikke hegning, der er nødvendig af hensyn til digernes sikkerhed, eller hegning langs veje, afvandrings- og vandingsforsyningskanaler samt langs landegrænsen. Reglerne gælder ikke for nødvendig hegning ved led samt etablering og vedligeholdelse af fangfolde.

Bedømmelse - delkrav 2

Alvor: Vurderes efter karakteren af terrænændringen.

Omfang: Vurderes efter arealstørrelsen.

Varighed: Vurderes som overtrædelsens varighed fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre eller hvor lang tid der vurderes at gå, før den naturlige tilstand er genoprettet.

Krav 1.26, delkrav 2

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor			Terrænændring uden tilførsel af materiale	Terrænændring med tilførsel af materiale
Omfang		Under 25 m ²	25-100 m ²	Over 100 m ²
Varighed		Under 1 kalenderår	1-2 kalenderår	3 eller flere kalenderår

Bedømmelse - delkrav 3

Alvor: Vurderes efter påvirkning af landskabet og det åbne lands fugle.

Omfang: Vurderes efter antallet af planter.

Varighed: Vurderes som overtrædelsens varighed fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre eller hvor lang tid der vurderes at gå, før den naturlige tilstand er genoprettet.

Krav 1.26, delkrav 3

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor		Sået buske eller træer	Plantet buske	Plantet træer
Omfang		1-5 planter	6-10 planter	Flere end 10 planter
Varighed		Under 1 kalenderår	1-2 kalenderår	3 eller flere kalenderår

Bedømmelse - delkrav 4-10

Alvor: Vurderes efter reversibilitet.

Omfang: Vurderes som den procentdel og/eller det areal, som det ulovlige forhold udgør i forhold til det areal, som støttemodtagerens (pr. CVR-registrering) har.

Varighed: Vurderes som overtrædelsens varighed fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre og hvor lang tid der vurderes at gå, før den naturlige tilstand er genoprettet.

Krav 1.26, delkrav 4-10

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	Reversibel skade, med naturlig retablering af naturkvalitet	Reversibel skade med mulighed for øjeblikkelig retablering	Reversibel skade med mulighed for retablering uden tab af naturkvalitet	Irreversibel skade hvor retablering er umulig eller kun mulig med tab af naturkvalitet
Omfang	1) under 5 % 2) under 10 m ²	1) 5 % -25 % 2) 10 m ² -50 m ²	1) 25 %-50 % 2) 50 m ² -1000 m ²	1) over 50 % 3) over 1000 m ²
Varighed	Under en måned	Under 1 kalenderår	1-2 kalenderår	3 eller flere kalenderår

Krav 1.27 Beskyttelse af reder og redetræer

Bekendtgørelse nr. 901 af 11. juli 2007 om fredning af visse dyre- og plantearter mv., indfangning af og handel med vildt og pleje af tilskadekommet vildt, § 4	Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, art. 5	Kontrol og udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen
---	---	---

1. Kolonirugende fugles redetræer må ikke fældes i perioden 1/2 – 31/7.
2. Rovfugles og uglers redetræer må ikke fældes i perioden 1/2 – 31/8.
3. Ørnes, sort storks og rød glentes redetræer må ikke fældes.
4. Hule træer og træer med spættehuller, må ikke fældes i perioden 1/11 – 31/8.
5. Digesvalereder må ikke ødelægges i perioden 1/4 – 31/8.

Generelle bemærkninger

Enhver fældning af træer og/eller ødelæggelse af reder omfattet af bestemmelserne er en overtrædelse med fuld konsekvens i forhold til beskyttelsesformålet. Af samme årsag fastsættes konsekvensen for en overtrædelse af bestemmelserne bag delkrav 2 og delkrav 3, som udgangspunkt til 4, da enhver fældning af de omfattede træer har meget stor effekt i forhold til formålet med kravet.

Med reversibilitet menes mulighederne for at vende tilbage til den tilstand, der var til stede før indgrebet.

Dokumentation for overtrædelse:

Det er ikke officielt registeret, hvor der er redetræer, hule træer, træer med spættehuller og reder. Det skal derfor på anden vis dokumenteres af kontrolmyndigheden, at de pågældende træer og reder har været til stede og har lidt skade.

Bedømmelse - delkrav 1

Alvor: Vurderes efter reversibilitet i forhold til den pågældende artsbestand.

Omfang: Vurderes som andelen af ødelæggelse af den pågældende kolonirugende fuglearts forekomst af redetræer i den berørte koloni. Ved bedømmelse af en overtrædelse, er karakteren for omfang bestemmende for karaktergivningen af alvor og varighed, der sættes til samme karakter som omfang.

Varighed: Vurderes efter reversibilitet i forhold til den pågældende artsbestand.

Bemærkninger

Kolonirugende fugle er hejrer, råger og skarver. Forbuddet mod fældning omfatter alle træer, med reder bygget af de tre fuglearter. Det er ikke afgørende om der er æg eller unger i reden eller om reden er "beboet". Også træer med ikke-benyttede reder er omfattet af fældningsforbuddet.

De omfattede arters redetræer vil ikke kunne genskabes i perioden fra 1. februar til 31. juli, hvorfor der ikke indenfor den omfattede periode kan ske reversibilitet efter fældning af et eller flere redetræer. Enhver fældning af redetræer i den omfattede periode er derfor omfattet.

Krav 1.27, delkrav 1

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor			Fældning af kolonirugende fugles redetræer i perioden 1. februar til 31. juli	Fældning af kolonirugende fugles redetræer i perioden 1. februar til 31. juli
Omfang			0-10 % af kolonirugende fugles redetræer i perioden 1. februar til 31. juli	Mere end 10 % af kolonirugende fugles redetræer i perioden 1. februar til 31. Juli
Varighed			Fældning af kolonirugende fugles redetræer i perioden 1. februar til 31. juli	Fældning af kolonirugende fugles redetræer i perioden 1. februar til 31. juli

Bedømmelse - delkrav 2

Alvor: Vurderes efter reversibilitet i forhold til den pågældende artsbestand.

Omfang: Vurderes ud fra hvorvidt de pågældende arters redetræer, er blevet fældet i perioden 1. februar – 31. august.

Varighed: Vurderes efter reversibilitet i forhold til den pågældende artsbestand.

Bemærkninger

Forbuddet omfatter alle træer, med reder bygget af eller anvendt af rovfugle eller ugler. Det er ikke afgørende om der er æg eller unger i reden eller om reden er ”beboet”. Også træer med ikke-benyttede reder er omfattet af fældningsforbuddet.

Da de omfattede arters redetræer i perioden fra 1. februar til 31. august ikke vil kunne genetableres, kan der ikke inden for den omfattede periode ske reversibilitet efter fældning af et eller flere redetræer. Enhver fældning af redetræer i den omfattede periode har meget stor effekt.

Krav 1.27, delkrav 2

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor				Fældning af rovfugles og uglers redetræer i perioden 1. februar – 31. august
Omfang				Enhver fældning af redetræ for rovfugle og ugler i perioden 1. februar – 31. august
Varighed				Fældning af rovfugles og uglers redetræer i perioden 1. februar – 31. august

Bedømmelse - delkrav 3

Alvor: Vurderes efter reversibilitet i forhold til den pågældende artsbestand

Omfang: Vurderes ud fra hvorvidt de pågældende arters redetræer er blevet fældet.

Varighed: Vurderes efter reversibilitet i forhold til den pågældende artsbestand.

Bemærkninger

Forbuddet omfatter alle træer, med reder bygget af eller anvendt af ørne, sort stork og rød glente. Det er ikke afgørende om der er æg eller unger i reden eller om reden er ”beboet”. Også træer med ikke-benyttede reder er omfattet af fældningsforbuddet.

De omfattede arter anvender år efter år samme redetræ til at yngle og fældning af et redetræ vil påvirke reversibiliteten igennem flere år. Der kan ikke ske reversibilitet efter fældning af et eller flere redetræer da de omfattede arters redetræer ikke vil kunne genetableres. Enhver fældning af redetræer er derfor omfattet.

Bemærk, at forbuddet mod fældning gælder hele året.

Krav 1.27, delkrav 3

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor				Fældning af ørnes, sort storks og rød glentes redetræer
Omfang				Enhver fældning af redetræ for ørne, sort stork og rød glente
Varighed				Fældning af ørnes, sort storks og rød glentes redetræer

Bedømmelse - delkrav 4

Alvor: Vurderes efter reversibilitet i forhold til den pågældende artsbestand.

Omfang: Vurderes som andelen af hule træer og træer med spættehuller i det berørte område, der er fældet i perioden 1. november – 31. august. Ved bedømmelse af en overtrædelse, er karakteren for omfang bestemmende for karaktergivningen af alvor og varighed, der sættes til samme karakter som omfang.

Varighed: Vurderes efter reversibilitet i forhold til den pågældende artsbestand.

Bemærkninger

Hule træer er ikke nærmere defineret i lovgivningen. Men kendetegnet for disse træer er, at det oftest er ældre træer, ofte med en diameter på 40 cm eller derover, typisk med rådgreb og evt. afbrakkede grene.

Spættehuller er kendetegnet ved cirkulære huller placeret mere end 2 meter oppe på stammen. Disse typer træer er ynglested og levested for fuglearter og flagermus.

Reglen beskytter træer, der er egnede som yngleområder og levesteder og der vil ikke inden for den omfattede periode kunne ske reversibilitet efter fældning af et eller flere træer.

Krav 1.27, delkrav 4

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor			Fældning af hule træer og træer med spættehuller i perioden 1. november – 31. august	Fældning af hule træer og træer med spættehuller i perioden 1. november – 31. august
Omfang			0-10 % af hule træer og træer med spæt-	Mere end 10 % af hule træer og træer

			tehuller, som er fældet i perioden 1. november – 31. august	med spættehuller, som er fældet i perioden 1. november – 31. august
Varighed			Fældning af hule træer og træer med spættehuller i perioden 1. november – 31. august	Fældning af hule træer og træer med spættehuller i perioden 1. november – 31. august

Bedømmelse - delkrav 5

Alvor: Vurderes efter reversibilitet i forhold til den pågældende artsbestand.

Omfang: Vurderes som andelen af digesvalereder i det berørte område, som er blevet ødelagt i perioden 1. april – 31. august. Ved bedømmelse af en overtrædelse, er karakteren for omfang bestemmende for karaktergivningen af alvor og varighed, der sættes til samme karakter som omfang.

Varighed: Vurderes efter reversibilitet i forhold til den pågældende artsbestand.

Bemærkninger

Digesvalereder findes typisk i vegetationsfrie frilagte skrænter og klinger af ler eller grus, som fx kystklinger, grusgrave og stejle åbrinker. De består af huller i skrænterne, ofte med et antal på flere dusin.

Da digesvaler i perioden fra 1. april til 31. august ikke vil kunne genetablere reder, vil ødelæggelse af en eller flere digesvalereder i perioden påvirke reversibiliteten. Enhver ødelæggelse af digesvalereder i perioden er derfor omfattet, og der kan ikke skabes reversibilitet.

Krav 1.27, delkrav 5

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor			Ødelæggelse af digesvalereder i perioden 1. april – 31. august	Ødelæggelse af digesvalereder i perioden 1. april – 31. august
Omfang			0-10 % af digesvalereder er ødelagt i perioden 1. april – 31. august	Mere end 10 % af digesvalereder er ødelagt i perioden 1. april – 31. august
Varighed			Ødelæggelse af digesvalereder i perioden 1. april – 31. august	Ødelæggelse af digesvalereder i perioden 1. april – 31. august

Krav 1.28 – Ophævet

Krav 1.29 Om fredskovspligtige arealer beliggende i et Natura 2000 område

Lovbekendtgørelse nr. 945 af 24. september 2009 (med senere ændringer) om skove, § 8, nr. 4, 1. pkt., og §§ 11 og 28.	Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, art. 6 og Rådets direktiv 79/409/EØF af 2. april 1979 om beskyttelse af vilde fugle, art. 3 og 4	Kontrol og udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen
---	---	--

1. For det enkelte fredskovspligtige areal gælder:
Dyrehold er forbudt.
2. På fredskovspligtige arealer må der ikke opføres bygninger, etableres anlæg, gennemføres terrænændringer eller anbringes affald.
3. Søer, moser, heder, strandenge eller strandsumpe, ferske enge og biologiske overdrev, der hører til fredskov, og som ikke er omfattet af naturbeskyttelsesloven⁵⁶, fordi de er mindre end de deri fastsatte størrelsesgrænser, må ikke dyrkes, afvandes, tilplantes eller på anden måde ændres.

Bemærkninger

Det er kun den del af de fredsskovspligtige arealer, der ligger indenfor Natura 2000 områder som er omfattet af kravet.

Forbuddet mod dyrehold gælder ikke på de arealer, der lovligt kan holdes uden træbevoksning.

Bedømmelse - delkrav 1

Alvor: vurderes ud fra muligheden for skadevirkning på skovbevoksede, fredskovspligtige arealer inden for det pågældende Natura 2000 område.

Omfang: Den procentdel, som det ulovlige forhold udgør af støttemodtagerens samlede skovbevoksede fredskovspligtige areal inden for det pågældende Natura 2000 område.

Varighed: Vurderes efter overtrædelsens varighed fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre og hvor lang tid der vurderes at gå, før den naturlige tilstand er genoprettet

---

⁵⁶ Der må ikke foretages ændring i tilstanden af naturlige søer, hvis areal er på over 100 m², eller af vandløb eller dele af vandløb, der af miljøministeren efter indstilling fra kommunalbestyrelsen er udpeget som beskyttede. Dette gælder dog ikke for sædvanlige vedligeholdelsesarbejder i vandløb. Der må heller ikke foretages ændring i tilstanden af moser og lignende, der er mindre end 2.500 m², når sådanne naturtyper enkeltvis, tilsammen eller i forbindelse med de søer, der er nævnt ovenfor, er større end 2.500 m² i sammenhængende areal.

Miljøministeren kan fastsætte regler om gødskning på arealer, som er beskyttet, herunder regler om mængden af gødning, der må tilføres disse arealer, og forbud mod gødskning.

Forbuddet gælder også vandløb, som ikke er omfattet af naturbeskyttelsesloven § 3, fordi de ikke er udpeget som beskyttede af miljøministeren efter indstilling fra amtsrådet. Forbuddet gælder dog ikke for sædvanlige vedligeholdelsesarbejder i vandløb.

Der må desuden ikke foretages ændringer i tilstanden af 1) heder, 2) moser og lignende, 3) strandenge og strandsumpe samt 4) ferske enge og biologiske overdrev, når sådanne naturtyper enkeltvis, tilsammen eller i forbindelse med de søer, der er nævnt ovenfor, er større end 2.500 m² i sammenhængende areal.

Bemærkninger

Dyrehold er en mere intensiv drift med dyr end skovgræsning. Dyrehold har som hovedformål at opdrætte dyr mens skovgræsning skal understøtte den biologiske mangfoldighed og hensynet til landskab og kulturhistorie samt understøtte hensynet til skovens dyrkning og pleje af kulturer. Skovgræsning er tilladt på 10 % af fredsskovarealet uden dispensation.

I relation til arealbenævnelsen ovenfor i beskrivelsen af ”omfang” og ”alvor” skal anføres, dyrehold er en landbrugsaktivitet, der er forbudt. Forbuddet relaterer sig til den skovbevoksede del af det fredskovpligtige areal og altså ikke til et landbrugsareal.

Krav 1.29, delkrav 1

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Minimalt græsningstryk. Ingen eller kun ubetydelig skade	Lille græsningstryk, midlertidig skade, kun i sommertiden	Stort græsningstryk til skade for ny opvækst efterår eller vinter	Meget stort græsningstryk, ødelæggelse af naturtype, levested eller art, varig skade i foråret
Omfang	Under 2 %	2 - 5 %	5 % - 10 %	Mere end 10 %
Varighed	Mindre end 1 sæson	1- 3 sæsoner	4 - 5 sæsoner	Mere end 5 sæsoner

Bedømmelse - delkrav 2

Alvor: Vurderes efter om der er opført byggeri, etableret anlæg eller gennemført terrænændring uden tilladelse. Karakteren for alvor bestemmes af karakteren for omfanget.

Omfang: Størrelsen af det areal, som er inddraget til byggeriet, anlægget eller terrænændringen.

Varighed: Når et byggeri eller et anlæg er opført, eller en terrænændring er gennemført, er skaden sket. I alle kategorier er derfor tilstedeværelsen nok. Karakteren for varighed bestemmes af karakteren for omfanget.

Bemærkninger

Visse former for byggeri er tilladt. Det kræver dog en myndighedsbehandling inden byggeriet opføres, fordi placering skal godkendes. I denne myndighedsbehandling vil der potentielt være mulighed for at forhindre byggeriets placering i et Natura 2000 område, hvis placeringen vil skade beskyttelsesinteresserne det pågældende sted.

Byggeri kan kun være ulovligt på to måder i relation til krydsoverensstemmelse. Det kan enten være landbrugsbyggeri (landbrugsaktivitet) der opføres på fredskovpligtigt areal (her er det altså ikke nødvendigt at skelne mellem landbrugsareal og fredskovpligtigt areal), eller at det kan være ulovligt (en hvilken som helst slags ulovligt byggeri, herunder tilladt byggeri,

hvor placeringen ikke er godkendt) fordi det udføres på en del af det fredskovpligtige areal, der drives landbrugsmæssigt.

Krav 1.29, delkrav 2

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor		<ul style="list-style-type: none"> • Opførelse af byggeri eller anlæg. • Terrænændring medfører ikke at arealet skifter karakter 	<ul style="list-style-type: none"> • Opførelse af byggeri eller anlæg. • Terrænændring medfører at arealet i mindre grad skifter karakter 	<ul style="list-style-type: none"> • Opførelse af byggeri eller anlæg. • Terrænændring medfører at arealet skifter karakter
Omfang		Byggeri og anlæg: 0-40 m ² Terrænændring: 0-40 m ²	Byggeri og anlæg: 40-80 m ² Terrænændring: 40-200 m ²	Byggeri og anlæg: Mere end 80 m ² Terrænændring: Mere end 200 m ²
Varighed		Tilstedeværelse	Tilstedeværelse	Tilstedeværelse

Bedømmelse - delkrav 3

Alvor: Vurderes efter reversibilitet og omfang indenfor det pågældende Natura 2000-område.

Omfang: Det areal, som det ulovlige forhold udgør af støttemodtagerens samlede fredskovpligtige areal indenfor det pågældende Natura 2000 område.

Varighed: Vurderes efter overtrædelsens varighed fra det ulovlige forhold blev påbegyndt til det konstateres på kontroltidspunktet eller fra kontroltidspunktet og til hvornår det ulovlige forhold vurderes at kunne ophøre og hvor lang tid der vurderes at gå, før den naturlige tilstand er genoprettet.

Bemærkninger

I relation til arealbenævnelsen beskrevet ovenfor under "omfang" og "alvor" skal det oplyses, at ændring af småbiotyper til landbrugsareal eller den ændring man foretager på arealet, er en landbrugsaktivitet.

Krav 1.29, delkrav 3

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor		Reversibel skade som ikke kræver indgreb	Reversibel skade som vil kræve indgreb for at genoprettes	Irreversibel skade som umiddelbart ikke kan genoprettes
Omfang		0 % - 5 %	5 % - 10 %	Mere end 10 %
Varighed		Under 1 sæson	1 sæson og mere	Irreversibel

Krav 1.30 Beskyttelse af visse planter

Bekendtgørelse nr. 901 af 11. juli 2007 om fredning af visse dyre- og plantearter mv., indfangning af og handel med vildt og pleje af tilskadekommet vildt, §§ 5 og 6.	Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter, art. 13	Kontrol og udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen
--	--	--

- Følgende planter må ikke beskadiges eller fjernes fra deres voksesteder, bortset fra haver, gartnerier og andre områder hvor de opformeres kunstigt:
  - Enkel månerude (*Botrychium simplex*)
  - Fruesko (*Cypripedium calceolus*)
  - Mygblomst (*Liparis loeselii*)
  - Liden najade (*Najas flexilis*)
  - Vandranke (*Luronium natans*)
  - Gul stenbræk (*Saxifraga hirculus*)
2. Krav om forsæt.
I forbindelse med normal jordbrugsmæssig udnyttelse af en ejendom eller anden lovlig anvendelse af denne omfatter forbuddet mod beskadigelse eller fjernelse *kun* forsætlige handlinger.

Bedømmelse

Alvor: Vurderes efter reversibilitet af den foretagne ændring. Da en overtrædelse af krav 1.30 altid vil være forsætlig, vil nedsættelsen af støtten blive beregnet efter forsættreglerne, dvs. minimum 20 % nedsættelse.

Omfang: Vurderes efter andelen af beskadigede eller fjernede planter set i forhold til den oprindelige samlede tilstedeværelse af planterne på ejendommen.

Varighed: Vurderes som hvor lang tid der forventes at gå før den naturlige tilstand er genoprettet.

Bemærkninger

Før en handling bliver omfattet af forbuddet skal det bevises at beskadigelsen eller fjernelsen af beskyttede planter er foretaget med forsæt. Dette betyder, at det skal kunne bevises, at den skadende handling er sket bevidst og på trods viden om tilstedeværelsen af beskyttede planter.

Krav 1.30

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor		Reversibel skade med mulighed for øjeblikkelig retablering.	Reversibel skade med mulighed for retablering uden tab af naturkvalitet	Irreversibel skade hvor retablering er umulig, eller hvor det vil tage lang tid at retablere
Omfang		Mindre end 25 procent	25 til 50 procent	Mere end 50 procent
Varighed		Under 1 kalenderår	1-2 kalenderår	3 eller flere kalenderår

---

5.2 Folkesundhed, dyresundhed og plantesundhed

Sundhedsområdet omfatter 34 sundhedskrav, som har til formål at sikre sporbarhed ved fx sygdomsudbrud, og som er med til at sikre folke-, dyre- og plantesundheden.

Udførelse af besætningskontrol med hygiejne og foder

1. oktober 2011 fusionerede Plantedirektoratet, Fiskeridirektoratet og FødevarerErhverv til NaturErhvervstyrelsen. I den forbindelse overgik foderområdet til Fødevarestyrelsen, som nu er ressortmyndighed på området. Besætningskontrollen med krydsoverensstemmelse af hygiejnekravene (krav 2.14 og 2.20-2.29) og foderkravene (krav 2.15-2.17 og 2.30-2.34) kontrolleres fremover af NaturErhvervstyrelsen. Fødevarestyrelsens administrative krav (krav 2.6-2.13 og 2.26) kontrolleres i 2012 fortsat af Fødevarestyrelsen i form af national overvågning.

Fødevarestyrelsens/NaturErhvervstyrelsens bedømmelse af krav 2.6-2.14 og 2.20-2.29

Alle de krav, som Fødevarestyrelsen er kontrolansvarlig for, kontrolleres som beskrevet under kravet. Bedømmelsen af overtrædelser af kravene sker i henhold til skemaerne Der kan således for de konkrete overtrædelser forekomme afvigelser i forhold til det i skemaerne anførte. I så fald beskrives grundlaget for afvigelsen i kontrolrapporten.

Da de kriterier, som anvendes til at fastlægge alvor, omfang og varighed af en overtrædelse, også er afgørende for den nationale sanktionering, dvs. hvornår fødevareregionerne eller NaturErhvervstyrelsen giver indskærpelser, påbud, forbud, administrative bøder og politianmeldelser, vil landbrugeren gennem angivelsen af sanktioner enten på kontrolrapporten, eller efterfølgende pr. brev, blive orienteret om bedømmelsen af overtrædelser konstateret ved det enkelte kontrolbesøg.

Inden kontrolresultaterne indberettes til NaturErhvervstyrelsen foretager Fødevarestyrelsen/NaturErhvervstyrelsen en samlet høring af den enkelte landbruger i de tilfælde, hvor der konstateres overtrædelser. Bedømmelsen af såvel alvor, omfang og varighed vil fremgå af denne høring.

I det følgende er der givet en kortfattet beskrivelse af Fødevarestyrelsens/NaturErhvervstyrelsens anvendte danske sanktioner med angivelse af, hvorledes den enkelte sanktion kan relateres til bedømmelsen inden for krydsoverensstemmelse. Der skal dog altid foretages en konkret vurdering af den enkelte overtrædelse i forhold til kriterierne for alvor, omfang og varighed. Koblingen til den nationale sanktion, som en overtrædelse udløser, er alene en uofficiel rettesnor og kan ikke erstatte den konkrete vurdering.

Mindre overtrædelser

Forhold, der har betydning for dyrs eller menneskers sundhed har ingen bagateller. Det fremgår af det enkelte kravs bedømmelsesskema, hvorvidt kravet rummer muligheden for at anvende karakteren 1.

Indskærpelse

En indskærpelse er en præcisering af, at gældende regler skal overholdes. Indskærpelser er ikke administrative afgørelser og kan derfor ikke påklages.

Fødevareregionen/NaturErhvervstyrelsen kan give indskærpelser på kontrolrapporten eller sende dem efterfølgende på baggrund af oplysningerne fra kontrolbesøget. Indskærpelsen indeholder en beskrivelse af forholdet. Det er angivet, hvilken bestemmelse og KO-krav, der indskærpes overholdt.

Der er ingen tidsfrist for at efterkomme en indskærpelse, fordi der er tale om forhold, som altid skal være i orden. Hvis det i enkelte tilfælde alligevel er nødvendigt at sætte en tidsfrist på en indskærpelse, vil tidsfristen blive givet som en afgørelse. Landbrugeren kan kun klage over den angivne tidsfrist, men ikke over selve indskærpelsen.

Indskærpelser som følge af krydsoverensstemmelseskontrol indeholder en orientering om at: ”Kontrolresultatet indberettes til NaturErhvervstyrelsen og vil indgå i NaturErhvervstyrelsens vurdering af overholdelse af betingelserne for udbetaling af støtte.”

Indskærpelser gives alene for overtrædelser, som har konsekvenser af mindre betydning med hensyn til alvor, omfang og varighed.

Alvor, omfang og varighed skal altid vurderes individuelt, men overtrædelser, der sanktioneres med indskærpelser vil oftest medføre karakteren 2 for alvor.

Påbud og forbud

Påbud og forbud er forvaltningsretlige afgørelser og bliver meddelt skriftligt pr. brev til landbrugeren.

Et påbud er en afgørelse, der præciserer, hvordan landbrugeren skal overholde lovgivningen. Man kan sige, at et påbud er en ordre eller befaling om at gøre noget konkret, og påbuddet har altså reelt retsvirkning.

Påbud anvendes til at pålægge landbrugeren at bringe et forhold i orden eller at stille et særligt krav til en landbruger med henblik på at forebygge fremtidige overtrædelser. Fødevareregionen/NaturErhvervstyrelsen kan påbyde en landbruger at indføre procedurer (passende foranstaltninger) på et bestemt område, der sikrer, at reglerne bliver overholdt på dette område.

Forbud er ligesom påbud afgørelser, der præciserer, hvad en landbruger skal gøre for at overholde lovgivningen.

Påbud og forbud af særlig hastende karakter kan i første omgang afgives mundtligt, ved tilsyn i besætningen eller telefonisk. Et mundtligt afgivet påbud eller forbud vil dog altid blive fulgt op af en skriftlig udgave.

Påbud og forbud som følge af krydsoverensstemmelseskontrol indeholder en orientering om at: ”Kontrolresultatet indberettes til NaturErhvervstyrelsen og vil indgå i NaturErhvervstyrelsens vurdering af overholdelse af betingelserne for udbetaling af støtte.”

Påbud og forbud gives for overtrædelser, som har væsentlig betydning med hensyn til alvor, omfang og varighed.

Alvor, omfang og varighed skal altid vurderes individuelt, men overtrædelser, der sanktioneres med påbud og forbud vil oftest medføre karakteren 3 for alvor, idet der dog ved anvendelse af eskalerende myndighedsudøvelse skal tages hensyn til overtrædelsens reelle grad af alvor.

Administrative bødeforelæg

Et administrativt bødeforelæg er en sanktion på niveau med en politianmeldelse. Administrative bødeforelæg til landbrugere kan udstedes af Fødevareregionerne og Fødevarestyrelsen med hjemmel i Lov om dyrlæger, § 39, Lov om hold af dyr, § 71, Fødevareloven, § 79, Økologiloven, § 14 eller Bemyndigelsesloven, § 29.

Et administrativt bødeforelæg er på linje med de politibødeforelæg, som politiet kan udstede. Et administrativt bødeforelæg er ikke en afgørelse som et påbud eller forbud. Derfor bliver landbrugeren ikke partshørt eller har mulighed for at klage over bødeforelæg. Landbrugeren har dog mulighed for ikke at vedtage bøden, hvorefter fødevareregionen i stedet vil foretage en politianmeldelse.

Alvoren, omfanget og varigheden af overtrædelsen er af stor betydning ved vurdering af, om landbrugeren får et administrativt bødeforelæg. Et administrativt bødeforelæg gives, hvis følgende betingelser er opfyldt:

- Sagen er ukompliceret. Det ukomplicerede går primært på opklaring og dokumentation (beviset). Det vil sige, at der skal være en klar overtrædelse af en regel.
- Reglen skal være direkte strafbelagt, det vil sige, at der er henvist til reglen i straffestemmelserne i den pågældende lov eller bekendtgørelse.
- Der skal være en bødepraksis for overtrædelsen. Det vil sige, at der skal foreligge retsafgørelser. Hvis praksis mangler, politianmeldes sagen.

Det administrative bødeforelæg giver landbrugeren mulighed for at erkende overtrædelsen uden at skulle i retten. Er landbrugeren på den anden side ikke enig i bødeforelægget og/eller erkender ikke overtrædelsen, politianmeldes forholdet, og sagen vil blive behandlet ved domstolene.

Endvidere kan der gives et administrativt bødeforelæg, hvis det skønnes, at landbrugers opfølgning på en overtrædelse ikke er tilstrækkelig. Det er fødevareregionen, som vurderer, om landbrugers opfølgning har været tilstrækkelig.

I bødeforelægget vil der stå: "Kontrolresultatet indberettes til NaturErhvervstyrelsen og vil indgå i NaturErhvervstyrelsens vurdering af overholdelse af betingelserne for udbetaling af støtte."

Administrative bødeforelæg gives for overtrædelser, som har meget stor betydning med hensyn til alvor, omfang og varighed.

Alvor, omfang og varighed skal altid vurderes individuelt, men overtrædelser, der sanktioneres med administrative bødeforelæg vil oftest medføre karakteren 4 for alvor, idet der dog ved anvendelse af eskalerende myndighedsudøvelse skal tages hensyn til overtrædelsens reelle grad af alvor.

Politianmeldelse

En politianmeldelse er en sanktion på niveau med et administrativt bødeforelæg. Fødevareregionen/NaturErhvervstyrelsen politianmelder fx en landbruger, hvis en sag kræver omfattende efterforskning, afhøring af vidner, ved grove overtrædelser hvor der ikke er retspraksis samt ved sager med krav om konfiskation eller dagbøder.

Fødevareregionen/NaturErhvervstyrelsen har ved politianmeldelse foretaget en vurdering af, at der foreligger en strafbar overtrædelse. I størstedelen af tilfældene foretages politianmeldelse med anmodning om tiltalerejsning. I disse tilfælde vil politianmeldelser blive indberettet til NaturErhvervstyrelsen på linje med administrative bøder.

Politianmeldelser som følge af krydsoverensstemmelseskontrol har en orientering af politiet om at: ”Denne anmeldelse vil kunne få konsekvens for landbrugeren, idet resultatet skal indberettes til NaturErhvervstyrelsen med eventuel konsekvens for udbetaling af støtte.”

Politianmeldelse med anmodning om tiltalerejsning foretages for overtrædelser, som har meget stor betydning med hensyn til alvor, omfang og varighed.

Alvor, omfang og varighed skal altid vurderes individuelt, men overtrædelser, der sanktioneres med politianmeldelse vil oftest medføre karakteren 4 for alvor, idet der dog ved anvendelse af eskalerende myndighedsudøvelse skal tages hensyn til overtrædelsens reelle grad af alvor.

Bedømmelse af varighed

Vedr. varighed skal bemærkes, at de anførte værdier ved de forskellige sanktioner vil være udgangspunktet. Hvis en overtrædelse ud fra en konkret vurdering har haft en længere eller kortere varighed end standardværdien giver udtryk for, justeres karakteren i opad- henholdsvis nedadgående retning.

Administrativ kontrol

Administrativ kontrol indebærer, at der for det pågældende krav foregår en dækkende kontrol i form af national overvågning, hvoraf alene overtrædelser indberettes til NaturErhvervstyrelsen. De administrative krav kontrolleres således ikke systematisk ved kontrollen inden for 1 % populationen.

I 2011 kontrolleres følgende krav ved administrativ kontrol: kravene 2.6-2.14 og 2.26. Særligt m.h.t. krav 2.14, veterinære lægemidler, kan der dog foreligge oplysninger, der indikerer behov for at kontrollere kravet som led i KO-kontrollen med en besætning.

Krav 2.1 Øremærkning af kreaturer med godkendte øremærker

Bekendtgørelse nr. 1078 af 28. november 2011 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får eller geder, § 2, § 3, stk. 1 og 3, og § 14, stk. 1 og 2	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1760/2000 af 17. juli 2000 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af kvæg og om mærkning af oksekød og oksekødsprodukter, art. 4.	Udtagning: Fødevarestyrelsen Kontrol: NaturErhvervstyrelsen
--	---	---

1. Ejeren eller den besætningsansvarlige skal sørge for, at kvæg⁵⁷ senest 20 dage efter fødsel, og inden det føres fra oprindelsesbesætningen, er forsynet med to godkendte øremærker, ét i hvert øre⁵⁸. Mindst det ene af mærkerne skal være husgavlsformet og have en højde på mindst 45 mm og en bredde på mindst 55 mm⁵⁹.
2. Isatte godkendte øremærker og godkendte elektroniske øremærker må ikke fjernes eller ændres uden Fødevarestyrelsens tilladelse. Tabes eller ødelægges et godkendt øremærke eller et godkendt elektronisk øremærke, skal der snarest isættes et nyt med samme nummer.

Bedømmelse

Overtrædelser deles som udgangspunkt i tre niveauer:

Mindre alvorlige overtrædelser: Flere kreaturer mangler et eller to erstatningsøremærker. Få kreaturer har ikke tidligere været øremærket, men de er identificerbare.

Alvorlige overtrædelser: Mange kreaturer mangler et eller to erstatningsøremærker. Flere kreaturer har ikke tidligere været øremærket, men er identificerbare. Maksimum 1-4 kreaturer er uidentificerbare.

Meget alvorlige overtrædelser: Mange kreaturer har ikke tidligere været øremærket, men de er identificerbare. Mere end 4 kreaturer er uidentificerbare.

Alvor: Vurderes ud fra typen af overtrædelse og antallet af overtrædelser. Fejlprocenten beregnes altid i forhold til det fysiske antal dyr i besætningen på kontroltidspunktet. Hvis der på kontroltidspunktet ikke findes dyr i besætningen beregnes fejlprocenten i forhold til antallet af dyr noteret på besætningsregistret.

Omfang: Vurderes efter i hvor høj grad overtrædelsen har påvirket andre besætninger. Karakteren 2 gives, hvis overtrædelsen kun har omfattet den kontrollerede besætning. Karakteren 3 gives, hvis overtrædelsen har påvirket en til to andre besætninger ud over den kontrollerede. Karakteren 4 gives, hvis overtrædelsen har påvirket mere end to besætninger ud over den kontrollerede.

Flytninger af dyr til slagterier og forarbejdningsanlæg indgår ikke i vurderingen af omfang, da det alene er flytninger til levebrug i perioden hvor overtrædelserne har fundet sted, der skal indgå i vurderingen. Samtlige flytninger til levebrug indgår i vurderingen uanset om de flytte-

⁵⁷ Kvæg født før 1/1 1998 behøver dog kun være mærket med ét godkendt øremærke og kvæg under 7 dage, der dør eller aflives og derefter føres direkte til forarbejdningsanlæg, skal ikke mærkes.

⁵⁸ Mærkning af kalve af bisonokser (arten *Bison bison* ssp.) kan udskydes i op til 9 måneder efter fødsel, dog skal de mærkes, såfremt de fjernes fra deres mødre inden 9 måneder efter fødsel, og under alle omstændigheder inden de føres fra oprindelsesbesætningen.

⁵⁹ De nationale regler foreskriver at kvæg født efter den 31. maj 2010 skal være mærket med ét godkendt elektronisk øremærke i venstre øre og ét godkendt øremærke i højre øre. En producent, der overtræder dette krav kan straffes i henhold til nationale regler, men har ikke overtrådt reglerne om krydsoverensstemmelse.

de dyr er fejlbehæftede eller ej. Såfremt varigheden af overtrædelsen ikke kan fastslås vurderes omfanget ud fra de seneste 12 måneder fra kontroltidspunktet.

Varighed: Vurderes ud fra perioden, hvor overtrædelsen har fundet sted.

Krav 2.1

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor		<p>Besætninger med højst 30 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 10 -15 dyr mangler et eller to erstatningsmærker, men er identificerbare • 3 - 6 af dyrene har ikke tidligere været øremærket, men er identificerbare <p>Besætninger med mindst 31 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 15 - 24 % af dyrene mangler et eller to erstatningsmærker, men er identificerbare • 3 - 5 % af dyrene har ikke tidligere været øremærket, men er identificerbare 	<p>Besætninger med højst 30 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mere end 15 dyr mangler et eller to erstatningsmærker, men er identificerbare • 7 - 10 af dyrene har ikke tidligere været øremærket, men er identificerbare • 1 - 4 dyr er uidentificerbare <p>Besætninger med mindst 31 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mere end 24 % af dyrene mangler et eller to erstatningsmærker, men er identificerbare • 6 - 15 % af dyrene har ikke tidligere været øremærket, men er identificerbare • 1 - 4 dyr er uidentificerbare 	<p>Besætninger med højst 30 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mere end 10 af dyrene har ikke tidligere været øremærket, men er identificerbare • Mere end 4 dyr er uidentificerbare eller alle dyrene er uidentificerbare <p>Besætninger med mindst 31 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mere end 15 % af dyrene har ikke tidligere været øremærket, men er identificerbare • Mere end 4 dyr er uidentificerbare
Omfang		Overtrædelsen har kun omfattet den kontrollerede besætning	Overtrædelsen har påvirket 1 til 2 andre besætninger ud over den kontrollerede	Overtrædelsen har påvirket mere end 2 andre besætninger ud over den kontrollerede
Varighed		<ul style="list-style-type: none"> • Overtrædelsen har fundet sted i op til ca. 7 dage • Varighed af overtrædelsen kan ikke fastslås 	Overtrædelsen er ældre end ca. 7 dage	Producenten vil ikke øremærke dyrene

Krav 2.2 Indberetning af kvæg og deres flytninger samt førelse af besætningsregister

Bekendtgørelse nr. 1078 af 28. november 2011 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får eller geder, §§ 23, 24, stk. 1, 2 og 5, § 31 og § 32, dog undtaget indberetning om tilstand i § 23, stk. 3, nr. 3	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1760/2000 af 17. juli 2000 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af kvæg og om mærkning af oksekød og oksekødsprodukter, art. 7.	Udtagning: Fødevarestyrelsen Kontrol: NaturErhvervstyrelsen
---	---	--

1. Ejeren af eller den besætningsansvarlige for en kvægbesætning eller anden samling af dyr med kvæg skal til CHR indberette tilstedeværende kvæg samt fødsler, dødsfald, slagtninger og flytninger af dette. Indberetningerne skal foretages efter Fødevarestyrelsens anvisning og skal finde sted senest 7 dage efter, at fødsel, dødsfald, slagtning eller flytning har fundet sted.
2. Efter en fødsel skal følgende oplysninger indberettes til CHR:
  - Besætningsnummer for den besætning, hvor dyret er født.
  - CKR-nr., når kalven er levende.
  - Fødselsdato, køn og tilstand (levende eller dødfødt).
  - Moders CKR-nr.
3. Følgende oplysninger skal indberettes efter, at dødsfald eller slagtning har fundet sted:
  - Besætningsnummer for den besætning, hvor dødsfald eller slagtning har fundet sted.
  - CKR-nr. og dato for dødsfald eller slagtning.
4. Følgende oplysninger skal indberettes efter, at flytning har fundet sted⁶⁰:
  - CKR- nr.
  - Dato for flytning.
  - Afhænderen af et dyr skal indberette eget besætningsnummer samt besætningsnummer for den besætning eller anden samling dyr med kvæg, hvortil dyret er flyttet. Hvis dyret er eksporteret eller samhandlet til udlandet, indberettes modtagerlandet i stedet for besætningsnummer for modtagerbesætningen.
  - Modtageren af et dyr skal indberette eget besætningsnummer, samt besætningsnummer for den besætning eller anden samling af dyr med kvæg, hvorfra dyret er flyttet. Hvis dyret er importeret eller samhandlet til Danmark, indberettes afsenderlandet i stedet for besætningsnummeret for afsenderbesætningen.
5. Følgende oplysninger indberettes efter import eller samhandel til Danmark har fundet sted:
  - Besætningsnummer for den besætning eller anden samling af dyr med kvæg, hvortil import eller samhandel har fundet sted.
  - CKR-nr., identifikationskode, fødselsdato, køn, race og moders identifikationskode.

⁶⁰ Undtaget fra kravet er flytninger af kalve under 7 dage, der dør eller aflives og derefter føres direkte til et forarbejdningsanlæg, en kølebrønd, et godkendt zoologisk anlæg eller en virksomhed omfattet af artikel 23 i biproduktforordningen. Undtaget fra kravet er desuden flytninger af dyr mellem to fysiske naboejendomme, som er meddelt dispensation jfr. § 24, stk.5 samt flytninger af dyr til afgræsning.

6. Ejeren af eller den besætningsansvarlige for en kvægbesætning eller anden samling af dyr skal føre optegnelser, der indeholder ajourførte oplysninger.
7. I en kvægbesætning og i en anden samling af dyr med kvæg, skal følgende oplysninger registreres for hvert enkelt kreatur⁶¹:
  - CKR-nr.
  - Fødselsdato, køn, race.
  - Moders CKR-nr. eller for importerede eller samhandlede dyr moders identifikationskode.
  - Dato for dødsfald eller slagtning.
  - Dato og besætningsnummer for den besætning eller anden samling af dyr med kvæg, hvorfra dyret er flyttet. Hvis dyret er importeret eller samhandlet til Danmark, registreres afsenderlandet i stedet for besætningsnummeret.
  - Dato og besætningsnummer for den besætning eller anden samling af dyr med kvæg, hvortil dyret er flyttet. Hvis dyret er eksporteret eller samhandlet til udlandet, registreres modtagerlandet i stedet for besætningsnummeret.
8. Optegnelserne kan bestå af CHR-besætningslisten og løbende optegnelser i et af Fødevarestyrelsen godkendt staldregistreringsskema.
9. Optegnelserne skal opbevares i mindst 3 år⁶² efter seneste hændelse og skal på anmodning forevises Fødevarestyrelsen eller NaturErhvervstyrelsen.

Bedømmelse

Overtrædelser deles som udgangspunkt op i tre niveauer:

Mindre alvorlige overtrædelser: Mere end 5 kreaturer mangler oplysning om moders CKR-nr. og/eller er registreret med forkert køn eller race. Der mangler få indberetninger til CHR og/eller få dyr mangler ajourføring i besætningsregistret (fødsler eller flytninger).

Alvorlige overtrædelser: Der mangler flere indberetninger til CHR og/eller flere dyr mangler ajourføring i besætningsregistret (fødsler eller flytninger). 1-4 kreaturer er uidentificerbare.

Meget alvorlige overtrædelser: Der mangler mange indberetninger til CHR og/eller flere dyr mangler ajourføring i besætningsregistret (fødsler eller flytninger). Mere end 4 kreaturer er uidentificerbare.

Alvor: Vurderes ud fra typen af overtrædelser og antallet af overtrædelser. Fejlprocenten beregnes altid i forhold til det fysiske antal dyr i besætningen på kontroltidspunktet. Hvis der på kontroltidspunktet ikke findes dyr i besætningen beregnes fejlprocenten i forhold til antallet af dyr noteret på besætningsregistret. Hvis et dyr er flyttet mellem to besætninger med samme ejer og flytningen ikke er ajourført i hverken afgang- eller indgangsbesætningen, tæller fejlen alene i indgangsbesætningen, det vil sige, der hvor dyret befinder sig på kontroltidspunktet.

Omfang: Vurderes efter i hvor høj grad overtrædelser har påvirket andre besætninger. Karakteren 2 gives, hvis overtrædelser kun har omfattet den kontrollerede besætning. Karakteren 3 gives, hvis overtrædelser har påvirket en til to andre besætninger ud over den kontrollerede.

---

⁶¹ Undtaget fra kravet er flytninger af dyr mellem to fysiske naboejendomme, som er meddelt dispensation jfr. § 24, stk.5 samt flytninger af dyr til afgræsning

⁶² De nationale regler foreskriver at optegnelserne skal gemmes i mindst 5 år efter den seneste hændelse, mens EU-reglerne foreskriver at optegnelserne skal gemmes i mindst 3 år. En producent, der ikke har gemt optegnelserne i perioden fra 3 år til 5 år fra den sidste hændelse kan straffes med bøde i henhold til nationale regler, men har ikke overtrådt reglerne om krydsoverensstemmelse.

Karakteren 4 gives, hvis overtrædelsen har påvirket mere end to andre besætninger ud over den kontrollerede.

Flytninger af dyr til slagterier og forarbejdningsanlæg indgår ikke i vurderingen af omfang, da det alene er flytninger til levebrug i perioden hvor overtrædelserne har fundet sted, der skal indgå i vurderingen. Samtlige flytninger til levebrug indgår i vurderingen uanset om de flyttede dyr er fejlbehæftede eller ej. Såfremt varigheden af overtrædelsen ikke kan fastslås vurderes omfanget ud fra de seneste 12 måneder fra kontroltidspunktet.

Varighed: Vurderes ud fra perioden, hvor overtrædelsen har fundet sted.

Krav 2.2

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		<p>Besætninger med højst 30 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mere end 5 dyr mangler oplysninger om moders CKR-nr. og/eller er registreret med forkert køn eller race 3-6 dyr mangler indberetning til CHR (fødsler eller flytninger) og/eller mangler ajourføring i besætningsregistret (fødsler eller flytninger) <p>Besætninger med mindst 31 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mere end 20 % af dyrene mangler oplysninger om moders CKR-nr. og/eller er registreret med forkert køn eller race 3-5 % af dyrene mangler indberetning til CHR (fødsler eller flytninger) og/eller mangler ajourføring i besætningsregistret 	<p>Besætninger med højst 30 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> 7-10 dyr mangler indberetning til CHR (fødsler eller flytninger) og/eller mangler ajourføring i besætningsregistret (fødsler eller flytninger) 1-4 dyr er uidentificerbare <p>Besætninger med mindst 31 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> 6-15 % af dyrene mangler indberetning til CHR (fødsler eller flytninger) og/eller mangler ajourføring i besætningsregistret (fødsler eller flytninger) 1-4 dyr er uidentificerbare 	<p>Besætninger med højst 30 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mere end 10 dyr mangler indberetning til CHR (fødsler eller flytninger) og/eller mangler ajourføring i besætningsregistret (fødsler eller flytninger) Mere end 4 dyr er uidentificerbare eller alle dyrene er uidentificerbare <p>Besætninger med mindst 31 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> Mere end 15 % af dyrene mangler indberetning til CHR (fødsler eller flytninger) og/eller mangler ajourføring i besætningsregistret (fødsler eller flytninger) Mere end 4 dyr er uidentificerbare

		(fødsler eller flytninger)		
Omfang		Overtrædelsen har kun omfattet den kontrollerede besætning	Overtrædelsen har påvirket 1 til 2 andre besætninger ud over den kontrollerede	Overtrædelsen har påvirket mere end 2 andre besætninger ud over den kontrollerede
Varighed		<ul style="list-style-type: none"> • Indberetning til CHR foretaget mellem 8. og 20. dagen efter hændelsen • Oplysninger noteret i besætningsregister mellem 4. og 7. dagen efter hændelsen • Varighed af overtrædelsen kan ikke fastslås 	<ul style="list-style-type: none"> • Indberetning til CHR foretaget senere end 20. dagen efter hændelsen • Oplysninger noteret i besætningsregisteret senere end 7 dage efter hændelsen 	Producenten vil ikke føre besætningsregister og/eller indberette CHR

Krav 2.3 Registrering af besætninger i det centrale husdyrbrugsregister CHR

Bekendtgørelse nr. 973 af 28. september 2011 om registrering af besætninger i CHR, § 6.	Rådets forordning (EF) nr. 21/2004 af 17. december 2003 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af får og geder og om ændring af forordning (EF) nr. 1782/2003 og direktiv 92/102/EØF og 64/432/EØF, art. 3, og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1760/2000 af 17. juli 2000 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af kvæg og om mærkning af oksekød og oksekødsprodukter og om ophævelse af Rådets forordning (EF) 820/92, art. 5.	Kontrol og udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen
---	---	---

1. Kvæg-, svine-, fåre- og gedebesætninger skal være registreret i CHR. Det er ejerens ansvar, at besætningen er registreret korrekt i CHR. Blot ét dyr er en besætning.

Bedømmelse

Alvor: Vurderes ud fra besætningens størrelse, samt ud fra om der er sket salg af dyr eller produkter fra dyrene.

Omfang: Vurderes efter hvor mange besætninger overtrædelsen omfatter.

Varighed: Vurderes ud fra perioden, hvor overtrædelsen har fundet sted.

Bemærkninger

Manglende afmelding af en besætning, der er registreret i CHR, er ikke omfattet af reglerne om krydsoverensstemmelse.

Krav 2.3

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Lille, tydeligt ikke-kommerciel besætning	Besætninger, som ikke entydigt er ikke-kommercielle, uanset deres størrelse	Kommercielle besætninger uanset deres størrelse
Omfang		Overtrædelsen omfatter en besætning	Overtrædelsen omfatter 2 besætninger	Overtrædelsen omfatter mere end 2 besætninger
Varighed		Indberetning til CHR op til 20 dage efter etableringen af besætningen eller varighed kan ikke fastslås	Indberetning til CHR mere end 20 dage efter etablering af den ældste af besætningerne	Producenten vil ikke lade besætningen registrere

Krav 2.4 Øremærkning af får og geder med godkendte øremærker

Bekendtgørelse nr. 1078 af 28. november 2011 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får eller geder, § 6, dog undtaget kravet om, at får og geder skal mærkes inden de flyttes fra oprindelsesbesætningen og senest 60 dage efter fødsel, idet denne frist forlænges til 6 måneder efter dyrets fødsel, § 7, stk. 1, § 8, stk. 1 og 2, og § 14, stk. 1 og 2	Rådets forordning (EF) nr. 21/2004 af 17. dec. 2003 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af får og geder, art. 4.	Udtagning: Fødevarestyrelsen Kontrol: NaturErhvervstyrelsen
---	---	--

1. Ejeren af eller den besætningsansvarlige for en fåre- eller gedebesætning skal sørge for, at får eller geder⁶³ senest 6 måneder efter fødslen⁶⁴ og inden de føres fra oprindelsesbesætningen, er forsynet med enten:
  - a. to godkendte øremærker, ét i hvert øre, eller
  - b. ét godkendt øremærke og ét godkendt elektronisk øremærke, placeret i hver sit øre.
  - c. Lam og kid, der bliver slagtet i Danmark inden en alder på 12 måneder, kan uanset kravet i 1.a og 1.b nøjes med at være forsynet med ét godkendt øremærke

⁶³ Får og geder født før 9. juli 2005 behøver dog kun være mærket med ét godkendt øremærke og lam og kid under 7 dage, der dør eller aflives og derefter føres direkte til et forarbejdningsanlæg skal ikke mærkes.

⁶⁴ De nationale regler foreskriver at får og geder skal mærkes inden de flyttes fra oprindelsesbesætningen og senest 6 mdr. efter fødsel. EU-reglerne foreskriver at får og geder skal mærkes inden de flyttes fra oprindelsesbesætningen og senest 6 mdr. efter fødsel. Eksempelvis vil en producent, som ikke har mærket 3 mdr. gamle får eller geder, kunne straffes med bøde i henhold til nationale regler, men producenten har ikke overtrådt reglerne om krydsoverensstemmelse.

- eller ét godkendt elektronisk øremærke. Øremærket eller det elektroniske øremærke skal være præget med enten CKR-nummer eller oprindelsesbesættningens CHR-nummer.
- d. Lam ogkid, der er mærket jf kravet i 1.c, og som samhandles eller eksporteres, skal forsynes med mærkning i overensstemmelse med kravet i 1.b.
  - e. De to godkendte øremærker, som omhandlet i 1.a, må ikke begge være godkendte bøjleøremærker.
2. Isatte godkendte øremærker, godkendte elektroniske øremærker og godkendte chip må ikke fjernes eller ændres uden Fødevarestyrelsens tilladelse. Tabs eller ødelægges et godkendt øremærke, et godkendt elektronisk øremærke eller en godkendt chip, skal der snarest isættes et nyt med samme nummer.
  3. Får eller geder, der er importeret fra tredjelande til Danmark, skal til stadighed være mærket efter Fødevarestyrelsens anvisninger, senest fem arbejdsdage efter indførslen.

Bedømmelse

Overtrædelser deles som udgangspunkt op i tre niveauer:

- Mindre alvorlige overtrædelser: Flere dyr mangler et eller to erstatningsøremærker. Få dyr har ikke tidligere været øremærket, men de er identificerbare.
- Alvorlige overtrædelser: Mange dyr mangler et eller to erstatningsøremærker. Flere dyr har ikke tidligere været øremærket, men er identificerbare. Maksimum 1-4 dyr er uidentificerbare.
- Meget alvorlige overtrædelser: Mange dyr har ikke tidligere været øremærket, men de er identificerbare. Mere end 4 dyr er uidentificerbare

Alvor: Vurderes ud fra typen af overtrædelser og antallet af overtrædelser. Fejlprocenten beregnes altid i forhold til det fysiske antal dyr i besætningen på kontroltidspunktet. Hvis der på kontroltidspunktet ikke findes dyr i besætningen beregnes fejlprocenten i forhold til antallet af dyr noteret på besættingsregistret.

Omfang: Vurderes efter i hvor høj grad overtrædelserne har påvirket andre besætninger. Karakteren 2 gives, hvis overtrædelserne kun har omfattet den kontrollerede besætning. Karakteren 3 gives, hvis overtrædelserne har påvirket en til to andre besætninger ud over den kontrollerede. Karakteren 4 gives, hvis overtrædelserne har påvirket mere end to besætninger ud over den kontrollerede.

Flytninger af dyr til slagterier og forarbejdningsanlæg indgår ikke i vurderingen af omfang, da det alene er flytninger til levebrug i perioden hvor overtrædelserne har fundet sted, der skal indgå i vurderingen. Samtlige flytninger til levebrug indgår i vurderingen uanset om de flyttede dyr er fejlbehæftede eller ej. Såfremt varigheden af overtrædelserne ikke kan fastslås vurderes omfanget ud fra de seneste 12 måneder fra kontroltidspunktet.

Varighed: Vurderes ud fra perioden, hvor overtrædelserne har fundet sted.

Krav 2.4

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor		<p>Besætninger med højst 30 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 10 -15 dyr mangler et eller to erstatningsmærker, men er identificerbare • 3 - 6 af dyrene har ikke tidligere været øremærket, men er identificerbare <p>Besætninger med mindst 31 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 15 - 24 % af dyrene mangler et eller to erstatningsmærker, men er identificerbare • 3 – 5 % af dyrene har ikke tidligere været øremærket, men er identificerbare 	<p>Besætninger med højst 30 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mere end 15 dyr mangler et eller to erstatningsmærker, men er identificerbare • 7 - 10 af dyrene har ikke tidligere været øremærket, men er identificerbare • 1 - 4 dyr er uidentificerbare <p>Besætninger med mindst 31 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mere end 24 % af dyrene mangler et eller to erstatningsmærker, men er identificerbare • 6 - 15 % af dyrene har ikke tidligere været øremærket, men er identificerbare • 1 - 4 dyr er uidentificerbare 	<p>Besætninger med højst 30 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mere end 10 af dyrene har ikke tidligere været øremærket, men er identificerbare • Mere end 4 dyr er uidentificerbare eller alle dyrene er uidentificerbare <p>Besætninger med mindst 31 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mere end 15 % af dyrene har ikke tidligere været øremærket, men er identificerbare • Mere end 4 dyr er uidentificerbare
Omfang		Overtrædelsen har kun omfattet den kontrollerede besætning	Overtrædelsen har påvirket 1 til 2 andre besætninger ud over den kontrollerede	Overtrædelsen har påvirket mere end 2 besætninger ud over den kontrollerede
Varighed		<ul style="list-style-type: none"> • Overtrædelsen har fundet sted i op til ca. 7 dage • Varighed af overtrædelsen kan ikke fastslås 	Overtrædelsen er ældre end ca. 7 dage.	Producenten vil ikke øremærke dyrene

Krav 2.5 Indberetning af får og geder og deres flytninger samt førelse af besætningsregi-ster

Bekendtgørelse nr. 1078 af 28. november 2011 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får eller geder, § 29, § 30, stk. 1 og 4, § 31 og § 34	Rådets forordning (EF) 21/2004 af 17. dec. 2003 om indførelse af en ordning for identifikation og registrering af får og geder, art. 3 og 5.	Udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen Kontrol: NaturErhvervstyrelsen
--	--	--

1. Ejeren af eller den besætningsansvarlige for en fåre- eller gedebesætning eller anden samling af dyr med får eller geder skal til registrering i CHR indberette flytninger af disse⁶⁵. Indberetningerne skal foretages efter Fødevarestyrelsens anvisning. Følgende oplysninger skal indberettes senest 7 dage efter, at flytningen har fundet sted:
  - a. Antallet af flyttede får eller geder.
  - b. Dato for flytningen.
  - c. Afhænderen af dyr skal indberette eget besætningsnummer samt besætningsnummer for den besætning eller anden samling af dyr med får eller geder, hvortil dyret eller dyrene er flyttet. Hvis dyret eller dyrene er eksporteret eller samhandlet til udlandet, indberettes modtagerlandet i stedet for besætningsnummeret for modtagerbesætningen.
  - d. Modtageren af dyr skal indberette eget besætningsnummer samt besætningsnummer for den besætning eller anden samling af dyr med får eller geder, hvorfra dyret eller dyrene er flyttet. Hvis dyret eller dyrene er importeret eller samhandlet til Danmark, indberettes afsenderlandet i stedet for besætningsnummeret for afsenderbesætningen.
2. Ejeren af eller den besætningsansvarlige for en fåre- eller gedebesætning eller anden samling af får eller geder skal føre optegnelser, der indeholder ajourførte oplysninger. Optegnelser kan føres i forbindelse med deltagelse i dataregistrering, produktionsstyring eller lignende. Optegnelserne skal opbevares i mindst 3⁶⁶ år efter seneste hændelse, og skal på anmodning forevises Fødevarestyrelsen eller NaturErhvervstyrelsen.
3. I en fåre- eller gedebesætning eller anden samling af får eller geder, skal følgende oplysninger registreres:
  - a. Det samlede antal får og geder
 For hvert enkelt dyr skal følgende oplysninger registreres⁶⁷:
  - a. CKR-nummer eller CHR-nummer, alt efter hvilken mærkningsordning der anvendes.
  - b. Identifikationskoden, såfremt, der er tale om et får eller en ged, der er importeret eller samhandlet til Danmark.
  - c. Måned og år for fødsel
  - d. Dato for dødsfald eller slagting af dyret
  - e. Køn og om muligt race⁶⁸

⁶⁵ Undtaget fra kravet er flytninger af dyr mellem to fysiske naboejendomme, som er meddelt dispensation jfr. § 30, stk. 4 samt flytninger af dyr til afgræsning.

⁶⁶ De nationale regler foreskriver at optegnelserne skal gemmes i mindst 5 år efter den seneste hændelse, mens EU-reglerne foreskriver at optegnelserne skal gemmes i mindst 3 år. En producent, der ikke har gemt optegnelserne i perioden fra 3 år til 5 år fra den sidste hændelse kan straffes med bøde i henhold til nationale regler, men har ikke overtrådt reglerne om krydsoverensstemmelse.

⁶⁷ Undtaget fra kravet er flytninger af dyr mellem to fysiske naboejendomme, som er meddelt dispensation jfr. § 30, stk. 4 samt flytninger af dyr til afgræsning.

⁶⁸ Hvis racen ikke er registreret, er kravet ikke overtrådt i henhold til reglerne om krydsoverensstemmelse.

- f. Dato og besætningsnummer for den besætning, hvorfra dyret er flyttet. Hvis dyret er importeret eller samhandlet til Danmark, registreres afsenderlandet i stedet for besætningsnummeret.
- g. Dato og besætningsnummer for den besætning, hvortil dyret er flyttet. Hvis dyret er eksporteret eller samhandlet til udlandet, registreres modtagerlandet i stedet for besætningsnummeret.

Bedømmelse

Overtrædelser deles som udgangspunkt op i tre niveauer:

- Mindre alvorlige overtrædelser: Flere dyr er anført i besætningsregisteret med forkert køn eller race. Få dyr mangler ajourføring af fødsler eller flytninger i besætningsregistret og/eller mangler indberetninger til CHR.
- Alvorlige overtrædelser: Flere dyr mangler ajourføring af fødsler eller flytninger i besætningsregistret og/eller mangler indberetninger til CHR. 1-4 dyr er uidentificerbare.
- Meget alvorlige overtrædelser: Mange dyr mangler ajourføring af fødsler eller flytninger i besætningsregistret og/eller mangler indberetninger til CHR. Mere end 4 dyr er uidentificerbare.

Alvor: Vurderes ud fra typen af overtrædelse og antallet af overtrædelser. Fejlprocenten beregnes altid i forhold til det fysiske antal dyr i besætningen på kontroltidspunktet. Hvis der på kontroltidspunktet ikke findes dyr i besætningen beregnes fejlprocenten i forhold til antallet af dyr noteret på besætningsregistret. Hvis et dyr er flyttet mellem to besætninger med samme ejer, og flytningen ikke er ajourført i hverken afgang- eller indgangsbesætningen, tæller fejlen alene i indgangsbesætningen, dette vil sige der hvor dyret befinder sig på kontroltidspunktet.

Omfang: Vurderes efter i hvor høj grad overtrædelsen har påvirket andre besætninger. Karakteren 2 gives, hvis overtrædelsen kun har omfattet den kontrollerede besætning. Karakteren 3 gives, hvis overtrædelsen har påvirket en til to andre besætninger ud over den kontrollerede. Karakteren 4 gives, hvis overtrædelsen har påvirket mere end to besætninger ud over den kontrollerede.

Flytninger af dyr til slagterier og forarbejdningsanlæg indgår ikke i vurderingen af omfang, da det alene er flytninger til levebrug i perioden hvor overtrædelserne har fundet sted, der skal indgå i vurderingen. Samtlige flytninger til levebrug indgår i vurderingen uanset om de flyttede dyr er fejlbehæftede eller ej. Såfremt varigheden af overtrædelsen ikke kan fastslås vurderes omfanget ud fra de seneste 12 måneder fra kontroltidspunktet.

Varighed: Vurderes ud fra perioden, hvor overtrædelsen har fundet sted.

Krav 2.5

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor		Besætninger med højst 30 dyr: <ul style="list-style-type: none"> • Mere end 5 dyr mangler oplysninger 	Besætninger med højst 30 dyr: <ul style="list-style-type: none"> • 7-10 dyr mangler ajourføring af føds- 	Besætninger med højst 30 dyr: <ul style="list-style-type: none"> • Mere end 10 dyr mangler ajourføring

		<p>om køn eller race i besætningsregistret</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3-6 dyr mangler ajourføring af fødsler eller flytninger i besætningsregistret og/eller mangler indberetning af flytninger til CHR <p>Besætninger med mindst 31 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mere end 20 % af dyrene mangler oplysninger om køn eller race i besætningsregistret • 3-5 % af dyrene mangler ajourføring af fødsler eller flytninger i besætningsregistret og/eller mangler indberetning af flytninger til CHR 	<p>ler eller flytninger i besætningsregistret og/eller mangler indberetning af flytninger til CHR</p> <ul style="list-style-type: none"> • 1-4 dyr er uidentificerbare <p>Besætninger med mindst 31 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6-15 % af dyrene mangler ajourføring af fødsler eller flytninger i besætningsregistret og/eller mangler indberetning af flytninger til CHR • 1-4 dyr er uidentificerbare 	<p>af fødsler eller flytninger i besætningsregistret og/eller mangler indberetning af flytninger til CHR</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mere end 4 dyr er uidentificerbare eller alle dyrene er uidentificerbare <p>Besætninger med mindst 31 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mere end 15 % af dyrene mangler ajourføring af fødsler eller flytninger i besætningsregistret og/eller mangler indberetning af flytninger til CHR • Mere end 4 dyr er uidentificerbare
Omfang		Overtrædelsen har kun omfattet den kontrollerede besætning	Overtrædelsen har påvirket 1 til 2 andre besætninger ud over den kontrollerede	Overtrædelsen har påvirket mere end 2 besætninger ud over den kontrollerede
Varighed		<ul style="list-style-type: none"> • Indberetning til CHR foretaget mellem 8. og 20. dagen efter hændelsen • Oplysninger noteret i besætningsregisteret mellem 4. og 7. dagen efter hændelsen • Varighed af overtrædelsen kan ikke fastslås 	<ul style="list-style-type: none"> • Indberetning til CHR foretaget senere end 20. dagen efter hændelsen • Oplysninger noteret i besætningsregisteret senere end 7 dage efter hændelsen 	<ul style="list-style-type: none"> • Producenten vil ikke føre besætningsregister og/eller indberette til CHR

Krav 2.5 B Mærkning af svin og førelse af besætningsregister

Bekendtgørelse nr. 1078 af 28. november 2011 om mærkning, registrering og flytning af kvæg, svin, får eller geder, § 4, § 5, § 14, § 15, stk. 1 og 3, § 31 og § 33	Rådets direktiv 2008/71/EF af 15. juli 2008 om identifikation og registrering af svin, artikel 4 og 5.	Udtagning: Fødevarestyrelsen. Kontrol: NaturErhvervstyrelsen
--	--	---

1. Svin skal være forsynet med et godkendt øremærke til svin, før de forlader oprindelsesbesætningen. Dog skal svin ikke mærkes, hvis 1) de flyttes mellem besætninger, der indgår i en omsætningsaftale eller 2) de føres direkte til en destruktionsvirksom-

---

hed eller 3) de føres direkte til en kølebrønd, der alene modtager dyr fra besætninger med samme ejer. Slagtesvin, der transporteres direkte til et slagteri i Danmark fra oprindelsesbesætningen, eller fra en besætning, med en omsætningsaftale, kan i stedet for øremærkning forsynes med en skinketatovering. Slagtesvin, der leveres efter bestemmelserne om gruppevis levering af slagtesvin, skal ikke mærkes.

2. Isatte godkendte øremærker må ikke fjernes eller ændres uden Fødevarestyrelsens tilladelse. Tabs eller ødelægges et godkendt øremærke, skal der snarest isættes et nyt øremærke med samme nummer. Dog kan tabte eller ødelagte øremærker hos svin erstattes med CHR-nummeret for den besætning, hvor dyret befinder sig. For importerede og samhandlede svin skal erstatningsøremærket dog altid være identisk med det tabte eller ødelagte mærke.
3. Ejeren eller brugeren af en svinebesætning, eller en anden samling af dyr med svin, skal føre løbende optegnelser, der indeholder ajourførte oplysninger. For en svinebesætning kan optegnelserne bestå i CHR-flyttelister og løbende optegnelser i et af Fødevarestyrelsen godkendt staldregistreringsskema. Følgende oplysninger skal fremgå af optegnelserne:
  - a. Antal svin.
  - b. Dato, antal svin og CHR-nummer for den besætning eller anden samling af dyr med svin, hvorfra flytning er foretaget. Hvis dyret eller dyrene er importeret eller samhandlet til Danmark registreres afsenderlandet og nummeret på den udenlandske besætning i stedet for CHR-nummeret.
  - c. Dato, antal svin og CHR-nummer for den besætning eller anden samling af dyr med svin, hvortil flytning er foretaget. Hvis dyret eller dyrene er samhandlet til udlandet, registreres modtagerlandet og nummeret på den udenlandske besætning i stedet for CHR-nummeret.
  - d. Dato for bestilling af erstatningsøremærke samt nummeret på erstatningsøremærket og på det tabte eller ødelagte øremærke, hvis disse er forskellige.
  - e. Identifikationskode og oplysninger anført på det godkendte øremærke for svin importeret eller samhandlet til Danmark.
4. Optegnelserne skal opbevares i mindst 3⁶⁹ år efter seneste hændelse og skal på anmodning forevises Fødevarestyrelsen eller NaturErhvervstyrelsen.

Bedømmelse

Alvor: Ved besætningskontrol vurderes alvor ud fra typen af overtrædelse og antallet af overtrædelser. Fejlprocenten beregnes altid i forhold til det fysiske antal dyr i besætningen på kontroltidspunktet.

Ved forsendelser af svin til samlesteder eller slagterier i Danmark, skal fejlprocenten beregnes ud fra det fysiske antal dyr i forsendelsen fra en besætningsejer.

Omfang: Ved besætningskontrol vurderes omfanget efter i hvor høj grad overtrædelsen har påvirket andre besætninger. Karakteren 2 gives, hvis overtrædelsen kun har omfattet den kontrollerede besætning. Karakteren 3 gives, hvis overtrædelsen har påvirket en til to andre be-

---

⁶⁹ De nationale regler foreskriver at optegnelserne skal gemmes i mindst 5 år efter den seneste hændelse, mens EU-reglerne foreskriver at optegnelserne skal gemmes i mindst 3 år. En producent, der ikke har gemt optegnelserne i perioden fra 3 år til 5 år fra den sidste hændelse kan straffes med bøde i henhold til nationale regler, men har ikke overtrådt reglerne om krydsoverensstemmelse.

sætninger ud over den kontrollerede. Karakteren 4 gives, hvis overtrædelsen har påvirket mere end to besætninger ud over den kontrollerede.

Flytninger af dyr til slagterier og forarbejdningsanlæg indgår ikke i vurderingen af omfang ved besætningskontrol, da det alene er flytninger til levebrug i perioden hvor overtrædelserne har fundet sted, der skal indgå i vurderingen. Samtlige flytninger til levebrug indgår i vurderingen uanset om de flyttede dyr er fejlbehæftede eller ej. Såfremt varigheden af overtrædelsen ikke kan fastslås vurderes omfanget ud fra de seneste 12 måneder fra kontroltidspunktet.

Ved forsendelser af svin til samlesteder eller slagterier vil bedømmelsen af omfang altid medføre karakteren 3.

Varighed: Ved besætningskontrol vurderes varighed ud fra perioden, hvor overtrædelsen har fundet sted.

Ved forsendelser af svin til samlesteder eller slagterier vil bedømmelsen af varighed altid medføre karakteren 2.

Bemærkninger

Besætningskontrol: Forud for besætningsbesøget vil det være relevant at undersøge, om besætningen indgår i omsætningsaftaler med andre besætninger. For at skabe overblik over hvilke dyr, der skal være mærkede ved kontrollen, undersøges besætningens øremærkebestilling i CHR samt registreringer af flytninger af dyr til besætningen.

Ved vurdering af antallet af dyr, er det oftest tilstrækkeligt, at antallet af dyr sandsynliggøres. Kun ved meget tydelige og store uoverensstemmelser mellem det oplyste og det konstaterede antal, vil det komme på tale at foretage en egentlig tælling. Udskrifter fra svineflyttedatabasen og/eller CHR er ikke tilstrækkelig dokumentation for antallet af dyr, men skal suppleres med besætningsregistreringer.

Kontrol af forsendelser: Ved kontrol af forsendelser af slagtesvin til et slagteri i Danmark vil det være relevant at undersøge, om besætningsejer er registreret i CHR som gruppevis leverandør. Registreringen som gruppevis leverandør vil fremgå af oplysningerne for besætningen på www.glr-chr.dk. Derudover vil det fremgå af følgesedlen, der skal følge dyrene under transporten, at slagtesvinene leveres som en gruppevis leverance.

Generelt

Kravet om indberetning af svineflytninger til svineflyttedatabasen er ikke KO belagt. Det er tilstrækkeligt for en besætningsejer at have egne optegnelser om flytninger i sit besætningsregister, i en anden form end indberetningerne til svineflyttedatabasen. Men en besætningsejer kan godt vælge at anvende de registrerede flytninger, i svineflyttedatabasen, som en elektronisk optegnelse af flytninger i sit besætningsregister. Anvendes denne mulighed til at føre besætningsregister og konstateres der manglende registrering af flytninger eller mangelfuld registrering af flytninger skal det bedømmes som fejl ved besætningsregistret.

Krav 2.5B

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				

Alvor		<p>Besætninger med højst 30 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Besætningsregisteret er ikke opdateret med antal dyr. • 3-5 af dyrene mangler et øremærke eller et erstatningsøremærke. <p>Besætninger med mindst 31 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Besætningsregisteret er ikke opdateret med antal dyr. • 4-8 % af dyrene mangler et øremærke eller et erstatningsøremærke. <p>*</p> <p>Forsendelser med højst 30 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3-5 af dyrene mangler et øremærke, et erstatningsøremærke eller en skinketatovering. <p>Forsendelser med mindst 31 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 4-8 % af dyrene mangler et øremærke, et erstatningsøremærke eller en skinketatovering. * 	<p>Besætninger med højst 30 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Besætningsregisteret er mangelfuldt - flere flytninger er ikke registreret. • 6-10 af dyrene af dyrene mangler et øremærke eller et erstatningsøremærke. <p>Besætninger med mindst 31 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Besætningsregisteret er mangelfuldt - flere flytninger er ikke registreret. • 9-25 % af dyrene mangler et øremærke eller et erstatningsøremærke. <p>*</p> <p>Forsendelser med højst 30 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6-10 dyr i forsendelsen mangler et øremærke, et erstatningsøremærke eller en skinketatovering <p>Forsendelser med mindst 31 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 9-25 % af dyrene i forsendelsen mangler et øremærke, et erstatningsøremærke eller en skinketatovering.* 	<p>Besætninger med højst 30 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Producenten fører ikke besætningsregister • Mere end 10 dyr mangler et øremærke eller et erstatningsøremærke <p>Besætninger med mindst 31 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Producenten fører ikke besætningsregister • Mere end 25 % af dyrene mangler et øremærke eller et erstatningsøremærke <p>Forsendelser med højst 30 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mere end 10 af dyrene mangler et øremærke, et erstatningsøremærke eller en skinketatovering <p>Forsendelser med mindst 31 dyr:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mere end 25 % af dyrene i forsendelsen mangler et øremærke, et erstatningsøremærke eller en skinketatovering
Omfang		Overtrædelsen omfatter kun den kontrollerede besætning	Overtrædelsen har påvirket 1 til 2 andre besætninger ud over den kontrollerede **	Overtrædelsen har påvirket mere end 2 andre besætninger ud over den kontrollerede

Varighed		<ul style="list-style-type: none"> • Oplysninger noteret i besætningsregistret mellem 4. og 7. dagen efter hændelsen • Overtrædelsen vedr. øremærker har fundet sted i op til 7 dage • Varighed af overtrædelsen kan ikke fastslås <p>***</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Oplysninger noteret i besætningsregistret senere end 7 dage efter hændelsen. • Overtrædelsen vedr. øremærker er ældre end 7 dage. 	<ul style="list-style-type: none"> • Producenten vil ikke føre besætningsregister • Producenten vil ikke øremærke dyrene
-----------------	--	--	--	--

* Dog skal der være fejl ved mindst 4 dyr før der skal ske en indberetning.

** Ved forsendelser af svin til samlesteder eller slagterier bedømmes omfang altid til karakteren 3

*** Ved forsendelser af svin til samlesteder eller slagterier fastsættes varighed altid til karakteren 2

Krav 2.6 Anmeldelse af mistanke om BSE hos et kreatur⁷⁰

Bekendtgørelse nr. 499 af 26. maj 2011 (med senere ændringer) om overvågning og bekæmpelse af BSE hos kvæg, § 3	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatiser, art. 11	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen
---	--	--

1. Brugeren af en besætning skal ved mistanke om, at der hos et kreatur optræder BSE straks tilkalde en dyrlæge. KO-kravet er også overholdt, hvis anmeldelsen sker til Fødevarestyrelsen. Et levende, selvdødt eller aflivet kreatur kan mistænkes for at lide af BSE, når det fremviser eller har fremvist et fremadskridende sygdomsbillede med neurologiske og adfærdsmæssige symptomer eller en gradvis forringelse af den generelle tilstand som følge af forstyrrelser i centralnervesystemet, og hvor det ikke har været muligt at stille en anden sikker diagnose på grundlag af kliniske eller andre undersøgelser, reaktion på behandling eller laboratorieanalyser.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.2. Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for omfang og varighed.

⁷⁰ Se Fødevarestyrelsens hjemmeside, Vejledning om BSE overvågning og bekæmpelse. Kravet kontrolleres administrativt, da Danmark følger overvågningsprogram på TSE/BSE området. Kravet kontrolleres kun ved udbrud af sygdommen.

Krav 2.6

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	Producenten kan ikke på tilfredsstillende måde gøre rede for hvem der skal kontaktes, hvis et dyr udviser sygdomstegn	Producenten kan ikke gøre rede for, hvornår der skal tilkaldes dyrlæge i forbindelse med BSE	Har ikke tilkaldt dyrlæge trods relevante sygdomstegn hos et eller flere dyr i besætningen	Har ikke tilkaldt dyrlæge trods specifikke sygdomstegn hos et eller flere dyr i besætningen
Omfang	Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for omfang	Gives hvis overtrædelsen kun har omfattet én besætning	Gives hvis overtrædelsen omfatter en besætning ud over den udpegede	Gives hvis overtrædelsen omfatter flere end to besætninger
Varighed	Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for varighed	Nyetableret besætningsejer (etableret for højst en måned siden) eller varighed kan ikke fastslås	Nyetableret besætningsejer (etableret for højst ½ år siden)	Landbruger vil ikke tilkalde dyrlæge

Krav 2.7 Anmeldelse af mistanke om TSE hos et får eller en ged⁷¹

Bekendtgørelse nr. 930 af 7. september 2006 (med senere ændringer) om overvågning og bekæmpelse af TSE hos får og geder, § 3	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatiser, art. 11	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen
--	--	--

1. Den ansvarlige for en fåre- eller gedebesætning skal tilkalde en dyrlæge ved mistanke om, at TSE forekommer i besætningen. KO-kravet er også overholdt, hvis anmeldelsen sker til Fødevarestyrelsen. Et levende, selvdødt eller aflivet får eller en levende, selvdød eller aflivet ged skal mistænkes for at lide af TSE, når dyret fremviser eller har fremvist følgende symptomer, og hvor det ikke har været muligt at stille en anden sikker diagnose på grundlag af kliniske undersøgelser, reaktion på behandling eller laboratorieanalyser:
  - a. Et fremadskridende sygdomsbillede med neurologiske og adfærdsmæssige symptomer,
  - b. En gradvis forringelse af den generelle tilstand som følge af forstyrrelser i centralnervesystemet, eller
  - c. Intens kløe af ikke påviselig årsag.

⁷¹ Se Fødevarestyrelsens hjemmeside, Vejledning om Scrapie overvågning og bekæmpelse. Kravet kontrolleres administrativt, da Danmark følger overvågningsprogram på TSE/BSE området. Kravet kontrolleres kun ved udbrud af sygdommen.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.2. Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for omfang og varighed.

Krav 2.7

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Producenten kan ikke på tilfredsstillende måde gøre rede for, hvem der skal kontaktes, hvis et dyr udviser sygdomstegn	Producenten kan ikke gøre rede for, hvornår der skal tilkaldes dyrlæge i forbindelse med TSE	Har ikke tilkaldt dyrlæge trods relevante sygdomstegn hos et eller flere dyr i besætningen	Har ikke tilkaldt dyrlæge trods specifikke sygdomstegn hos et eller flere dyr i besætningen
Omfang	Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for omfang	Gives hvis overtrædelsen kun har omfattet én besætning	Gives hvis overtrædelsen omfatter en besætning ud over den udpegede	Gives hvis overtrædelsen omfatter flere end to besætninger
Varighed	Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for varighed	Nyetableret besætningsejer (etablet for højst en måned siden) eller varighed kan ikke fastslås	Nyetableret besætningsejer (etablet for højst ½ år siden)	landbruger vil ikke tilkalde dyrlæge

Krav 2.8 Regler for kvægbesætninger under offentligt tilsyn på grund af mistanke om BSE eller fund af BSE⁷²

Bekendtgørelse nr. 499 af 26. maj 2011 (med senere ændringer) om overvågning og bekæmpelse af BSE hos kvæg § 18, stk. 1 og 5	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatiser, art. 12 og 13	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen
--	--	--

1. Drøvtyggere, som er sat under offentligt tilsyn må kun flyttes fra ejendommen med fødevareregionens godkendelse, og kun hvis de føres direkte til slagting eller til et kategori 1-forarbejdningsanlæg.

⁷² Se Fødevarestyrelsens hjemmeside, Vejledning om BSE overvågning og bekæmpelse. Kravet kontrolleres administrativt, da Danmark følger overvågningsprogram på TSE/BSE området. Kravet kontrolleres kun ved udbrud af sygdommen.

2. Foder og andet materiale, som kan være kontamineret med BSE-smitte, må ikke flyttes fra ejendomme, som har, eller har haft drøvtyggere under offentligt tilsyn, medmindre det føres til destruktion efter fødevareregionens anvisning.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.2.

Krav 2.8

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor		Dyr eller foder/materiel flyttet til ejers anden og nærliggende ejendom i dennes eget køretøj	Dyr eller foder/materiel flyttet til anden ejers ejendom til opstaldning/oplagring og/eller flyttet i anden ejers køretøj	Dyr leveret til slagtning eller levetil brug eller foder/materiel leveret til brug i anden ejers besætning
Omfang		Enkelte dyr eller en lille mængde foder/materiel til eget forbrug transporteret ad én gang	Få dyr eller foder/materiel transporteret ad flere gange uanset mængde	Mere end halvdelen af besætningen, hele læs foder eller større landbrugsmaskiner
Varighed		Et enkeltstående velbegrundet tilfælde (fx. af dyreværnshensyn)	Enhver flytning uden begrundelse indenfor seneste uge	Gentagne tilfælde siden starten af det offentlige tilsyn

Krav 2.9 Regler for besætninger under offentligt tilsyn på grund af mistanke om TSE eller fund af TSE hos et får eller en ged⁷³

Bekendtgørelse nr. 930 af 7. september 2006 (med senere ændringer) om overvågning og bekæmpelse af TSE hos får og geder, §§ 18 og 19	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatiser, art. 12 og 13	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen
--	--	--

1. Drøvtyggere, embryoner og æg fra får eller geder, som er sat under offentligt tilsyn må kun flyttes fra ejendommen med fødevareregionens tilladelse og kun hvis de føres direkte til slagtning eller til et kategori-1-forarbejdningsanlæg.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.2.

⁷³ Se Fødevarestyrelsens hjemmeside, Vejledning om Scrapie overvågning og bekæmpelse. Kravet kontrolleres administrativt, da Danmark følger overvågningsprogram på TSE/BSE området. Kravet kontrolleres kun ved udbrud af sygdommen.

Krav 2.9

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Dyr eller avlsmateriale flyttet til ejers anden og nærtliggende ejendom i dennes eget køretøj	Dyr eller avlsmateriale flyttet til anden ejers ejendom til opstaldning/oplagring og/eller flyttet i anden ejers køretøj	Dyr leveret til slagtning eller levebrug, eller avlsmateriale leveret til brug i anden ejers besætning
Omfang		Enkelte dyr eller en lille mængde avlsmateriale til eget brug transporteret ad én gang	Få dyr eller avlsmateriale transporteret ad flere gange	Mere end halvdelen af besætningen eller avlsmaterialet
Varighed		Et enkeltstående velbegrunder tilfælde (fx. af dyreværnshensyn)	Enhver flytning uden begrundelse indenfor seneste uge	Gentagne tilfælde siden starten af det offentlige tilsyn

Krav 2.10 Samhandel med får og geder⁷⁴

Bekendtgørelse nr. 1276 af 13. december 2004 om samhandel indenfor den Europæiske Union med får og geder samt indførsel af får og geder fra tredjelande, § 5, stk. 1, pkt. 5, stk. 3 og 4, og § 7, stk. 1 og 2, og bekendtgørelse nr. 774 af 29. august 2001 (med senere ændringer) om veterinærkontrol ved ind- og udførsel af levende dyr, § 4, stk. 1, § 5, stk. 1 og 2, § 8 og bekendtgørelse nr. 734 af 27. juni 2011 om veterinærkontrol ved indførsel af avlsmateriale og animalske nonfood produkter m.v., § 4, stk. 1, § 6 og bekendtgørelse nr. 245 af 10. april 1995 om ind- og udførsel af sæd, em-	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopatiser, art. 15, Kommissionens forordning (EF) nr. 546/2006 af 31. marts 2006 om gennemførelse af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 for så vidt angår nationale scrapiebekæmpelsesprogrammer og supplerende garantier, om dispensation fra visse krav i beslutning 2003/100/EF og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1874/2003.	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen
---	--	--

⁷⁴ Kravet kontrolleres administrativt, da Danmark følger overvågningsprogram på TSE/BSE området. Kravet kontrolleres kun ved mistanke eller udbrud af sygdommen

bryoner og oocytter fra får og geder, § 3, stk. 1, nr. 1		
--	--	--

1. Får og geder indført til Danmark, skal være ledsaget af sundhedscertifikater, som skal være udstedt af den kompetente myndighed i afsendelseslandet. Hvis afsendelseslandet har haft tilfælde af scrapie inden for 3 år før eller efter afsendelsen af de pågældende dyr, vil der blive iværksat flytterestriktioner på modtagerbedriften i 7 år fra seneste modtagelse af får eller geder, undtagen hvis det drejer sig om får med prionproteingentypen ARR/ARR. Flytterestriktionerne betyder, at modtagerbedriften ikke kan omsætte får eller geder, medmindre de er bestemt til slagtning og kun efter fødevareregionens anvisning.
2. Ved indførsel af sæd, embryoner og oocytter fra lande inden for EU skal importøren sikre sig, at sæden er opsamlet og behandlet på en sædopsamlingsstation, der er godkendt af den kompetente myndighed, eller på en bedrift, der opfylder de sundhedsmæssige betingelser for indførsel til Danmark af levende får og geder til avlsbrug, der kræves i henhold til Veterinærdirektoratets bekendtgørelse om samhandel inden for Den Europæiske Union med får og geder samt indførsel af får og geder fra tredjelande⁷⁵.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.2.

Krav 2.10

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Indførte dyr underlagt restriktioner har sundhedsdokument men er slagtet uden aftale med fødevareregionen	Indførte dyr underlagt restriktioner har sundhedsdokument men er flyttet til levebrug før restriktionsperiodens udløb	Indførte dyr uden restriktioner er uden sundhedsdokument. Indførte dyr underlagt restriktioner er uden sundhedsdokument og er flyttet til levebrug før restriktionsperiodens udløb
Omfang		Et enkelt dyr	Flere dyr fra samme indførsel flyttet til samme besætning	Flere dyr fra flere indførsler og/eller flyttet til forskellige besætninger
Varighed		Kort før restriktionsperiodens udløb eller varighed kan ikke fastslås	Efter mere end halvdelen af restriktionsperioden	I første halvdel af restriktionsperioden

OBS! Skemaet omfatter også dyr, der er indført til Danmark som sæd, æg eller embryoner.

⁷⁵ Bekendtgørelse nr. 1276 af 13. december 2004 om samhandel inden for Den Europæiske Union med får og geder samt indførsel af får og geder fra tredjelande.

Krav 2.11 Tilkald af dyrlæge ved mistanke om mund- og klovesyge⁷⁶

Bekendtgørelse nr. 1261 af 10. december 2004 om bekæmpelse af mund og klovesyge, § 2, stk. 1 og 2	Rådets direktiv 85/511/ EØF af 18.nov. 1985 om fællesskabsforanstaltninger til bekæmpelse af mund- og klovesyge, art. 3 som ændret ved Rådets direktiv 2003/85/EG af 29. sept. 2003 om EF-foranstaltninger til bekæmpelse af mund- og klovesyge, art. 3	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen
---	---	---

1. Den, som i sin varetægt har dyr, som kan mistænkes for at være angrebet af mund- og klovesyge, skal straks tilkalde en dyrlæge. KO-kravet er også overholdt, hvis anmeldelsen sker til Fødevarestyrelsen. Tilkaldelse eller anmeldelse skal ske, såfremt der blandt dyr af modtagelige arter forekommer nedstemthed, ophørt ædelyst og stærkt forhøjet temperatur, samt:
  - a. Hos kvæg kraftig savlen, smasken, sår eller blærer på tungen, i mundhulen, i klovspalten eller på patterne og kraftig ydelsesfald hos malkekvæg,
  - b. Hos får og geder en moderat savlen og halthed, og
  - c. Hos svin ømbenethed med kravlen på forknæene samt eventuelt blærer ved klove, på tryne, læberand eller tunge.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.2. Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for omfang og varighed.

Krav 2.11

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Producenten kan ikke på tilfredsstillende måde gøre rede for hvem der skal kontaktes, hvis et dyr udviser sygdomstegn	Producenten kan ikke gøre rede for, hvornår der skal tilkaldes dyrlæge i forbindelse med mund- og klovesyge	Har ikke tilkaldt dyrlæge trods relevante sygdomstegn hos et eller flere dyr i besætningen	Har ikke tilkaldt dyrlæge trods specifikke sygdomstegn hos et eller flere dyr i besætningen
Omfang	Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for omfang	Gives hvis overtrædelsen kun har omfattet én besætning	Gives hvis overtrædelsen omfatter en besætning ud over den udpegede	Gives hvis overtrædelsen omfatter flere end to besætninger
Varighed	Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for varighed	Nyetableret besætningsejer (etableret for højst en måned siden) eller varighed kan ikke fastslås	Nyetableret besætningsejer (etableret for højst ½ år siden)	Landbruger vil ikke tilkalde dyrlæge

⁷⁶For mere information se Fødevarestyrelsens hjemmeside: Information om kontrol af mund- og klovesyge. Kravet kontrolleres administrativt. Kravet kontrolleres kun ved mistanke eller udbrud af sygdommen.

Krav 2.12 Tilkald af dyrlæge ved mistanke om smitsomt blæreudslæt (SVD) hos svin⁷⁷

Bekendtgørelse nr. 141 af 6. marts 2003 (med senere ændringer) om bekæmpelse af smitsomt blæreudslæt hos svin, § 3, stk. 1 og 2	Rådets direktiv 92/119/EØF af 17. dec. 1992 om generelle fællesskabsforanstaltninger til bekæmpelse af visse dyresygdomme samt om specifikke foranstaltninger vedrørende blæreudslæt hos svin, art. 3	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevestyrelsen
---	---	--

1. Ejere eller brugere af modtagelige arter skal ved mistanke om eller bekræftelse af SVD på bedriften straks tilkalde en dyrlæge. KO-kravet er også overholdt, hvis anmeldelsen sker til Fødevestyrelsen. Tilkaldelse af en dyrlæge på grund af mistanke om SVD skal ske, såfremt der hos modtagelige arter påvises blærer i mundhule, læber, på tryne eller ved klovene.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.2. Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for omfang og varighed.

Krav 2.12

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	Producenten kan ikke på tilfredsstillende måde gøre rede for hvem der skal kontaktes, hvis et dyr udviser sygdomstegn	Producenten kan ikke gøre rede for, hvornår der skal tilkaldes dyrlæge i forbindelse med Smitsomt blæreudslæt (SVD)	Har ikke tilkaldt dyrlæge trods relevante sygdomstegn hos et eller flere dyr i besætningen	Har ikke tilkaldt dyrlæge trods specifikke sygdomstegn hos et eller flere dyr i besætningen
Omfang	Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for omfang	Gives hvis overtrædelsen kun har omfattet én besætning	Gives hvis overtrædelsen omfatter en besætning ud over den udpegede	Gives hvis overtrædelsen omfatter flere end to besætninger
Varighed	Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for varighed	Nyetableret besætningsejer (etableret for højst en måned siden) eller varighed kan ikke fastslås	Nyetableret besætningsejer (etableret for højst ½ år siden)	Landbruger vil ikke tilkalde dyrlæge

⁷⁷ For mere information se Fødevestyrelsens hjemmeside, Information om kontrol af smitsomt blæreudslæt hos svin. Kravet kontrolleres administrativt. Kravet kontrolleres kun ved mistanke eller udbrud af sygdommen.

Krav 2.13 Tilkald af dyrlæge ved mistanke om bluetongue hos får, geder og kreaturer⁷⁸

Bekendtgørelse nr. 97 af 20. februar 2002 (med senere ændringer) om bekæmpelse af bluetongue, § 2, stk.1 og 3	Rådets direktiv 2000/75/EF af 20. november 2000 om vedtagelse af specifikke bestemmelser vedrørende foranstaltninger til bekæmpelse og udryddelse af bluetongue hos får, art. 3	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen
---	---	--

1. Ejere eller brugere af dyr skal ved mistanke om forekomst af bluetongue hos dyr på bedriften straks tilkalde en dyrlæge. KO-kravet er også overholdt, hvis anmeldelsen sker til Fødevarestyrelsen. Tilkaldelse eller anmeldelse skal ske, såfremt der foreligger epidemiologiske oplysninger, der sandsynliggør forekomst af bluetongue, og der hos modtagelige arter påvises feber og nedstemthed samt ét eller flere af følgende symptomer: Ødemer i læber og mule, betændelse i kronbælterne, halthed, savlen, næseflåd eller hævet og blå tunge.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.2. Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for omfang og varighed.

Krav 2.13

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Producenten kan ikke på tilfredsstillende måde gøre rede for hvem der skal kontaktes, hvis et dyr udviser sygdomstegn	Producenten kan ikke gøre rede for, hvornår der skal tilkaldes dyrlæge i forbindelse med bluetongue	Har ikke tilkaldt dyrlæge trods relevante sygdomstegn hos et eller flere dyr i besætningen	Har ikke tilkaldt dyrlæge trods specifikke sygdomstegn hos et eller flere dyr i besætningen
Omfang	Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for omfang	Gives hvis overtrædelsen kun har omfattet én besætning	Gives hvis overtrædelsen omfatter en besætning ud over den udpegede	Gives hvis overtrædelsen omfatter flere end to besætninger
Varighed	Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for varighed	Nyetableret besætningsejer (etableret for højst en måned siden) eller varighed kan ikke fastslås	Nyetableret besætningsejer (etableret for højst ½ år siden)	Landbruger vil ikke tilkalde dyrlæge

⁷⁸For mere information se Fødevarestyrelsens hjemmeside Information om kontrol af Bluetongue. Kravet kontrolleres administrativt. Kravet kontrolleres kun ved mistanke eller udbrud af sygdommen.

Krav 2.14 Veterinære lægemidler⁷⁹

Bekendtgørelse nr. 780 af 24. juni 2010 (med senere ændringer) om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr samt offentlig kontrol og fødevarevirksomheders egenkontrol med restkoncentrationer, § 10, jf. § 3, stk. 1, § 5, stk. 1, § 11, stk. 1 og 2, § 16, stk. 1-3, §§ 17-19	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, art. 14, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarehygiejne, bilag 1, del A, II, nr. 4 g og j, jf. art. 4, stk. 1, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, I, nr. 1 d og e, jf. art. 3, stk. 1.	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ⁸⁰
--	--	--

1. Landbrugere, der opdrætter, høster eller jager dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse skal især træffe passende foranstaltninger til alt efter omstændighederne at bruge veterinære lægemidler korrekt i henhold til den relevante lovgivning:
  - a. Der må kun anvendes lægemidler, som dyreejeren har erhvervet gennem dyrlæge, apotek eller anden virksomhed, der er godkendt af Lægemedelstyrelsen til distribution af lægemidler.
  - b. Receptpligtige lægemidler til dyr skal anvendes i overensstemmelse med dyrlægens anvisning.
  - c. Lægemidler til dyr må ikke anvendes efter ordineringsperiodens udløb, medmindre de er genordineret inden for ordineringsperioden.
2. Enhver, der markedsfører fødevareproducerende dyr er forpligtet til kun at levere dyr eller produkter fra dyr, som
  - a. Ikke har fået indgivet ikke-tilladte stoffer,
  - b. ikke har været underkastet ulovlig behandling⁸¹, og
  - c. for hvilke den fastsatte tilbageholdelsestid er overholdt
3. Fødevareproducerende dyr, der indeholder restkoncentrationer af et tilladt lægemiddel, som overstiger den fastsatte maksimalgrænseværdi, må ikke leveres til slagting eller til marked for slagtedy.
4. Fødevareproducerende dyr, der er indgivet forbudte eller ikke-tilladte stoffer, herunder dyr, som har gennemgået terapeutisk eller zooteknisk behandling, og hvor behandlingen er sket i strid med betingelserne herfor, må ikke have ophold i en besætning, medmindre dyrene er under offentlig kontrol, og dyrene må ikke markedsføres.

⁷⁹ For mere information, se Vejledning til bekendtgørelse om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr samt offentlig kontrol og fødevarevirksomheders egenkontrol med restkoncentrationer” samt Vejledning om kontrol med hygiejne i primærproduktionen (til fødevareregionerne). Kravet kontrolleres som udgangspunkt administrativt.

⁸⁰ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

⁸¹ Ulovlig behandling er anvendelse af ikke-tilladte stoffer eller produkter samt anvendelse af øvrige lægemidler til andre formål eller på anden måde end fastsat i gældende regler.

5. Produkter, som stammer fra fødevareproducerende dyr, herunder kød, mælk, æg og honning, må ikke markedsføres, sælges, overdrages, forarbejdes eller anvendes til konsum, hvis de
  - a. indeholder restkoncentrationer af et tilladt veterinært lægemiddel over den fastsatte maksimalgrænseværdi, eller
  - b. indeholder rester af stoffer, der stammer fra ulovlig behandling.

6. Produkter, som stammer fra fødevareproducerende dyr, der har været behandlet i strid med punkt 2 må ikke markedsføres, sælges, overdrages eller forarbejdes med henblik på konsum.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.2.

Bemærkninger

Kravet kontrolleres fortrinsvist administrativt, men kan dog også kontrolleres ved behov i krydsoverensstemmelsespopulationen.

Der skal følges op på alle konstaterede overtrædelser.

Med hensyn til ikke offentlige prøver, mælkeprøver udtaget som led i egenkontrol henvises til ” *Instruks for Fødevareregionernes sagsopfølgning på mejeriernes egenkontrolprøver*” af 29. september 2010 fra 5. kontor. Instruksen er tilføjet Fødevarestyrelsens generelle kontrolvejledning som bilag.

Krav 2.14

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	<p>Delkrav 1 (anvendelse): Anvendelse af lovligt lægemiddel efter dyrlægens tidligere forskrifter, uanset at dyrlægen ved ny anvisning har ændret til andet lægemiddel.</p> <p>Delkrav 2-6 (levering m.v.): Levering med rester af lovligt lægemiddel, hvor den ansvarlige straks har foretaget tilbage- trækning. Andre formildende</p>	<p>Delkrav 1(anvendelse): Anvendelse af lovligt erhvervet lægemiddel i et andet tidsrum end anvist men til samme dyregruppe.</p> <p>Delkrav 2-6 (levering m.v.): Levering med rester af lovligt lægemiddel, hvor den ansvarlige ikke straks har foretaget tilbage- trækning.</p>	<p>Delkrav 1(anvendelse): Anvendelse af lovligt erhvervet lægemiddel til andre dyregrupper end anvisningen foreskriver.</p> <p>Delkrav 2-6 (levering m.v.): Levering med rest af et ulovligt erhvervet men ellers lovligt lægemiddel (ikke gennem apotek eller dyrlæge, men fx fra udland eller 3. mand)</p>	<p>Delkrav 1(anvendelse): Anvendelse af ulovligt erhvervet eller et forbudt lægemiddel.</p> <p>Delkrav 2-6 (levering m.v.): Levering med forbudte lægemiddelrester, eller overtrædelser vedr. flere lægemidler, uafhængigt af lægemidlets art/mængde</p>

	omstændigheder			
Omfang	Delkrav1 (anvendelse): 1-2 lægemidler og hvor der er givet 1 i Alvor Delkrav 2-6 (levering m.v.): Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for omfang	Delkrav 1 (anvendelse): 1-2 lægemidler, hvor der ikke er givet 1 i alvor Delkrav 2-6 (levering m.v.): Hvis der for alvor gives karakteren 2, gives også karakteren 2 for omfang	Delkrav 1 (anvendelse): 3-5 lægemidler Delkrav 2-6 (levering m.v.): Hvis der for alvor gives karakteren 3, gives også karakteren 3 for omfang	Delkrav 1 (anvendelse): 5 eller flere lægemidler Delkrav 2-6 (levering m.v.): Hvis der for alvor gives karakteren 4, gives også karakteren 4 for omfang
Varighed	Delkrav 1(anvendelse): Indenfor seneste 2 uge Delkrav 2-6 (levering m.v.): Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for varighed	Delkrav 1(anvendelse): Indenfor seneste 2-4 uger Delkrav 2-6 (levering m.v.): Hvis der for alvor gives karakteren 2, gives også karakteren 2 for varighed	Delkrav 1 (anvendelse): Indenfor seneste 1-6 mdr. Delkrav 2-6 (levering m.v.): Hvis der for alvor gives karakteren 3, gives også karakteren 3 for varighed	Delkrav1 (anvendelse): Udover seneste 6 mdr. Delkrav 2-6 (levering m.v.): Hvis der for alvor gives karakteren 4, gives også karakteren 4 for varighed

Krav 2.15 Foder og vegetabiliske fødevarer må ikke være farligt, håndtering af foderlægemidler, farlige stoffer og affald

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarer sikkerhed, art 15 og 20, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 5 f, jf. art. 4, stk. 1 samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, I, nr. 4 e, jf. art. 5, stk. 1 og bilag III, nr. 1 og 2, jf. art. 5, stk. 5, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) 396/2005 af 23. februar 2005 om maksimalgrænseværdier for pesticidrester i eller på vegetabiliske og animalske fødevarer og foderstoffer og om ændring af Rådets direktiv 91/414/EØF, Europa-	Europaparlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. jan. 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarer sikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarer sikkerhed, art. 15 og 20, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 5 f, jf. art. 4, stk. 1 samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, I, nr. 4 e, jf. art. 5, stk. 1 og bilag III, nr. 1 og 2, jf. art. 5, stk. 5, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) 396/2005 af 23. februar 2005 om maksimalgrænseværdier for pesticidrester	Udtagning til kontrol: Fødevarerstyrelsen Kontrol: NaturErhvervstyrelsen
---	--	--

Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 767/2009 af 13. juli 2009 om markedsføring og om anvendelse af foder, art. 6, stk. 1, Bilag III. Bekendtgørelse nr. 775 af 28. juni 2011 om foder og foderstofvirksomheder, §§ 3 og 6	i eller på vegetabiliske og animalske fødevarer og foderstoffer og om ændring af Rådets direktiv 91/414/EØF, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 767/2009 af 13. juli 2009 om markedsføring og om anvendelse af foder, art. 6, stk. 1, Bilag III.	
--	---	--

1. Landbrugere, som opbevarer foder eller har en produktion af dyr eller primærprodukter af animalsk oprindelse, skal især opbevare og håndtere affald og farlige stoffer separat og sikkert, så farlig forurening undgås. Foder og fødevarer må ikke opbevares sammen med farlige stoffer eller farligt affald (eksempelvis pesticider, biocider, opløsningsmidler, metalspånner mm).
2. Foderlægemidler (foder med indhold af veterinærmedicin) skal opbevares og håndteres isoleret fra resten af fodret. Herunder andre foderlægemidler⁸².
3. Landbrugere som anvender foder er ansvarlig for, at foderet overholder grænserne for indhold af nedennævnte uønskede stoffer og forbudte stoffer. Foder skal overholde grænserne for indhold af følgende uønskede og forbudte stoffer:
  - a. Arsen, bly, fluor, kviksølv eller cadmium
  - b. Aflatoxin B1
  - c. Antibiotika⁸³
  - d. Forbudte stoffer⁸⁴:
    - 1) Fæces, urin og separeret indhold af fordøjelseskanalen efter tømning eller fjernelse af denne, uanset eventuel behandling eller blanding.
    - 2) Huder behandlet med garvestoffer, herunder affald herfra.
    - 3) Frø og andet planteformeringsmateriale, der efter høst er behandlet med plantebeskyttelsesmidler under hensyn til det pågældende anvendelsesformål, og eventuelle biprodukter heraf.
    - 4) Træ, herunder savsmuld og andet materiale, der stammer fra træ, der er behandlet med træbeskyttelsesmidler⁸⁵.
    - 5) Alt affald fra de forskellige faser af rensningen af by-, hus- og industrispildevand⁸⁶, uanset om dette affald videreforarbejdes, og uanset hvor spildevandet stammer fra.
    - 6) Fast byaffald⁸⁷, som fx husholdningsaffald.
    - 7) Emballage og dele af emballage fra produkter fra fødevareindustrien.

⁸² Med foderlægemidler menes færdigblandet foder med indhold af et eller flere veterinære lægemidler. Veterinære lægemidler må ikke tilsættes i blandede anlæg eller lign. og foderlægemidler må ikke opbevares eller transporteres i samme silo eller foderanlæg, som andet foder, da efterfølgende foder herved forurenes med lægemidlet.

⁸³ Undtagelsen er antibiotika anvendt efter dyrlægens ordination og anvisning.

⁸⁴ Jf. bilag III i Europa-parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 767/2009 af 13. juli 2009 om markedsføring og om anvendelse af foder.

⁸⁵ Som defineret i Bilag V til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/8/EF af 16. februar 1998 om markedsføring af biocidholdige produkter.

⁸⁶ Som defineret i artikel 2 i Rådets direktiv 91/271/EØF af 21. maj 1991 om rensning af byspildevand.

⁸⁷ Udtrykket »fast byaffald« omfatter ikke køkken- og madaffald som defineret i Biproduktforordningen.

4. Vegetabiliske fødevarer dyrket eller høstet på virksomheden, må ikke indeholde rester af pesticider over grænseværdierne, eller rester af pesticider, som ikke er godkendt til den pågældende afgrøde⁸⁸.
5. Landbrugeren skal straks, hvis han konstaterer, at foder ikke opfylder kravene til fodersikkerhed, ophøre med brugen af foderet, informere Fødevestyrelsen og tilbagekalde eventuelt videresolgt foder. Foder der fx indeholder uønskede stoffer over grænseværdi, indeholder forbudte stoffer, indeholder animalsk protein eller er udsat for forurening, overholder ikke krav til fodersikkerhed.

Bedømmelse - delkrav 1 vedr. farlige stoffer og farligt affald

Alvor: Alvoren vurderes ud fra om farlige stoffer og affald er emballeret, og om foderet/fødevarer er emballeret eller ej.

Omfang: Omfanget vurderes ud fra størrelsen på det berørte parti foder/fødevarer.

Varighed: Varigheden vurderes ud fra længden af perioden hvor den manglende overholdelse har fundet sted.

Krav 2.15, delkrav 1 vedr. farlige stoffer og farligt affald

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Både foder/fødevarer og de farlige stoffer er i intakt emballage	Emballagen på de farlige stoffer er intakt og lukket, men foderet/fødevarer er ikke emballeret.	Emballagen på de farlige stoffer er åben, men foderet/fødevarer er ikke emballeret.	Farlige stoffer eller affald er ikke emballeret og foderet/fødevarer er ikke emballeret.
Omfang	Foder-/fødevarepartiets størrelse er max 100 kg	Foder-/fødevarepartiets størrelse er max 500 kg	Foder-/fødevarepartiets størrelse er max 5 tons	Foder-/fødevarepartiets størrelse er over 5 tons
Varighed	Foderet/fødevarer er ikke anvendt	Foderet/fødevarer er anvendt i under 1 uge	Foderet/fødevarer er anvendt i mindst en uge, men under 6 måneder	Foderet/fødevarer er anvendt i 6 måneder eller mere

Bedømmelse - delkrav 2 vedr. foderlægemidler

Alvor: Alvoren vurderes ud fra om foderet uden lægemidler i det berørte parti er til samme dyrekategori eller dyreart som foderet med lægemiddel i.

Omfang: Omfanget af den manglende overholdelse vurderes ud fra størrelsen på det berørte parti foder uden indhold af lægemiddel.

⁸⁸ Dette fremgår af midlets etikette, brugsanvisning eller off label godkendelse.

Varighed: Varigheden vurderes ud fra længden af perioden hvor den manglende overholdelse har fundet sted.

Krav 2.15, delkrav 2 vedr. foderlægemidler

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor		Foderlægemidler opbevares eller håndteres sammen med foder uden lægemidler til samme kategori af dyr	Foderlægemidler opbevares eller håndteres sammen med foder uden lægemidler til samme dyreart	Foderlægemidler opbevares eller håndteres sammen med foder uden lægemidler til andre dyrearter
Omfang	Det berørte foderparti er på max 100 kg	Det berørte foderparti er på max 500 kg	Det berørte foderparti er på max 5 tons	Det berørte foderparti er på over 5 tons
Varighed	Foderet er ikke anvendt	Foderet er anvendt i under 1 uge	Foderet er anvendt i mindst en uge, men under 6 måneder	Foderet er anvendt i 6 måneder eller mere

Bedømmelse - delkrav 3 vedr. farligt foder

Alvor: Alvoren vurderes ud fra hvor meget grænseværdien er overskredet, opgjort i procent af grænseværdien.

Omfang: Omfanget af den manglende overholdelse vurderes ud fra størrelsen på det berørte parti foder.

Varighed: Varigheden vurderes ud fra længden af perioden hvor den manglende overholdelse har fundet sted.

Bemærkninger

Hvis landbrugeren har opdaget at foderets indhold af de uønskede og forbudte stoffer overskrides og reageret med tilbagetrækning af foderet, information af myndighederne m.m. (jf. Fødevareforordningen 178/2002, artikel 20), er der ikke tale om en manglende overholdelse.

Krav 2.15, delkrav 3 vedr. farligt foder

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	Foderet indeholder uønskede stoffer over grænseværdi, men ikke over 5 % af den fastsatte grænseværdi.	Foderet indeholder uønskede stoffer over grænseværdi, på over 5 % men ikke over 10 % af den fastsatte grænseværdi.	Foderet indeholder uønskede stoffer over grænseværdi, på mindst 10 % men ikke over 15 % af den fastsatte grænseværdi.	Foderet indeholder uønskede stoffer på over 15 % af den fastsatte grænseværdi

		værdi.	di. Foderet indeholder forbudte stoffer.	
Omfang	Foderpartiets størrelse er max 100 kg	Foderpartiets størrelse er max 500 kg	Foderpartiets størrelse er max 5 tons	Partiets størrelse er over 5 tons
Varighed	Foderet er ikke anvendt	Foderet er anvendt i under 1 uge	Foderet er anvendt i mindst en uge, men under 6 måneder	Foderet er anvendt i 6 måneder eller mere

Bedømmelse - delkrav 4 vedr. pesticidrester

Alvor: Vurderes ud fra hvor stor en overskridelse af det tilladte niveau af pesticidrester, der er fundet i afgrøden, opgjort i procent af det tilladte niveau, samt ud fra om pesticidet er godkendt til anvendelse i den pågældende afgrøde.

Omfang: Vurderes ud fra procent af bedriftens samlede dyrkede arealer, som den undersøgte afgrøde stammer fra.

Varighed: Vurderes ud fra hvornår afgrøden er høstet.

Krav 2.15, delkrav 4 vedr. pesticidrester

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	Afgrøden indeholder mindre end 1 % mere end tilladt af én pesticidrest	Afgrøden indeholder mindst 1 %, men under 5 % mere end tilladt af én pesticidrest	Afgrøden indeholder mindst 5 %, men under 25 % mere end tilladt af én pesticidrest	Afgrøden indeholder mindst 25 % mere end tilladt af én pesticidrest eller pesticidrester fra et middel, der ikke er godkendt til anvendelse på afgrøden
Omfang	0 til og med 5 % af det dyrkede areal	Mere end 5 % til og med 10 % af det dyrkede areal	Mere end 10 til og med 20 % af det dyrkede areal	Mere end 20 % af det dyrkede areal
Varighed	Afgrøden er høstet for under en uge siden.	Afgrøden er høstet for mindst en uge siden, men under 1 måned siden.	Afgrøden er høstet for mindst en måned siden, men under 1 år.	Afgrøden er høstet for mindst 1 år siden.

Bedømmelse - delkrav 5 om ansvar for foder

Alvor: Vurderes ud fra hvor længe landbruger har været klar over, at foderet ikke opfylder kravene til fodersikkerhed uden at have reageret.

Omfang: Omfanget af den manglende overholdelse vurderes ud fra størrelsen på det berørte parti foder.

Varighed: Varigheden vurderes ud fra om foderet er brugt og hvor længe det evt. er brugt efter at landbruger er bekendt med at foderet er farligt.

Krav 2.15, delkrav 5 om ansvar for foder

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Landbruger har været bekendt med at foderet ikke overholder krav til fodersikkerhed i mere end 24 timer, men under 3 døgn	Landbruger har været bekendt med at foderet ikke overholder krav til fodersikkerhed i mindst 3 døgn men mindre end en uge.	Landbruger har været bekendt med at foderet ikke overholder krav til fodersikkerhed i mindst en uge men ikke over en måned	Landbruger har været bekendt med at foderet ikke overholder krav til fodersikkerhed i mindst en måned
Omfang	Foderpartiets størrelse er max 100 kg	Foderpartiets størrelse er max 500 kg	Foderpartiets størrelse er max 5 tons	Foderpartiets størrelse er over 5 tons
Varighed	Foderet er ikke anvendt	Foderet er anvendt i under 1 uge	Foderet er anvendt i mindst 1 uge, men under 6 måneder	Foderet er anvendt i 6 måneder eller mere

Krav 2.16 Registrering, opbevaring og anvendelse af forblandinger eller fodertilsætningsstoffer i ren form⁸⁹

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlov-givningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarer-sikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarer-sikkerhed, artikel 17, stk. 1, samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne,	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlov-givningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarer-sikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarer-sikkerhed, artikel 17, stk. 1, samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne,	Udtagning til kontrol: Fødevarerstyrelsen Kontrol: NaturErhvervstyrelsen
--	--	---

⁸⁹ Forblandinger er koncentrerede blandinger af et eller flere fodertilsætningsstoffer. Fodertilsætningsstofferne indgår i blandingen i ren form eller med et bærestof. Bærestoffet skal være et fodermiddel (f. eks. hvedeklid eller sojaolie) eller vand.

Foderblandinger som fuldfoder, tilskudsfoder, mineralsk foder, diætisk foder er ikke forblandinger. Fodermidler, som korn, sojaskrå, foderkridt, og grovfoder er ikke tilsætningsstoffer. Landbrugeren kan således bruge fodermidler (råvarer som fx korn, sojaskrå, foderkridt eller grovfoder) og foderblandinger (fuldfoder, tilskudsfoder, mineralsk foder, og diætisk foder) uden at være registreret.

bilag I, del A, II, nr. 4 j, jf. art. 4, stk. 1. Bekendtgørelse nr. 775 af 28. juni 2011 om foder og foderstofvirk-somheder, § 14.	bilag I, del A, II, nr. 4 j, jf. art. 4, stk. 1	
---	---	--

1. Landbrugere, der opbevarer eller fremstiller foderblandinger, hvori der indgår forblandinger eller fodertilsætningsstoffer i ren form, skal have indberettet dette til NaturErhvervstyrelsen. Indberetningen kan ske hele året via Landbrugsindberetning.
2. Landbrugeren skal opbevare og anvende forblandinger og fodertilsætningsstoffer som foreskrevet i mærkningen.

Bedømmelse - delkrav 1

Alvor: Alvoren vurderes ud fra om den manglede registrering vedrører tilsætningsstoffer med et fastsat største indhold eller ej.

Omfang: Omfanget vurderes ud fra, hvornår de berørte dyr indgår i fødekæden.

Varighed: Varigheden vurderes ud fra længden af perioden hvor den manglende overholdelse har fundet sted.

Krav 2.16, delkrav 1

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	Forblanding, som indeholder tilsætningsstoffer uden fastsat største indhold, er anvendt uden registrering	Forblanding, som indeholder tilsætningsstoffer med fastsat største indhold, er anvendt uden registrering	Rene tilsætningsstoffer uden fastsat største indhold er anvendt uden registrering	Rene tilsætningsstoffer med fastsat største indhold er anvendt uden registrering
Omfang	Forblanding/tilsætningsstoffer er anvendt til dyr, som indgår i fødekæden om 12 måneder eller mere	Forblanding/tilsætningsstoffer er anvendt til dyr, som indgår i fødekæden om mere end 6, men under 12 måneder	Forblanding/tilsætningsstoffer er anvendt til dyr, som indgår i fødekæden om mere end 1, men under 6 måneder	Forblanding/tilsætningsstoffer er anvendt til dyr, som indgår i fødekæden om 1 måned eller mindre
Varighed	Forblanding/tilsætningsstoffer er anvendt i mindre end 3 måneder	Forblanding/tilsætningsstoffer er anvendt i mindst 3 måneder, men under 6	Forblanding/tilsætningsstoffer er anvendt i mindst 6 måneder, men under 12	Forblanding/tilsætningsstoffer er anvendt i mindst 12 måneder

Bedømmelse - delkrav 2

Alvor: Alvoren vurderes ud fra om den ukorrekte opbevaring og anvendelse vedrører tilsætningsstoffer med et fastsat største indhold eller ej.

Omfang: Omfanget vurderes ud fra hvornår de berørte dyr indgår i fødekæden

Varighed: Varigheden vurderes ud fra længden af perioden hvor den manglende overholdelse har fundet sted.

Krav 2.16, delkrav 2

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Forblanding, som indeholder tilsætningsstoffer uden fastsat største indhold, er anvendt eller opbevaret ukorrekt	Forblanding, som indeholder tilsætningsstoffer med fastsat største indhold, er anvendt eller opbevaret ukorrekt	Rene tilsætningsstoffer uden fastsat største indhold er anvendt eller opbevaret ukorrekt	Rene tilsætningsstoffer med fastsat største indhold er anvendt eller opbevaret ukorrekt
Omfang	Forblanding/tilsætningsstoffer er anvendt til dyr, som indgår i fødekæden om 12 måneder eller mere	Forblanding/tilsætningsstoffer er anvendt til dyr, som indgår i fødekæden om mere end 6, men under 12 måneder	Forblanding/tilsætningsstoffer er anvendt til dyr, som indgår i fødekæden om mere end 1, men under 6 måneder	Forblanding/tilsætningsstoffer er anvendt til dyr, som indgår i fødekæden om 1 måned eller mindre
Varighed	Forblanding/tilsætningsstoffer er anvendt i mindre end 3 måneder	Forblanding/tilsætningsstoffer er anvendt i mindst 3 måneder, men under 6	Forblanding/tilsætningsstoffer er anvendt i mindst 6 måneder, men under 12	Forblanding/tilsætningsstoffer er anvendt i mindst 12 måneder

Krav 2.17 Forbud vedrørende animalsk protein

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af, kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopater, art. 7. Bekendtgørelse nr. 775 af 28. juni 2011 om foder og foderstofvirksomheder, § 3	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 999/2001 af 22. maj 2001 om fastsættelse af regler for forebyggelse af kontrol med og udryddelse af visse transmissible spongiforme encephalopater, art. 7	Udtagning til kontrol: Fødevarerstyrelsen Kontrol: NaturErhvervstyrelsen
--	--	--

1. Produktionsdyr må ikke fodres med forbudt animalsk protein.
  - a. Det er forbudt at fodre produktionsdyr med foder, som indeholder animalsk protein af landdyr.
  - b. Det er forbudt at fodre drøvtyggere med foder, som indeholder fiskemel.
  - c. Det er forbudt at fodre drøvtyggere med foder, som har påtrykt advarsel om, at foderet kan indeholde fiskemel.

Bedømmelse

Alvor: Alvoren vurderes ud fra typen af forbudt animalsk protein (fiskemel, kødbenmel m.m.) og den dyreart, som har fået fiskemel, kødbenmel m.m..

Omfang: Omfanget af den manglende overholdelse vurderes ud fra foderets indhold af fiskemel, kødbenmel m.m..

Varighed: Varigheden vurderes ud fra længden af perioden, hvor overtrædelsen har fundet sted.

Krav 2.17

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Foder til drøvtyggere indeholder fiskemel	Foder til andre produktionsdyr end drøvtyggere indeholder kødbenmel m.m.	Foder til drøvtyggere indeholder kødbenmel m.m. fra ikke drøvtyggere	Foder til drøvtyggere indeholder kødbenmel m.m. fra drøvtyggere
Omfang	Foderet indeholder mindre end 0,5 % forbudt animalsk protein	Foderet indeholder mindst 0,5 % men under 1 % forbudt animalsk protein	Foderet indeholder mindst 1 % men under 5 % forbudt animalsk protein	Foderet indeholder 5 % eller der over forbudt animalsk protein
Varighed	Foderet er ikke anvendt	Foderet er anvendt i 1 uge eller mindre	Foderet er anvendt i mere end 1 uge, men under 1 måned	Foderet er anvendt i mindst 1 måned

Krav 2.18 Anvendelse af plantebeskyttelsesmidler

Bekendtgørelse nr. 702 af 24. juni 2011 om bekæmpelsesmidler, § 4 stk. 2, jf. lovbekendtgørelse nr. 878 af 26. juni 2010 (med senere ændringer) om kemiske stoffer og produkter, § 10, stk. 2, og § 33, stk. 1	Forordning nr. 1107/2009 af 21. oktober 2009 om markedsføring af plantebeskyttelsesmidler og om ophævelse af Rådets Direktiv 79/117/EØF og 91/414/EØF	Kontrol og udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen
--	---	--

1. Der må kun anvendes godkendte plantebeskyttelsesmidler⁹⁰
2. Godkendte plantebeskyttelsesmidler må kun anvendes på afgrøde, hvortil godkendelsen er givet⁹¹.
3. Godkendte plantebeskyttelsesmidler må kun anvendes i de doser, hvortil godkendelsen er givet⁹²

⁹⁰ Midler med udenlandske etiketter er ikke godkendte i Danmark

⁹¹ Dette fremgår af midlets etikette, brugsanvisning eller off label godkendelse

⁹² Dette fremgår af midlets brugsanvisning

4. Godkendte plantebeskyttelsesmidler må kun anvendes i de antal maksimale årlige behandlinger, der er anført på etiketten/brugsvejledningen. Kravet gælder således alene for de plantebeskyttelsesmidler, hvor der i henhold til etiketten/brugsvejledningen er fastsat et maksimalt antal årlige behandlinger.

Kontrolmetode

De udvalgte bedrifters sprøjtejournaler kontrolleres for angivelse af anvendelse af forbudte midler eller udenlandske plantebeskyttelsesmidler for alle de marker, hvorpå der dyrkes én bestemt afgrøde. Kontrolmyndigheden udvælger hvert år enkelte afgrødetyper, som skal kontrolleres. For delkrav 2, 3 og 4 foretages ligeledes en kontrol af bedriftens sprøjtejournal for de samme marker som nævnt ovenfor.

Hvis sprøjtejournalen viser, at der er anvendt midler der ikke er godkendte, midler der er anvendt i afgrøder, hvortil godkendelsen ikke er givet, i doser, som ikke er tilladt, eller i flere årlige behandlinger end tilladt, skal der ske en kontrol af sprøjtejournalen for hele bedriften for indeværende samt to forrige vækstsæsoner.

Hvis der ved kontrol af sprøjtejournalerne findes flere plantebeskyttelsesmidler, der ikke er godkendte, skal der foretages en separat bedømmelse for hvert af disse midler. Hvis det af kontrollen fremgår, at der er anvendt flere plantebeskyttelsesmidler, der enten er forbudte at anvende eller er udenlandske, foretages der også her en separat bedømmelse af de anvendte midler. Der skal foretages en vurdering af hvert middel, og overtrædelsen, der udløser den højeste karakter, indrapporteres til NaturErhvervstyrelsen.

Bedømmelse - delkrav 1 vedr. anvendelse

Alvor: Vurderes ud fra hvorvidt der er tale om:

- Plantebeskyttelsesmidler, der har været godkendt i Danmark, men som indeholder aktivstoffer, der nu enten er forbudte i Danmark⁹³ eller forbudte i EU og derfor fremgår af følgende bilag i bekendtgørelse om bekæmpelsesmidler⁹⁴: Bilag 9, 9a, 9b, 9c og bilag 10. Der kan her være tale om, at landbrugeren har anvendt gamle lagre af midler, som er købt på det danske marked, før aktivstofferne i midlerne blev forbudte i Danmark eller i EU.
- Plantebeskyttelsesmidler, der ikke har været godkendt i Danmark, men ikke indeholder ovennævnte forbudte aktivstoffer. Der er tale om midler, der er ulovligt importeret fra udlandet.
- Plantebeskyttelsesmidler, der ikke har været godkendt i Danmark, og som indeholder aktivstoffer, der nu enten er forbudte i Danmark⁹⁵ eller forbudte i EU og derfor fremgår af følgende bilag i bekendtgørelse om bekæmpelsesmidler⁹⁶: Bilag 9, 9a, 9b, 9c og bilag 10. Der er tale om ulovligt importerede midler.

Omfang: Vurderingen sker ud fra, hvor stor en procentdel af bedriftens samlede dyrkede arealer den totale mængde af det forbudte (tidligere godkendte) eller udenlandske plantebeskyttelsesmiddel er anvendt på i indeværende vækstsæson.

---

⁹³ Forbudte i henhold til Lov nr. 438 af 1. juni 1994 som affatter bilag 2 liste A og B til Lov om kemiske stoffer og produkter. Bilaget er senest ændret ved bekendtgørelse nr. 824 af 23. juli 2004.

⁹⁴ Bekendtgørelse nr. 533 af 18. juni 2003 senest ændret ved bekendtgørelse nr. 612 af 14. juni 2007.

⁹⁵ Forbudte i henhold til Lov nr. 438 af 1. juni 1994 som affatter bilag 2 liste A og B til Lov om kemiske stoffer og produkter. Bilaget er senest ændret ved bekendtgørelse nr. 824 af 23. juli 2004.

⁹⁶ Bekendtgørelse nr. 533 af 18. juni 2003 senest ændret ved bekendtgørelse nr. 545 af 11. juni 2009.

Varighed: Vurderes ud fra om det forbudte eller udenlandske plantebeskyttelsesmidler er anvendt i én eller to på hinanden følgende vækstsæsoner.

Krav 2.18, delkrav 1 vedr. anvendelse

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Anvendelse af et plantebeskyttelsesmiddel, som tidligere har været godkendt i Danmark	Anvendelse af et plantebeskyttelsesmiddel med udenlandsk etiket, som ikke indeholder forbudte aktive stoffer	Anvendelse af et plantebeskyttelsesmiddel med udenlandsk etiket, som indeholder forbudte aktive stoffer
Omfang	0 til og med 5 %	Mere end 5 til og med 10 %	Mere end 10 til og med 20 %	Mere end 20 %
Varighed		Der er i indeværende vækstsæson anvendt plantebeskyttelsesmiddel, der tidligere har været godkendt i Danmark	Der er i indeværende vækstsæson anvendt plantebeskyttelsesmiddel med udenlandsk etiket	Der er i indeværende og forrige vækstsæson anvendt plantebeskyttelsesmiddel med udenlandsk etiket

Bedømmelse - delkrav 2 vedr. afgrøde

Alvor: Vurderes ud fra hvorvidt plantebeskyttelsesmidler er anvendt på en bestemt afgrøde hvortil de ikke er godkendt. Hvis det drejer sig om flere plantebeskyttelsesmidler, foretages der en bedømmelse af hvert middel for sig. Landbrugeren høres om samtlige bedømmelser. Den højeste samlede karakter indberettes til NaturErhvervstyrelsen.

Omfang: Vurderes som procent af bedriftens samlede dyrkede arealer hvorpå det pågældende plantebeskyttelsesmiddel er ulovligt anvendt, idet det ikke er godkendt til de pågældende afgrøder.

Varighed: Vurderes ud fra om et plantebeskyttelsesmiddel er anvendt i en afgrøde, hvortil det ikke er godkendt i én eller flere på hinanden følgende vækstsæsoner.

Krav 2.18, delkrav 2 vedr. afgrøde

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor				Plantebeskyttelsesmidlet er ikke godkendt til anvendelse på afgrøden.
Omfang	0 til og med 5 %	Mere end 5 til og med 10 %	Mere end 10 til og med 20 %	Mere end 20 %
Varighed		Der er i indeværende vækstsæson anvendt plantebeskyttelsesmiddel på en afgrøde, hvortil det ikke er godkendt	Der er i indeværende og forrige vækstsæson anvendt plantebeskyttelsesmiddel på en afgrøde, hvortil det ikke er godkendt	Der er i indeværende og to forrige vækstsæsoner anvendt plantebeskyttelsesmiddel på en afgrøde, hvortil det ikke er godkendt

Bedømmelse - delkrav 3 vedr. doseringer

Alvor: Vurderes ud fra om plantebeskyttelsesmidler er anvendt i doser, der overskrider den godkendte maksimale dosering. Der foretages en separat bedømmelse for hvert middel der er anvendt i for store doser.

Omfang: Vurderes ud fra procent af bedriftens samlede dyrkede arealer, som er behandlet med for store doser af plantebeskyttelsesmidler.

Varighed: Vurderes ud fra om plantebeskyttelsesmidler er anvendt i for høje doser i én eller flere på hinanden følgende vækstsæsoner.

Krav 2.18, delkrav 3 vedr. doseringer

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	Plantebeskyttelsesmiddel er anvendt i en dosis over den tilladte og op til 1,1 gange den tilladte maksimaldosis	Plantebeskyttelsesmiddel er anvendt i en dosis over den tilladte og mellem 1,1 - 1,3 gange den tilladte maksimaldosis.	Plantebeskyttelsesmiddel er anvendt i en dosis over den tilladte og mellem 1,3 - 1,5 gange den tilladte maksimaldosis.	Plantebeskyttelsesmiddel er anvendt i en dosis på over 1,5 gange den tilladte maksimaldosis for den pågældende afgrøde
Omfang	0 til og med 5 %	Mere end 5 % til og med 10 %	Mere end 10 til og med 20 %	Mere end 20 %

Varighed		Der er i indeværende vækstsæson anvendt plantebeskyttelsesmiddel i for høj dosering	Der er i indeværende og forrige vækstsæson anvendt plantebeskyttelsesmiddel i for høj dosering	Der er i indeværende og to forrige vækstsæson anvendt plantebeskyttelsesmiddel i for høj dosering
-----------------	--	---	--	---

Bedømmelse - delkrav 4 vedr. antal behandlinger pr afgrøde pr år

Alvor: Vurderes ud fra om plantebeskyttelsesmidler er anvendt i flere behandlinger årligt på en afgrøde end etiketten/brugsvejledningen tillader.

Omfang: Vurderes ud fra procent af bedriftens samlede dyrkede arealer, som er behandlet med for mange behandlinger af plantebeskyttelsesmidler.

Varighed: Vurderes ud fra om plantebeskyttelsesmidler er anvendt for hyppigt i én eller flere på hinanden følgende vækstsæsoner.

Krav 2.18, delkrav 4 vedr. antal behandlinger pr afgrøde pr år

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Plantebeskyttelsesmiddel er anvendt én gang mere i en afgrøde pr sæson end tilladt	Plantebeskyttelsesmiddel er anvendt to gange mere i en afgrøde pr sæson end tilladt.	Plantebeskyttelsesmiddel er anvendt tre gange mere i en afgrøde pr sæson end tilladt.	Plantebeskyttelsesmiddel er anvendt fire eller flere gange mere i en afgrøde pr sæson end tilladt.
Omfang	0 til og med 5 %	Mere end 5 % til og med 10 %	Mere end 10 til og med 20 %	Mere end 20 %
Varighed		Der er i indeværende vækstsæson anvendt plantebeskyttelsesmiddel flere gange pr afgrøde pr sæson end tilladt	Der er i indeværende og forrige vækstsæson anvendt plantebeskyttelsesmiddel flere gange pr afgrøde pr sæson end tilladt.	Der er i indeværende og to forrige vækstsæson anvendt plantebeskyttelsesmiddel flere gange pr afgrøde pr sæson end tilladt.

Krav 2.19 Anvendelse af plantebeskyttelsesmidler skal listes i en sprøjtejournal

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 5 h og III, nr. 9 a, jf. art. 4, stk. 1 samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 5 h og III, nr. 9 a, jf. art. 4, stk. 1 samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af	Kontrol og udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen
--	---	---

I, del A, II, nr. 2 a og forordning nr. 1107/2009 af 21. oktober 2009. Bekendtgørelse nr. 929 af 16. juni 2010 om sprøjtejournaler og eftersyn af sprøjteudstyr i jordbruget, § 1, stk. 1, jf. lovbekendtgørelse nr. 19 af 8. januar 2010 om journal over brug af plantebeskyttelsesmidler og eftersyn af udstyr til udbringning af plantebeskyttelsesmidler i jordbruget, § 1.	12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 2 a. og forordning nr. 1107/2009 af 21. oktober 2009.	
--	--	--

1. Jordbrugeren skal føre en journal over brug af plantebeskyttelsesmidler.

Kontrolmetode

Der foretages en kontrol af, om der føres en sprøjtejournal på bedriften.

Bedømmelse

Alvor: Vurderes ud fra hvorvidt der er ført en sprøjtejournal på bedriften eller ej og om sprøjtejournalen indeholder de nødvendige oplysninger.

Omfang: Vurderes som procent af bedriftens samlede dyrkede areal, hvor der ikke er ført en sprøjtejournal eller på hvor stor en del af bedriftens samlede dyrkede areal, hvor der mangler oplysninger i sprøjtejournalen.

Varighed: Vurderes ud fra om der er ført sprøjtejournal i indeværende og forrige vækstsæson, eller om der er ført en ufuldstændig sprøjtejournal i indeværende vækstsæson.

Krav 2.19

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Der mangler oplysninger om dato for sprøjtning eller anvendt middel, eller dosering, eller afgrøde eller manglende ajourføring af sprøjtejournalen	Der mangler to eller flere oplysninger om: dato for sprøjtning, anvendt middel, dosering, afgrøde, eller manglende ajourføring af sprøjtejournalen	Der er ikke ført en sprøjtejournal på bedriften
Omfang	Manglende oplysninger i sprøjtejournalen på op til 25 % af bedriftens dyrkede areal	Manglende oplysninger i sprøjtejournalen på mellem 25 % og 50 % af bedriftens dyrkede areal	Manglende oplysninger i sprøjtejournalen på mere end 50 % af bedriftens dyrkede areal	Manglende oplysninger på mere end 95 % af bedriftens dyrkede areal
Varighed		Der er ikke ført	Der er ikke ført	Der er ikke ført

		en fuldstændig sprøjtejournale i indeværende vækstsæson	sprøjtejournale i indeværende vækstsæson	sprøjtejournale i indeværende og forrige vækstsæson
--	--	---	--	---

Krav 2.20 Håndtering af affald fra medicinanvendelse⁹⁷

Bekendtgørelse nr. 780 af 24. juni 2010 om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr samt offentlig kontrol og fødevarerikksomheders egenkontrol med restkoncentrationer, § 5, stk. 1	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 4 g, jf. art. 4, stk. 1	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarerstyrelsen ⁹⁸
---	--	--

1. Landbrugere, der opdrætter, høster eller jager dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse skal især træffe passende foranstaltninger til alt efter omstændighederne at opbevare og håndtere affald og farlige stoffer således, at kontaminering undgås.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.2. Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for omfang og varighed.

Bemærkninger

Efter ordineringsperiodens udløb er receptpligtige lægemidler til dyr affald, der skal bortskaffes. For at overholde kravet skal landbrugeren have procedurer for bortskaffelse af medicinaffaldet.

Bortskaffelse kan ske til apoteket, der jf. Apotekerlovens § 11, stk. 1, nr. 6 har pligt til "...Indsamling af medicinrester fra forbrugere og medicinalpersoner med henblik på destruktion".

Krav 2.20

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Lægemidler med udløbet ordinationsperiode, som ikke har været i risiko for at blive anvendt Ingen risiko for fødevarerikksomhed	Lægemidler med udløbet ordinationsperiode Ingen eller lille risiko for fødevarerikksomhed	Ulovligt erhvervede lægemidler (ikke gennem apotek eller dyrlæge men fx fra udland eller 3. mand) eller forbudte lægemidler Risiko for fødevarerikksomhed	Stor risiko for fødevarerikksomhed. Hvis formildende omstændigheder, karakter 3.

⁹⁷ For mere information, se "Vejledning om kontrol med hygiejne i primærproduktionen (til fødevareregionerne)".

⁹⁸ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Omfang	Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for omfang	Ikke stor mængde	Stor mængde	Hvis der for alvor gives karakteren 4, gives også karakteren 4 for omfang Hvis formildende omstændigheder, karakter 3
Varighed	Lægemiddel tydeligvis glemt. Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for varighed	Lægemidlet opbevaret 1-5 dage ud over ordinationsperioden og det er tydeligt at medicinen skal destrueres. Opbevares adskilt fra øvrig medicin Hvis ikke opbevares adskilt: karakter 3	Lægemiddel opbevaret ud over 5 dage. Hvis lægemiddel tydeligvis glemt gives karakteren 1 (ingen risiko for fødevarer-sikkerheden)	Hvis der for alvor gives karakteren 4, gives også karakteren 4 for varighed Hvis formildende omstændigheder, karakter 3

Krav 2.21 Tilbagetrækning af sundhedsskadelige fødevarer samt afhjælpning af problemer, konstateret ved offentlig kontrol⁹⁹

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarer-sikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarer-sikkerhed, art 19, og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarer-hygienje, bilag I, del A, II, nr. 6, jf. art. 4, stk. 1.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarer-sikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarer-sikkerhed, art. 19 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarer-hygienje, bilag I, del A, II, nr. 6, jf. art. 4, stk. 1	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarerstyrelsen ¹⁰⁰
--	---	---

1. Hvis en landbruger antager eller har grund til at antage, at en fødevarer, som virksomheden har importeret, tilvirket, forarbejdet eller distribueret, ikke overholder kravene til fødevarer-sikkerhed, og fødevarer ikke umiddelbart kontrolleres af denne fødevarer-virksomhed, træffer han straks forholdsregler med henblik på at trække den pågældende fødevarer tilbage fra markedet og informerer de kompetente myndigheder (den lokale fødevarer-region, kontrolafdelingen) herom.
2. Landbrugeren skal straks underrette de kompetente myndigheder, hvis han antager eller har grund til at antage, at en fødevarer, virksomheden markedsfører, kan have sundhedsskadelig virkning på mennesker. Lederen underretter de kompetente myndigheder om de forholdsregler, der træffes, for at afværge, at den endelige forbruger udsættes

⁹⁹ For mere information, se ”Vejledning om kontrol med hygienje i primærproduktionen” (til fødevarer-regionerne).

¹⁰⁰ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

for risiko, og må ikke forhindre nogen i eller afskrække nogen fra i overensstemmelse med national ret og retspraksis at samarbejde med de nationale myndigheder, hvis dette kan forebygge, reducere eller eliminere risiko ved en fødevarer.

3. Landbrugeren samarbejder med de kompetente myndigheder om de forholdsregler, der træffes med henblik på at undgå eller mindske risiciene ved de fødevarer, virksomheden leverer eller har leveret.
4. Landbrugere skal træffe passende afhjælpende foranstaltninger, når de underrettes om problemer med betydning for fødevarerens sikkerhed, der konstateres ved den offentlige kontrol.
  - a. Forpligtelsen til at træffe passende afhjælpende foranstaltninger gælder både problemer, konstateret ved offentlig kontrol hos primærproducenten, og offentlig kontrol foretaget andre steder, men hvor primærproducentens produkter er involveret. Det kan fx være resultater af slagtedyrskontrol på slagterier.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.2.

Bemærkninger

Vedrørende delkrav 4 tolker Fødevarerstyrelsen det således, at delkravet kan være relevant i sammenhæng med alle regler i hygiejneforordningerne 852/2004 og 853/2004, uanset om disse regler er KO-belagt. Det vil sige, at landbrugere skal træffe passende afhjælpende foranstaltninger, når de underrettes om problemer med betydning for fødevarerens sikkerhed, der konstateres ved den offentlige kontrol. Hvis det efterfølgende konstateres, at landbrugeren ikke har truffet de afhjælpende foranstaltninger, vil dette kunne indberettes til NaturErhvervstyrelsen, uanset om bestemmelsen, der ikke var overholdt i første omgang, er omfattet af kryds-overensstemmelse. Manglende stibundsprøver til kortlægning af salmonella i svinebesættninger betragtes ikke som en KO-overtrædelse.

Krav 2.21

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Har ikke haft mistanker men kan ikke på tilfredsstillende vis gøre rede for proceduren for tilbagevækning	Har ikke underrettet fødevareregionen og iværksat tilbagevækning trods relevante tegn på, at fødevarerens sikkerhed var truet. Har ikke foretaget afhjælpende foranstaltninger i forhold til konstaterede problemer ved tidligere offentlig kontrol	Har ikke underrettet fødevareregionen og iværksat tilbagevækning trods viden om, at fødevarerens sikkerhed var truet. Har ikke efterkommet påbud om afhjælpende foranstaltninger

Omfang		Gives hvis overtrædelsen kun har omfattet produkt/dyr fra den kontrollerede besætning.	Gives hvis overtrædelsen har omfattet produkt/dyr fra en anden besætning ud over den kontrollerede	Gives hvis overtrædelsen omfatter produkter/dyr fra flere end to besætninger
Varighed		Nyetableret besætningsejer (etableret for højst en måned siden), og landbruger vil gerne samarbejde med fødevareregionen, eller varighed kan ikke fastslås	Nyetableret besætningsejer (etableret for højst ½ år siden), og landbruger vil gerne samarbejde med fødevareregionen	Landbruger vil generelt ikke samarbejde med fødevareregionen

Krav 2.22 Forebyggelse af indslæbning og spredning af smitsomme sygdomme, der kan overføres til mennesker gennem fødevarer¹⁰¹

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, pkt. 4 g og h, jf. art. 4, stk. 1.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, pkt. 4 g og h, jf. art. 4, stk. 1	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarerstyrelsen ¹⁰²
---	--	---

1. Landbrugere, der opdrætter, høster eller jager dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse skal især træffe passende foranstaltninger til alt efter omstændighederne at forebygge indslæbning og spredning af smitsomme sygdomme, der kan overføres til mennesker gennem fødevarer, bl.a. ved at træffe forholdsregler ved indsættelse af nye dyr og indberette formodede udbrud af sådanne sygdomme til myndighederne¹⁰³. Ved vurdering af, om kravet er overholdt, vil der typisk blive taget udgangspunkt i følgende elementer:
  - a. Ved ind- og udgang fra besætningsområdet skal der være umiddelbar mulighed for at vaske hænder.
  - b. Ved ind- og udgang fra besætningsområdet skal der være umiddelbar mulighed for at rengøre og desinficere fodtøj, overtrækstøj og udstyr, som skal medbringes i besætningsområdet.
  - c. Personer, herunder specielt staldpersonale, med zoonotiske lidelser må ikke have kontakt med besætningens dyr.
  - d. Besøgende som skal ind i besætningsområdet bør oplyses om besætningens sygdomsstatus.
  - e. Hvis der indkøbes dyr til besætningen, skal leverandørbesætningens sygdomsstatus søges oplyst.
  - f. Hvis der indkøbes dyr med ukendt, tvivlsom eller lavere sygdomsstatus end besætningens, skal disse anbringes uden kontakt til besætningens øvrige dyr, eller

¹⁰¹ For mere information, se ”Vejledning om kontrol med hygiejne i primærproduktionen (til fødevareregionerne)”

¹⁰² NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

¹⁰³ En besætnings kontakt til andre besætninger og det omkringliggende miljø udgør en risiko for indslæbning og udbredelse af smitsomme sygdomme. Specielt zoonoser truer fødevarerens sikkerhed. Zoonoser er sygdomme, som kan angribe både dyr og mennesker. Kontakten med omgivelserne skal, hvor det er muligt, indskrænkes, men ved nødvendig og uundgåelig kontakt skal risikoen for overførsel af smitte reduceres.

-
- der skal træffes andre foranstaltninger, der forhindrer en eventuel smitteudbredelse til besætningens øvrige dyr.
- g. Transporter til og fra ejendommen skal kunne foregå uden, at besætningen udsættes for unødigt smitterisiko¹⁰⁴.
  - h. Affald, der har været i kontakt med syge dyr, fx strøelse eller foderrester skal håndteres, så det ikke udgør en smitterisiko. Døde dyr og affald, der skal afhentes af biler fra et forarbejdningsanlæg, skal placeres på god afstand af besætningsområdet eller ved anden indretning placeres, så smitte undgås.¹⁰⁵
  - i. Hvis der i en besætning optræder symptomer, som er forenelige med en anmeldeligt sygdom, som kan overføres til mennesker gennem fødevarer, er den besætningsansvarlige forpligtet til at kontakte en dyrlægepraksis eller fødevareregionen og oplyse om symptomerne.
  - j. Sygdomsramte dyr skal kunne isoleres fra besætningens øvrige dyr.
  - k. Der skal gennemføres skadedyrsbekæmpelse.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.2.

Bemærkninger

Vurderingen af om KO-kravet er opfyldt omfatter mange del-elementer, og den endelige bedømmelse vil altid være en samlet vurdering af disse.

I tilfælde af, at der er tale om forhold, som ikke umiddelbart kan konstateres, vil det oftest være tilstrækkeligt, at ejer mundtligt kan komme med en tilfredsstillende redegørelse, fx. for smittebeskyttelsesprocedurer.

Vedr. punkt 'h' understreges det, at smittefarligt affald herunder døde dyr indtil afhentning skal forblive på ejendommen og placeres under hensyntagen til at undgå smitte og anden forurening af staldområder.

---

¹⁰⁴ For yderligere information om relevante sygdomme, henvises til Lov om hold af dyr nr. 432 af 9. juni 2004 og Bekendtgørelse nr. 954 af 13. oktober 2005 om lister over smitsomme sygdomme til lov om hold af dyr.

¹⁰⁵ Afstanden beror på en konkret vurdering af forhold omkring ejendommen.

Krav 2.22

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		a-b: vanskelig besøgshygiejne c: ingen forholdsregler ved akut sygdom hos personale d-g: enkelte dele af ekstern smittebeskyttelse ikke på plads h-k: enkelte dele af intern smittebeskyttelse ikke på plads	a-b: installationer til besøgshygiejne ude af drift c: sene forholdsregler ved sygdom hos personale d-g: flere dele af ekstern smittebeskyttelse ikke på plads h-k: flere dele af intern smittebeskyttelse ikke på plads	a-b: installationer til besøgshygiejne ikke etableret c: ingen forholdsregler ved kroniske tarm-, lunge-, og hudlidelser hos personale d-g: konsekvent mangel på ekstern smittebeskyttelse h-k: konsekvent mangel på intern smittebeskyttelse
Omfang		Mangler er få og tilfældige	Mangler er omfattende	Mangler er konsekvente
Varighed		Mangler er opstået indenfor de sidste 12 uger eller varighed kan ikke fastslås	Mangler er opstået for mere end 12 uger siden og for højst ½ år siden	Forholdet har varet over ½ år eller er tilsyneladende af permanent karakter

Krav 2.23 Sporbarhed af dyr¹⁰⁶ og fødevarer

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, art 18.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, art 18.	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹⁰⁷
--	--	--

1. Sporbarhed skal i alle produktions-, tilvirknings- og distributionsled sikres for fødevarer og dyr, der anvendes i fødevareproduktionen, samt for ethvert andet stof, der er bestemt til, eller som kan forventes at blive tilsat en fødevare.

¹⁰⁶ De generelle sporbarhedskrav for kvæg, svin, får og geder anses for opfyldt, hvis besætningsejeren overholder krydsoverensstemmelseskravene vedr. 2.1: øremærkning af kreaturer med godkendte øremærker 2.2: Indberetning af kvæg og deres flytning samt førelse af besætningsregister 2.3: Registrering af husdyrbrug med kvæg, svin, får og geder i CHR 2.4: Øremærkning af får og geder med godkendte øremærker 2.5: Indberetning af får og geder og deres flytning samt førelse af besætningsregister. 2.5 B. Mærkning af svin og førelse af besætningsregister. Kontrollen med disse krav og indberetning af overtrædelser sker under disse krav.

¹⁰⁷ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

-
2. Landbrugere skal være i stand til at identificere, hvorfra de har fået leveret en fødevarer eller et dyr, der anvendes i fødevarerproduktionen, og ethvert stof, der er bestemt til, eller som kan forventes at blive tilsat en fødevarer. Til det formål skal der etableres systemer og procedurer, hvorved sådanne oplysninger kan stilles til rådighed for de kompetente myndigheder på deres anmodning.
  3. Landbrugere skal kunne identificere og etablere systemer og procedurer til identifikation af de virksomheder, hvortil deres produkter bliver leveret. Disse oplysninger skal stilles til rådighed for de kompetente myndigheder på deres anmodning og forklares nedenfor.
  4. Til opfyldelse af det generelle sporbarhedskrav i forhold til andre fødevarerproducerende dyr end kvæg, svin, får og geder, skal ejeren eller brugeren af besætningen have passende systemer og procedurer til identifikation af, hvorfra eller hvortil dyr er leveret. Sådanne systemer skal indeholde entydige oplysninger om besætning eller anden samling af dyr, hvorfra eller hvortil dyr er leveret, samt oplysninger om antal dyr, der er leveret fra eller til besætningen samt dato herfor. Systemet kan bestå af omsætningsdokumenter, fx købs- og salgsfakturaer, som i nødvendigt omfang suppleres af oversigter med henblik på at lette overskueligheden. Dokumentationen skal være dækkende, umiddelbar tilgængelig og overskuelig.
  5. For animalske produkter og vegetabiliske produkter til fødevarerbrug gælder:
    - a. Til opfyldelse af det generelle sporbarhedskrav i forhold til produkter, som stammer fra husdyr, fx mælk og æg, skal ejeren eller brugeren af besætningen have passende systemer og procedurer til identifikation af, hvortil produkter er leveret. Sådanne systemer skal indeholde entydige oplysninger om virksomhed, hvortil produkter er leveret, samt oplysninger om mængde, der er leveret fra besætningen samt dato herfor. Undtaget herfor er direkte salg til den endelige forbruger. Systemet kan bestå af omsætningsdokumenter, fx købs- og salgsfakturaer, som i nødvendigt omfang suppleres af oversigter med henblik på at lette overskueligheden. Dokumentationen skal være dækkende, umiddelbart tilgængelig og overskuelig.
    - b. Til opfyldelse af det generelle sporbarhedskrav i forhold til vegetabiliske produkter, som skal anvendes som fødevarer, skal primærproducenten have passende systemer og procedurer til identifikation af, hvortil produkter er leveret. Sådanne systemer skal indeholde entydige oplysninger om virksomhed, hvortil produkter er leveret, samt oplysninger om mængde, der er leveret fra primærbedriften samt dato herfor. Undtaget herfor er direkte salg til den endelige forbruger. Systemet kan bestå af omsætningsdokumenter, fx købs- og salgsfakturaer, som i nødvendigt omfang suppleres af oversigter med henblik på at lette overskueligheden. Dokumentationen skal være dækkende, umiddelbar tilgængelig og overskuelig.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.2. Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for omfang og varighed.

Bemærkninger

At optegnelser/dokumenter kan "skaffes til veje", betyder ikke, at oplysningerne/ optegnelserne skal kunne rekonstrueres, men at de midlertidigt ligger hos fx revisoren eller på en anden ejendom, og at de kan rekvireres derfra.

Krav 2.23

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Delkrav 1, 2, 3, og 5: Ingen bagatel Delkrav 4: For fjerkræ accepteres 50 % afvigelse med hensyn til antal fjerkræ i optegnelserne. Op til 50 % af fjerkræ mangler angivelse af race, afstamning eller særlige kendetegn	Optegnelser/dokument lettere mangelfuld. Helheden er tilfredsstillende	Optegnelser/dokumenter er mangelfulde eller mangler men kan sandsynligvis skaffes til veje	Optegnelser/dokumenter mangler og kan ikke skaffes til veje.
Omfang	Delkrav 1, 2, 3, og 5: Ingen bagatel Delkrav 4: Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for omfang	En enkelt optegnelse/dokument	Enkelt type optegnelse/dokument	Flere eller alle typer optegnelser/dokumenter.
Varighed	Delkrav 1, 2, 3, og 5: Ingen bagatel Delkrav 4: Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for varighed	Højst en måned eller varighed kan ikke fastslås	Højst ½ år	Forholdet har været over ½ år eller er tilsyneladende af permanent karakter

Krav 2.24 Journaler til dyr og fødevarer¹⁰⁸

Bekendtgørelse nr. 780 af 24. juni 2010, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1028 af 27. august 2010, om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr samt offentlig kontrol og fødevarerivsksomheders egenkontrol med restkoncentrationer, § 15	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, III, nr. 8 b, d og e, jf. art. 4, stk. 1. Rådets direktiv 2001/82 EF om oprettelse af en fællesskabskodeks for veterinære lægemidler, art. 69.	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarerstyrelsen ¹⁰⁹
---	---	---

1. Landbrugere, som opdrætter dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse, skal føre journaler (optegnelser) over veterinærlægemidler eller andre behand-

¹⁰⁸For mere information, se "Vejledning om kontrol med hygiejne i primærproduktionen (til fødevareregionerne)" og "Vejledning til bekendtgørelse om dyrlægers anvendelse, udlevering og ordinerings af lægemidler til dyr samt til bekendtgørelse om dyreejeres anvendelse af lægemidler til dyr og fødevarerivsksomheders egenkontrol med restkoncentrationer".

¹⁰⁹NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

-
- linger, som dyrene har fået, behandlingsdatoer og tilbageholdelsesperioder. Journalerne skal indeholde optegnelser over medicinanvendelse og sikre, at der for hver enkelt behandling noteres følgende ved behandlingens indledning:
- a. Dato for behandlingens indledning og afslutning
  - b. Hvilke og hvor mange dyr, der er behandlet (entydig identifikation eller hvis dette ikke er muligt, anslået vægt og staldafsnit eller tilsvarende opdeling)
  - c. Hvilket lægemiddel, der er anvendt, dosering og hvordan lægemidlet er indgivet
- Optegnelser over medicinsk behandling skal opbevares i mindst 5 år.
2. Landbrugere, som opdrætter dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse skal føre journaler over resultaterne af analyser af prøver fra dyrene eller andre prøver, der er taget i en diagnostisk sammenhæng, og som har betydning for menneskers sundhed. Journalen skal omfatte analyseresultater fra fx salmonellakontrol.
  3. Landbrugere, som opdrætter dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse skal føre journaler over alle relevante rapporter om kontrol af dyr eller animalske produkter. Journalen skal omfatte kontrolrapporter fra kontrolbesøg, foretaget af Fødevarestyrelsen og NaturErhvervstyrelsen.
  4. Optegnelserne skal opbevares samlet, overskueligt og i datoorden og på forlangende forevises for eller udleveres til kontrolmyndigheden. Journaler kan føres på papir eller i elektronisk form eller kan være en dækkende samling af dokumentation, fx kontrolrapporter, analyseresultater eller lignende. Der er ikke fastsat noget generelt om den tid, journalerne skal opbevares. Journalerne bør opbevares mindst så længe, at de producerede fødevarer må anses for at være fortæret eller destrueret. Med undtagelse af kravet om opbevaring af optegnelser over medicinsk behandling i mindst 5 år, er der ikke fastsat krav om, hvor længe journaler skal opbevares, men en opbevaringsperiode på 3 år anses for passende. Hvis primærproducenten selv har fastsat en anden periode, skal relevansen heraf vurderes.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.2. Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for omfang og varighed.

Bemærkninger

OBS: Manglende optegnelser over medicinsk behandling for alle dyrearter undtagen pelsdyr indberettes kun her under krav 2.24. For pelsdyr indberettes samme overtrædelse kun under krav 3.3.

Dyrlægens behandlingsanvisning og/eller tilbageholdesseddelen er ikke tilstrækkelig som behandlingsjournal. Der skal føres særskilte optegnelser, og der skal være entydighed mellem behandling, lægemiddel og det/de behandlede dyr.

Journaler over relevante analyseresultater skal kun omfatte hændelser af betydning for menneskers sundhed, det vil sige ikke "rene husdyrsygdomme". Relevante emner kan fx. være salmonellakontrol, andre zoonoser, forgiftninger m.v.

Relevante kontroljournaler kan bl.a. omfatte NaturErhvervstyrelsens og regionens kontrolrapporter. Rapporter fra mælkeovervågningen er ikke omfattet af dette krav.

Der er intet formkrav til journaler (kan være bøger, noter, dataudskrifter m.v.), blot skal det samlede indhold opfylde kravene.

At optegnelser/dokumenter kan "skaffes til veje", betyder ikke, at oplysningerne/optegnelserne skal kunne rekonstrueres, men at de midlertidigt ligger hos fx revisoren eller på anden ejendom, og at de kan rekvireres derfra.

Krav 2.24

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	Delkrav 1: Manglende/mangelfulde optegnelser/elektronisk indberetning vedr. veterinære lægemidler/behandlinger som er: - 2 år eller ældre, eller - yngre end 2 år og hvor helheden er tilfredsstillende. Delkrav 2-4: Optegnelser/Dokumenter er lettere mangelfulde, men helheden er tilfredsstillende.	Delkrav 1: Med SRA med tilvalgsmodul* Lettere mangelfulde optegnelser/elektronisk indberetning, og under 2 år gamle Uden SRA eller SRA med basismodul* Lettere eller meget mangelfulde optegnelser/elektronisk indberetning, og helheden ikke tilfredsstillende. Delkrav 2-4: Optegnelser/dokumenter er lettere mangelfulde, men helheden er ikke tilfredsstillende	Delkrav 1: Med SRA med tilvalgsmodul* Meget mangelfulde optegnelser/elektronisk indberetning, og under 2 år gamle. Uden SRA eller SRA med basismodul* Helt manglende optegnelser/elektronisk indberetning Delkrav 2-4: Optegnelser/dokumenter er mangelfulde eller mangler, men kan sandsynligvis skaffes til veje.	Delkrav 1: Med SRA med tilvalgsmodul* Helt manglende optegnelser/elektronisk indberetning, og under 2 år gamle. Uden SRA eller SRA med basismodul* Højst 3 i karakter. Delkrav 2-4: Optegnelser/dokumenter er mangelfulde eller mangler og kan sandsynligvis ikke skaffes til veje.
Omfang	Delkrav 1: Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for omfang Delkrav 2-4: Enkelte dokumenter fra hele opbevaringsperioden eller alle de ældste dokumenter mangler.	Delkrav 1: Hvis der for alvor gives karakteren 2, gives også karakteren 2 for omfang Delkrav 2-4: Enkelte væsentlige dokumenter/anvisninger/ optegnelser mangler.	Delkrav 1: Hvis der for alvor gives karakteren 3, gives også karakteren 3 for omfang Delkrav 2-4: Enkelt type dokument/optegnelse mangler.	Delkrav 1: Hvis der for alvor gives karakteren 4, gives også karakteren 4 for omfang Delkrav 2-4: Flere eller alle typer dokumenter/optegnelser mangler.

Varighed	<p>Delkrav 1: Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for varighed</p> <p>Delkrav 2-4: Dokumenter er kasseret i forhold til den tidligste del af opbevaringsperioden, dog er højst de tidligste 10 % af opbevaringsperioden (dvs. de ældste dokumenter) kasseret).</p>	<p>Delkrav 1: Hvis der for alvor gives karakteren 2, gives også karakteren 2 for varighed</p> <p>Delkrav 2-4: Manglende optegnelser/dokumenter er nyere end 1 måned, dog er manglende optegnelser/dokumenter vedr. veterinære lægemidler ældre end 1 år og nyere end 3 år, eller varigheden kan ikke fastslås.</p>	<p>Delkrav 1: Hvis der for alvor gives karakteren 3, gives også karakteren 3 for varighed</p> <p>Delkrav 2-4: Forholdet har stået på i højst ½ år.</p>	<p>Delkrav 1 og 2: Hvis der for alvor gives karakteren 4, gives også karakteren 4 for varighed</p> <p>Delkrav 2-4: Forholdet har været over ½ år eller er tilsyneladende af permanent karakter.</p>
----------	---	--	--	---

*SRA = SundhedsRådgivningsAftale.

Krav 2.25 Sundhedskrav for produktion af mælk og colostrum¹¹⁰

<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgevingen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarerikkerhed, art 14 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, del 1, nr. 1, b og c samt nr. 5, jf. art. 3, stk. 1.</p>	<p>Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarerlovgevingen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevarerikkerhed, art. 14 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, del 1, nr. 1, b og c samt nr. 5, jf. art. 3, stk. 1</p>	<p>Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarerstyrelsen¹¹¹</p>
--	---	---

1. Rå mælk og colostrum skal komme fra dyr, der har en god almen sundhedstilstand, ikke udviser nogen tegn på sygdom, som kan kontaminere mælk og colostrum, og navnlig ikke lider af sygdomme i kønsorganerne med flåd, enteritis med diarré og feber eller synlig yverbetændelse.
2. Rå mælk og colostrum skal komme fra dyr, der ikke har sår på yveret, som kan skade mælk og colostrum.

¹¹⁰ For mere information, se "Vejledning nr. 9048 af 23. december 2005 om mælkekontrol".

¹¹¹ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

3. Mælk og colostrum fra dyr i behandling og dyr med synlige tegn på sygdomme, der påvirker mælkens og colostrummets sensoriske og sundhedsmæssige kvalitet, bl.a. yverbetændelse, må ikke markedsføres.
4. Dyr, som er smittet eller mistænkes for at være smittet med en af nedennævnte sygdomme, skal isoleres effektivt for at undgå, at de får uønskede virkninger på andre dyrs mælk og colostrum:
  - a. Infektiose sygdomme, som kan overføres til mennesker gennem mælk og colostrum,
  - b. Sygdomme, som kan kontaminere mælk og colostrum og navnlig sygdomme i kønsorganerne med flåd, enteritis med diarré og feber eller synlig yverbetændelse,
  - c. Sår på yveret, som kan skade mælk og colostrum.
5. I besætninger, hvor en fysisk adskillelse mellem raske dyr og dyr med for eksempel yverbetændelse ikke er mulig, skal bedriften have procedurer, der giver sikkerhed for, at mælk og colostrum fra syge dyr og dyr i behandling tilbageholdes fx ved et effektivt mærkningssystem af dyrene.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.2.

Bemærkninger

I forbindelse med vurderingen af karakteren for alvor (i relation til karakteren 2) bemærkes det, at adskillelse kan ske gennem et effektivt mærkningssystem af dyrene, der sikrer mod negative virkninger overfor raske dyr og mælk herfra.

Krav 2.25

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Ikke tilfredsstillende adskillelse af syge og raske dyr	Ikke tilfredsstillende adskillelse af syge og raske dyr	Sår på yver, der kan skade mælken, let feber, ingen adskillelse af syge og raske dyr	Yverbetændelse, sygdom med flåd eller diarré, synlig skadet mælk, ingen adskillelse af syges og raskes dyrs mælk
Omfang	Et enkelt dyr	Højst 1 % af dyrene dog mere end 1 dyr	Mere end 1 % af dyrene og under 5 % af dyrene	Mere end 5 % af dyrene
Varighed	Højst 1 dag, da dyrene skal tilses hver dag	Mere end én dag og højst en uge eller varighed kan ikke fastslås	Mere end én uge og højst en måned	Forhold har stået på i mere end en måned

---

Krav 2.26 Brucellose og tuberkulose i mælkeleverende besætninger¹¹²

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap I, I, nr. 2 a i-iii, nr. 2 b i-ii, nr. 2 c, nr. 3 a, b, c, nr. 4 og 5, jf. art. 3, stk. 1.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, I, nr. 2 a i-iii, nr. 2 b i-ii, nr. 2 c, nr. 3 a, b og c, nr. 4 og 5, jf. art. 3, stk. 1	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevestyrelsen
--	---	--

1. Med hensyn til brucellose skal rå mælk og colostrum komme fra køer eller bøfler, der tilhører en besætning, som er fri for eller officielt fri for brucellose¹¹³.
2. Med hensyn til brucellose skal rå mælk og colostrum komme fra får eller geder, der tilhører en bedrift, som er fri for eller officielt fri for brucellose (se noten i delkrav 1).
3. Med hensyn til brucellose skal rå mælk og colostrum komme fra hundyr af andre arter, der, hvis de er modtagelige for brucellose, tilhører besætninger, som regelmæssigt kontrolleres for denne sygdom efter en kontrolplan, der er godkendt af den kompetente myndighed.
4. Med hensyn til tuberkulose skal rå mælk og colostrum komme fra køer eller bøfler, der tilhører en besætning, som er officielt fri for tuberkulose (se noten i delkrav 1).
5. Med hensyn til tuberkulose skal rå mælk og colostrum komme fra hundyr af andre arter, der, hvis de er modtagelige for tuberkulose, tilhører besætninger, som regelmæssigt kontrolleres for denne sygdom efter en kontrolplan, der er godkendt af den kompetente myndighed.
6. Hvis der holdes geder sammen med køer, skal gederne undersøges og testes for tuberkulose.
7. Rå mælk fra dyr, der ikke opfylder kravene i punkterne 1-6, kan dog anvendes med Fødevestyrelsens tilladelse: Når der er tale om køer eller bøfler, som ikke har reageret positivt på en tuberkulin- eller brucelloseprøve eller har nogen symptomer på disse sygdomme, efter at mælken er varmebehandlet, så den giver en negativ alkalisk fosfataseprøve.
8. Rå mælk fra dyr, der ikke opfylder kravene i punkterne 1-6, kan dog anvendes med Fødevestyrelsens tilladelse: Når der er tale om får eller geder, som ikke har reageret positivt på en brucelloseprøve eller er blevet vaccineret mod brucellose i forbindelse med et godkendt udryddelsesprogram, og som ikke udviser nogen symptomer på denne sygdom, enten:
  - a. Til fremstilling af ost med modningstid på mindst to måneder,
  - b. Efter at mælken er blevet varmebehandlet, så den giver et negativt resultat på en alkalisk fosfataseprøve.
9. Rå mælk fra dyr, der ikke opfylder kravene i punkterne 1-6, kan dog anvendes med Fødevestyrelsens tilladelse: Når der er tale om hundyr af andre arter, som ikke har

---

¹¹² Kravet kontrolleres administrativt.

¹¹³ I henhold til direktiv 64/432/EØF.

reageret positivt på en tuberkulin- eller brucelloseprøve, og som ikke har symptomer på disse sygdomme, men som tilhører en besætning, hvor der er konstateret tuberkulose eller brucellose efter den kontrol, der er omhandlet i punkt 3 eller punkt 5, hvis mælken behandles, så den er sikker.

10. Rå mælk og colostrum fra dyr, som ikke opfylder kravene i krav 2.14, punkt 1, 2 og 4 og krav 2.25, samt ovenstående punkter 1-9, især dyr, der enkeltvis har reageret positivt på en profylaktisk prøve for tuberkulose eller brucellose¹¹⁴ – må ikke bruges til konsum.

11. Dyr, som er smittet eller mistænkes for at være smittet med brucellose eller tuberkulose, skal isoleres effektivt for at undgå, at de får uønskede virkninger på andre dyrs mælk og colostrum.¹¹⁵

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.2.

Krav 2.26

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Besætning officielt fri for brucellose/tuberkulose og rå mælk fra dyr, der ikke opfylder kravene i punkterne 1-6, anvendes uden Fødevarerstyrelsens tilladelse.	<ul style="list-style-type: none"> Besætning smittet med brucellose/tuberkulose, og mælken anvendes uden fødevareregionens tilladelse men behandles, så den er sikker. Smittede eller mistænkt smittede dyr utilstrækkeligt isolerede fra raske dyr 	<ul style="list-style-type: none"> Dyr i besætning har reageret positivt på profylaktisk prøve for Brucellose/Tuberkulose og mælk anvendes uden varmebehandling. Smittede eller mistænkt smittede dyr ikke isolerede fra raske dyr
Omfang		Gives hvis overtrædelsen kun har omfattet én besætning	Gives hvis overtrædelsen omfatter to besætninger	Gives hvis overtrædelsen omfatter flere end to besætninger
Varighed		Højst en uge eller varighed kan ikke fastslås	Højst en måned	Forhold har stået på i mere end en måned

¹¹⁴ Som omhandlet i direktiv 64/432/EØF og direktiv 91/68/EØF.

¹¹⁵ Se nærmere om, hvornår et dyr skal anses for at være smittet eller mistænkt for at være smittet med brucellose eller tuberkulose i bekendtgørelse nr. 1417 af 11. december 2007 om kvægtuberkulose hos dyr, der er modtagelige for smitte med Mycobacterium Bovis, bekendtgørelse nr. 305 af 3. maj 2000 om brucellose (smitsom kalvekastning) hos kvæg og bekendtgørelse nr. 739 af 21. august 2001 om brucellose hos får og geder.

Krav 2.27 Lokaler og udstyr til mælkeproduktion¹¹⁶

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, del II A, nr. 1, 2, 3 og 4, jf. art. 3, stk. 1.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, del II A, nr. 1, 2, 3 og 4, jf. art. 3, stk. 1	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹¹⁷
---	--	--

1. Malkeanlæg og lokaler, hvor der opbevares, håndteres eller køles mælk og colostrum, skal være placeret og indrettet på en sådan måde, at risikoen for kontaminering af mælk og colostrum begrænses. Der skal være:
  - a. Passende adskillelse fra mulige forureningskilder såsom mødding, toiletter, stald m.v.
  - b. Mulighed for hygiejnisk malkning.
  - c. Mulighed for effektiv rengøring.
  - d. Tilstrækkelig ventilation.
2. Der skal være et lokale til håndtering, køling og opbevaring af mælk og colostrum (herefter mælkeopbevaringsrum). Mælkeopbevaringsrummet skal være beskyttet mod skadedyr, have en passende adskillelse fra de rum, hvor dyrene er opstaldet, og være forsynet med et passende køle- eller frostanlæg. Ved passende adskillelse forstås adskillelse med faste vægge og lofter samt tætsluttende døre.
3. Overflader af udstyr, som kommer i kontakt med mælk og colostrum (redskaber, beholdere, tanke mv. til malkning, indsamling eller transport af mælken/colostrummet) skal være lette at rengøre og om nødvendigt desinficere og skal holdes i god stand. Det kræver anvendelse af glatte, afvaskelige og ikke-toksiske materialer.
4. Efter brugen skal sådanne overflader rengøres og om nødvendigt desinficeres. Efter hver transport eller række af transporter, hvis der kun forløber meget kort tid mellem tømningen og den næste påfyldning, men under alle omstændigheder mindst én gang om dagen, skal beholdere og tanke, der er blevet anvendt til transport af mælk, og colostrum rengøres og desinficeres på en passende måde, inden de anvendes på ny.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.2.

---

¹¹⁶For mere information, se "Vejledning nr. 9048 af 23. december 2005 om mælkekontrol".

¹¹⁷NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Krav 2.27

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Lokaler utilstrækkeligt ventileret og/eller med lettere svigt i rengøringen	<ul style="list-style-type: none"> • Overflader defekte eller på anden måde ikke rengøringsvenlige • Utilstrækkelig adskillelse fra stald og andre forureningskilder • Mangelfuld skadedyrsbekæmpelse 	<ul style="list-style-type: none"> • Manglende rengøring af malkeanlæg og andet udstyr, der kommer i berøring med mælken • Manglende kølemulighed
Omfang		Enkelte områder, mindre skader	Tydelige skader, risiko for men ikke tydelige tegn på forurening	<ul style="list-style-type: none"> • Udbredte skader i lokaler og på udstyr • Synlige tegn på forurening • Synlige tegn på skadedyr
Varighed		Højst en måned eller varighed kan ikke fastslås	Højst ½ år	Forholdet har været over ½ år eller er tilsyneladende af permanent karakter

Krav 2.28 Hygiejne under malkning og indsamling¹¹⁸

Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, del II, afsnit B, nr. 1 a og d, nr. 2 og nr. 4, jf. art. 3, stk. 1	Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit IX, kap. I, del II, afsnit B, nr. 1 a og d, nr. 2 og nr. 4, jf. art. 3, stk. 1	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹¹⁹
---	---	--

1. Malkningen skal foregå på en hygiejnisk måde, idet navnlig følgende sikres:
  - a. Inden malkningen påbegyndes skal patter, yver og de tilgrænsende dele være rene. Ved anvendelse af våd aftørring med bomuldsklude skal kluden desinficeres mellem aftørring af hvert enkelt dyr.
  - b. Dyr, der er i medicinsk behandling, så der er sandsynlighed for, at medicinrester overføres til mælk og colostrum, identificeres, og mælk og colostrum taget fra sådanne dyr før udløbet af den foreskrevne tilbageholdelsesperiode, må ikke anvendes til konsum.

¹¹⁸ For mere information, se ”Vejledning nr. 9048 af 23. december 2005 om mælkekontrol”.

¹¹⁹ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

2. Umiddelbart efter malkningen skal mælk og colostrum anbringes på et rent sted, der er indrettet og udstyret, så kontaminering undgås. Ved et rent sted forstås fx en mælketank eller lignende beholder, som er placeret i et dertil indrettet lokale til håndtering, køling og opbevaring af mælk og colostrum (et mælkeopbevaringsrum jf. afsnittet om krav til lokaler og udstyr ovenfor), eller som er placeret udendørs. Placering af mælketank og samtlige betjeninger, herunder mandehul, udluftningsventil og haner m.v., skal sikre mælk og colostrum mod forurening, temperatursvingninger eller andre kvalitetsforringelser.
3. Mælken skal øjeblikkelig nedkøles til højst 8 °C, hvis den afhentes dagligt, eller til højst 6° C, hvis der ikke finder daglig afhentning sted.
4. Colostrummet skal opbevares separat og øjeblikkeligt nedkøles til 8° C, hvis den afhentes dagligt, eller til højst 6 C, hvis der ikke finde daglig afhentning sted, eller nedfryses.
5. Landbrugere behøver ikke at opfylde ovenstående temperaturkrav, hvis mælken opfylder kriterierne for celle- og kintal i rå mælk og hvis:
  - a. Mælken forarbejdes senest to timer efter malkningen, eller
  - b. En højere temperatur er nødvendig af teknologiske årsager i forbindelse med fremstilling af bestemte mejeriprodukter, og den kompetente myndighed giver tilladelse hertil.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.2.

Krav 2.28

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor		Utilfredsstillende rengøring af yvere og/eller desinfektion af klude	Ingen rengøring af yvere eller desinfektion af klude Mælken køles utilstrækkeligt Utilfredsstillende placering af mælketank	Behandlede dyrs mælk tilbageholdes ikke Mælketank har utilstrækkelig kapacitet og/eller muliggør forurening Mælken køles ikke
Omfang		Vedrører enkelte dyr eller klude	Vedrører flere dyr Nedkølingsfejl få grader	Udtrykker generel dårlig produktionsstandard
Varighed		Indenfor seneste måned eller varighed kan ikke fastslås	Har stået på i højst ½ år	Forholdet har varet over ½ år eller er tilsyneladende af permanent karakter

Krav 2.29 Æg til konsum

Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit X, kap. I, nr. 1, jf. art. 3, stk. 1	Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 853/2004 af 29. april 2004 om særlige hygiejnebestemmelser for animalske fødevarer, bilag III, afsnit X, kap. I, nr. 1, jf. art. 3, stk. 1	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹²⁰
---	---	--

1. Æg skal fra primærproducentens virksomhed, og indtil næste omsætningsled, holdes rene, tørre og fri for fremmed lugt og beskyttes effektivt mod stød og direkte sollys.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.2.

Krav 2.29

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Æg rene og tørre men, men opbevaringsforhold ikke tilfredsstillende	Æg tilsmudsede men hele, opbevaringsforhold ikke tilfredsstillende	Tilsmudsede æg, flere med revnet skal
Omfang		Få bakker	Mængde svarende til højst en dagsproduktion	Mængde svarende til mere end en dagsproduktion
Varighed		Forholdet opstået for højst 14 dage siden eller varighed kan ikke fastslås	Forholdet opstået for højst en måned siden	Forholdet tilsyneladende af permanent karakter

Krav 2.30 Anvendelse af biocider og journal over biocider¹²¹

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 5 h og III, nr. 9 a, jf. art. 4, stk.,1 samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 2 a, jf. art. 5, stk. 1.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 5 h og III, nr. 9 a, jf. art. 4, stk. 1 samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 2 a, jf. art. 5, stk. 1	Udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen Kontrol: NaturErhvervstyrelsen
---	--	--

¹²⁰ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol..

¹²¹ Biocider er midler til bekæmpelse af skadedyr andre steder end på planter. Det drejer sig om rottegift, musegift, insektgift mod fluer og hvepse i stalden, midler mod utøj på dyr, samt desinfektionsmidler. Midler til bekæmpelse af muldvarper er ikke biocider.

1. Landbrugeren, der høster eller producerer vegetabiliske fødevarer¹²², skal anvende biocider korrekt efter kravene i den relevante lovgivning. Krav til anvendelsen fremgår af vejledningen til produktet.
2. Landbrugeren skal føre journal over enhver anvendelse af biocider. Journaler kan føres på papir eller i elektronisk form eller kan være en dækkende samling af dokumentation, fx behandlingsplaner, fakturaer eller lignende.

Bedømmelse - delkrav 1 om anvendelse:

Kravet er kun relevant, hvis landbruger høster eller producerer vegetabiliske fødevarer.

Alvor: Alvoren bedømmes ud fra om landbruger har anvendt et biocid ukorrekt.

Omfang: Vurderes ud fra hvornår biocidet er anvendt i forhold til høsttidspunktet af den vegetabiliske fødevarer.

Varighed: Vurderes ud fra hvor ofte biocidet er anvendt.

Krav 2.30, delkrav 1 om anvendelse

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor			Landbrugeren har anvendt et biocid ukorrekt.	
Omfang	Biocidet er anvendt mindst 3 måneder før høst	Biocidet er anvendt mindre end 3 måned, men max 1 måned før høst	Biocidet er anvendt mindre end 1 måned før høst	Biocidet er anvendt i forbindelse med vegetabiliske fødevarer efter deres høst
Varighed	Biocidet er anvendt én gang	Biocidet er anvendt to gange	Biocidet er anvendt 3 gange	Biocidet er anvendt mere end 3 gange

Bedømmelse - delkrav 2 vedr. journal over biocider

Alvor: Alvoren vurderes ud af andelen af enheder (tuber, poser, beholdere, dåser m.m.), som er omfattet af den manglende journalføring.

Omfang: Vurderes ud fra hvor biocidet er anvendt.

Varighed: Vurderes ud fra hvor mange gange biocidet er anvendt.

¹²² Eksempelvis brødhvede, sukkerroer, frugt og grønt.

Krav 2.30, delkrav 2 vedr. journal over biocider

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Journalen er lettere mangelfuld, men helheden er tilfredsstillende	Journalen er lettere mangelfuld, men helheden er ikke tilfredsstillende	Journalen er mangelfuld eller mangler helt, men kan sandsynligvis skaffes til veje	Journalen er mangelfuld og kan sandsynligvis ikke skaffes til veje
Omfang	Biocider er anvendt på/ved udendørsarealer, hvor dyr og foder /fødevarer ikke forekommer	Biocider er anvendt i bygninger, hvor dyr og foder/fødevarer ikke forekommer	Biocider er anvendt i bygninger, hvor dyr normalt færdes og foder /fødevarer opbevares, men ikke har været i perioden	Biocider er anvendt i bygninger, hvor dyr færdes og foder /fødevarer opbevares.
Varighed	Biocidet er anvendt under 1 uge	Biocidet er anvendt i mindst 1 uge, men under 1 måned	Biocidet er anvendt i mindst 1 måned, men under 6 måned	Biocidet er anvendt i mindst 6 måneder

Krav 2.31 Sporbarhed og køb af foder

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarehygiejne, bilag I, del A, III, nr. 8 a, jf. art. 4, stk. 1, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, art. 18 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 2 e. jf. art 5, stk. 1 og art. 5, stk. 6.	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarehygiejne, bilag I, del A, III, nr. 8 a, jf. art. 4, stk. 1, Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 178/2002 af 28. januar 2002 om generelle principper og krav i fødevarelovgivningen, om oprettelse af Den Europæiske Fødevaresikkerhedsautoritet og om procedurer vedrørende fødevaresikkerhed, art. 18 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, II, nr. 2 e. jf. art 5, stk. 1 og art. 5, stk. 6.	Udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen Kontrol: NaturErhvervstyrelsen
--	--	--

1. Den som opdrætter dyr eller producerer primærprodukter af animalsk oprindelse skal føre journaler over type og oprindelse af foderet til dyrene. Ved indkøb skal følgende oplysninger¹²³ opbevares: Type af foder, leverandør, leveringsdato og mængde.

¹²³ Dette vil ofte fremgå af følgesedel/omsætningsdokument suppleret med den tilhørende faktura.

2. Landbrugeren må ikke købe eller anvende foder fra en virksomhed, der ikke er registreret eller godkendt i henhold til Foderhygiejneforordningen.

Bedømmelse - delkrav 1 vedr. sporbarhed

Alvor: Alvor vurderes ud fra hvilken af de fem sporbarhedsoplysninger, som mangler.

Omfang: Vurderes ud fra foderpartiets størrelse.

Varighed: Vurderes ud fra hvor ofte der er købt foder, uden at indkøbet er korrekt registreret af hensyn til sporbarheden. Hver levering af et parti foder tæller for et indkøb.

Krav 2.31, delkrav 1 vedr. sporbarhed

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	Landbrugeren har ikke opbevaret oplysninger om mængde af modtaget foder	Landbrugeren har ikke opbevaret oplysninger om type af foder	Landbrugeren har ikke opbevaret oplysninger om leveringsdato	Landbrugeren har ikke opbevaret oplysninger om leverandør af foderet
Omfang	Partiet er på under 1.000 kg	Partiet er på mindst 1.000 kg, men under 5 tons	Partiet er på mindst 5 tons, men under 15 tons	Partiet er på 15 tons eller der over
Varighed	Foderet er leveret for mindre end 1 uge siden	Foder er levet for mindst 1 uge siden, men under 1 måned	Foder er levet for mindst 1 måned siden, men under 6 måneder	Foderet er leveret for mindst 6 måneder siden

Bedømmelse - delkrav 2 vedr. køb

Hvis landbruger har fået leveret foder fra en producent, som ikke er omfattet af kravet til registrering, så har han ikke overtrådt dette krav. Undtaget kravet om registrering er landbrug som producerer under 5 tons tørstof pr. år, og som kun leverer lokalt i en radius på under 20 km.

Alvor: Alvoren bedømmes ud fra om landbruger har fået leveret foder fra en producent, som ikke registreret eller godkendt, og som burde være det.

Omfang: Vurderes ud fra den samlede størrelse på det/de indkøbte parti(er) foder.

Varighed: Vurderes ud fra hvor mange gange der er leveret foder fra en virksomhed, der hverken er registreret korrekt..

Krav 2.31, delkrav 2 vedr. køb

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor			Landbruger har fået leveret foder fra en producent, som ikke er registreret eller godkendt	
Omfang	Partiet er på under 1.000 kg.	Partiet er på mindst 1.000 kg, men under 5 tons	Partiet er på mindst 5 tons, men under 15 tons	Partiet er på 15 tons eller der over
Varighed	Der er leveret foder en gang	Der er leveret foder to gange	Der er leveret foder tre gange	Der er leveret foder flere end tre gange

Krav 2.32 Journal over analyseresultater og reaktion til myndigheder

Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, III, nr. 9 c, jf. art. 4, stk. 1 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, I, nr. 4 g, jf. art. 5, stk. 1. Bekendtgørelse nr. 775 af 28. juni 2011 om foder og foderstofvirksomheder, § 3	Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne, bilag I, del A, III, nr. 9 c, jf. art. 4, stk. 1 og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofhygiejne, bilag I, del A, I, nr. 4 g, jf. art. 5, stk. 1	Udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen Kontrol: NaturErhvervstyrelsen
--	--	--

1. Landbrugeren skal føre register (journal) over alle relevante analyser fra planter eller andre prøver (fx af mælk eller kød), der er af betydning for menneskers sundhed.
2. Landbrugeren skal reagere ved at kontakte Fødevarestyrelsen, når analyseresultater viser, at der er risiko forbundet med foder.

Bedømmelse - delkrav 1 vedr. analyser

Hvis analyseresultatet er modtaget for mindre end 24 timer siden, og ikke ført i register, er der ikke tale om en overtrædelse af dette krav.

Alvor: Alvoren bedømmes ud fra om landbruger ikke har ført register over analyseresultatet.

Omfang: Omfanget vurderes ud fra hvornår det berørte produkt (planter, mælk, kød m.m.) indgår i fødekæden.

Varighed: Vurderes ud fra hvor lang tid der er siden, at landbruger har modtaget sit analyseresultat.

Krav 2.32, delkrav 1 vedr. analyser

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor			Der er udtaget prøver, og landbrugeren har ikke ført register over analyseresultaterne	
Omfang	Det analyserede produkt indgår i fødekæden om 12 måneder eller mere	Det analyserede produkt indgår i fødekæden om mere end 6, men under 12 måneder	Det analyserede produkt indgår i fødekæden om mere end 1, men under 6 måneder	Det analyserede produkt indgår i fødekæden om 1 måned eller mindre
Varighed	Analyseresultatet er modtaget for mere end 24 timer, men under 3 døgn siden	Analyseresultatet er modtaget for mindst 3 døgn, men mindre en uge siden	Analyseresultatet er modtaget for mindst en uge, men ikke over en måned	Analyseresultatet er modtaget for mindst en måned siden

Bedømmelse - delkrav 2 vedr. at reagere til myndighederne

Hvis analyseresultatet er modtaget for mindre end 24 timer siden, og landbruger ikke har reageret, er der ikke tale om en overtrædelse af dette krav.

Alvor: Alvoren bedømmes ud fra om landbruger ikke har reageret, når analyseresultatet viser, at der er risiko ved foder.

Omfang: Omfanget vurderes ud fra hvornår det berørte produkt (planter, mælk, kød m.m.) indgår i fødekæden.

Varighed: Vurderes ud fra i hvor lang en periode, landbrugeren har undladt at reagere, når der var grund til det.

Krav 2.32, delkrav 2 vedr. at reagere til myndighederne

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor			Landbruger har ikke reageret selv om analyseresultat viser, at der er risiko ved foder	
Omfang	Det analyserede produkt indgår i fødekæden om 12 måneder eller mere	Det analyserede produkt indgår i fødekæden om mere end 6, men under 12 måneder	Det analyserede produkt indgår i fødekæden om mere end 1, men under 6 måneder	Det analyserede produkt indgår i fødekæden om 1 måned eller mindre
Varighed	Analyseresultatet	Analyseresultatet	Analyseresultatet	Analyseresultatet er

	er modtaget for mere end 12 timer, men under 24 timersiden	er modtaget for mindst 24 timer, men mindre 48 timer siden	er modtaget for mindst 48 timer, men under 7 døgn siden	modtaget for mindst 7 døgn siden
--	--	--	---	----------------------------------

Krav 2.33 - Ophævet

Krav 2.34 Journal over anvendelse af genetisk modificeret frø (GMO-frø)

Europaparlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til føderstofhygiejne, bilag I, del A, II – Journaler (planteavl), jf. 2, b.	Europaparlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til føderstofhygiejne, bilag I, del A, II – Journaler (planteavl), jf. 2, b.	Udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen Kontrol: NaturErhvervstyrelsen
---	---	--

1. Der skal føres et register over enhver anvendelse af genetisk modificerede frø.

Bedømmelse

Hvis genetisk modificeret (GM) såsæd er anvendt for mindre end 1 døgn siden, og ikke ført i register, er der ikke tale om en overtrædelse af dette krav.

Alvor: Alvoren bedømmes ud fra om landbruger ikke har ført register over enhver anvendelse af genetisk modificeret (GM) såsæd.

Omfang: Vurderes ud fra andelen af den anvendte genetisk modificeret (GM) såsæd, som ikke er ført i register.

Varighed: Vurderes ud for hvor længe siden det er, at den første uregistrerede anvendelse af genetisk modificeret (GM) såsæd fandt sted.

Krav 2.34

Karakter / Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor			Der anvendes GM såsæd, og der er ikke ført et register	
Omfang	Mindre end 1 % af det anvendte GM såsæd er ikke ført i register	Mindst 1 %, men under 10 % af det anvendte GM såsæd er ikke ført i register	Mindst 10 %, men under 30 % af det anvendte GM såsæd er ikke ført i register	Mindst 30 % af det anvendte GM såsæd er ikke ført i register
Varighed	GM såsæd er anvendt for mere end 1 døgn, men under 3 døgn siden	GM såsæd er anvendt for mindst 3 døgn, men under 1 uge siden	GM såsæd er anvendt for mindst 1 uge, men under 1 måned siden	GM såsæd er anvendt for mindst 1 måned siden

---

5.3 Dyrevelfærd

Dyrevelfærdsområdet omfatter 45 krav, som har til formål at sikre, at alle landbrugsdyr huses, fordres, plejes mv. på en måde, der tilgodeser deres behov og velfærd, og som sikrer, at dyrene ikke lider nød.

Udførelse af besætningskontrol med dyrevelfærd

I løbet af 2010 overtog NaturErhvervstyrelsen (tidligere Plantedirektoratet) Fødevarestyrelsens besætningskontrol med krydsoverensstemmelse for så vidt angår dyrevelfærdskravene 3.1 - 3.45. Fødevarestyrelsen udfører og indberetter dog stadig anden-kontrol for krav 3.1-3.45.

Fødevarestyrelsens/NaturErhvervstyrelsens bedømmelse af krav 3.1-3.45

Kontrollen med dyrevelfærdskravene udføres ved hvert kontrolbesøg i alle besætninger i krydsoverensstemmelsespopulationen, det vil sige, den ene procent af støtteansøgerne der er udtaget til KO-kontrol. Overtrædelse af et krav, konstateret uden for krydsoverensstemmelsespopulationen, indberettes ligeledes til NaturErhvervstyrelsen.

Vær opmærksom på, at krydsoverensstemmelseskravene dækker EU-lovgivningen, men at der for visse af velfærdskravene kan være mere restriktive nationale bestemmelser, hvor overtrædelser ikke afstedkommer krydsoverensstemmelsesindberetning, men hvor der alligevel kan sanktioneres efter dansk lovgivning.

Bedømmelse af overtrædelse

Bedømmelsen af overtrædelse af dyrevelfærdskravene følger principperne i Fødevarestyrelsens "vejledning om opfølgning ved velfærdskontrol", 8. januar 2008. Principperne er kortfattet refereret i det følgende. I det omfang, der er udviklet praksis, som illustrerer de konkrete elementer i bedømmelsen, er der anført eksempler under pågældende krav.

Bedømmelsen skal baseres på hidtidig praksis, hvilket indebærer, at forhold som alene har givet anledning til vejledning af landbrugeren vurderes til heller ikke at ville udgøre en overtrædelse i krydsoverensstemmelsesammenhæng.

Karaktertildeling skal følge bedømmelseskemaerne så vidt muligt for at sikre en ensartet behandling af langbrugere. Bedømmelsen skal dog altid bero på en konkret vurdering, og der kan derfor være forhold, der taler for en afvigelse fra bedømmelseskemaet. I så fald bedes grundlaget for afvigelsen beskrives i kontrolrapporten.

Alvor

Alvoren af overtrædelse af dyreværnslovens følger sondringen mellem: "væsentlig ulempe", "uforsvarlig behandling", "groft uforsvarlig behandling" og "mishandling", jf. §§ 28 og 29 i dyreværnsloven, jf. § 1 i Dyreværnsloven¹²⁴.

Mindre overtrædelser (Bagateller)

For krav, der er baseret på et skøn, fx "at dyrenes skal passes af et *tilstrækkeligt antal* personer.." anvendes karakter 1 i alvor "Meget lille betydning i forhold til formål med kravet" svarende til det niveau, der i kontrollen vurderes at være til væsentlig ulempe for dyrene, og som medfører en indskærpelse uden opfølgning.

For krav der er målbare, som fx belægningsgrad og tilgængeligt areal, anvendes en bagatelgrænse på 2 %, således at overtrædelser indenfor 2 % resulterer i karakteren 1 for alvor.

---

¹²⁴ Lovbekendtgørelse nr. 1343 af 4. december 2007 af Dyreværnsloven.

Der er ikke indført bagateller for de krav, der udgør en direkte risiko for menneskers eller dyrs sundhed, idet dette ikke er muligt i henhold til EU-reglerne.

Bagateller skal alene ses i relation til krydsoverensstemmelseskravene. Der er således ikke bagateller for den danske velfærdskontrol, hvilket i praksis betyder, at den samme overtrædelse kan medføre sanktion i forhold til den danske velfærdskontrol, men ikke i forhold til krydsoverensstemmelse og landbrugsstøtte.

"Væsentlig ulempe af mindre betydelig karakter" er forhold, der ikke er uforsvarlige og som heller ikke er til direkte ulempe for dyrenes velfærd, men hvor der dog er en afvigelse fra bestemmelser af bagatelagtig karakter.

"Væsentlig ulempe" er forhold, der ikke kan betegnes som uforsvarlige, men som er til ulempe for dyrenes velfærd. Fx stilles der i lovgivningen krav om, at udstyr til fodring og vanding skal være udformet og anbragt på en sådan måde, at der er mindst mulig risiko for forurening af foder og vand. I situationer, hvor denne bestemmelse ikke er opfyldt, fx fordi fodertruget er anbragt sådan, at der nemt sker forurening med jord eller gødning, vil der normalt være tale om, at forholdet vurderes som "væsentlig ulempe". Forholdet vurderes til karakteren 2 for alvor.

"Uforsvarlig behandling" af dyr er forhold, hvor der normalt ikke er baggrund for at anmelde forholdet til politiet, hvis det rettes straks. Som eksempel kan nævnes forvoksede klove hos kvæg, hvor en klovbeskæring er nødvendig for at undgå, at klovene bliver så lange, at dyret lider i en grad, hvor forholdet betragtes som "groft uforsvarlig behandling". Forholdet vurderes til karakteren 2, 3 eller 4 for alvor afhængig af vurderingen af omfang.

Visse typer af uforsvarlig behandling betragtes som så alvorlige, at de umiddelbart afstedkommer en politianmeldelse, og i sådanne tilfælde gives karakteren 4 for alvor. Som eksempler kan nævnes opbinding af kalve og opbinding af søer, som således altid skal politianmeldes.

"Grovere uforsvarlig behandling" af dyr og visse typer af uforsvarlig behandling af dyr skal anmeldes til politiet. Et eksempel kan være afhorning af kalve uden, at en dyrlæge forud for afhorningen har foretaget bedøvelse. Groft uforsvarlig behandling vurderes til karakteren 4 for alvor.

"Mishandling" er endnu alvorligere end "grovere uforsvarlig behandling" og skal altid anmeldes til politiet. Det kan fx være tilfælde af vanrøgt, hvor dyr er døde af sult og tørst pga. manglende pasning. Mishandling vurderes til karakteren 4 for alvor.

Omfang

Omfanget af en overtrædelse vurderes dels ud fra hvor mange dyr eller enheder, der er påvirket af overtrædelsen, og i hvilken grad dyrenes velfærd er påvirket.

For de krav der udgør en direkte risiko for menneskers eller dyrs sundhed er der ingen bagateller, og karakteren 2 i omfang gives, når op til ca. 10 % af dyrene eller enhederne er påvirket af overtrædelsen. Karakteren 3 gives når mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyrene eller enhederne er påvirket, og karakteren 4 gives, når der er alvorlige skader på dyrene, og/ eller mere end ca. 50 % af dyrene eller dyregruppen er påvirket af overtrædelsen. Dyregruppen defineres som den gruppe dyr, der holdes i samme staldafsnit. Således skal alle smågrise i én grise-

---

stald, alle søer i løbeafdelingen, alle kalve opstaldet i hytter m.v. betragtes som en dyregruppe.

Ved kontrol på slagterier, samlesteder m.v. gælder:

Omfang vurderes ud fra den aktuelle leverance fra den pågældende landbruger, uanset hvad man mener at vide om landbrugerens besætnings størrelse.

- For krav 3.2 følger omfangskarakteren karakteren for alvor.
- For øvrige krav gives som udgangspunkt karakteren 2, og kun i det omfang det giver mening, følges angivelsen i bedømmelseskemaet for det pågældende krav - fx hvis en meget stor del af en leverance er omfattet af overtrædelsen.

Varighed

Varigheden vurderes ud fra hvor lang tid overtrædelsen vurderes at have stået på. Karakteren 1 gives, når det vurderes, at overtrædelsen kun har stået på i kortere tid (op til ca. 3 dage). Karakteren 2 gives, hvis overtrædelsen vurderes at have været mindre end ca. en måned, karakteren 3 gives, når det vurderes, at overtrædelsen har fundet sted mellem ca. 1 måned og op til ca. 6 måneder, mens karakteren 4 gives i de tilfælde, hvor det vurderes, at overtrædelsen har fundet sted i mere end ca. 6 måneder.

Krav baseret på et skøn

For krav der er baseret på et skøn, fx "at dyrenes skal passes af et *tilstrækkeligt antal* personer.." anvendes karakter 1 i alvor "Meget lille betydning i forhold til formål med kravet " svarende til det niveau, der i kontrollen vurderes at være til væsentlig ulempe for dyrene, og som medfører en indskærpelse uden opfølgning.

Målbare krav

For krav der er målbare, som fx belægningsgrad og tilgængeligt areal, anvendes en bagatelgrænse på 2 %, således at overtrædelser indenfor 2 % resulterer i karakteren 1 for alvor.

Sundhedsmæssige krav

Der er ikke indført bagateller for de krav, der udgør en direkte risiko for menneskers eller dyrs sundhed, idet dette ikke er muligt i henhold til EU-lovgivningen.

Bagateller er alene indført i forhold til krydsoverensstemmelseskravene. Der indføres således ikke bagatelgrænser for den danske velfærdskontrol, hvilket i praksis betyder at den samme overtrædelse kan medføre sanktion i forhold til den danske velfærdskontrol, men ikke i forhold til krydsoverensstemmelse og landbrugsstøtte.

Overbelægning i relation til kriteriet 'Omfang'

Med hensyn til arealkrav og bagatelgrænser, så er 2 % samlet overbelægning dækket af bagatelgrænsen. Der må dog samtidig maksimalt være 10 % overbelægning i den enkelte sti. Hvis der er mere end 10 % overbelægning på stiniveau vurderes dette altid som henholdsvis 2, 3 eller 4 i omfang afhængig af graden af overbelægning, uanset at der for hele dyregruppen kun er tale om 2 % overbelægning.

Eksempel:

I en besætning med plads til 1.000 slagtesvin fordelt på 50 stier med plads til 20 svin i hver sti, er der en overbelægning på 20 grise fordelt på alle stier. Dette svarer til 2 % 's overbelægning, som er omfattet af bagatelgrænsen. Dette forudsætter dog, at der maksimalt er 2 grise for meget i den enkelte sti, svarende til 10 %. Hvis der er mere end 22 grise i en enkelt sti opfører bagatelgrænsen, og omfang vurderes ud fra stien med den højeste belægningsgrad.

Krav 3.1 Alle landbrugsdyr, personale

Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, § 3	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 1, jf. direktivets art. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarerstyrelsen ¹²⁵
---	--	---

1. Dyrene skal passes af et tilstrækkeligt antal personer, der har de relevante faglige færdigheder og kvalifikationer og den relevante faglige viden, således at dyrene kan passes velfærdsmæssigt forsvarligt.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Ved kontrolbesøg konstateres, at personalet ikke er uddannet tilstrækkeligt. Bedriften bærer præg af manglende overblik og forståelse for dyrenes velfærd/pasning, og personalet har ikke modtaget vejledning eller kun mangelfuld vejledning om lovgivningen vedrørende dyreværn. Overtrædelsen vil typisk blive vurderet som væsentlig ulempe eller uforsvarlig behandling med væsentligt behov for opfølgning.

Krav 3.1

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Situationer, hvor der i besætningen er et utilstrækkeligt antal personale, eller hvor personalet ikke er uddannet tilstrækkeligt, men hvor dyrene er velpassede	Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang	Bedriften og dyrene fremstår som velpasset	En mindre del af personalet har ikke de nødvendige kvalifikationer	En større del af personalet har ikke de nødvendige kvalifikationer	Alt personale mangler de nødvendige kvalifikationer
Varighed	Besætningsejeren skal straks bringe forholdet i orden	Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

¹²⁵ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Krav 3.2 Alle landbrugsdyr, tilsyn med dyr og passende behandling af syge dyr

Bekendtgørelse nr. 1343 af 4. december 2007 (med senere ændringer) af dyreværnsloven, § 3, stk. 3, og bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, §§ 4-5	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 2-4, jf. art. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarerstyrelsen ¹²⁶
--	--	---

1. Alle dyr, der holdes i produktionssystemer, hvor deres velfærd kræver, at de hyppigt bliver tilset af mennesker, tilses mindst én gang om dagen. Dyr, der opdrættes eller holdes i andre systemer, tilses så tilpas hyppigt, at de ikke lider nogen overlast.
2. Der skal være passende fast eller mobil belysning af tilstrækkelig styrke til rådighed, så dyrene til enhver tid kan tilses nøje.
3. Alle dyr, der synes at være syge eller tilskadekomne, skal omgående have en passende behandling. Hvis et dyr ikke kommer sig hurtigt af denne behandling, skal en dyrlæge konsulteres hurtigst muligt. Om fornødent skal syge eller tilskadekomne dyr isoleres i et passende rum med tør eller bekvem strøelse, når dette er hensigtsmæssigt.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle dyr i besætningen.

Det er muligt, at anvende karakteren 1 for delkrav 2, men der er ingen bagateller for de øvrige delkrav under krav 3.2, da overtrædelse af disse delkrav udgør en direkte risiko for menneskers og dyrs sundhed.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Ved kontrolbesøg konstateres flere dyr i besætningen med smertevoldende lidelser som lungebetændelse eller klove- og lemmelidelser, og landmanden ikke har tilkaldt dyrlæge eller på anden måde har forsøgt at afhjælpe dyrenes lidelser. Der er tale om groft uforsvarlig behandling, og forholdet anmeldes til politiet.

Ved kontrolbesøg ses dyr i besætningen med åbenlys sygdom eller tilskadekomst, der mangler behandling, og som har behov for isolering. Det vurderes samtidig ikke muligt at etablere et egnet areal til isolering af det/de syge dyr i eksisterende staldafsnit eller bygninger.

Dyregruppen omfatter alle dyr i besætningen, dog relaterer delkrav 3 til enkeltdyrsniveau.

---

¹²⁶ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Krav 3.2

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Delkrav 2: Der er utilstrækkelig belysning til at inspicere dyrene ordentligt. Delkrav 1 og 3: Ingen bagatel	Delkrav 1: Dyrene bliver ikke tilset dagligt Delkrav 2: Belysningen er meget mangelfuld Delkrav 3: Skader og sygdom som vurderes at være væsentlig ulempe er ikke blevet behandlet	Delkrav 1: Dyrene tilses meget uregelmæssigt Delkrav 2: Der mangler fast og mobil lyskilde Delkrav 3: Skader og sygdom som vurderes at være uforsvarlig behandling er ikke blevet behandlet	Delkrav 1: Dyrene tilses sjældent Delkrav 2: Der mangler fast, mobil og naturlig lyskilde Delkrav 3: Skader og sygdom som vurderes at være groft uforsvarlige eller mishandling er ikke blevet behandlet korrekt
Omfang	Delkrav 2: Overtrædelse hvor der i alvor er givet 1 og kun vedrører ca. 2 % af alle dyr i besætningen	Delkrav 1 og 2: Op til ca. 10 % af dyrene er berørt Delkrav 3: Hvor der gives 2 i alvor, gives også 2 i omfang	Delkrav 1 og 2: Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyrene er berørt Delkrav 3: Hvor der gives 3 i alvor, gives også 3 i omfang	Delkrav 1 og 2: Mere end ca. 50 % af dyrene er berørt Delkrav 3: Hvor der gives 4 i alvor, gives også 4 i omfang
Varighed	Delkrav 2: Overtrædelse hvor der i alvor er givet 1 og som har fundet sted i op til 3 dage	Delkrav 1 og 2: Kortere end ca. en måned Delkrav 3: Kortere end ca. 1 uge	Delkrav 1 og 2: Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder Delkrav 3: Mellem 1-2 uger	Delkrav 1 og 2: Længere end ca. 6 måneder Delkrav 3: Længere end 14 dage

Krav 3.3 Alle landbrugsdyr, optegnelser

Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, § 6	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 5-6, jf. art. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹²⁷
---	--	--

1. Enhver, der holder dyr, skal føre optegnelser over al medicinsk behandling og over antallet af døde dyr, som måtte være konstateret i forbindelse med hvert enkelt tilsyn. Hvis disse oplysninger kræves optegnet i anden forbindelse, er en sådan optegnelse også tilstrækkelig til at opfylde kravet.

¹²⁷ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

2. Optegnelser skal opbevares i mindst tre år og stilles til rådighed i forbindelse med en inspektion eller efter anmodning.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Ved ”optegnelsesperioden” forstås en periode på 3 år, regnet tilbage fra kontroldatoen. Hvis der foretages kontrol den 1. maj 2012, er starten på optegnelsesperioden således 1. maj 2009.

Hvis det under kontrolbesøget fx konstateres, at der de sidste 23 måneder har været ført systematiske, fyldestgørende optegnelser, kan forholdet betragtes som en bagatel. Hvis optegnelserne derimod er mindre tilfredsstillende, vil forholdet skulle vurderes til karakteren 2. Et eksempel på mindre tilfredsstillende optegnelser kunne fx være en kort periode på nogle få dage, hvor der på grund af ferie eller travlhed med andet arbejde, har været undladt optegnelser, men hvor der i øvrigt har været ført systematiske og helt fyldestgørende optegnelser.

Optegnelser kan betragtes som en smule eller lettere mangelfulde, hvis der fx er enkelte utilstrækkelige optegnelser, hvor fx dato eller identifikation af dyret ikke fremgår. Mangelfulde eller meget mangelfulde optegnelser kan være manglende optegnelser, meget sporadiske optegnelser, eller så udbredte mangler ved optegnelserne, at størstedelen ikke opfylder kravene og dermed ikke har nogen informationsværdi.

Hvis der mangler optegnelser, men disse kan ”skaffes til veje”, anses forholdet for at være en bagatel, hvis oplysningerne i øvrigt er tilfredsstillende. At optegnelserne ”kan skaffes til veje” betyder ikke, at de skal kunne rekonstrueres, men derimod, at de midlertidigt ligger hos fx revisoren, og at de kan rekvireres derfra.

Bemærkning

OBS: Manglende optegnelser over medicinsk behandling for pelsdyr indberettes kun her under krav 3.3. For øvrige dyrearter indberettes denne overtrædelse kun under krav 2.24.

Manglende optegnelser over døde dyr indberettes under krav 3.3 for alle dyregrupper, men således, at hvis der i besætningsregisteret jf. kravene 2.2 og 2.5 føres daglige optegnelser over døde dyr, kan dette opfylde krav 3.3.

Krav 3.3

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Optegnelser en smule mangelfulde men ført 2 år tilbage eller mindre end 2 år og helheden tilfredsstillende.	Optegnelser lettere mangelfulde, men helheden er mindre tilfredsstillende.	Optegnelser er mangelfulde eller mangler og helheden ikke tilfredsstillende.	Optegnelser er meget mangelfulde eller mangler, kan ikke skaffes til veje.
Omfang	Få optegnelser mangler.	Nogle optegnelser mangler.	Flere optegnelser mangler.	Alle optegnelser mangler.

Varighed	Under 1 år i starten af optegnelsesperioden på 3 år eller længere, men de seneste 1½-2 år er optegnelserne ført tilfredsstillende.	Manglende eller mangelfulde optegnelser op til 1½ år tilbage, og helheden mindre tilfredsstillende.	Manglende eller mangelfulde optegnelser op til 2 år tilbage og helheden ikke tilfredsstillende.	Manglende eller meget mangelfulde optegnelser mere end 2 år tilbage og helheden helt utilfredsstillende. Forholdet er tilsyneladende af permanent karakter.
-----------------	--	---	---	---

Krav 3.4 Alle landbrugsdyr, bevægelsesfrihed

Lovbekendtgørelse nr. 1343 af 4. december 2007 (med senere ændringer) af dyreværnsloven, § 3, stk. 1 og 2	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 7, jf. art. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹²⁸
---	--	--

1. Rum eller arealer, hvor dyr holdes, skal indrettes på en sådan måde, at dyrets behov tilgodeses. Det skal herunder sikres, at dyret har den fornødne bevægelsesfrihed også under optagelse af foder og drikke og ved hvile. Dette finder tilsvarende anvendelse på bindsel, tøjlr og lignende indretninger. Dyr skal endvidere sikres mod vejr og vind i overensstemmelse med deres behov.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle dyr i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Situationer hvor der generelt i besætningen eller enkelte bokse ses så voldsom overbelægning, at dyrene ikke har den fornødne bevægelsesfrihed til, at optage foder eller drikke, samt at det ikke er alle dyr, der kan finde plads til at hvile, må betegnes som uforsvarlig behandling af dyr af en sådan alvor, at forholdet skal anmeldes til politiet. Overbelægning kan også være af en karakter, så det må vurderes som groft uforsvarlig behandling af dyr.

Konstateres generelt nedsat bevægelsesfrihed for dyrene i besætningen på grund af overbelægning i boksene eller på grund af uhensigtsmæssig udformning af bindsler, tøjlr og lignende, uden at det medfører, at ikke alle dyr kan finde hvile eller rejse sig og lægge sig uden stort besvær, er der tale om uforsvarlig behandling med væsentligt behov for opfølgning.

Konstateres nedsat bevægelsesfrihed for dyrene i besætningen på grund af overbelægning i enkelte bokse eller på grund af uhensigtsmæssig udformning af enkelte bindsler, tøjlr og lignende, uden at det medføre, at ikke alle dyr kan finde hvile eller rejse sig og lægge sig uden besvær, er der tale om uforsvarlig behandling med sædvanligt behov for opfølgning.

¹²⁸ NatureErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Krav 3.4

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Dyrene oplever lille indskrænkning af bevægelsesfrihed. Væsentlig ulempe af mindre betydelig karakter.	Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang	Overtrædelse hvor der i alvor er givet 1 og som vedr. max. 2 % af alle dyrene i besætningen	Op til ca. 10 % af dyrene i besætningen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyrene i besætningen	Mere end ca. 50 % af dyrene i besætningen
Varighed	Overtrædelse hvor der i alvor er givet 1 og som har fundet sted i op til 3 dage	Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.5 Alle landbrugsdyr, rum og bygninger til husning af dyr

Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, §§ 7-10	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 8-11, jf. art. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹²⁹
---	---	--

1. De materialer, der anvendes til opførelse af rum, hvor dyr holdes, navnlig til konstruktion af bokse og udstyr som dyrene kan komme i kontakt med, må ikke være skadelige for dyrene og skal kunne rengøres og desinficeres effektivt.
2. Rum og udstyr til fastgørelse af dyrene skal konstrueres og vedligeholdes på en sådan måde, at der ikke er skarpe kanter eller fremspring, der kan påføre dyrene skade.
3. Luftcirkulation, støvindhold, temperatur, relativ luftfugtighed og koncentration af gasser skal holdes på et niveau, som ikke er skadeligt for dyrene.
4. Dyr, der holdes indendørs, må hverken holdes i permanent mørke eller være udsat for kunstigt lys uden passende afbrydelser. Hvis der ikke er tilstrækkeligt naturligt lys til at opfylde dyrenes adfærdsmæssige og fysiologiske behov, skal der være en passende kunstig belysning.

¹²⁹ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle dyr i besætningen.

Det er muligt at anvende karakteren 1 for delkrav 2, men der er ingen bagateller for de øvrige delkrav under krav 3.5, da overtrædelse af disse delkrav udgør en direkte risiko for menneskers og dyrs sundhed.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Hvis det ved kontrolbesøg konstateres, at et eller flere dyr har lidt skade på grund af staldens indretning med spidse eller skarpe kanter, foreligger der som udgangspunkt uforsvarlig behandling af dyr af et sådant omfang, at der foreligger væsentligt behov for opfølgning. Omfanget og arten skader kan dog være så alvorligt, at forholdet må karakteriseres som groft uforsvarlig.

Hvis det ved kontrolbesøget konstateres, at der et enkelt eller få steder vurderes at være risiko for, at et eller flere dyr kan lide skade på grund af staldens indretning med spidse eller skarpe kanter, foreligger der som udgangspunkt uforsvarlig behandling af dyr af et sådant omfang, at der foreligger sædvanligt behov for opfølgning.

Krav 3.5

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Delkrav 2: Få dyr oplever risiko for skader. Ingen dyr har skader. Væsentlig ulempe af mindre betydelig karakter. Delkrav 1, 3 og 4: Ingen bagatel	Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang	Overtrædelse hvor der i alvor er givet 1 og som vedr. max. 2 % af alle dyr i besætningen	Op til ca. 10 % af alle dyr i besætningen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af alle dyr i besætningen	Mere end ca. 50 % af alle dyr i besætningen
Varighed	Overtrædelse hvor der i alvor er givet 1 og som straks rettes	Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.6 Alle landbrugsdyr, der holdes udendørs

Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, § 11	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 12, jf. art. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹³⁰
--	---	--

1. Dyr, der holdes udendørs, skal være bedst muligt beskyttet mod rovdyr og smitterisici.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle dyr i besætningen, der holdes udendørs.

Krav 3.6

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet n	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang		Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed		Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.7 Alle landbrugsdyr, automatiseret eller mekanisk udstyr

Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, §§ 12 og 13	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 13, jf. art. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹³¹
---	---	--

1. Alt automatiseret eller mekanisk udstyr, der er af betydning for dyrenes sundhed og velfærd, skal efterses mindst én gang om dagen. Eventuelle konstaterede fejl skal udbedres straks, og hvis dette ikke lader sig gøre, skal der træffes passende foranstaltninger til at beskytte dyrenes sundhed og velfærd.
2. Hvis dyrenes sundhed og velfærd afhænger af et mekanisk ventilationssystem, skal der være et passende reservesystem, der gør det muligt at sikre en udluftning, der er tilstrækkelig til at bevare dyrenes sundhed og velfærd, hvis systemet svigter. Der skal endvidere være et alarmsystem, som advarer om systemsvigtet. Alarmsystemet skal testes regelmæssigt.

¹³⁰ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

¹³¹ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle dyr i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Det anses for groft uforsvarligt, når automatisk og mekanisk udstyr af betydning for dyrenes sundhed og velfærd ikke efterses dagligt. Det gælder især forhold, hvor dette har medført lidelse hos dyrene som følge af hindret føde- og drikkeoptag, eller situationer hvor ventilationen ikke har virket på meget varme dage.

Hvis der ikke ved kontrolbesøget observeres tegn på, at dyrene har lidt overlast på grund af manglende eftersyn automatisk og mekanisk udstyr, kan forholdet dog vurderes til alene at have udgjort en væsentlig ulempe.

Krav 3.7

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang		Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed		Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.8 Alle landbrugsdyr, vand, foder og andre stoffer samt omsorgsfuld behandling

Lovbekendtgørelse nr. 1343 af 4. december 2007 (med senere ændringer) af dyreværnsloven, § 2, og bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, §§ 14-16	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 14-18, jf. art. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹³²
---	--	--

1. Enhver, der holder dyr, skal sørge for, at de behandles omsorgsfuldt, herunder at de huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.
2. Intet dyr må gives foder eller drikke på en måde, der kan påføre det lidelse eller skade. Foder og drikke må heller ikke indeholde stoffer, der kan forårsage lidelse eller skade.

¹³² NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

3. Udstyr til fodring og vanding skal være udformet, fremstillet og installeret på en sådan måde, at der er mindst mulig risiko for forurening af foder og vand og for skadelige virkninger af en eventuel indbyrdes rivalisering mellem dyrene.
4. Et dyr må ikke indgives andre stoffer end de stoffer, der gives med tilladte terapeutiske eller forebyggende formål eller i tilladt zooteknisk behandlingsøjemed, som defineret i artikel 1, stk. 2, litra c), i direktiv 96/22/EF¹³³, medmindre det er blevet påvist ved videnskabelige studier af dyrs velfærd eller på grundlag af de erfaringer, der er gjort, at det pågældende stof ikke er skadeligt for dyrets sundhed eller velfærd.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle dyr i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Konstateres meget mangelfuld tildeling af foder og vand med flere afmagrede eller generelt magre dyr i besætningen, eller hvis flere dyr viser tegn på dehydrering, er der tale om groft uforsvarlig behandling.

Konstateres flere magre dyr (dog ingen afmagrede dyr), som mangler adgang til foder, der passer til deres alder, vægt, adfærdsmæssige og fysiologiske behov og/eller det vurderes, at dyrenes muligheder for at få dækket deres behov for vand er utilstrækkelig (uden at der ses tegn på dyr med dehydrering), vurderes forholdet som uforsvarlig behandling med væsentligt behov for opfølgning.

Krav 3.8

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang		Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed		Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

¹³³ Rådets direktiv 96/22/EF af 29. april 1996 om forbud mod anvendelse af visse stoffer med hormonal og thyreostatisk virkning og af β -agonister i husdyrbrug (EFT L 125 af 23. 5. 1996, s. 3).

Krav 3.9 Alle landbrugsdyr, avlsmetoder

Bekendtgørelse nr. 707 af 18. juli 2000 om mindstekrav til beskyttelse af landbrugsdyr, §§ 17 og 18	Rådets direktiv 98/58/EF af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål, bilagets pkt. 20-21, jf. art. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarerstyrelsen ¹³⁴
---	--	---

1. Der må ikke anvendes naturlig eller kunstig avl eller avlsmetoder, der påfører eller kan påføre de berørte dyr smerte, skade, lidelse, angst, varigt men eller væsentlig ulempe. Dette gælder dog ikke ved anvendelse af metoder, der kan medføre minimale eller kortvarige lidelser eller sår, eller som kan nødvendiggøre indgreb, som ikke medfører vedvarende skade, hvis disse metoder er tilladt i henhold til anden lovgivning.
2. Der må ikke holdes dyr til landbrugsformål, hvis det ikke ud fra dyrets genotype eller fænotype med rimelighed kan forventes, at det kan ske uden at skade dyrets sundhed eller velfærd.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle dyr i besætningen.

Krav 3.9

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang		Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed		Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

¹³⁴ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Krav 3.10 Alle landbrugsdyr, undtagen svin, operative indgreb

Bekendtgørelse nr. 1343 af 4. december 2007 (med senere ændringer) af dyreværnsloven, § 14, stk.1 og 2, bekendtgørelse nr. 324 af 6. maj 2003 om halekupering og kastration af dyr, som ændret ved bekendtgørelse nr. 823 af 24. august 2005, § 1, stk. 1 og 2, §§ 2-3, § 5, stk. 1, § 6 og §§ 8-9, bekendtgørelse nr. 828 af 7. november 1997 om afhorning af dyr, §§ 1-3, bekendtgørelse nr. 757 af 23. juni 2010 om hold af slagtekyllinger og rugeægsproduktion, § 21, stk. 1-2, og §§ 22-23, bekendtgørelser nr. 533 af 17. juni 2002 (med senere ændringer) om beskyttelse af æglæggende høner, §§ 10-11, og bekendtgørelse nr. 300 af 1. juli 1951 om øremærkning af dyr, §§ 1-2	Rådets direktiv af 20. juli 1998 om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrugsformål (98/58/EF), bilagets pkt. 19, jf. direktivets art. 4.	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹³⁵
---	--	--

1. Operative indgreb, der kan påføre dyret lidelse bortset fra uvæsentlig smerte af forbigående beskaffenhed, må kun foretages af en dyrlæge, medmindre indgrebet er uopsætteligt. Lidelse og smerte skal begrænses i videst muligt omfang.
2. Operative og lignende indgreb, som har til formål at ændre et dyrs udseende, må ikke foretages.

Særlige bestemmelser om halekupering og kastration af dyr:

3. Dyr må kun halekuperes, hvis det konkret er påkrævet af veterinære hensyn. Dyret skal bedøves, inden kuperingen foretages.
4. Lam må - på trods af pkt. 3 - halekuperes ved anvendelse af elastrator, hvis det sker inden for dyrets 2.-7. levedøgn. Den tilbageværende halestump skal kunne dække anus og vulva. Halekuperingen kan foretages af producenten uden forudgående bedøvelse af lammet.
5. Halekupering af dyr skal altid foretages af en dyrlæge, medmindre andet følger af pkt. 4.
6. Dyr må kun kastreres, hvis dyret er bedøvet, inden kastrationen foretages.
7. Kastration af lam og gedekid kan foretages af producenten ved anvendelse af klemning og elastrator i kombination, hvis det sker inden for dyrets første 4 leveuger, og en dyrlæge forinden kastrationen har lagt en lokalbedøvelse på dyret.
8. Kalve kan kastreres ved anvendelse af en burdizzotang, hvis det sker inden for dyrets første 4 leveuger, dyrlægen forinden kastrationen har lagt en lokalbedøvelse på dyret, og dyret gives længerevarende smertebehandling.

¹³⁵ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

9. Foretages kastration efter kalvens første 4 leveuger, skal det ske kirurgisk, og dyret skal gives længerevarende smertebehandling.
10. Kastration af dyr skal altid foretages af en dyrlæge, medmindre andet følger af pkt. 7.

Særlige bestemmelser om afhorning af dyr:

11. Afhorning af dyr må kun foretages af en dyrlæge under anvendelse af bedøvelse.
12. Afhorning af kalve, som er under 3 måneder gamle, kan foretages af producenten, såfremt bedøvelse af den enkelte kalv er foretaget af en dyrlæge umiddelbart forud for afhorningen.
13. Ved afhorning af kalve under 3 måneder skal følgende regler iagttages:
  - a. Der må ved indgrebet kun anvendes el- eller gasopvarmede brændjern. Brændjernene skal kunne opvarmes til mindst 600 grader C og skal kunne holde denne temperatur under hele afhorningsprocessen. El-opvarmede brændjern skal opfylde de sikkerhedskrav, der er fastsat i stærkstrømslovgivningen.
  - b. Hårene omkring hornanlægget afklippes før brændingen, og såfremt hornanlægget er længere end ca. 1 cm, afskæres dette med en kniv umiddelbart før brændingen.
  - c. Dyret skal fastholdes således, at hovedet ikke kan bevæges under brændingen.
  - d. Brændingen skal foretages på et hornanlæg ad gangen og skal gennemføres uden afbrydelser så hurtigt som muligt og være tilendebragt inden for ca. 20 sekunder pr. hornanlæg. Der må ikke brændes flere gange på hvert hornanlæg.
  - e. Mellem brænding af hvert hornanlæg renses brændjernet for slagger ved hjælp af en stålbørste.
  - f. Den, der betjener et elektrisk brændjern, skal være bekendt med bestemmelserne i ellovgivningen om anvendelse og kontrol af elektrisk håndværktøj og kravene til beskyttelse mod indirekte berøring fx ved anvendelse af fejlstrømsafbryder eller lignende.
14. Afhorning af dyr ved anvendelse af ætsende stoffer, gummibånd, elastratorer og lignende er forbudt.

Særlige bestemmelser for hold af slagtekyllinger og rugeægproduktion:

15. Trimning af næb er forbudt. Trimning af næb på en flok kyllinger kan dog foretages i særlige tilfælde inden 10 dage efter udrugning, hvis det er nødvendigt for at imødegå alvorlig fjerpilning eller kannibalisme eller for at hindre skade på høner under parring.
16. Der må maksimalt trimmes 1/3 af kyllingens næb målt fra næseborets yderste del til næbspidsen. Trimning må kun foretages af en person, som har modtaget kyndig vejledning heri.
17. Amputation af tæer, kam og sporer er forbudt. Amputation på en flok hanekyllinger kan dog undtagelsesvist ske inden 72 timer efter udrugning, hvis det i det enkelte tilfælde skønnes nødvendigt af hensyn til dyrenes velfærd. Ved amputation af tæer må kun det yderste led af den bagudrettede tå fjernes.

-
18. Anvendelse af fjerpilningshæmmende midler, der hæftes på høns for at reducere deres synsfelt (»briller«) eller sættes på hønsenes øjeæble for at ændre deres farvesyn (farvede »kontaktlinser«), er forbudt.

Særlige bestemmelser for hold af æglæggende høner:

19. Der må ikke foretages næbtrimning, jf. dog pkt. 20-22.
20. Næbtrimning må foretages på kyllinger, som er under 10 dage gamle og skal anvendes til æglægning.
21. Der må maksimalt trimmes en tredjedel af kyllingens næb målt fra næseborets yderste del til næbspidsen.
22. Næbtrimning må kun foretages af en person, som har modtaget kyndig vejledning heri.
23. Der må ikke anvendes fjerpilningshæmmende midler, der hæftes på høner for at reducere deres synsfelt (»briller«) eller sættes på hønernes øjeæble for at ændre deres farvesyn (farvede »kontaktlinser«).

Særlige bestemmelser for øremærkning af dyr:

24. Ved påsætning af øremærker på dyr skal såvel mærker som tænger til anbringelse af mærkerne være af en sådan konstruktion, at mærkningen kan ske uden unødigt smerte for dyret, og mærkerne må efter anbringelsen ikke trykke eller beskadige dyrenes ører.
25. Øremærker til kvæg, svin og andre større pattedyr skal bestå enten af en plade, som er bøjet således, at mærket omslutter ørets kant og lukkes med et øret gennemborende forbindelsesstykke mellem pladens to dele, eller af to plader, som anbringes på hver sin side af øret og er forbundet med et forbindelsesstykke, der gennemborer øret.
26. Mærket skal være forsynet med passende stop- og lukkeindretning, der er fremstillet på en sådan måde, at forbindelsesstykket samtidig med mærkets påsætning ombøjes (vegnes) eller dækkes således, at det ikke kan forvolde skade.
27. Mærket skal ved påsætningen fastgøres på forsvarlig måde, og dets kanter og hjørner skal være afrundede.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen refererer til alle dyr i besætningen, der er omfattet af det enkelte delkrav.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Afhorning af kalve uden forudgående bedømmelse skal ifølge en udtalelse fra Det Veterinære Sundhedsråd anses som groft uforsvarlig behandling af dyr.

Lægmands afhorning af kalve over 3 mdr. efter, at en dyrlæge har bedøvet kalvene, anses for uforsvarlig behandling med væsentligt behov for opfølgning.

Krav 3.10

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang		Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed		Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.11 Kalve, arealkrav og enkeltbokse

Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1075 af 22. december 1997, § 2 a, § 3, § 4, stk. 1, 2. pkt., og stk. 2, dog undtaget de skærpede, nationale krav i § 3 til areal for kalve på over 200 kg.	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, art. 3	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarerstyrelsen ¹³⁶
---	---	---

1. Kalve over otte uger må ikke holdes i enkeltbokse, medmindre en dyrlæge har attestet, at deres helbred eller adfærd kræver, at de holdes isoleret for at blive behandlet.
2. Når kalvene opstaldes flokvis, skal hver kalv have et frit areal på mindst 1,5 m² for hver kalv med en levende vægt på under 150 kilo, men på mindst 1,7 m² for hver kalv med en levende vægt på over 150 kilo, men på under 220 kilo, og på mindst 1,8 m² for hver kalv med en levende vægt på over 220 kg.
3. En enkeltboks til en kalv skal være mindst lige så bred som den stående kalvs højde over skulderkammen, og den skal være mindst lige så lang som kalvens kropslængde målt fra mulens forkant til den bageste del af Tuber ischii (sædebensknuden) multipliceret med 1,1.
4. Enkeltbokse til kalve må ikke være forsynet med massive vægge, men skal være forsynet med skillevægge med åbninger, der giver kalvene mulighed for, at se og røre andre kalve. Dette gælder dog ikke enkeltbokse, der benyttes til isolering af syge eller tilskadekomne dyr.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen referer til kalve over 8 uger for delkrav 1, til alle kalve for delkrav 2, og til kalve op til 8 uger for delkrav 3 og 4.

¹³⁶ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Omfanget vurderes ud fra det konkrete antal dyr i dyregruppen, der på kontroltidspunktet er opstaldet i strid med reglerne.

Varigheden vurderes ud fra den samlede varighed af den ulovlige opstaldning i besætningen og ikke ud fra varigheden af det enkelte dyrs ulovlige opstaldning.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Hvis kalve over 8 uger konsekvent holdes i enkeltbokse, eksempelvis på grund af, at der ikke er et tilstrækkeligt antal fællesbokse til rådighed i besætningen til opstaldning af kalve over 8 uger, er det som udgangspunkt uforsvarlig behandling med væsentligt behov for opfølgning.

Bemærkninger

Bestemmelserne i delkrav 1-4 finder ikke anvendelse på bedrifter med mindre end seks kalve og på ammekalve, der holdes hos moderen.

Krav 3.11

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Delkrav 1-3: Arealkravet er kun meget begrænset overtrådt, kalve er kun få dage for gamle til at stå i enkeltboks. Væsentlig ulempe af mindre betydelig karakter. Delkrav 4: Ingen bagatel	Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang	Delkrav 1-3: Op til 2 % af den relevante dyregruppe Delkrav 4: Ingen bagatel	Delkrav 1-3: Ca. 2-10 % af den relevante dyregruppe Delkrav 4: Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af den relevante dyregruppe	Mere end ca. 50 % af den relevante dyregruppe
Varighed	Overtrædelse hvor der i alvor er givet 1 og som har fundet sted i op til 3 dage	Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.12 Kalve, materialer der anvendes til stalde

Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 (med senere ændringer) om beskyttelse af kalve, § 6	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 1, jf. art. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarerstyrelsen ¹³⁷
---	--	---

1. De materialer, der anvendes til stalde, navnlig bokse og inventar, som kalvene kan komme i kontakt med, må ikke være skadelige for kalvene og skal kunne rengøres og desinficeres effektivt.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle kalve i besætningen.

Krav 3.12

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang		Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed		Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.13 Kalve, elektriske installationer

Bekendtgørelse nr. 1343 af 4. december 2007 (med senere ændringer) af dyreværnsloven, §§ 1-3	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 2, jf. art. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarerstyrelsen ¹³⁸
--	--	---

1. Indtil der er indført fællesskabsbestemmelser på området, skal de elektriske installationer være anbragt i overensstemmelse med gældende nationale bestemmelser for at undgå, at kalvene får elektriske stød.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle kalve i besætningen.

Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for omfang og varighed.

¹³⁷ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

¹³⁸ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Krav 3.13

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	Installationerne overholder ikke nationale bestemmelser, men udgør ikke en risiko for dyrene. Væsentlig ulempe af mindre betydelig karakter.	Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang	Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for omfang	Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed	Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for varighed	Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.14 Kalve, isolering, opvarmning og ventilation

Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 (med senere ændringer) om beskyttelse af kalve, § 7	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 3, jf. art. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹³⁹
---	--	--

1. Bygningens isolering, opvarmning og ventilation skal sikre, at luftcirkulation, støvindhold, temperatur, relativ luftfugtighed og koncentrationer af luftarter holdes på et niveau, som ikke er skadeligt for kalvene.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle kalve i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Hvis det konstateres, at dyrene generelt lider overlast på grund af mangel på ventilation, der medfører et dårligt staldklima med en høj koncentration af skadelige gasser (fx ammoniak) i luften, som påvirker vejrtrækningen (hoste) og svier i øjnene, er det normalt tale om uforsvarlig behandling med væsentligt behov for opfølgning.

¹³⁹ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Krav 3.14

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang		Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed		Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.15 Kalve, automatiseret eller mekanisk udstyr

Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 (med senere ændringer) om beskyttelse af kalve, § 8	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 4, jf. art. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarerstyrelsen ¹⁴⁰
---	--	---

1. Alt automatiseret eller mekanisk udstyr, der kan indvirke på kalvenes sundhed og velfærd, skal kontrolleres mindst én gang daglig. Hvis der opdages defekter, skal disse straks udbedres, og hvis det ikke lader sig gøre, skal der træffes passende foranstaltninger til at sikre kalvenes sundhed og velfærd, indtil defekten er udbedret.
2. Anvendes der et mekanisk ventilationssystem, skal der forefindes et egnet reservesystem, således at der kan ske tilstrækkelig luftfornyelse til at beskytte kalvenes sundhed og velfærd, hvis systemet svigter. Der skal endvidere være installeret et alarmsystem til at advare den ansvarlige for dyreholdet om svigtet. Alarmsystemet skal afprøves jævnligt.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle kalve i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Se eksempel under krav 3.7.

¹⁴⁰ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Krav 3.15

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang		Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed		Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.16 Kalve, belysning

Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 (med senere ændringer) om beskyttelse af kalve, § 9	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 5, jf. art. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹⁴¹
---	--	--

1. Kalvene må ikke til stadighed holdes i mørke. For at imødekomme kalvenes adfærdsmæssige og fysiologiske behov skal der forefindes en passende naturlig eller kunstig belysning. Den kunstige belysning skal svare til varigheden af den naturlige belysning mellem kl. 9 og kl. 17.
2. Der skal derudover være en passende (fast eller mobil) lyskilde af tilstrækkelig styrke til, at kalvene til enhver tid kan tilses.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle kalve i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Hvis dyr i hele staldafsnit holdes i mørke, er overtrædelsen så alvorlig, at forholdet skal politianmeldes.

¹⁴¹ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Krav 3.16

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang		Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed		Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.17 Kalve, tilsyn, herunder pasning og pleje

Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1075 af 22. december 1997 og bekendtgørelse nr. 769 af 23. juni 2010, § 10, stk. 1, stk. 2, 1. pkt., og stk. 3	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt.6, jf. art. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarerstyrelsen ¹⁴²
---	---	---

1. Opstaldede kalve skal tilses mindst to gange dagligt af den ansvarlige for dyreholdet og kalve, der holdes udendørs, mindst en gang dagligt.
2. Syge eller tilskadekomne kalve skal omgående behandles og skal om nødvendigt kunne isoleres i egnede rum med tør og bekvem strøelse.
3. En dyrlæge skal konsulteres hurtigst muligt, hvis kalven ikke viser tegn på bedring ved den i pkt. 2 nævnte pleje.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle kalve i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Hvis kalve, der holdes udendørs, ikke tilses dagligt, er det normalt tale om uforsvarlig behandling med væsentligt behov for opfølgning.

¹⁴² NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Krav 3.17

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang		Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed		Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.18 Kalve, bevægelsesfrihed

Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1075 af 22. december 1997, § 11	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 7, jf. art. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarerstyrelsen ¹⁴³
--	--	---

1. Staldene skal være indrettet således, at hver kalv kan lægge sig, hvile, rejse sig og foretage hudpleje uden besvær.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle kalve i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Se eksempel under krav 3.4.

Krav 3.18

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Få dyr oplever nedsat bevægelsesfrihed. Væsentlig ulempe af mindre betydelig karakter	Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller

¹⁴³ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

				mishandling
Omfang	Overtrædelse hvor der i alvor er givet 1 og som vedr. max. 2 % af dyrene	Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed	Overtrædelse hvor der i alvor er givet 1 og som har fundet sted i op til 3 dage	Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.19 Kalve, fastbinding

Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1075 af 22. december 1997, § 5	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 8, jf. art. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹⁴⁴
---	--	--

1. Kalve må ikke bindes. Flokvist opstaldede kalve kan dog bindes i perioder på højst en time på det tidspunkt, hvor de fodres med mælk eller mælkeerstatning.
2. Hvis der benyttes bindsler, må disse ikke skade kalvene, og de skal kontrolleres regelmæssigt og om fornødent tilpasses for at sikre, at de sidder bekvemt. Bindslene skal være udformet således, at enhver risiko for, at kalven kan blive kvalt eller komme til skade, undgås, og således, at kalven kan bevæge sig i overensstemmelse med krav 3.18.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle kalve i besætningen, der holdes indelukket såvel i en bygning som i en indhegning¹⁴⁵

Eksempel på bedømmelse af alvor

Hvis der ved velfærdskontrollen konstateres en besætning med opbundne kalve, er det en så alvorlig overtrædelse, at forholdet politianmeldes.

Hvis det konstateres generelt nedsat bevægelsesfrihed for dyrene i besætningen på grund af uhensigtsmæssig udformning af bindsler, tøjler og lignende, vil forholdet som udgangspunkt blive vurderet som uforsvarlig behandling med væsentligt behov for opfølgning.

¹⁴⁴ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

¹⁴⁵ Af definitionen i artikel 1 i Rådets direktiv 2008/119/EF om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, fremgår det, at direktivet omfatter: "...beskyttelse af kalve, der holdes indelukket med henblik på avl og opfødning". Det er i forbindelse med bl.a. FVO-inspektion blevet gjort klart, at det er FVO's opfattelse, at der med ordet "indelukket" ikke alene skal forstås dyr, der holdes indelukket i en bygning, men også dyr, som går ude, men som er indelukket bag hegn.

Krav 3.19

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang		Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed		Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.20 Kalve, rengøring og desinfektion

Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 (med senere ændringer) om beskyttelse af kalve, § 13	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 9, jf. art. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹⁴⁶
--	--	--

1. Stalde, båse, inventar og redskaber til kalve skal rengøres og desinficeres på passende måde for at forebygge udvikling af sygdomsfremkaldende organismer.
2. Ekskrementer, urin og uspist foder eller spildfoder skal fjernes så ofte, som det er muligt, for at forhindre lugt, og for ikke at tiltrække fluer eller rotter og mus.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle kalve i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Hvis det konstateres, at en del af dyrene på grund af manglende rengøring og desinfektion af stalden lider fysisk overlast såsom urinætsninger på lemmer og bug, samt udbredte lårkager, vurderes forholdet som uforsvarlig behandling med væsentligt behov for opfølgning.

Konstateres dårlig staldhygiejne med mangelfuld udmugning i enkeltbokse og fællesbokse til kalve, især i sommerhalvåret, således at kalvene generes af mange fluer (massiv flueplage), vurderes forholdet som væsentlig ulempe.

¹⁴⁶ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Krav 3.20

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	Få steder er ikke rengjort tilstrækkeligt. Væsentlig ulempe af mindre betydelig karakter	Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang	Overtrædelse hvor der er givet 1 i alvor, og som berører op til 2 % af kalvene	Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed	Overtrædelse hvor der i alvor er givet 1 og som har fundet sted i op til 3 dage	Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.21 Kalve, gulve og lejearealer

Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve, som ændret ved bekendtgørelse nr. 769 af 23. juni 2010, § 14, stk. 1, og stk. 2, 1. og 2. pkt.	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 10, jf. art. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹⁴⁷
---	---	--

1. Gulvene må hverken være glatte eller ujævne, så der er risiko for, at kalvene kommer til skade, og de skal være konstrueret således, at kalve, der står eller ligger på dem, ikke kommer til skade eller udsættes for lidelse. De skal være tilpasset kalvenes størrelse og vægt og danne en hård, jævn og stabil overflade.
2. Lejearealet skal være bekvemt, rent, tørt og må ikke kunne skade kalvene. Der skal i passende omfang udlægges strøelse til kalve under to uger.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle kalve i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Se eksempel under krav 3.5.

¹⁴⁷ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Krav 3.21

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	Delkrav 1: Få dyr oplever risiko for skader. Ingen dyr har skader. Væsentlig ulempe af mindre betydelig karakter. Delkrav 2: Få steder uden tilstrækkelig strøelse. Væsentlig ulempe af mindre betydelig karakter.	Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang	Overtrædelse hvor der er givet 1 i alvor og som berører op til 2 % af kalvene.	Op til ca. 10 % af dyregruppen er berørt	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen er berørt	Mere end ca. 50 % af dyregruppen er berørt
Varighed	Overtrædelse hvor der i alvor er givet 1 og som har fundet sted i op til 3 dage.	Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.22 Kalve, foder

Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1075 af 22. december 1997, § 15, stk. 1, og stk. 3-4, dog undtaget de skærpede, nationale krav i § 15, stk. 3, 2. pkt., til fiberholdigt foder	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 11, jf. art. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹⁴⁸
---	---	--

1. Alle kalve skal have adgang til foder, der passer til deres alder, vægt, adfærdsmæssige og fysiologiske behov af hensyn til deres velfærd og sundhed.

¹⁴⁸ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

2. For at sikre kalvenes velfærd, sundhed og vækst, samt for at opfylde deres adfærdsmæssige behov, skal foderet have et tilstrækkeligt indhold af jern til at sikre en gennemsnitlig hæmoglobinkoncentration i blodet på mindst 4,5 mmol/l.
3. Der skal gives en minimumsration af fiberholdigt foderstof hver dag for alle kalve, der er over to uger gamle, idet mængden øges fra 50 g til 250 g om dagen for kalve, der er fra otte til 20 uger gamle.
4. Kalvene må ikke forsynes med mundkurv.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle kalve i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Hvis det konstateres, at foder til kalv ikke overholder kraven til indhold af fiber og jern, vurderes forholdet som uforsvarlig behandling med væsentligt behov for opfølgning.

Krav 3.22

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mis-handling
Omfang		Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed		Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.23 Kalve, fodring

Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve, med som ændret ved bekendtgørelse nr. 1075 af 22. december 1997, § 16	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 12, jf. art. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarerstyrelsen ¹⁴⁹
--	---	---

1. Alle kalve skal fodres mindst to gange daglig. Hvis kalvenes opdrættes flokvis og ikke fodres efter ædelyst eller ved hjælp af automatisk fodringssystem, skal hvert dyr have adgang til foder på samme tid som de andre i flokken.

¹⁴⁹ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle kalve i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Se eksempel under krav 3.8.

Krav 3.23

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang		Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed		Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.24 Kalve, vand

Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1075 af 22. december 1997, § 17, dog ikke de skærpede, nationale krav til vanding	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 13, jf. art. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹⁵⁰
--	---	--

1. Kalve på over to uger skal have adgang til frisk vand i tilstrækkelig mængde eller kunne stille deres væskebehov ved at drikke andre drikke. I meget varmt vejr eller for syge kalve skal der dog være frisk drikkevand til rådighed til enhver tid.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle kalve over 2 uger i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

I situationer hvor kalve over to uger generelt ikke har adgang til vand, hvor der ikke ses tegn på, at vand har været tildelt kalvene, og hvor kalvene drikker villigt, når de tilbydes vand, tages dette som tegn på, at kalvene ikke har adgang til vand. Forholdet vurderes som uforsvarlig behandling med væsentligt behov for opfølgning.

Hvis enkelte kalve over to uger ikke har adgang til vand ved kontrolbesøget, men der ikke ses tegn på dehydrering, vurderes forholdet som uforsvarlig behandling med sædvanlig behov for opfølgning.

Bemærkning

¹⁵⁰ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Vær opmærksom på forskellen mellem dansk og EU-lovgivning: Permanent adgang til vand (DK) i forhold til adgang til vand i tilstrækkelig mængde (EU).

Krav 3.24

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang		Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed		Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.25 Kalve, udstyr til fodring og vand

Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 (med senere ændringer) om beskyttelse af kalve, § 18, stk. 1	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 14, jf. art. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹⁵¹
--	---	--

1. Udstyr til fodring og vanding skal være udformet, fremstillet, placeret og vedligeholdt på en sådan måde, at der er mindst mulig risiko for forurening af kalvenes foder og vand.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle kalve i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Det konstateres, at dyrene ikke er fodret og vandet således, at deres behov er tilgodeset, på grund af svigt i det mekaniske fodrings- eller vandingssystem som følge af, at der ikke er ført dagligt tilsyn med, at det automatiske eller mekaniske udstyr virker efter hensigten.

Hvis dyrene har lidt ringe eller ingen overlast, vurderes forholdet som uforsvarlig behandling med sædvanlig behov for opfølgning.

¹⁵¹ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Krav 3.25

Karakter	1	2	3	4
	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang		Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed		Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.26 Kalve, råmælk til kalve

Bekendtgørelse nr. 999 af 14. december 1993 om beskyttelse af kalve, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1075 af 22. december 1997, § 15, stk. 2	Rådets direktiv 2008/119/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af kalve, bilagets pkt. 15, jf. art. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹⁵²
--	---	--

1. Kalve skal have råmælk snarest muligt efter fødslen og i hvert fald inden for de første seks levetimer.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle kalve i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Hvis kalve tildeles ingen eller kun begrænsede mængder råmælk indenfor de første 6 levetimer, vurderes forholdet normalt som væsentlig ulempe.

Krav 3.26

Karakter	1	2	3	4
	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang		Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dy-	Mere end ca. 50 % af dyregruppen

¹⁵² NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

			regruppen	
Varighed		6-7 timer efter kælving	7-8 timer efter kælving	Over 8 timer efter kælving

Krav 3.27 Svin, arealkrav

Lov nr. 404 af 26. juni 1998 om indendørs hold af drægtige søer og gylte, som ændret ved lov nr. 295 af 30. april 2003, § 6, stk. 1 og 2, og § 7 a, stk. 2, og bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 (med senere ændringer) om beskyttelse af svin, §§ 4 og 5	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, art. 3, nr. 1 og 2	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹⁵³
---	--	--

1. Der skal være frit gulvareal til hver fravænnet gris eller hvert avls- og slagtesvin, der opdrættes i flok, på mindst:
  - a. 0,15 m² til svin med en gennemsnitsvægt på 10 kg eller derunder
  - b. 0,20 m² til svin med en gennemsnitsvægt på mellem 10 kg og 20 kg.
  - c. 0,30 m² til svin med en gennemsnitsvægt på mellem 20 kg og 30 kg.
  - d. 0,40 m² til svin med en gennemsnitsvægt på mellem 30 kg og 50 kg.
  - e. 0,55 m² til svin med en gennemsnitsvægt på mellem 50 kg og 85 kg.
  - f. 0,65 m² til svin med en gennemsnitsvægt på mellem 85 kg og 110 kg.
  - g. 1,00 m² til svin med en gennemsnitsvægt på over 110 kg.
2. Det samlede frie gulvareal, som er til rådighed for hver gylt efter løbning og hver so, når gylte og/eller søer holdes i flok, skal henholdsvis være på mindst 1,64 m² og 2,25 m². Når disse dyr holdes i flokke på færre end seks dyr, bør det frie gulvareal øges med 10 %. Når disse dyr holdes i flokke på 40 eller flere dyr, kan det frie gulvareal nedsættes med 10 %¹⁵⁴.
3. For gylte efter løbning og drægtige søer gælder endvidere følgende om gulvareal: En del af det areal, der kræves efter pkt. 2 og som skal svare til mindst 0,95 m² pr. gylt og mindst 1,3 m² pr. so, skal være et sammenhængende areal med fast gulv, hvoraf højst 15 % består af åbninger til dræning¹⁵⁵.
4. Når der anvendes fuldspaltegulve af beton til svin i flok, må bredden af spalteåbningen ikke være over:
  - a. 11 mm for pattegrise,
  - b. 14 mm for fravænnede grise,
  - c. 18 mm for avls- og slagtesvin, og
  - d. 20 mm for gylte efter løbning og søer¹⁵⁶.
5. Bjælkebredden skal mindst være:
  - a. 50 mm for pattegrise og fravænnede grise, og
  - b. 80 mm for avls- og slagtesvin, gylte efter løbning og søer¹⁵⁷.

¹⁵³ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

¹⁵⁴ I medfør af direktivets art. 3, nr. 9, gælder dette punkt fra den 1. januar 2003 for alle nyopførte og genopførte bedrifter og bedrifter, der tages i brug for første gang efter denne dato. Fra den 1. januar 2013 gælder dette punkt for alle bedrifter.

¹⁵⁵ Se note 151 jf. delkrav 2.

¹⁵⁶ Se note 151 jf. delkrav 2.

¹⁵⁷ Se note 151 jf. delkrav 2.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle svin i besætningen. 2 % samlet overbelægning er dækket af bagatellen. Der må dog samtidig maksimalt være 10 % overbelægning i den enkelte sti. Hvis der er mere end 10 % overbelægning på stiniveau, vurderes dette altid som henholdsvis 2, 3 eller 4 i omfang afhængig af graden af overbelægning, uanset at der for hele dyregruppen kun er tale om 2 % overbelægning.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Hvis der konstateres så høj overbelægning, at det må anses for umuligt for det enkelte dyr at bevæge sig uhindret omkring, samt lægge sig og hvile uhindret, vurderes forholdet som så alvorligt, at det skal politianmeldes.

Er arealkravet for fravænnede svin og slagtesvin ikke er overholdt, fx således at der er høj overbelægning i stier hos indendørs svin, vurderes forholdet som uforsvarlig behandling med væsentligt behov for opfølgning.

Krav 3.27

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	Arealkravet er kun meget begrænset overtrådt. Væsentlig ulempe af mindre betydelig karakter	Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang	2 % samlet overbelægning eller maksimalt 10 % på stiniveau.	Ca. 2-10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed	Overtrædelse, hvor der i alvor er givet 1, og som har fundet sted i op til 3 dage	Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.28 Svin, opbinding

Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 (med senere ændringer) om beskyttelse af svin, § 6	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin art. 3, nr. 3	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹⁵⁸
--	--	--

1. Opbinding af svin er forbudt.

¹⁵⁸ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle svin i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Hvis der i en besætning konstateres bundne søer, og hvis der er sket skader på søerne som følge af bindslerne, skal forholdet betragtes som værende groft uforsvarlig behandling af dyr.

Krav 3.28

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang		Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed		Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.29 Svin, drægtige søer og gylte i flok¹⁵⁹

Lov nr. 404 af 26. juni 1998 om indendørs hold af drægtige søer og gylte, som ændret ved lov nr. 295 af 30. april 2003, § 5, 1. pkt., og § 6, stk. 3	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, art. 3, nr. 4	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹⁶⁰
--	---	--

1. Søer og gylte skal senest 4 uger efter løbning og indtil 7 dage før forventet faring være løsgående i løsdriftssystemer i større eller mindre grupper.
2. Den sti, hvor flokken holdes, skal have sider, hvis længde er over 2,8 m. Når disse dyr holdes i flokke på færre end seks dyr, skal den sti, hvor flokken holdes, have sider, hvis længde er over 2,4 m.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle søer og gylte i besætningen.

¹⁵⁹ I medfør af direktivets art. 3, nr. 9, gælder dette punkt fra den 1. januar 2003 for alle nyopførte og genopførte bedrifter og bedrifter, der tages i brug for første gang efter denne dato. Fra den 1. januar 2013 gælder dette punkt for alle bedrifter. Det fremgår endvidere, at dette pkt. ikke gælder for bedrifter med under ti søer.

¹⁶⁰ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Krav 3.29

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Søer og gylte har på grund af biologisk variation omkring det forventede faringstidspunkt faret 3 eller 4 dage efter, de er indsat i farestalden. Søer og gylte har ud fra den seneste løbning i ugeholdet været fikseret i mere end 4 uger. Væsentlig ulempe af mindre betydelig karakter	Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang	Der er givet 1 i alvor for op til 5 % af søer og gylte i farestalden eller for op til 5 % af søer og gylte i løbeafdelingen.	Op til ca. 10 % af dyregruppen, hvis der er givet andet end 1 i alvor	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed	Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives også karakteren 1 for varighed	Hvis der for alvor gives karakteren 2, gives også karakteren 2 for varighed	Hvis der for alvor gives karakteren 3, gives også karakteren 3 for varighed	Hvis der for alvor gives karakteren 4, gives også karakteren 4 for varighed

Krav 3.30 Svin, beskæftigelsesmateriale til søer og gylte

Lov nr. 404 af 26. juni 1998 om indendørs hold af drægtige søer og gylte, som ændret ved lov nr. 295 af 30. april 2003, § 9, og bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 (med senere ændringer) om beskyttelse af svin, § 20, stk. 2	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, art. 3, nr. 5	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹⁶¹
---	---	--

1. Drægtige søer og gylte skal have permanent adgang til en tilstrækkelig mængde halm eller andet manipulerbart materiale, der kan opfylde deres behov for beskæftigelsesmateriale.¹⁶²
2. For ikke-drægtige søer og gylte finder bestemmelserne om beskæftigelsesmateriale i lov om indendørs hold af drægtige søer og gylte tilsvarende anvendelse.¹⁶³

¹⁶¹ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

¹⁶² I medfør af direktivets art. 3, nr. 9, gælder dette punkt fra den 1. januar 2003 for alle nyopførte og genopførte bedrifter og bedrifter, der tages i brug for første gang efter denne dato. Fra den 1. januar 2013 gælder dette punkt for alle bedrifter.

¹⁶³ Lovbekendtgørelse nr. 1343 af 4. december 2007 af Dyreværnsloven.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle søer og gylte i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Konstateres manglende eller mangelfuldt beskæftigelsesmateriale vurderes forholdet som udgangspunkt i forhold til Justitsministeriets vejledning om beskæftigelses- og rodemateriale. Manglende beskæftigelsesmateriale forekommer, når der ikke er beskæftigelsesmateriale til stede, mens mangelfuldt anvendes, når der er behov for at supplere med beskæftigelsesmateriale (jævnfør Justitsministeriets vejledning om beskæftigelses- og rodemateriale). Manglende beskæftigelsesmateriale vurderes som uforsvarlig behandling, mens mangelfuldt beskæftigelsesmateriale vurderes som væsentlig ulempe.

Bemærkning

Vær opmærksom på, at kravet kun omhandler beskæftigelsesmateriale. De bestemmelser, der er fastsat i EU omhandler kun beskæftigelsesmateriale, idet der ikke er fastsat EU-bestemmelser om rodemateriale.

Krav 3.30

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Ringe adgang til beskæftigelsesmateriale i henhold til vejledning om beskæftigelses- og rodemateriale. Væsentlig ulempe af mindre betydelig karakter	Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang	Overtrædelse hvor der i alvor er givet 1, og hvor op til 2 % af dyregruppen er berørt	Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed	Overtrædelse hvor der i alvor er givet 1, og som har stået på op til 3 dage	Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.31 Svin, fodersystem til søer og gylte i flok

Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 (med senere ændringer) om beskyttelse af svin, § 18, stk. 2	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, art. 3, nr. 6	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹⁶⁴
---	---	--

1. Søer og gylte, der holdes i flokke, skal fodres ved hjælp af et system, der sikrer, at hvert dyr kan få tilstrækkeligt foder, også når der er konkurrenter til foderet til stede.

¹⁶⁴ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle søer og gylte i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Hvis ikke alle søer har adgang til foder på samme tid, skal søerne fodres, så de er beskyttet mod aggression og bortjagninger fra andre søer. Når der er meget konkurrence omkring fodringen, hindrer de dominerende søer de svagere søers adgang til foder. Hvis lavere rangerende søer fremstår magre, vurderes forholdet som uforsvarlig behandling med væsentlig behov for opfølgning.

Krav 3.31

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang		Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed		Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.32 Søer og gylte, foder

Lov nr. 404 af 26. juni 1998 om indendørs hold af drægtige søer og gylte, som ændret ved lov nr. 295 af 30. april 2003, § 9 a, og bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 (med senere ændringer) om beskyttelse af svin, §§ 17 og 21	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, art. 3, nr. 7	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹⁶⁵
--	---	--

1. Søer og gylte skal have adgang til en tilstrækkelig mængde halm, fyldigt foder eller foder med højt fiberindhold, der kan give mæthedsfølelse og opfylde deres behov for at tygge.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen refererer til alle søer og gylte i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Konstateres, at søer og gylte ikke har adgang til en tilstrækkelig mængde halm, fyldigt foder eller foder med højt fiberindhold, der kan give mæthedsfølelse og opfylde deres behov for at tygge, vurderes forholdet som uforsvarlig behandling med sædvanlig behov for opfølgning.

¹⁶⁵ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Krav 3.32

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang		Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed		Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.33 Svin, isolation af svin

<p>Lov nr. 404 af 26. juni 1998 om indendørs hold af drægtige søer og gylte, som ændret ved lov nr. 295 af 30. april 2003, § 5, 2. pkt., og bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1120 af 19. november 2004, § 10, stk. 3, og § 11</p>	<p>Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, art. 3, nr. 8</p>	<p>Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen¹⁶⁶</p>
--	--	--

1. Svin, som skal holdes i flok, og som er særlig aggressive, er blevet angrebet af andre svin eller er syge eller skadede, kan dog opstaldes midlertidigt i individuelle stier¹⁶⁷.
2. I så fald skal de pågældende stier være så store, at dyrene let kan vende sig, hvis dette ikke er i modstrid med specifik veterinærrådgivning.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle svin i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Det vurderes som uforsvarlig behandling, hvis svin som er syge eller er kommet til skade, fx på grund af angreb fra andre grise i stien, ikke er flyttet til en sygesti.

¹⁶⁶ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

¹⁶⁷ I medfør af direktivets art. 3, nr. 9, gælder dette punkt fra den 1. januar 2003 for alle nyopførte og genopførte bedrifter og bedrifter, der tages i brug for første gang efter denne dato. Fra den 1. januar 2013 gælder dette punkt for alle bedrifter.

Krav 3.33

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang		Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed		Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.34 Svin, støjniveau

Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 (med senere ændringer) om beskyttelse af svin, § 7	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilagets kapitel I, pkt. 1, jf. art. 4, stk. 1	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹⁶⁸
--	--	--

1. I den del af bygningen, hvor der holdes svin, skal følgende undgås:
  - a. Vedvarende støjniveauer så høje som 85 decibel.
  - b. Konstant eller pludselig støj.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3.

Krav 3.34

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	Støjniveauet overstiger grænseværdien med op til 2 decibel. Væsentlig ulempe af mindre betydelig karakter	Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang	Overtrædelse, hvor der i alvor er givet 1, og berører 1 staldafsnit	Hvor der er givet andet end 1 i alvor: 1-2 staldafsnit er berørt	3 staldafsnit er berørt.	Mere end 3 staldafsnit er berørt.
Varighed	Overtrædelse, hvor der i	Kortere end ca.	Mellem ca. en	Længere end ca. 6

¹⁶⁸ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

	alvor er givet 1, og som har fundet sted i op til 3 dage	en måned	måned og ca. 6 måneder	måneder
--	--	----------	------------------------	---------

Krav 3.35 Svin, belysning

Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1735 af 22. december 2006, § 8	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilagets kapitel I, pkt. 2, jf. art. 4, stk. 1	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹⁶⁹
--	--	--

1. Svin skal holdes i lys med en lysintensitet på mindst 40 lux i en periode på mindst 8 timer pr. dag.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle svin i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Er der i stalden er en belysning med under 40 lux i mindre end 8 timer om dagen, eller svineholdes i konstant kunstig belysning uden passende afbrydelser (under ca. 6 timer om dagen), vurderes forholdet som uforsvarlig behandling med sædvanlig behov for opfølgning. Lavere lysintensitet er dog tilladt under overdækkede områder til smågrise og slagtesvin samt i pattegrisehuler.

Krav 3.35

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Afvigelse inden for 2 % af lysintensitet og/eller lysperiodens længde. Væsentlig ulempe af mindre betydelig karakter	Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang	Overtrædelse, hvor der i alvor er givet 1, og som vedr. max. 10 % af dyrene	Hvor der er givet andet end 1 i alvor: Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed	Overtrædelse, hvor der i alvor er givet 1, og som har fundet sted i op til 3 dage	Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

¹⁶⁹ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Krav 3.36 Svin, indretning af stalde

Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1735 af 22. december 2006, §§ 12 og 25	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilagets kapitel I, pkt. 3, jf. art. 4, stk. 1	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹⁷⁰
--	--	--

1. Svinestaldene skal være indrettet således, at hvert svin kan lægge sig samt hvile og rejse sig uden besvær.
2. Svin skal have adgang til et fysisk og temperaturmæssigt behageligt lejeareal, der er tilstrækkeligt drænet og rent, og som gør det muligt for alle dyrene at ligge ned samtidigt.
3. Ethvert svin skal kunne se andre svin med undtagelse af svin, der holdes isoleret på grund af sygdom eller tilskadekomst.
4. I ugen før det forventede faretidspunkt og under faring kan drægtige søer og gylte uanset pkt. 3 holdes uden for synsvidde af artsfæller.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen referer i delkrav 1, 2 og 3 til alle svin i besætningen og for delkrav 4 til drægtige søer og gylte.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Se eksempel under krav 3.27.

Krav 3.36

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Delkrav 1: Dyr oplever meget lav grad af nedsat bevægelsesfrihed. Væsentlig ulempe af mindre betydelig karakter Delkrav 2: Enkelte stier med delvist tilsvinet leje Delkrav 3: Dyr kan i begrænset omfang se andre svin Delkrav 4: Søer og gylte har pga. biologisk variation	Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling

¹⁷⁰ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

	omkring det forventede faringstidspunkt været visuelt isoleret mere end 7 dage før faring			
Omfang	Delkrav 1-3: Overtrædelse hvor der i alvor er givet 1 og som berører op til 2 % af dyregruppen. Delkrav 4: Overtrædelse hvor der i alvor er givet 1 og som berører op til 10 % af søer og gylte i farestalden.	Op til 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed	Overtrædelser i op til 3 dage	Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3. 37 Svin, beskæftigelsesmaterialer

<p>Lov nr. 104 af 14. februar 2000 om indendørs hold af smågrise, avls- og slagtesvin, som ændret ved lov nr. 295 af 30. april 2003, § 5, bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 (med senere ændringer) om beskyttelse af svin, § 20, stk. 1, og lov nr. 173 af 19. marts 2001 (med senere ændringer) om udendørs hold af svin, § 13, 2. led</p>	<p>Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilagets kapitel I, pkt. 4, jf. art. 4, stk. 1</p>	<p>Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen¹⁷¹</p>
---	---	--

1. Svin skal have permanent adgang til en tilstrækkelig mængde materiale, som de på rette vis kan undersøge og rode i, såsom halm, hø, træ, savsmuld, svampekompst, tørv eller en blanding heraf, som ikke bringer dyrenes sundhed i fare.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle smågrise, avls- og slagtesvin i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Konstateres manglende eller mangelfuldt beskæftigelsesmateriale vurderes forholdet som udgangspunkt i forhold til Justitsministeriets vejledning om beskæftigelses- og rodemateriale. Manglende beskæftigelsesmateriale forekommer, når der ikke er beskæftigelsesmateriale til stede, mens mangelfuldt anvendes, når der er behov for at supplere med beskæftigelsesmateriale (jævnfør Justitsministeriets vejledning om beskæftigelses- og rodemateriale).

Manglende beskæftigelsesmateriale vurderes som uforsvarlig behandling, mens mangelfuldt beskæftigelsesmateriale vurderes som væsentlig ulempe.

¹⁷¹ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Bemærkninger

Vær opmærksom på, at kravet kun omhandler beskæftigelsesmateriale.

De bestemmelser, der er fastsat i EU omhandler kun beskæftigelsesmateriale, idet der ikke er fastsat EU-bestemmelser om rodemateriale.

Krav 3.37

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	Ringe adgang til beskæftigelsesmateriale i henhold til vejledning om beskæftigelses- og rodemateriale. Væsentlig ulempe af mindre betydelig karakter	Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang	Overtrædelse, hvor der i alvor er givet 1, og hvor op til 2 % af dyregruppen er berørt	Hvor der er givet andet end 1 i alvor: Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed	Overtrædelse, hvor der i alvor er givet 1, og som har stået på i op til 3 dage	Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.38 Svin, gulvflader

Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 (med senere ændringer) om beskyttelse af svin, § 16, stk. 1	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilagets kapitel 1, pkt. 5, jf. art. 4, stk. 1	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹⁷²
---	--	--

1. Gulvene må hverken være glatte eller ujævne, så der er risiko for, at svinene kommer til skade, og de skal være udformet, konstrueret og vedligeholdt således, at svin, der står eller ligger på dem, ikke kommer til skade eller udsættes for lidelse. De skal være tilpasset svinenes størrelse og vægt og danne en hård, jævn og stabil overflade.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle svin i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Hvis det observeres mange pattegrise med forknæsår som følge af ujævnt og slidt gulv i Farestalden, vurderes forholdet som uforsvarlig behandling med væsentligt behov for opfølgning. Et ujævnt gulv er generelt kendetegnet ved uhensigtsmæssige niveauforskelle, sprækker og ujævnheder, der vurderes at påføre skader på grisene, typisk ved at klove eller biklove hænger fast i gulvet. Et glat gulv vurderes ud fra grisenes mulighed for at stå fast på gulvet og undgå udskridninger og fald.

¹⁷² NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Er kravet til fast eller drænet gulv ikke overholdt, men der observeres ikke skader som følge af dette, vurderes forholdet som uforsvarlig behandling med sædvanlig behov for opfølgning.

Krav 3.38

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Få dyr oplever risiko for skader. Ingen dyr har skader. Væsentlig ulempe af mindre betydelig karakter.	Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang	Overtrædelse hvor der er givet 1 i alvor og som berører op til højst 2 % af alle besættningens dyr.	Ca. 2-10 % af dyregruppen er berørt	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen er berørt.	Mere end ca. 50 % af dyregruppen er berørt.
Varighed	Overtrædelse hvor der i alvor er givet log som har fundet sted i op til 3 dage.	Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.39 Svin, fodring

Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 (med senere ændringer) om beskyttelse af svin, § 18, stk. 1	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilagets kapitel I, pkt. 6, jf. art. 4, stk. 1	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarerstyrelsen ¹⁷³
---	--	---

1. Alle svin skal fodres mindst én gang daglig. Hvis svinene opdrættes flokvis og ikke fodres efter ædelyst eller ved hjælp af automatisk fodringssystem, der fodrer dyrene individuelt, skal hvert dyr have adgang til foder på samme tid som de andre i flokken.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle svin i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Det konstateres, at dyrene ikke har været fodret over et stykke tid og fremstå som sygeligt afmagrede med tydelig rygrad og kan evt. virke apatiske. Der er tale om groft uforsvarlig behandling.

Det konstateres, at dyrene ikke fodres dagligt, eller det vurderes, at de ikke fodres efter alder, vægt, fysiologiske og adfærdsmæssige behov. Det er tale om uforsvarlig behandling med væsentligt behov for opfølgning.

¹⁷³ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Krav 3.39

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang		Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed		Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.40 Svin, vand

Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin (med senere ændringer), § 19, og lov nr. 173 af 19. marts 2001 om udendørs hold af svin, § 12	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilagets kapitel I, pkt. 7, jf. art. 4, stk. 1	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹⁷⁴
--	--	--

1. Svin på over to uger skal have permanent adgang til vand i tilstrækkelig mængde.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle svin over 2 uger i besætningen.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Det konstateres, at der ikke permanent adgang til vand til svin på over 2 uger med tydelige tegn på længerevarende mangel på vand. Der er tale om groft uforsvarlig behandling.

Der er ikke permanent adgang til vand for svin over 2 uger. Kun tilfælde hvor vand har manglet gennem en kortere periode; dyrene drikker ivrigt når de tilbydes vand, men fremstår ikke dehydrerede. Det er tale om uforsvarlig behandling med sædvanlig behov for opfølgning.

Krav 3.40

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling

¹⁷⁴ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

				eller mishandling
Omfang		Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed		Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.41 Svin, operative indgreb

Bekendtgørelse nr. 1343 af 4. december 2007 (med senere ændringer) af dyreværnsloven, § 16, bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1735 af 22. december 2006, §§ 13, 22 og 32, og bekendtgørelse nr. 324 af 6. maj 2003 (med senere ændringer) om halekupering og kastrati- on af dyr, §§ 4 og 7	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættel- se af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilagets kapi- tel I, pkt. 8, jf. art. 4, stk. 1	Kontrol og ud- tagning til kon- trol: Fødevare- styrelsen ¹⁷⁵
---	--	--

1. Alle procedurer, der har til formål at foretage indgreb med andre end terapeutiske eller diagnostiske formål eller til identificering af svin og som resulterer i beskadigelse eller tab af en følsom del af kroppen eller ændring af knoglestrukturen, forbydes med følgende undtagelser:
  - a. En ensartet formindskelse af pattedrises hjørnetænder ved slibning eller klipning senest på syvendedagen efter fødslen således, at der bliver en intakt, glat flade tilbage. Orners hjørnetænder kan om nødvendigt formindskes i længden for at undgå beskadigelse af andre dyr eller af sikkerhedsgrunde.
  - b. Afklipping af en del af halen.
  - c. Kastrering af hansvin ved andre metoder end overrivning af væv.
  - d. Næseringning, dog kun når dyrene holdes i udendørs opdrætssystemer og i overensstemmelse med den nationale lovgivning.
2. Hverken haleklipping eller formindskelse af hjørnetænder må foretages rutinemæssigt, men kun hvis der er vidnesbyrd om, at der er forårsaget skader på sopatter eller andre svins ører eller haler. Inden udførelsen af disse procedurer skal der træffes andre foranstaltninger til at forhindre halebidning og andre uvaner under hensyntagen til miljøet og belægningsgraden. Utilstrækkelige miljøforhold eller driftsledelsessystemer skal derfor ændres.
3. Ovennævnte procedurer må kun udføres af en dyrlæge eller en person, der er uddannet heri, og som har erfaring i udførelsen af de anvendte teknikker med passende midler og under hygiejniske forhold.
4. Hvis der foretages kastration eller haleklipping senere end på syvendedagen efter fødslen, skal den altid foretages af en dyrlæge og under bedøvelse og yderligere længerevarende analgesi.

¹⁷⁵ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen refererer til alle svin i besætningen, krav vedrørende kastration dog kun til hangrise.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Kastration af svin foretaget af lægmand uden bedøvelse væsentligt senere end de 7 levedøgn. Der er tale om groft uforsvarlig behandling.

Det konstateres, at kastration af smågrise uden bedøvelse foregår udover det 7 levedøgn men dog tæt på, fx at kastrationen foretages inden for de første 10 levedøgn. Det er tale om uforsvarlig behandling uden behov for opfølgning.

Bemærkninger

Vær opmærksom på, at det alene følger af den danske lovgivning, at det er forbudt at klippe hjørnetænder (de må kun slibes). Halekupering skal iflg. dansk lovgivning ske inden for det 4. levedøgn. EU-lovgivningens tidsfrist er 7. levedøgn.

Krav 3.41

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang		Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed		Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.42 Svin, særlige bestemmelser for orner

Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 (med senere ændringer) om beskyttelse af svin, § 22, stk. 1, 1. pkt., og stk. 2	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilagets kapitel II, litra A, jf. art. 4, stk. 1	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹⁷⁶
---	--	--

1. Ornestier skal være placeret og konstrueret således, at ornen kan vende sig, høre, lugte og se andre svin.
2. Stien til en voksen orne skal have et frit gulvareal på mindst 6 m². Hvis stien også anvendes til naturlig bedækning, skal det frie gulvareal for en voksen orne være på mindst 10 m², og der må ikke være nogen hindringer i stien.

¹⁷⁶ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle orner i besætningen, og da der er relativt få orner i en besætning øges bagatellen til 10 %.

Krav 3.42

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	Afvigelse indenfor 10 % af den enkelte sti. Væsentlig ulempe af mindre betydelig karakter	Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling.
Omfang	1 ornesti er for lille	Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed	Overtrædelse hvor der i alvor er givet 1 og som har fundet sted i op til 3 dage	Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.43 Svin, særlige bestemmelser for søer og gylte

Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af svin, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1735 af 22. december 2006, §§ 23-24, § 26, stk. 2, og §§ 27-28.	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin (91/630/EØF), bilagets kapitel II, litra B, jf. art. 4, stk. 1	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarestyrelsen ¹⁷⁷
---	---	--

1. Der skal træffes foranstaltninger til at minimere aggression i flokke.
2. Drægtige søer og gylte skal om nødvendigt behandles mod eksterne og interne parasitter. Drægtige søer og gylte skal gøres rene, når de anbringes i farestien.
3. I ugen før det forventede faretidspunkt skal søer og gylte have passende redebygningsmateriale i tilstrækkelig mængde, medmindre dette teknisk ikke kan lade sig gøre med det gyllesystem, der anvendes på bedriften.
4. Der skal være et frit areal bag ved soen eller gylten for at lette naturlig faring eller faring, hvortil der kræves hjælp.
5. Farestier, hvor søer holdes løse, skal være forsynet med en beskyttelsesanordning til pattegrisene, som fx friholderbjøjer.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3.

¹⁷⁷ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

Det er ikke muligt at anvende karakteren 1 for delkrav 2, 4, og 5, da overtrædelse af disse delkrav udgør en direkte risiko for menneskers og dyrs sundhed.

For delkrav 1 refererer dyregruppen til alle svin i besætningen, mens dyregruppen omfatter alle søer og gylte i delkrav 2, og søer og gylte i farestalden for delkrav 3, 4 og 5.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Søer i løsdrift med tydelige tegn på permanent højt aggressionsniveau, mange bortjagninger, bidskader og rifter. Det er tale om uforsvarlig behandling med væsentligt behov for opfølgning.

Det konstateres, at der ikke anvendes friholderbøjler el. lignende til løse farende søer, hvilket vurderes som uforsvarlig behandling med sædvanlig behov for opfølgning.

Krav 3.43

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Delkrav 1: Der er ikke flugtmuligheder eller indført andre foranstaltninger for at minimere aggression i flokken. Få dyr har mindre skader. Væsentlig ulempe af mindre betydelig karakter Delkrav 3: Mangelfuldt materiale til redebygning, enten mængdemæssigt eller tidsmæssigt Delkrav 2, 4 og 5: Ingen bagatel	Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang	Op til 2 % af dyregruppen er berørt af overtrædelsen Delkrav 2, 4 og 5: Ingen bagatel	Delkrav 1 og 3: Ca. 2-10 % af dyregruppen Delkrav 2, 4 og 5: Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed	Overtrædelse, hvor der i alvor er givet 1, og som har fundet sted i op til 3 dage Delkrav 2, 4 og 5: Ingen bagatel	Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.44 Svin, særlige bestemmelser for pattegrise

Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 (med senere ændringer) om beskyttelse af svin, § 30, stk. 1, 1. pkt., og §§ 31 og 33	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindstekrav med hensyn til beskyttelse af svin, bilagets kapitel II, litra C, jf. art. 4, stk. 1	Kontrol og udtagning til kontrol: Fødevarerstyrelsen ¹⁷⁸
--	--	---

1. En så stor del af det samlede gulvareal, at alle pattegrisene kan hvile på det samtidig, skal være fast gulv eller dækket med en måtte eller strøet med halm eller andet passende materiale.
2. Hvis der anvendes en fareboks, skal pattegrisene have tilstrækkelig plads til at die uden vanskelighed.
3. Pattegrise må ikke vænnes fra soen, før de er mindst 28 dage gamle, medmindre det ellers ville gå ud over moderdyrets eller pattegrisenes velfærd eller sundhed.
4. Pattegrisene kan dog fravænnede indtil 7 dage tidligere, hvis de flyttes til specialiserede stalde, der tømmes og renses og desinficeres grundigt inden anbringelsen af en ny gruppe, og som er adskilte fra stalde, hvor der holdes søer, for at minimere overførelsen af sygdomme til pattegrisene.

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter alle pattegrise i besætningen.

Krav 3.44

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling
Omfang		Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed		Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

Krav 3.45 Svin, særlige bestemmelser for fravænnede grise og avls-/fedesvin

Bekendtgørelse nr. 323 af 6. maj 2003 om beskyttelse af	Rådets direktiv 2008/120/EC af 18. december 2008 om fastsættelse af mindste-	Kontrol og udtagning til kon-
---	--	-------------------------------

¹⁷⁸ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

svin, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1735 af 22. december 2006, § 10, stk. 1-2, og § 34	krav med hensyn til beskyttelse af svin, bilagets kapitel II, litra D, jf. art. 4, stk. 1	trol: Fødevarestyrelsen ¹⁷⁹
--	---	--

1. Hvis svinene er opstaldet flokvis, skal der træffes foranstaltninger til at forhindre slagsmål, der går ud over normal adfærd.
2. Svinene skal holdes i stabile flokke og blandes så lidt som muligt.
3. Hvis svin, der ikke kender hinanden, skal blandes, skal det ske i så ung en alder som muligt, fortrinsvis inden eller indtil en uge efter fravæning. Når svin blandes, skal de have tilstrækkelige muligheder for at flygte fra og skjule sig for andre svin.
4. Når der viser sig tegn på alvorlige kampe, skal årsagerne hertil straks undersøges, og der skal træffes passende foranstaltninger, fx ved om muligt at give dyrene rigeligt med halm eller andet rodemateriale.
5. Svin, der udviser vedholdende aggressivitet over for andre dyr, eller som er ofre for denne aggressivitet, skal midlertidigt isoleres eller holdes på afstand af flokken.
6. Anvendelse af beroligende medikamenter for at lette blanding må kun ske i helt særlige situationer og kun efter konsultation af en dyrlæge.¹⁸⁰

Bedømmelse

Se indledende kapitel 5.3. Dyregruppen omfatter fravænnede smågrise, avls- og slagtesvin.

Eksempel på bedømmelse af alvor

Se eksempel under krav 3.33.

Krav 3.45

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	<p>Delkrav 1-4: Der er ved sammenblanding af grise efter fravæning ikke flugtmuligheder eller indført andre foranstaltninger for at undgå aggression. Væsentlig ulempe af mindre betydelig karakter.</p> <p>Delkrav 5-6: Ingen bagatel</p>	Væsentlig ulempe	Uforsvarlig behandling	Visse typer af uforsvarlig behandling, groft uforsvarlig behandling eller mishandling

¹⁷⁹ NaturErhvervstyrelsen udfører også denne kontrol.

¹⁸⁰ Dette punkt er ikke gennemført i dansk lovgivning på Justitsministeriets område. Der findes imidlertid regler om lægemidler til dyr i kapitel 4 i lov nr. 433 af 9. juni 2004 om dyrlæger. I medfør af bl.a. lovens § 12, stk. 3, har Fødevarestyrelsen udstedt bekendtgørelse nr. 910 af 29. august 2006 om dyrlægers anvendelse, udlevering og receptordinering af lægemidler til dyr.

Omfang	Delkrav 1-4: Overtrædelse som berører op til 2 % af dyregruppen Delkrav 5-6: Ingen bagatel	Delkrav 1-4: Ca. 2-10 % af dyregruppen Delkrav 5-6: Op til ca. 10 % af dyregruppen	Mellem ca. 10 % og ca. 50 % af dyregruppen	Mere end ca. 50 % af dyregruppen
Varighed	Delkrav 1-4: Overtrædelse hvor der i alvor er givet 1 og som har fundet sted i op til 3 dage Delkrav 5-6: Ingen bagatel	Kortere end ca. en måned	Mellem ca. en måned og ca. 6 måneder	Længere end ca. 6 måneder

---

5.4 God landbrugs- og miljømæssig stand (GLM)

Kravene om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM) har til formål at bevare landbrugsjorden til dyrkningsformål og at undgå, at landbrugsarealernes dyrkningsmæssige kvalitet forringes ved udpining, erosion, uhensigtsmæssig behandling eller at landbrugsarealer gror til, så de ikke længere kan betragtes som landbrugsareal (fx ved opvækst af træer og buske). Desuden har kravene til formål, at beskytte karakteristiske landskabstræk, undgå forringelse af levesteder, beskytte vandressourcer samt forhindre spredning af invasive plantearter.

Krav 4.1 Etablering og bevarelse af plantedække på udyrkede landbrugsarealer

Bekendtgørelse nr. 56 af 26. januar 2012 om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM), § 3, stk. 1-3	Rådets forordning (EF) 73/2009 af 19. januar 2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik ordninger for direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, bilag III, jf. art. 6	Kontrol og udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen
--	--	---

1. Udyrkede landbrugsarealer skal holdes plantedækket¹⁸¹.
2. På arealer, der overgår til udyrkede arealer, skal plantedække etableres senest 14 dage efter høst. Hvis høsten sker så sent, at plantedækket ikke kan etableres i indeværende vækstsæson, skal plantedækket etableres snarest muligt og ikke senere end den 31. maj året efter. Etableret plantedække kan reetableres i eperioden fra den 15. april til den 31. maj¹⁸².
3. På udyrkede landbrugsarealer skal der hvert år inden 1. oktober ske eftersåning af områder uden tilstrækkeligt plantedække.
4. Udyrkede landbrugsarealer må ikke anvendes på en måde, der medfører ødelæggelse af plantedækket. Midlertidige foranstaltninger og arrangementer er dog tilladt, hvis plantedækket reetableres straks efter anvendelsen¹⁸³.

Bemærkninger

I kontrolrapporten skal være en fyldestgørende beskrivelse af overtrædelsen samt angivelse af på hvilken mark/marker overtrædelsen er konstateret, med angivelse af marknummer og markbloknummer jf. markkortet. Desuden vedlægges et kort over det berørte område, hvis ikke hele marken er omfattet af overtrædelsen.

Bedømmelse - delkrav 1

Alvor: Vurderes efter hvor stort arealet uden plantedække er.

---

¹⁸¹ Plantedække kan untlades i en bredde af højst to meter rundt om hver enkelt mark (barjordsstriber). Barjordsstriber kan etableres på indersiden af en insektvold eller anden form for faunaforbedrende foranstaltning, når denne er placeret i tilknytning til et levende hegn i markskellet. Dette areal kan ved mekanisk bearbejdning holdes plantefrit hele året. Plantedække kan dog ikke untlades på arealer, der ligger nærmere end 5 m fra søer, åbne vandløb, kystlinier samt langs fortidsminder, som er beskyttet i medfør af museumsloven § 29e. På arealer, hvortil der søges støtte, bortset fra arealer med permanent græs og permanente afgrøder, kan der hele året etableres insektvolde og andre former for faunaforbedrende foranstaltninger efter retningslinjer udstedt af NaturErhvervstyrelsen. Kravet om etablering af plantedække finder ikke anvendelse på arealer, der er beliggende inden for de i § 69 i vandløbslovens nævnte bræmmer på 2 meter.

¹⁸² På udyrkede landbrugsarealer kan der foretages mekanisk jordbearbejdning, og plantedækket kan nedsprøjtes fra 15. juli, med henblik på at etablere en vinterafgrøde. Såfremt der skal etableres en vårafgrøde det følgende år, kan der foretages mekanisk jordbearbejdning og plantedække kan nedsprøjtes fra den 20. Oktober.

¹⁸³ Landbrugsarealer, der ikke dyrkes, kan anvendes til midlertidig landbrugsmæssig opbevaring af halm, roer, kartofler og lignende.

Omfang: Vurderes efter hvor stort arealet uden plantedække er.

Varighed: Vurderes efter hvor lang tid tidsfristerne i delkrav 4.1.2 er overskredet.

Bemærkninger

Manglende plantedække defineres som areal, hvor der er så få planter, at det har karakter af bar jord.

Krav 4.1, delkrav 1

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	0-0,05 ha er ikke etableret med plantedække	0,06 -0,50 ha er ikke etableret med plantedække	0,51-1,0 ha er ikke etableret med plantedække	Mere end 1,0 ha er ikke etableret med plantedække
Omfang	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor
Varighed	Frist for etablering af plantedække er overskredet med under 1 måned	Frist for etablering af plantedække er overskredet med 1-2 måneder	Frist for etablering af plantedække er overskredet med 2-7 måneder	Frist for etablering af plantedække er overskredet med mere end 7 måneder

Bedømmelse - delkrav 2

Alvor: Vurderes efter om 1 eller flere frister i delkravet ikke er overholdt.

Omfang: Vurderes efter hvor stort arealet, hvor der ikke er overholdt en frist for etablering eller retablering, er.

Varighed: Vurderes efter hvor lang tid tidsfristerne er overskredet.

Krav 4.1, delkrav 2

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor		Der er 1 frist, der ikke er overholdt	Der er mere end 1 frist, der ikke er overholdt	
Omfang	Frister er ikke overholdt for 0-0,05 ha	Frister er ikke overholdt for 0,06-0,5 ha	Frister ikke overholdt for 0,51-1,0 ha	Frister ikke overholdt for mere end 1,0 ha
Varighed	Frister er overskredet med under 1 måned	Frister er overskredet med 1-2 måneder	Frister er overskredet med 2-7 måneder	Frister er overskredet med mere end 7 måneder

---

Bedømmelse - delkrav 3

Alvor: Vurderes efter hvor stort et areal der mangler reetablering.

Omfang: Vurderes efter hvor stort et areal der mangler reetablering.

Varighed: Vurderes efter hvor lang tid tidsfristerne i delkrav 4.1.2 er overskredet.

Bemærkninger

Manglende plantedække defineres som et areal, hvor der er så få planter, at det har karakter af bar jord.

Krav 4.1, delkrav 3

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	0-0,05 ha mangler reetablering	0,06-0,50 ha mangler reetablering	0,51-1,0 ha mangler reetablering	Mere end 1,0 ha mangler reetablering
Omfang	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor
Varighed	Frist for reetablering af plantedække er overskredet med under 1 måned	Frist for reetablering af plantedække er overskredet med 1-2 måneder	Frist for reetablering af plantedække er overskredet med 2-7 måneder	Frist for reetablering af plantedække er overskredet med mere end 7 måneder

Bedømmelse - delkrav 4

Alvor: Vurderes efter hvor stort arealet med ødelagt plantedække er.

Omfang: Ved vurdering af omfang, er karakteren for alvor styrende for karakteren for omfang, der sættes til den samme som for alvor.

Varighed: Vurderes efter hvornår reetableringen er forsøgt foretaget.

Bemærkninger

Manglende plantedække defineres som et areal, hvor der er så få planter, at det har karakter af bar jord. Bemærk at hvis plantedækket er ødelagt grundet midlertidige foranstaltninger, gives en måned til reetablering, hvorefter der gennemføres en opfølgende kontrol. Først ved den opfølgende kontrol kan der være tale om en overtrædelse af kravet. Ved overtrædelser på flere delarealer, summeres arealerne og der gives en samlet karakter for omfang. For varighed karakter gives efter det delareal, der har opnået den højeste karakter.

Krav 4.1, delkrav 4

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	0-0,10 ha har ødelagt plantedække	0,11-0,50 ha har ødelagt plantedække	0,51-1,0 ha har ødelagt plantedække	Mere end 1,0 ha har ødelagt plantedække
Omfang	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor
Varighed	Retablering er sket 1-2 måneder efter ødelæggelse af plantedække	Retablering er sket 2-3 måneder efter ødelæggelse af plantedække	Retablering er sket 3-4 måneder efter ødelæggelse af plantedække	Retablering er sket mere end 4 måneder efter ødelæggelse af plantedække, eller er ikke påbegyndt

Krav 4.2 Vedligeholdelse af plantedække på udyrkede landbrugsarealer

Bekendtgørelse nr. 56 af 26. januar 2012 om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM), § 4, stk. 1-2	Rådets forordning (EF) 73/2009 af 19. januar 2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik, ordninger for direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, bilag III, jf. art. 6	Kontrol og udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen
--	---	---

1. Udyrkede landbrugsarealer skal slås en gang hvert andet år i perioden 1. juli-15. september¹⁸⁴.
2. Plantedækket må ikke slås i perioden 1. maj til 30. juni¹⁸⁵. Plantedækket må dog slås hele året, hvis det gennem hele foråret ved slåning med jævne mellemrum holdes helt kort.

Bemærkninger

Slåning skal udføres minimum 1 gang hvert andet år. Det er tilladt at slå plantedækket hyppigere.

Ved vurderingen af, hvornår arealet har været slået, vurderes det, om der er planter, buske og træer, der indikerer at vedligeholdelsen med slåning ikke har været foretaget. Udyrkede landbrugsarealer må ikke afgræsses, dog må afslået plantedække fjernes fra marken og anvendes landbrugsmæssigt. Ved overtrædelser på flere delarealer, summeres arealerne og der gives en

¹⁸⁴ Slåning i perioden 1. juli – 15. september kan undlades, hvis det samme år er slået i forbindelse med en af de i fodnote 184 nævnte situationer. Endvidere kan slåning af plantedækket undlades på vildtstriber og insektvolde. Vildtstriber og insektvolde skal dog holdes fri for opvækst af træer og buske.

¹⁸⁵ Hvis arealerne ligger inden for de afstandskrav, der gælder efter bestemmelserne for certificering af frø, skal plantedækket dog slås inden blomstring på anmodning fra den berørte planteavler. Plantedækket må endvidere slås i forbindelse med bekæmpelse af flyvehavre, hejrearter, brændenælder, tidsler samt giftige eller aggressive ukrudtsarter.

samlet karakter for omfang. For varighed karaktergives efter det delareal, der har opnået den højeste karakter.

I kontrolrapporten skal være en fyldestgørende beskrivelse af overtrædelsen samt angivelse af på hvilken mark/marker overtrædelsen er konstateret, med angivelse af marknummer og markbloksnummer jf. markkortet. Desuden vedlægges et kort over det berørte område, hvis ikke hele marken er omfattet af overtrædelsen.

Bedømmelse - delkrav 1

Alvor: Vurderes efter hvor stort et areal, der ikke er slået minimum hvert andet år.

Omfang: Vurderes efter hvor stort et areal, der ikke er slået minimum hvert andet år.

Varighed: Vurderes efter hvor lang tid arealet ikke har været slået.

I delkrav 1 karaktergives efter, hvor stort det samlede anmeldte udyrkede landbrugsareal er. Karaktergivningen er således opdelt i 3 intervaller:

Krav 4.2, delkrav 1: Samlet anmeldt udyrket areal <5 hektar:

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	0-0,30 ha er ikke slået hvert andet år i perioden 1. juli-15. september	0,31-1,0 ha er ikke slået hvert andet år i perioden 1. juli-15. september	1,01-2,0 ha er ikke slået hvert andet år i perioden 1. juli-15. September	Mere end 2,0 ha er ikke slået hvert andet år i perioden 1. juli-15. september
Omfang	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor
Varighed		Arealet er slået for mellem 2-3 år siden	Arealet er slået for mellem 3-4 år siden	Arealet er slået for mere end 4 år siden

Krav 4.2, delkrav 1: Samlet anmeldt udyrket areal 5-20 hektar:

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	0-1,0 ha er ikke slået hvert andet år i perioden 1. juli-15. september	1,01-2,0 ha er ikke slået hvert andet år i perioden 1. juli-15. september	2,01-3,0 ha er ikke slået hvert andet år i perioden 1. juli-15. september	Mere end 3,0 ha er ikke slået hvert andet år i perioden 1. juli-15. september
Omfang	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor

Varighed		Arealet er slået for mellem 2-3 år siden	Arealet er slået for mellem 3-4 år siden	Arealet er slået for mere end 4 år siden
-----------------	--	--	--	--

Krav 4.2, delkrav 1: Samlet anmeldt udyrket areal >20 hektar:

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	0-2,0 ha er ikke slået hvert andet år i perioden 1. juli-15. september	2,01-3,0 ha er ikke slået hvert andet år i perioden 1. juli-15. september	3,01-6,0 ha er ikke slået hvert andet år i perioden 1. juli-15. september	Mere end 6,0 ha er ikke slået hvert andet år i perioden 1. juli-15. september
Omfang	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor
Varighed		Arealet er slået for mellem 2-3 år siden	Arealet er slået for mellem 3-4 år siden	Arealet er slået for mere end 4 år siden

Bedømmelse - delkrav 2

Alvor: Vurderes efter hvor stort et areal der er slået i den nævnte periode.

Omfang: Vurderes efter hvor stort et areal der er slået i den nævnte periode.

Varighed: Vurderes efter hvornår arealet er slået.

Krav 4.2, delkrav 2

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	0-0,30 ha er slået i perioden 1. maj-30. juni	0,31-1,0 ha er slået i perioden 1. maj-30. juni	1,01-2,0 ha er slået i perioden 1. maj-30. juni	Mere end 2,0 ha er slået i perioden 1. maj-30. juni
Omfang	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor
Varighed			Slåning er sket i perioden 1. maj-30. juni	

Krav 4.3 - Ophævet

Krav 4.4 - Ophævet

Krav 4.5 Vedligeholdelse af plantedækket på permanente græsarealer

Bekendtgørelse nr. 56 af 26. januar 2012 om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM), §5	Rådets forordning (EF) 73/2009 af 19. januar 2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik ordninger for direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, bilag III, jf. art. 6	Kontrol og udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen
---	--	--

1. Permanente græsarealer skal slås en gang hvert år i perioden 1. juli – 15. september. Slåning kan erstattes af afgræsning, således at arealerne fremstår plejede, hvor mere end 50 % af plantedækket pr. 15. september har en græshøjde på under 40 cm. Delarealerne under 100 m² med en græshøjde over 40 cm accepteres. Arealerne skal holdes fri for opvækst af træer og buske.
2. Permanente græsarealer, hvortil der ikke søges støtte efter Enkeltbetalingsordningen og uden kvælstofkvote, beliggende i Natura 2000 områder eller omfattet af en § 3 beskyttelse i medfør af Naturbeskyttelsesloven, eller de SFL-områder der pr. 31. december 2006 er udpeget i medfør af en af Fødevarerministeriets bekendtgørelser om tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger, holdes lysåbent med tydeligt præg af afgræsning med minimum 0,3 storkreaturer pr. ha. i gennemsnit over perioden fra 1. juni til 15. september. Hvis afgræsningen ikke er tilstrækkelig til at holde arealet lysåbent eller afgræsningen foretages med under 0,3 storkreaturer pr. ha. i gennemsnit i afgræsningsperioden, skal arealet slås hvert år i perioden 1. juli til 15. september.

Bemærkninger

Permanente græsarealer er arealer, der har henligget med gærs i mindst 5 år og som under normale vejrforhold kan afgræsses eller høstes ved slæt i perioden 1. juni til 31. august og

- 1) hvor plantedækket for mere end halvdelen vedkommende består af græs og andet grøntfoder eller
- 2) andre landbrugsarealer med græs, bortset fra udyrkede arealer.

Ved vurderingen af, hvornår arealet har været slået eller afgræsset, vurderes det, om der er planter, mindre buske og træer, der indikerer, at vedligeholdelsen ikke har været foretaget. Hvis afgræsningen alene ikke sikrer, at arealet fremstår plejet, skal afgræsning suppleres med slåning. Tilstrækkelig pleje ved afgræsning kontrolleres ud fra følgende retningslinjer: hvis mere end 50 % af arealet har et plantedække, der er mere end 40 cm højt, kan det ikke godkendes under GLM. Hvis det modsatte er tilfældet, kan arealet godkendes under GLM. Sammenhængende delarealer på under 100 m² med plantedække over 40 cm, kan godkendes under GLM, hvis plantedækket på arealet som helhed overvejende er under 40 cm. I kontrolrapporten skal være en fyldestgørende beskrivelse af overtrædelsen samt angivelse af på hvilken mark/marker overtrædelsen er konstateret, med angivelse af marknummer og markbloknummer jf. markkortet. Desuden vedlægges et kort over det berørte område, hvis ikke hele marken er omfattet af overtrædelsen.

Ved overtrædelser på flere delarealer, summeres arealerne og der gives en samlet karakter for omfang. For varighed karaktergives efter det delareal, der har opnået den højeste karakter.

Bedømmelse

Alvor: Vurderes efter hvor stort et areal, der ikke er slået eller afgræsset hvert år.

Omfang: Vurderes efter hvor stort et areal der ikke er slået eller afgræsset minimum hvert år.

Varighed: Vurderes efter hvor lang tid arealet ikke har været slået eller afgræsset.

Der karaktergives efter, hvor stort det samlede anmeldte areal med permanent græs og græs i omdrift er. Karaktergivningen er således opdelt i 3 intervaller:

Krav 4.5: Samlet anmeldt areal med permanent græs <5 hektar:

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	0-0,30 ha er ikke slået eller afgræsset tilstrækkeligt hvert år i perioden 1. juli-15. september	0,31-1,0 ha er ikke slået eller afgræsset tilstrækkeligt hvert år i perioden 1. juli-15. september	1,01-2,0 ha er ikke slået eller afgræsset tilstrækkeligt hvert år i perioden 1. juli-15. september	Mere end 2,0 ha er ikke slået eller afgræsset tilstrækkeligt hvert år i perioden 1. juli-15. september
Omfang	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor
Varighed		Arealet er slået eller afgræsset for mellem 1-3 år siden	Arealet er slået eller afgræsset for mellem 3-4 år siden	Arealet er slået eller afgræsset for mere end 4 år siden

Krav 4.5: Samlet anmeldt areal med permanent græs 5-20 hektar:

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	0-1,0 ha er ikke slået eller afgræsset tilstrækkeligt hvert år i perioden 1. juli-15. september	1,01-2,0 ha er ikke slået eller afgræsset tilstrækkeligt hvert år i perioden 1. juli-15. september	2,01-3,0 ha er ikke slået eller afgræsset tilstrækkeligt hvert år i perioden 1. juli-15. september	Mere end 3,0 ha er ikke slået eller afgræsset tilstrækkeligt hvert år i perioden 1. juli-15. september
Omfang	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor

Varighed		Arealet er slået eller afgræsset for mellem 1-3 år siden	Arealet er slået eller afgræsset for mellem 3-4 år siden	Arealet er slået eller afgræsset for mere end 4 år siden
-----------------	--	--	--	--

Krav 4.5: Samlet anmeldt areal med permanent græs >20 hektar:

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	0-2,0 ha er ikke slået eller afgræsset tilstrækkeligt hvert år i perioden 1. juli-15. september	2,01-3,0 ha er ikke slået eller afgræsset tilstrækkeligt hvert år i perioden 1. juli-15. september	3,01-6,0 ha er ikke slået eller afgræsset tilstrækkeligt hvert år i perioden 1. juli-15. september	Mere end 6,0 ha er ikke slået eller afgræsset tilstrækkeligt hvert år i perioden 1. juli-15. September
Omfang	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor
Varighed		Arealet er slået eller afgræsset for mellem 1-3 år siden	Arealet er slået eller afgræsset for mellem 3-4 år siden	Arealet er slået eller afgræsset for mere end 4 år siden

Krav 4.6 – Ophævet

Krav 4.7 Markafbrænding af halm eller andre lignende dele af landbrugsafgrøder

Bekendtgørelse nr. 1317 af 20. november 2006 (med senere ændringer) om forbud mod markafbrænding af halm m.v. § 1	Rådets forordning (EF) 73/2009 af 19. januar 2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik og om direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, bilag III, jf. art. 6	Udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen Kontrol: Kommunalbestyrelsen
---	--	--

1. Halm eller andre lignende dele af landbrugsafgrøder må ikke afbrændes på marker eller uopdyrkede arealer¹⁸⁶.

Bemærkninger

I kontrolrapporten skal det angives på hvilken mark/marker overtrædelsen er konstateret, men angivelse af marknummer/markbloksnummer jf. markkortet

¹⁸⁶ Bestemmelsen om forbuddet mod afbrænding gælder dog ikke for 1) Flammebehandling af ukrudt, 2) Afbrænding af halm fra frøgræsser fra arealer, hvor afgrøden dyrkes det følgende år, 3) Halm der har været anvendt til overdækning og lignende, 4) Mindre spild i forbindelse med presning, herunder fejlbundne halmballer, 5) Våde halmballer. Afbrænding må først foretages, når der er sket orientering af kommunalbestyrelsen og 6) Halm på øerne, bortset fra Sjælland, Fyn, Bornholm, Læsø, Samsø, Fanø og Ærø samt øer, der har bro eller dæmning til en af disse øer eller til fastlandet.

Bedømmelse

Kravet vedrørende forbuddet mod afbrænding af halm eller andre lignende dele af landbrugsafgrøder på marker eller uopdyrkede arealer, har til formål at bevare jordens indhold af organiske stoffer.

Kravet vedrører stubbe fra halm eller andre lignende dele af landbrugsafgrøder der dyrkes/er blevet dyrket på den pågældende mark, og afbrænding af fx grenaffald er således ikke omfattet af kravet.

Ved bedømmelse af en overtrædelse er karakteren for kriteriet alvor bestemmende for karaktergivningen af omfang og varighed, der sættes til samme karakter som kriteriet alvor.

Alvor: Alvoren af en manglende overensstemmelse afhænger navnlig af størrelsen af dens virkninger under hensynstagen til formålet med det pågældende krav. Afbrændingens alvor skal bedømmes ud fra, hvor meget organisk stof, der ikke tilføres jorden pga. afbrændingen. Ved vurderingen af alvoren af en overtrædelse har det afbrændte areals størrelse derfor betydning. Alvor vurderes efter hvor stort et areal, der er afbrændt.

Omfang: Da effekten af en overtrædelse af dette krav er direkte proportional med størrelsen af det afbrændte areal, er karakteren for alvor bestemmende for karakteren for omfang, der sættes til samme karakter som kriteriet alvor.

Varighed: Varigheden af en overtrædelse afhænger navnlig af, hvor længe dens virkninger varer, eller muligheden for at bringe dens virkninger til ophør med rimelige midler. Da varigheden af afbrændingen af det konkrete areal afhænger af arealets størrelse, er karakteren for alvor bestemmende for karakteren for varighed, der sættes til samme karakter som kriteriet alvor.

Krav 4.7

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	Der er foretaget afbrænding på et areal mindre end 0,5 ha	Der er foretaget afbrænding på et areal mellem 0,5-5 ha	Der er foretaget afbrænding på et areal mellem 5-10 ha	Der er foretaget afbrænding på et areal større 10 ha
Omfang	Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives der også karakteren 1 for omfang	Hvis der for alvor gives karakteren 2, gives der også karakteren 2 for omfang	Hvis der for alvor gives karakteren 3, gives der også karakteren 3 for omfang	Hvis der for alvor gives karakteren 4, gives der også karakteren 4 for omfang
Varighed	Hvis der for alvor gives karakteren 1, gives der også karakteren 1 for varighed	Hvis der for alvor gives karakteren 2, gives der også karakteren 2 for varighed	Hvis der for alvor gives karakteren 3, gives der også karakteren 3 for varighed	Hvis der for alvor gives karakteren 4, gives der også karakteren 4 for varighed

---

Krav 4.8 2 meter bræmmer omkring fredede fortidsminder

Bekendtgørelse nr. 1505 af 14. december 2006 (med senere ændringer) af museumsloven § 29 f	Rådets forordning (EF) 73/2009 af 19. januar 2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik's ordninger for direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, bilag III, jf. art. 6	Kontrol og udtagning til kontrol: Kulturstyrelsen
--	--	---

1. På fredede fortidsminder og inden for en afstand af 2 m fra dem må der ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes.

Bemærkninger

Formålet med 2 meter bræmmen omkring fredede fortidsminder (beskyttet efter museumslovens § 29e) er at bevare de kulturhistoriske værdier, primært i form af arkæologiske interesser ved og omkring fredede fortidsminder samt at beskytte det enkelte fortidsminde mod nedslidning i forbindelse med kørsel med landbrugsmaskiner.

Langt de fleste fredede fortidsminder på de dyrkede arealer er gravhøje, dysser og jættestuer. Det er dog vigtigt at være opmærksom på, at fredede fortidsminder udgøres af forskellige former for synlige monumenter. De fredede fortidsminder, som 2 meter bræmmen vedrører, fremgår af Kapitel 1 og 2 i bilaget til museumsloven. Ved kontrollen af 2 meter bræmmen sondres der mellem bilagets kapitel 1 og 2. Således indgår kun fredede fortidsminder efter kapitel 1 samt fredede fortidsminder efter kapitel 2, hvor ejeren har modtaget meddelelse om fortidsmindets tilstedeværelse.

På Kulturavsstyrelsens hjemmeside (www.kulturstyrelsen.dk), findes der yderligere oversigter og information om de fredede fortidsminder.

En vejledende oversigt over de fredede fortidsminder kan endvidere ses på Danmarks Arealinformation (kort.arealinfo.dk) under Danmarks Miljøportal (www.miljoportal.dk).

Følgende oplysninger skal fremgå af kontrolrapporten: angivelse af det berørte fortidsminde, angivelse af den mark, overtrædelsen er konstateret på (herunder marknummer og markbloknummer jf. markkortet), bedriftens CVR-nummer, varslingsdato, dato for kontrolbesøget samt om en repræsentant for bedriften deltog ved kontrollen.

Bedømmelse

Alvor: Alvoren af overtrædelsen bedømmes ud fra graden af overtrædelsen set i forhold til ændringen af den lovbestemte 2 meter bræmme omkring fredede fortidsminder.

2 meter bræmmen måles fra det fredede fortidsmindes ydre grænse, eksempelvis fra højfod eller randsten, eller fra fredningsgrænsen, hvis denne overstiger det fredede fortidsmindes landskabelige udstrækning.

Ved vurdering af alvoren af en overtrædelse af 2 meter bræmmen vil det indgå, i hvor høj grad 2 meter beskyttelseszonen er overtrådt med hensyn til jordbehandling, gødskning og plantning. Graden af overtrædelsen vurderes de overtrådte steder, således at den største overtrædelse af 2 meter bræmmen vil være karaktergivende. Bedømmelsen vil dog altid bero på en konkret vurdering af forholdene omkring det enkelte fortidsminde.

Omfang: Omfanget af en overtrædelse bedømmes i forhold til bræmmens samlede udstrækning omkring et fortidsminde. En bræmmes udstrækning fastsættes efter længden af bræmmens inderste kant omkring fortidsmindet, og måles således ikke i forhold til det antal kvadratmeter bræmmen dækker. Omfanget af overtrædelsen bedømmes efter, hvor stor en procentdel af 2 meter bræmmens udstrækning, der berøres af jordbehandling, gødsning eller plantning.

Vurderingen af omfanget vil altid være en konkret vurdering af overtrædelsen i forhold til jordbehandling, gødsning og plantning sammenholdt med, hvor stor en andel af bræmmen udstrækning, der berøres af overtrædelsen.

Varighed: Varigheden af en overtrædelse bedømmes efter den dokumenterbare varighed af overtrædelsen. Langtidseffekten af en overtrædelse er destruktion af de kulturhistoriske værdier omkring de fredede fortidsminder, nedslidning af de fredede fortidsminder, herunder bortpløjning af jord helt ind til selve fortidsmindet, og skader på selve fortidsmindet i forbindelse med jordbehandling, gødsning og tilplantning.

Vurdering af varighed vil altid være en konkret vurdering af det enkelte fortidsmindes omgivelser sidestillet med overtrædelsen med hensyn til jordbehandling, gødsning og plantning i 2 meter bræmmen.

Krav 4.8

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Bræmmen er overtrådt med 0,0- 0,5 m	Bræmmen er overtrådt med 0,5-1 m	Bræmmen er overtrådt med 1-1,5 m	Bræmmen er overtrådt med 1,5-2 m
Omfang	0-10 % af beskytbræmmens samlede længde er overskredet	10-20 % af bræmmens samlede længde er overskredet	20-75 % af bræmmens samlede længde er overskredet	75-100 % af bræmmens samlede længde er overskredet
Varighed		Bræmmen er overskredet i indeværende dyrkningssæson / kontrolperiode	Bræmmen vurderes at have været overtrådt i flere dyrkningssæsoner	Bræmmen er overskredet i en grad, hvor det medfører skade på det enkelte fortidsminde

Krav 4.9 Bekæmpelse af flyvehavre

Bekendtgørelse nr. 864 af 10. september 2009 om flyvehavre, som ændret ved bekendtgørelse nr. 664 af 17. juni 2010, § 1	Rådets forordning (EF) 73/2009 af 19. januar 2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik og om direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, bilag III, jf. art. 6	Kontrol og udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen
---	--	---

1. Ejeren eller brugeren har pligt til at holde alle dyrkede og udyrkede arealer fri for flyvehavre¹⁸⁷.

Bemærkninger

Ved bedømmelse af overtrædelsen indgår overtrædelsens omfang samt sparede omkostninger ved manglende eller ikke effektiv bekæmpelse. Hvis jordbrugeren har forsøgt bekæmpelse med godkendt kemisk middel eller ved lugning betragtes dette som en formildende omstændighed.

Bedømmelse

Ved bedømmelse af en overtrædelse er karakteren for kriteriet alvor bestemmende for karaktergivningen af omfang og varighed, der sættes til samme karakter som kriteriet alvor.

Alvor: Det vurderes, hvor stort et areal, der er inficeret med flyvehavre og graden af inficering.

Omfang: Karakteren for omfang følger karakteren for alvor.

Varighed: Karakteren for varighed følger karakteren for alvor.

Krav 4.9

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Hvis der i mindst én mark konstateres op til 3 mindre kolonier. En mindre koloni defineres som mindst 10 og maksimalt 100 planter afgrænset på et areal mindre end 100 m ² .	Hvis der i mindst én mark konstateres en tæt forekomst af flyvehavre på et areal mere end 100 m ² eller fra én til flere afgrænsede kolonier med mere end 100 planter i hver eller flere end 3 mindre kolonier. Der er forsøgt bekæmpelse med godkendt kemisk middel dokumenteret ved sprøjtejournal eller lugning dokumenteret ved fremvisning af sække med aflugede planter.	Hvis der i mindst én mark konstateres en tæt forekomst af flyvehavre på et areal mere end 100 m ² eller fra én til flere afgrænsede kolonier med mere end 100 planter i hver eller flere end 3 mindre kolonier.
Omfang		Hvis der for alvor gives karakteren 2, gives	Hvis der for alvor gives karakteren 3, gives	Hvis der for alvor gives karakteren 4,

¹⁸⁷ Ved flyvehavre forstås planter af *Avena fatua* L., *A. Sterilis* L., og andre vildtvoksende etårige havrearter, der har løsningslag ved grunden af en eller flere kerner i småakset.

		der også karakteren 2 for omfang	der også karakteren 3 for omfang	gives der også karakteren 4 for omfang
Varighed		Hvis der for alvor gives karakteren 2, gives der også karakteren 2 for varighed	Hvis der for alvor gives karakteren 3, gives der også karakteren 3 for varighed	Hvis der for alvor gives karakteren 4, gives der også karakteren 4 for varighed

Krav 4.10 Bekæmpelse af Kæmpebjørneklo

Bekendtgørelse nr. 862 af 10. september 2009 om bekæmpelse af kæmpebjørneklo, §§ 1 og 2	Rådets forordning (EF) 73/2009 af 19. januar 2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik's ordninger for direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, bilag III, jf. art. 6	Kontrol og udtagning til kontrol: Kommunalbestyrelsen
---	--	---

1. Ejeren eller brugeren af arealer¹⁸⁸, hvor der findes Kæmpebjørneklo, har pligt til at bekæmpe Kæmpebjørneklo efter en af kommunalbestyrelsen endeligt vedtaget og offentliggjort indsatsplan.

Bemærkninger

Bekæmpelse af Kæmpebjørneklo skal medføre, at den enkelte plante inden for indsatsområdet dør inden for indsatsperioden. Endvidere skal bekæmpelsen udføres således, at den enkelte plante på intet tidspunkt i indsatsperioden reproducerer sig selv. En Kæmpebjørnekloplante kan gennemsnitligt danne ca. 20.000 frø og har derfor en enorm formeringsevne.

Kravet er alene relevant såfremt kommunalbestyrelsen har vedtaget en indsatsplan for bekæmpelse af Kæmpebjørneklo. Såfremt der ikke findes en indsatsplan, skal der ikke udføres en KO-kontrol af dette krav. Indsatsområdet, bekæmpelsesfrist(er) samt vejledning i bekæmpelsesmetoder fremgår af den gældende tidsplan.

I kontrolrapporten skal være en fyldestgørende beskrivelse af overtrædelsen samt angivelse af på hvilken mark/marker overtrædelsen er konstateret, med angivelse af marknummer og markbloksnummer jf. markkortet. Desuden vedlægges et kort over det berørte område, hvis ikke hele marken er omfattet af overtrædelsen.

Bedømmelse

Ved bedømmelse af en overtrædelse er karakteren for kriteriet alvor bestemmende for karaktergivningen af omfang og varighed, der sættes til samme karakter som kriteriet alvor.

Alvor: Det vurderes, om planten har reproduceret sig selv ved frigørelse af frø fra blomsterstanden. Reproduktion ved frigørelse af frø fra blomsterstanden inkluderer også skærme, der ikke er fjernet fra arealet ved bekæmpelsesmetoden 'skærmpkning'.

Omfang: Karakteren for omfang følger karakteren for alvor.

¹⁸⁸ Hvis Kæmpebjørneklo konstateres på landbrugsarealer, kan der ske en reduktion i den direkte støtte og landdistriktsstøtten, mens Kæmpebjørnekloplanter, som konstateres på et ikke-landbrugsareal, hvortil der søges landdistriktsstøtte, kun medfører en reduktion i landdistriktsstøtten. Fund af kæmpebjørnekloplanter uden for disse arealer medfører ikke nedsættelse af støtten.

Varighed: Karakteren for varighed følger karakteren for alvor.

Krav 4.10

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor		Der står 1-5 Kæmpebjørnekloplanter, hvor der er sket frøspredning.	Der står 6-10 Kæmpebjørnekloplanter, hvor der er sket frøspredning.	Der står mere end 10 Kæmpebjørnekloplanter, hvor der er sket frøspredning.
Omfang		Karakteren for omfang følger karakteren for alvor.	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor.	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor.
Varighed		Karakteren for varighed følger karakteren for alvor.	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor.	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor.

Krav 4.11 Forvaltning af vand

Lovbekendtgørelse nr. 635 af 7. juni 2010 (med senere ændringer) om vandforsyning m.v., § 18, stk. 1, § 22, stk. 3, og § 58, stk. 2 og 3, Bekendtgørelse nr. 56 af 26. januar 2012 om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM), § 7	Rådets forordning (EF) 73/2009 af 19. januar 2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik ordninger for direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, bilag III, jf. art. 6	Udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen Kontrol: Kommunalbestyrelsen
--	--	--

1. Grundvand og overfladevand må ikke indvindes uden tilladelse.
2. Vandindvindingsanlæg skal være forsynet med en anordning til måling af det indvundne vand. Kommunalbestyrelsen kan til enhver tid bestemme måleanordningens art.
3. Ejeren af et vandindvindingsanlæg skal hvert år indberette årsindvindingen til kommunalbestyrelsen.
4. Vilkåret i tilladelsen vedr. maksimal indvindingsmængde af grundvand og overfladevand må ikke overskrides.

Bemærkninger

Kravet gælder kun indvinding af vand til brug ved markvanding.

Generelt gælder, at Fødevarerministeriets administration af krydsoverensstemmelses-/GLM-reglerne lægger sig op ad den praksis for administration og håndhævelse af lovgivning på andre ministeriers område, som følges af de relevante myndigheder, således også den praksis, som følges af kommunerne på Miljøministeriets område.

Bedømmelse - delkrav 1-3

Alvor: Vurderes efter om landbrugeren har tilladelse, en anordning for måling og har indberettet årsindvindingen.

Omfang: Karakteren for omfang følger karakteren for alvor.

Varighed: Karakteren for varighed følger karakteren for alvor.

Krav 4.11, delkrav 1-3

Karakter	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Kriterium				
Alvor	Der er indvundet vand, men landbrugers tilladelse til indvinding er udløbet, og der er ikke søgt om fornyelse <i>Eller</i> Der er indvundet vand, men landbrugerens tilladelse til indvinding er udløbet, og der er søgt om fornyelse, men godkendelsen er endnu ikke modtaget <i>Eller</i> Fristen for indsendelse af oplysninger om årsindvindingen til kommunen er overskredet med mindre end 30 dage.	Der er indvundet vand, og landbrugeren har indsendt ansøgning om tilladelse til indvinding, men har endnu ikke modtaget tilladelsen (der foreligger ikke tidligere tilladelse) <i>Eller</i> Landbrugeren har ikke indsendt oplysning om årsindvindingen til kommunen inden for 30 dage efter den kommunalt fastsatte indsendelsesfrist.	Vandindvindingsanlægget har ingen anordning til måling af det indvundne vand eller anordningen måler ikke den samlede mængde op-pumpede vand	Der er indvundet vand til markvanding uden tilladelse
Omfang	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor
Varighed	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor

Bedømmelse - delkrav 4

Alvor: Vurderes efter hvor mange procent, udover det tilladte, der er indvundet i det pågældende år.

Omfang: Omfanget af en overtrædelse fastslås navnlig under hensyntagen til, om den har vidtrækkende virkning eller er begrænset til selve bedriften. Ved en vurdering af omfanget af

en overtrædelse vil der således som udgangspunkt kunne tages hensyn til, om påvirkning kan konstateres på bedriften, i nærområdet (nærmeste naboer) eller i fjernmiljøet (for eksempel forurening af grundvand).

Varighed: Karakteren for varighed følger karakteren for alvor.

Krav 4.11, delkrav 4

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	Der er indvundet maksimum 15 % mere vand end tilladt	Der er indvundet mellem 15-30 % mere vand end tilladt	Der er indvundet mellem 30 - 50 % mere vand end tilladt	Der er indvundet over 50 % mere vand end tilladt
Omfang		Vurderes at påvirke egen bedrift	Vurderes at påvirke nærområdet, dvs. de nærmeste naboer	Vurderes at påvirke fjernområdet, fx drikkevandsressourcer
Varighed	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor	Karakteren for varighed følger karakteren for alvor

Krav 4.12 Vedligeholdelse af plantedækket på græsarealer i omdrift

Bekendtgørelse nr. 56 af 26. januar 2012 om god landbrugs- og miljømæssig stand (GLM), § 6	Rådets forordning (EF) 73/2009 af 19. januar 2009 om fælles regler for den fælles landbrugspolitik, ordninger for direkte støtte til landbrugere og om fastlæggelse af visse støtteordninger for landbrugere, bilag III, jf. art. 6	Kontrol og udtagning til kontrol: NaturErhvervstyrelsen
--	---	--

1. Arealer med græs i omdrift og andre landbrugsarealer med græs, bortset fra udyrkede arealer, skal slås en gang hvert år i perioden 1. juli – 15. september. Slåning kan erstattes af afgræsning, således at arealerne fremstår plejede. Arealerne skal holdes fri for opvækst af træer og buske.
2. Arealer med græs i omdrift, hvortil der ikke søges støtte efter Enkeltbetalingsordningen og uden kvælstofvote, beliggende i Natura 2000 områder eller omfattet af en § 3 beskyttelse i medfør af Naturbeskyttelsesloven, eller de SFL-områder, der pr. 31. december 2006 er udpeget i medfør af en af Fødevareministeriets bekendtgørelser om tilskud til miljøvenlige jordbrugsforanstaltninger, skal holdes lysåbent med tydeligt præg af afgræsning med minimum 0,3 storkreatur pr. ha. i gennemsnit over perioden fra 1. juni til 15. september. Hvis afgræsningen ikke er tilstrækkelig til at holde arealet lysåbent eller afgræsningen foretages med under 0,3 storkreaturer pr. ha. i gennemsnit i afgræsningsperioden, skal arealet slås hvert år i perioden 1. juli til 15. september.

Bemærkninger

Ved græsarealer i omdrift forstås landbrugsarealer, der anvendes til dyrkning af græs eller andet grøntfoder, både tilsåede og selvsåede, og som omlægges med anden afgrøde end græs mindst hvert femte år og som under normale vejrforhold kan afgræsses eller høstes ved slået i perioden 15. maj til 15. september og

- 1) hvor plantedækket for mere end halvdelen vedkommende består af græs og andet grøntfoder, eller
- 2) andre landbrugsarealer med græs, bortset fra udyrkede arealer.

Ved vurderingen af, hvornår arealet har været slået eller afgræsset, vurderes det, om der er planter, mindre buske og træer, der indikerer, at vedligeholdelsen ikke har været foretaget. Hvis afgræsningen alene ikke sikrer, at arealet fremstår plejet, skal afgræsning suppleres med slåning. Tilstrækkelig pleje ved afgræsning kontrolleres ud fra følgende retningslinjer: hvis mere end 50 % af arealet har et plantedække, der er mere end 40 cm højt, kan det ikke godkendes under GLM. Hvis det modsatte er tilfældet, kan arealet godkendes under GLM. Sammenhængende delarealer på under 100 m² med plantedække over 40 cm, kan godkendes under GLM, hvis plantedækket på arealet som helhed overvejende er under 40 cm. I kontrolrapporten skal være en fyldestgørende beskrivelse af overtrædelsen samt angivelse af på hvilken mark/marker overtrædelsen er konstateret, med angivelse af marknummer og markblokknummer jf. markkortet. Desuden vedlægges et kort over det berørte område, hvis ikke hele marken er omfattet af overtrædelsen.

Ved overtrædelser på flere delarealer, summeres arealerne og der gives en samlet karakter for omfang. For varighed karaktergives efter det delareal, der har opnået den højeste karakter.

Bedømmelse

Alvor: Vurderes efter hvor stort et areal, der ikke er slået eller afgræsset hvert år.

Omfang: Vurderes efter hvor stort et areal der ikke er slået eller afgræsset minimum hvert år.

Varighed: Vurderes efter hvor lang tid arealet ikke har været slået eller afgræsset.

Der karaktergives efter, hvor stort det samlede anmeldte areal med permanent græs og græs i omdrift er. Karaktergivningen er således opdelt i 3 intervaller:

Krav 4.12: Samlet anmeldt areal med græs i omdrift <5 hektar:

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	0 - 0,30 ha er ikke slået eller afgræsset tilstrækkeligt hvert år i perioden 1. juli-15. september	0,31 – 1,0 ha er ikke slået eller afgræsset tilstrækkeligt hvert år i perioden 1. juli-15. september	1,01 – 2,0 ha er ikke slået eller afgræsset tilstrækkeligt hvert år i perioden 1. juli-15. september	Mere end 2,0 ha er ikke slået eller afgræsset tilstrækkeligt hvert år i perioden 1. juli-15. september
Omfang	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor
Varighed		Arealet er slået eller afgræsset for mellem 1-3 år siden	Arealet er slået eller afgræsset for mellem 3-4 år siden	Arealet er slået eller afgræsset for mere end 4 år siden

Krav 4.12: Samlet anmeldt areal med græs i omdrift 5-20 hektar:

Karakter Kriterium	1 Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	2 Mindre betydning i forhold til formål med kravet	3 Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	4 Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	0 – 1,0 ha er ikke slået eller afgræsset tilstrækkeligt hvert år i perioden 1. juli-15. september	1,01 – 2,0 ha er ikke slået eller afgræsset tilstrækkeligt hvert år i perioden 1. juli-15. september	2,01-3,0 ha er ikke slået eller afgræsset tilstrækkeligt hvert år i perioden 1. juli-15. september	Mere end 3,0 ha er ikke slået eller afgræsset tilstrækkeligt hvert år i perioden 1. juli-15. september
Omfang	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor
Varighed		Arealet er slået eller afgræsset for mellem 1-3 år siden	Arealet er slået eller afgræsset for mellem 3-4 år siden	Arealet er slået eller afgræsset for mere end 4 år siden

Krav 4.12: Samlet anmeldt areal med græs i omdrift >20 hektar

Karakter	1	2	3	4
Kriterium	Meget lille betydning i forhold til formål med kravet	Mindre betydning i forhold til formål med kravet	Væsentlig betydning i forhold til formål med kravet	Meget stor betydning i forhold til formål med kravet
Alvor	0 – 2,0 ha er ikke slået eller afgræsset tilstrækkeligt hvert år i perioden 1. juli-15. september	2,01-3,0 ha er ikke slået eller afgræsset tilstrækkeligt hvert år i perioden 1. juli-15. september	3,01-6,0 ha er ikke slået eller afgræsset tilstrækkeligt hvert år i perioden 1. juli-15. september	Mere end 6,0 ha er ikke slået eller afgræsset tilstrækkeligt hvert år i perioden 1. juli-15. september
Omfang	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor	Karakteren for omfang følger karakteren for alvor
Varighed		Arealet er slået eller afgræsset for mellem 1-3 år siden	Arealet er slået eller afgræsset for mellem 3-4 år siden	Arealet er slået eller afgræsset for mere end 4 år siden

---

Bilag 1 – Krav der udgør en støttebetingelse

Nedenstående tabel viser hvilke krav der også udgør en støttebetingelse under de direkte støt-teordninger og landdistriktsordningerne. Kontrolkontoret fremsender en liste over indberet-ninger på alle de nedenstående krav til det relevante kontor ved kontrolårets afslutning.

Krav der er markeret med A: der ønskes særlige oplysninger i kontrolrapporten. Se det enkelte krav.

Krav der er markeret med B: der ønske ikke yderligere oplysninger i kontrolrapporten.

Kontor	Direkte støtte	Landdistriktsstøtte
Miljøområdet		
Krav 1.4		A
Krav 1.5		A
Krav 1.16		A
Krav 1.17		B
Krav 1.19		B
Krav 1.22		B
Krav 1.23		A
Krav 1.24		A
Krav 1.25		A
Krav 1.26		A
Sundhedsområdet		
Krav 2.1	B	
Krav 2.2	B	
Krav 2.4	B	
Krav 2.5	B	
Krav 2.14	B	
Krav 2.18		A
Krav 2.34		B
GLM-området		
Krav 4.1	B	A
Krav 4.2	B	A
Krav 4.3	B	A
Krav 4.5		A
Krav 4.7	A	
Krav 4.8	A	A
Krav 4.9	B	
Krav 4.10	A	

Bilag 2 - Landbrugsaktivitet eller landbrugsareal

Krydsoverensstemmelse gælder for

- Landbrugsaktiviteter (landbrugsaktiviteter er ikke knyttet til landbrugsjorden)
- på landbrugsarealer og
- på ikke-landbrugsarealer der indgår i støtteansøgningen (gælder kun for landbrugere der har søgt om landdistriktsstøtte).

Ved overtrædelse af et krav skal det altid vurderes, om der er tale om en landbrugsaktivitet eller en ikke-landbrugsaktivitet foretaget på et landbrugsareal. For ansøgere under landdistriktsprogrammet gælder krydsoverensstemmelse også på ikke-landbrugsarealer, der indgår i ansøgningen. Derfor skal overtrædelser, der ikke er en landbrugsaktivitet, og som er foretaget på et ikke-landbrugsareal, der modtager landdistriktsstøtte, også indberettes til NaturErhvervstyrelsen.

Af nedenstående liste ses det for hvilke krav, at kontrolløren skal vurdere om der er tale om en landbrugsaktivitet eller en ikke-landbrugsaktivitet på hhv. et landbrugsareal eller et ikke-landbrugsareal (kolonne III). Ved indberetningen af overtrædelse af disse krav skal der markeres med 'ja' eller 'nej' i hhv. landbrugsareal og landbrugsaktivitet.

For de krav, der nedenfor er markeret med 'ja' i kolonne I og kolonne II, er det ikke nødvendigt at foretage en konkret vurdering af overtrædelser i forhold til landbrugsareal / landbrugsaktivitet ved indberetningen idet kravet er forudmarkeret for dette i KO web.

	Overtrædelse af kravet vil altid være en landbrugsaktivitet (I)	Overtrædelse af kravet vil altid være på et landbrugsareal (II)	Konkret vurdering af landbrugsaktivitet / landbrugsareal (III)
Miljøområdet			
Krav 1.1			Ja
Krav 1.2-1.22	Ja		
Krav 1.23-1.30			Ja
Sundhedsområdet			
Krav 2.1-2.29	Ja		
Krav 2.30			Ja
Krav 2.31-2.34	Ja		
Dyrevelfærdsområdet			
Krav 3.1-3.45	Ja		
GLM-området			
Krav 4.1-4.11		Ja	

Bilag 3 - Ansvarlige myndigheder

Krav	Kontrolmyndighed	Ressortmyndighed (regelansvarlig)
Miljø		
1.1-1.15	Kommunalbestyrelsen	Miljøstyrelsen
1.16	Kommunalbestyrelsen	Naturstyrelsen
1.17-1.19 og 1.21	NaturErhvervstyrelsen	NaturErhvervstyrelsen
1.22	NaturErhvervstyrelsen	Miljøstyrelsen
1.23	Kommunalbestyrelsen	Naturstyrelsen
1.24-1.25	NaturErhvervstyrelsen*	Naturstyrelsen
1.26	Kommunalbestyrelsen	Naturstyrelsen
1.27og 1.29-1.30	NaturErhvervstyrelsen*	Naturstyrelsen
Sundhed		
2.1-2.5B	NaturErhvervstyrelsen*	Fødevarestyrelsen
2.6-2.13	Fødevarestyrelsen	Fødevarestyrelsen
2.14	NaturErhvervstyrelsen**	Fødevarestyrelsen
2.15-2.17	NaturErhvervstyrelsen	Fødevarestyrelsen
2.18	NaturErhvervstyrelsen	Miljøstyrelsen
2.19	NaturErhvervstyrelsen	NaturErhvervstyrelsen
2.20-2.25	NaturErhvervstyrelsen*	Fødevarestyrelsen
2.26	Fødevarestyrelsen	Fødevarestyrelsen
2.27-2.29	NaturErhvervstyrelsen*	Fødevarestyrelsen
2.30-2.32 og 2.34	NaturErhvervstyrelsen	Fødevarestyrelsen
Dyrevelfærd		
3.1-3.45	NaturErhvervstyrelsen***	Fødevarestyrelsen
GLM		
4.1-4.2 og 4.5	NaturErhvervstyrelsen	NaturErhvervstyrelsen
4.7	Kommunalbestyrelsen	Miljøstyrelsen
4.8	Kulturstyrelsen	Kulturstyrelsen
4.9	NaturErhvervstyrelsen	NaturErhvervstyrelsen
4.10	Kommunalbestyrelsen	NaturErhvervstyrelsen
4.11	Kommunalbestyrelsen	Naturstyrelsen
4.12	NaturErhvervstyrelsen	NaturErhvervstyrelsen

* Ressortmyndigheden er også kontrolansvarlig, men kontrollen er ved aftale overført til NaturErhvervstyrelsen.

** Fødevarestyrelsen er også kontrolansvarlig, men visse dele af kontrollen er ved aftale overført til NaturErhvervstyrelsen

*** Fødevarestyrelsen er kontrolansvarlig, men kontrollen er ved aftale overført til NaturErhvervstyrelsen. Fødevarestyrelsen og NaturErhvervstyrelsen udfører begge anden kontrol.

Krav 1.20, 1.28, 2.33, 4.3, 4.4 og 4.6 er ophævet.

Bilag 4 - Kontrolrapportens oplysninger

Kontrolrapporten skal indeholde følgende oplysninger (jf. bilag 4 i Bekendtgørelse nr. 1697 af 15. december 2010 om krydsoverensstemmelse):

En generel del, der bl.a. indeholder følgende oplysninger:

- Oplysninger om den landbruger, der er kontrolleret. Der oplyses om landbrugerens navn, bopælsadresse, CVR nummer samt adresser på eventuelle øvrige fysisk kontrollerede ejendomme, der er omfattet af CVR nummeret eller hører til bedriften.
- De tilstedeværende personer (herunder landbrugeren eller dennes repræsentant samt kontrollørens navn), og
- Angivelse af, om landbrugeren har fået varsel om kontrolbesøget og i givet fald, hvor langt tid i forvejen

En del, der særskilt oplyser om den kontrol, der er foretaget for hver af retsakterne og normerne, og som bl.a. indeholder følgende oplysninger:

- De krav kontrollen på stedet omfatter (fx krav 1.1 – 1.16)
- Arten og omfanget af den udførte kontrol (KO-kontrol eller anden-kontrol)
- Resultaterne og
- De krav for hvilke der er konstateret overtrædelse

En evalueringsdel

Evalueringsdelen indeholder en vurdering af overtrædelsens betydning for hvert krav ud fra kriterierne ”alvor”, ”omfang” og ”varighed”¹⁸⁹. Alvor, omfang og varighed tildeles karaktererne 1 – 4 og der gives en skriftlig begrundelse for karaktergivningen samt en beskrivelse af overtrædelsen.

Endvidere angives eventuelle forhold, der bør medføre en forhøjelse eller reduktion af den nedsættelse, der skal anvendes. Det vil sige om overtrædelsen vurderes at være sket forsætligt, eller om landbrugeren påberåber sig force majeure.

Kriteriet ”gentagen overtrædelse” vurderes af NaturErhvervstyrelsen.

Læs mere om kontrolrapporter og øvrig dokumentation i kapitel 3.12.

---

¹⁸⁹ Jf. artikel 24, stk. 1, i forordning (EF) nr. 73/2009.

Bilag 5 - Definitioner

Landbrugsareal

Landbrugsarealer kan defineres som, det samlede areal med agerjord, permanente græsarealer og permanente afgrøder (jf. Rådets Forordning (EF) nr. 73/2009 artikel 2, litra h). Landbrugsarealer omfatter ikke arealer som skov, gårdsplads eller have, selv om disse hører til bedriften.

De støtteberettigede landbrugsarealer omfatter:

- Dyrkede arealer med støtteberettigede afgrøder
- Permanente græsarealer
- Landbrugsarealer, der ikke dyrkes

For yderligere information om støtteberettigede arealer henvises der i øvrigt til den gældende Vejledning om enkeltbetaling, bilag A.

Landbrugs- og skovbrugsaktivitet

Landbrugsaktiviteter vedrører produktion, avl eller dyrkning af landbrugsprodukter, herunder høst, malkning, opdræt af husdyr og hold af husdyr til landbrugsformål eller bevarelse af jord i god landbrugs- og miljømæssig stand (jf. Rådets Forordning (EF) nr. 73/2009 artikel 2, litra c). Desuden omfatter landbrugsaktiviteter anvendelse af gødning, plantebeskyttelsesmidler, sprøjtemidler, medicin, foder m.v., der er direkte relateret til drift af landbrug og skovbrug.

Agerjord

Arealer, der dyrkes med henblik på produktion af afgrøder, og arealer, der er udtaget eller som holdes i god landbrugs- og miljømæssig stand, (jf. Rådets Forordning (EF) nr. 73/2009, artikel 6), samt arealer i væksthuse og under fast eller mobilt dække (jf. Kommissionens Forordning (EF) nr. 1120/2009, artikel 2, litra a).

Permanente afgrøder

Kulturer uden for omdriften, bortset fra permanente græsarealer, som dyrkes på arealerne i fem år eller længere og som giver udbytte i flere år, herunder planteskoler som defineret i bilag I, punkt (G/05) i Kommissionens beslutning 2000/115/EC (2), dog ikke flerårige kulturer og planteskoler med flerårige kulturer samt lavskov med kort omdriftstid (jf. Kommissionens Forordning (EF) nr. 1120/2009, artikel 2, litra b).

Permanente græsarealer

Arealer, der anvendes til dyrkning af græs eller andet grøntfoder, hvad enten der er tale om naturlige (selvsåede) eller dyrkede (tilsåede) arealer, og som har været holdt uden for bedriftens omdrift i mindst fem år (jf. Kommissionens Forordning EF nr. 1122/2009, artikel 2).

En bedrift

Omfatter alle de produktionsenheder, som landbrugeren driver under samme juridiske enhed (CVR- eller CPR-nr.)

Planperiode/vækstsæson

En planperiode/vækstsæson løber fra 1. august til 31. juli det efterfølgende år. Den forlængede planperiode løber fra 1. august til 30. september i den efterfølgende planperiode.

Bilag 6 - Kvalitetssikring af kontrol med krydsoverensstemmelse

NaturErhvervstyrelsens kvalitetssikring

I henhold til artikel 8 i Kommissionens Forordning (EF) Nr. 1122/2009 skal NaturErhvervstyrelsen som betalingsorgan sikre implementeringen af reglerne om krydsoverensstemmelse, herunder indførelse af effektive kontroller. Til det formål har NaturErhvervstyrelsen udarbejdet et system til kvalitetssikring af kontrol med krydsoverensstemmelse.

NaturErhvervstyrelsen vil, uafhængigt af kontrolmyndighedens tilsyn, gennemføre kontrol af kontrolmyndighedens kontrol for at sikre, at kontrollen er udført i overensstemmelse med retningslinjerne for udførelse af kontrol med krydsoverensstemmelse jf. denne vejledning.

Kontrolmyndigheden skal overholde følgende krav i forbindelse med kvalitetssikring af kontrol med krydsoverensstemmelse:

- Kontrolmyndighederne skal på baggrund af en risikoanalyse udtage mindst 1 % af den bekræftede støttepopulation til kontrol med krydsoverensstemmelse (jf. § 6, stk.1 i bekendtgørelse nr. 57 af 26. januar 2012 om krydsoverensstemmelse).
- Risikoanalysen skal leve op til kravene i bilag 3 til bekendtgørelse nr. 57 af 26. januar 2012 om krydsoverensstemmelse.
- Kontrolmyndigheden skal inden 15. maj hvert år have udtaget landbrugere til kontrol (jf. § 6, stk. 8 i bekendtgørelse nr. 57 af 26. januar 2012 om krydsoverensstemmelse).
- Kontrolmyndighederne skal udføre kontrollen og indberette kontrolresultaterne i henhold til denne kontrolvejledning.
- Kontrolmyndigheden skal senest 2 måneder efter kontrollen indberette kontrolresultatet til NaturErhvervstyrelsen (jf. § 11, stk. 4 i bekendtgørelse 57 af 26. januar 2012 om krydsoverensstemmelse).
- Kontrolrapporten skal være veldokumenteret og begrundet med eventuelle relevante bilag vedlagt.
- Kontrolmyndigheden skal leve op til kravene i kontrolaftalen, hvis en sådan er indgået.
- Kontrolmyndigheden skal sikre den nødvendige viden om krydsoverensstemmelse hos medarbejderne.
- Kontrolmyndighederne skal sikre, at den nødvendige dokumentation og information om risikoanalyse og kontrol er tilgængelig for NaturErhvervstyrelsen.

Kontrolmyndighedens kvalitetssikring

I henhold til § 12 i bekendtgørelse nr. 57 af 26. januar 2012 om krydsoverensstemmelse, skal kontrolmyndigheden have et kvalitetssikringssystem for kontrollen med krydsoverensstemmelse, og kvalitetssikringssystemet skal opfylde kravene i bilag 5 i bekendtgørelsen. Hvis NaturErhvervstyrelsen anmoder om dokumentation for kontrolmyndighedens kvalitetssikringssystem, skal dette forelægges NaturErhvervstyrelsen.

Ifølge bilag 5 i bekendtgørelse nr. 57 af 26. januar 2012 om krydsoverensstemmelse skal kvalitetssikringssystemet omfatte følgende:

A) Vedr. kontrolmyndighedens kompetencer

- 1) Hvem der er ansvarlig for kontrollen med krydsoverensstemmelse, herunder hvilke(n) afdeling(er) i kontrolmyndigheden.
- 2) Der foreligger en kontrolaftale, hvis kontrollen med krydsoverensstemmelse er uddelegeret til andre organer. Kontrolaftalen skal som minimum indeholde følgende:
  - Formål med kontrollen.
  - Begrundelse for hvorfor kontrollen udføres af en anden kontrolmyndighed/virksomhed.
  - Ansvarsfordeling, herunder hvem der bedømmer overtrædelsen og indberetter til NaturErhvervstyrelsen.
  - Kontrollens tilrettelæggelse, herunder tidsplanen for udførelsen af kontrollen.
  - Kontrolinstrukser, herunder retningslinjerne for gennemførelsen af kontrolbesøg, varsling, høring, opfølgning mv.
- 3) Hvem der er ansvarlig for at kvalitetssikre kontrollen med krydsoverensstemmelse, herunder hvilke(n) afdeling(er) i kontrolmyndigheden.
- 4) At kontrollørerne er kompetente, herunder at de har en gennemført en relevant uddannelse eller har deltaget i kompetencegivende kurser og har kendskab til relevant lovgivning.

B) Vedr. kontrolmyndighedens sagsbehandling

- 1) Hvis kontrolmyndigheden udarbejder risikoanalysen skal denne leve op til kravene i denne bekendtgørelse.
- 2) At kontrollen med krydsoverensstemmelse opfylder kravene i denne bekendtgørelse.
- 3) At indberetningen af kontrollen med krydsoverensstemmelse opfylder kravene i denne bekendtgørelse herunder, at kontrollerne indberettes indenfor 2 måneder efter afslutningen af kontrolbesøget.
- 4) At der årligt gennemgås et relevant antal sager (se nedenfor) med henblik på at identificere fejl og beskrivelse af karakteren af fejlene (væsentlige-/formfejl) samt en beskrivelse af korrigerende handlinger. Gennemgangen foretages af en uvildig person.
  - Ved op til 10 sager, udtages en tilfældig stikprøve på 1 sag.
  - Ved 10-50 sager, udtages en tilfældig stikprøve på 2 sager.
  - Ved over 50-100 sager, udtages en tilfældig stikprøve på 3 sager.
  - Ved mere end 100 sager, udtages en tilfældig stikprøve på 4 sager.
- 5) At kontrollerne gennemføres på baggrund af egen udarbejdet kontrolinstruks (foruden Vejledning om kontrol med krydsoverensstemmelse).
- 6) At kontrolinstruksen, jf. pkt. 5, revideres efter behov.
- 7) At dokumentation for gennemførelse af eget kvalitetssikringssystem opbevares i min. fem år.

C) Vedr. IT-system

- 1) At kontrollen med krydsoverensstemmelse kan gennemføres, og at resultaterne kan indberettes til NaturErhvervstyrelsen.

Såfremt kontrolmyndigheden allerede har et kvalitetssikringssystem, der på tilfredsstillende vis kan bringes i anvendelse vil dette kunne erstatte det beskrevne system.

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
NaturErhvervstyrelsen
Nyropsgade 30
1780 København V

ISBN 978-87-7120-212-0

Tlf.: 3395 8000
Fax.: 3395 8080

E-mail: mail@naturerhverv.dk
<http://www.naturerhverv.dk>